İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve Eda ÖZDEMİR UZUN
502141209

Mimarlık Anabilim Dalı

Restorasyon Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Deniz MAZLUM

HAZİRAN 2019

İTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü'nün 502141209 numaralı Yüksek Lisans Öğrencisi Merve Eda ÖZDEMİR UZUN, ilgili yönetmeliklerin belirlediği gerekli tüm şartları yerine getirdikten sonra hazırladığı "YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ" başlıklı tezini aşağıda imzaları olan jüri önünde başarı ile sunmuştur.

Tez Danışmanı: **Prof. Dr. Deniz MAZLUM** .....
İstanbul Teknik Üniversitesi

Jüri Üyeleri: **Dr. Öğr. Üyesi Umut ALMAÇ** .....
İstanbul Teknik Üniversitesi

Dr. Öğr. Üyesi Hayriye Nisa SEMİZ .....
İstanbul Kültür Üniversitesi

Teslim Tarihi : 3 Mayıs 2019
Savunma Tarihi : 12 Haziran 2019

ÖNSÖZ

Kültür mirası ve eski eser koruma bilincini bana kazandıran fakülte hocalarıma ve özellikle tez sürecinde değerli katkıları ve sabrıyla Prof. Dr. Deniz MAZLUM'a, tez çalışması üzerinde eleştirilerini ve önerilerini sunan jüri üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Umut ALMAÇ ve Dr. Öğr. Üyesi Nisa SEMİZ'e teşekkür ederim.

Tez çalışmasının yer aldığı Küpeci Evi'nin kapılarının açılmasını sağlayan Sakine AYDIN'a, çalışma boyunca yapı ile ilgili anılarını ve bilgilerini aktaran Fatma HANIM ve Fedon KARABELA'ya ve bütün süreç boyunca yanımda olan ve desteklerini esirgemeyen aileme teşekkür ederim.

Haziran 2019

Merve Eda Özdemir Uzun
Mimar

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vii**
KISALTMALAR ..... **ix**
ŞEKİL LİSTESİ ..... **xi**
ÖZET ..... **xix**
SUMMARY ..... **xxi**
1.GİRİŞ **1**
1.1.Tezin Amacı 1
1.2.Kapsam ve Yöntem 1
2.YEDİKULE SEMTİNİN ÖZELLİKLERİ VE KISA TARİHÇESİ **3**
2.1.Coğrafi Konumu 3
2.2.Tarihsel, Sosyal ve Ekonomik Gelişim 4
2.3.Bölgedeki Tarihî Anıtlar ve Konutlar 11
2.3.1.Dinî yapılar 11
2.3.2.Savunma yapıları 18
2.3.3.Endüstri yapıları 21
2.3.2.Konut yapıları 23
3.KÜPECİ EVİNİN TARİHİ VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ **29**
3.1.Yapının Tarihsel Gelişimi 29
3.2.Yapının Mimari Özellikleri 32
3.2.1.Vaziyet planı 32
3.2.2.Genel tanım 34
3.2.3.Plan özellikleri 34
3.2.3.1.Bodrum kat 34
3.2.3.2.Zemin kat 35
3.2.3.3.Birinci kat 47
3.2.3.4.İkinci kat 54
3.2.3.5.Çatı 66
3.2.4.Cephe özellikleri 67
3.2.4.1 Kuzeydoğu cephesi 67
3.2.4.2 Güneybatı cephesi 72
3.2.4.3.Kuzeybatı ve güneydoğu cepheleri 74

3.2.5.Mimari öğeler 78
3.2.5.1.Kapılar 78
3.2.5.2.Pencereler 80
3.2.5.3.Merdiven 81
3.2.5.4.Cephe elemanları 86
3.2.6. Yapım tekniği ve malzeme analizi 87
3.2.7.Bozulma ve hasar analizi 88
3.3.7.1.Malzeme kaynaklı bozulmalar 88
3.2.7.3.Yapısal hasar ve bozulmalar 94
3.2.7.4.İnsan kaynaklı hasar ve bozulmalar 95
3.2.8.Kronolojik analiz 97
4.RESTİTÜSYON ÖNERİLERİ 99
4.1.Restitüsyon Kararlarına Işık Tutan Bilgi ve Belgeler 99
4.2. Tespit Edilen Restitüsyon Sorunları 99
4.3.Restitüsyon Önerisi 105
4.3.1. Vaziyet planı 105
4.3.2.Planlar 105
4.3.3.Cepheler 109
5.RESTORASYON İLKELERİ VE ÖNERİLER 111
5.1.Ahşap Yapıların Restorasyonu İle İlgili Ulusal ve Uluslararası İlkeler 111
5.2.Ahşap Yapıların Korunmasında Karşılaşılan Zorluklar 112
5.3.Restorasyon Önerileri 113
5.3.1.Restorasyon metodolojisi önerisi 113
5.3.2.Yapının işlevine ilişkin öneriler 115
5.3.3.Yapının onarımına ilişkin öneriler 117
5.3.3.1.Yapı güvenliğinin sağlanması 117
5.3.3.2.Niteliksiz eklerden arındırılması 117
5.3.3.3.Detaylı analizlerin yapılması 118
5.3.3.4.Özgün yapı elemanlarının koruma altına alınması 118
5.3.3.5. Sağlamlaştırma ve güçlendirme 119
5.3.3.6. Konservasyon 120
5.3.3.7.Bütünleme ve yenileme 121
6.SONUÇ 123
KAYNAKLAR 125
EKLER 129
ÖZGEÇMİŞ 315

KISALTMALAR

cm : Santimetre

CBS : Coğrafi Bilgi Sistemleri

ICOMOS :Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi (International Council on Monuments and Sites)

İBB : İstanbul büyükşehir Belediyesi

m : Metre

m² : Metrekare

M : Miladi

SMÖ : Sivil mimarlık örnekleri

UNESCO : Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation)

Yy : Yüzyıl

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 2.1: İstanbul, Fatih ilçesi konumu (İBB, Fatih Belediyesi CBS). **3**

Şekil 2.2: Yedikule Mahallesi idari sınırları (Fatih Bel. CBS). **4**

Şekil 2.3: Bizans İmparatorluğu döneminde Yedikule ve çevresi (URL-1). **5**

Şekil 2.4: Stolpe'nin hazırladığı 1882 tarihli İstanbul haritasında Yedikule, (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi). **7**

Şekil 2.5: Mühendishane tarafından hazırlanan 1852 tarihli İstanbul haritasında Yedikule, (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi). **7**

Şekil 2.6: Alman Mavileri haritasında Yedikule, (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi). **8**

Şekil 2.7: Yenileme alanları, (Fatih Belediyesi CBS). **10**

Şekil 2.8: Yedikule'nin kentsel gelişimi (Çetin, 2011). **11**

Şekil 2.9: Yedikule'de yer alan anıt eserler (İBB GİS). **12**

Şekil 2.10: Manastır planı (Müller-Wiener, 2002). **13**

Şekil 2.11: Yapı içerisinden görünüm, 2009 (URL-2). **13**

Şekil 2.12: Kilisenin sokaktan görünüşü (URL-3). **14**

Şekil 2.13: Hacı Evhad Camii restitüsyon çizimi (SALT Arşivi). **15**

Şekil 2.14: Uşşaki Camii ve çeşmesi caddeden görünüşü, 2008 (URL-4). **16**

Şekil 2.15: Çeşmenin kitabesi , 2013 (URL-4). **16**

Şekil 2.16: Malcı Mehmed Paşa Camii, 20.yy başları, (Schneider, 1952). **17**

Şekil 2.17: Kürkçübaşı Hacı Hüseyin Ağa Camii, 20.yy başları, (Schneider, 1952). **17**

Şekil 2.18: Kilisenin caddeden görünüşü (URL-5). **18**

Şekil 2.19: Kara surları (İstanbul Alan Başkanlığı Arşivi). **20**

Şekil 2.20: Yedikule Hisarı (İstanbul Alan Başkanlığı Arşivi). **21**

Şekil 2.21: Yedikule Gazhanesi, 20. yy başı (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi). **22**

Şekil 2.22: Cer atölyeleri hava fotoğrafı, 2018 (SALT ARŞİV). **23**

Şekil 2.23: Yedikule mahallesi, tescilli sivil mimarlık eserleri, (İBB GIS). **24**

Şekil 2.24: Sivil mimarlık örneği (SMÖ) yapıları, sağda 1077 Ada 5 Parsel, solda 1273 Ada 5 Parsel. **25**

Şekil 2.25: SMÖ yapılar, sağda 1273 Ada 20/21 Parsel, solda 1250 Ada 56 Parsel. **25**

Şekil 2.26: SMÖ yapı, 1252 Ada 51 Parsel. **26**

Şekil 2.27: SMÖ yapı, 1251 Ada 8/9 Parsel. **26**

Şekil 2.28: SMÖ yapılar, sağda 1253 Ada 27/28 Parsel, solda 1255 Ada 18 Ada. ... **27**
Şekil 2.29: SMÖ yapılar, sağda 1253 Ada 4 Parsel, solda 1255 Ada 18 Ada. ... **27**
Şekil 3.1: 28 Mayıs 1317 (10 Haziran 1901 M) tarihli ve Hrt_Gec_001821 numaralı harita. ... **30**
Şekil 3.2: 24 Teşrin-i Evvel 318 (6 Kasım 1902 M) tarihli ve Hrt_005769 numaralı harita. ... **31**
Şekil 3.3: Rumi 21 Şubat 327 tarihli ve Hrt_0711 numaralı harita. ... **31**
Şekil 3.4: Hava Fotoğrafı, 2017, İBB CBS. ... **33**
Şekil 3.5: Vaziyet planı, rölöve. ... **33**
Şekil 3.6: Zemin kat planı, rölöve. ... **35**
Şekil 3.7: Giriş mekanı, 2018. ... **36**
Şekil 3.8: Z01 mahalli, güneybatıya bakış, 2018. ... **38**
Şekil 3.9: Z01 mahalli, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018. ... **38**
Şekil 3.10: Z01, taşlık döşeme kaplaması, 2018. ... **39**
Şekil 3.11: Z01, tavan kaplaması, 2018. ... **39**
Şekil 3.12: Z02, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018. ... **41**
Şekil 3.13: Z02, kuzeybatı ve güneybatı yönlerine bakış,2018. ... **41**
Şekil 3.14: Z02, kuzeybatı yönüne bakış,2018. ... **42**
Şekil 3.15: Z02, tavan kaplaması, 2018. ... **42**
Şekil 3.16: Z03, 2018. ... **43**
Şekil 3.17: Z03, 2018. ... **44**
Şekil 3.18: Z04, kuzeybatı yönüne bakış, 2016. ... **45**
Şekil 3.19: Z04, güneybatı yönüne bakış, 2016. ... **46**
Şekil 3.20: Z04, tavan detay (solda), merdiven altı yüklük (sağda), 2018. ... **46**
Şekil 3.21: Z04, baca çıkışı, 2018. ... **47**
Şekil 3.22: Birinci kat planı, rölöve. ... **47**
Şekil 3.23: 101, kuzeydoğu (solda) ve güneybatı (sağda) yönlerine bakış, 2016. ... **48**
Şekil 3.24: 101, tavan kaplaması, 2016. ... **49**
Şekil 3.25: 102, kuzeybatı (solda) ve güneydoğu yönlerine bakış, 2016. ... **50**
Şekil 3.26: 102, kuzey köşesi (solda) ve tavan kaplaması (sağda), 2016. ... **50**
Şekil 3.27: 103, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018. ... **51**
Şekil 3.28: 103, kuzeybatı yönüne bakış, 2018. ... **52**
Şekil 3.29: 103, tavan kaplaması, 2018. ... **52**
Şekil 3.30: 104, sofadan bakış, 2016. ... **53**
Şekil 3.31: 105, güneybatı yönüne bakış, 2018. ... **55**

Şekil 3.32: 105, kuzeybatı (solda), kuzeydoğu (sağda) yönüne bakış, 2018. ..... **55**
Şekil 3.33: 105, tavan kaplaması, 2018. ..... **56**
Şekil 3.34: İkinci kat planı, rölöve. **56**
Şekil 3.35: 201, güneybatı yönüne bakış, 2018. ..... **58**
Şekil 3.36: 201, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018. ..... **58**
Şekil 3.37: 201, tavan kaplaması, 2018. ..... **59**
Şekil 3.38: 202, birinci kısım, güneybatı yönüne bakış, 2018. ..... **60**
Şekil 3.39: 202, birinci kısım, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018. ..... **60**
Şekil 3.40: 202, birinci kısım güneydoğu yönüne bakış, 2018. ..... **61**
Şekil 3.41: 202, birinci kısımdan ara duvara bakış, 2018. ..... **61**
Şekil 3.42: 202, ikinci kısım kuzeybatıya yönüne bakış, 2018. ..... **62**
Şekil 3.43: 203: kuzeydoğu yönüne bakış, 2018. ..... **63**
Şekil 3.44: 203, kuzeybatı yönüne bakış, 2016. ..... **63**
Şekil 3.45: 203, güneybatı yönüne bakış, 2018. ..... **64**
Şekil 3.46: 203, tavan kaplaması, 2018. ..... **64**
Şekil 3.47: 204, Sofadan bakış (solda), iç mekan (sağda), 2018. ..... **65**
Şekil 3.48: 204, özgün tuvalet elemanları, 2018. ..... **65**
Şekil 3.49: Çatı planı, rölöve. **66**
Şekil 3.50: Çatıya bakış, 2016. ..... **66**
Şekil 3.51: Çatıya bakış, 2016. ..... **67**
Şekil 3.52: Kuzeydoğu cephesi, rölöve. **68**
Şekil 3.53: İmrahor İlyas Bey Caddesi'nden yapıya bakış, 2018. ..... **69**
Şekil 3.54: Kuzeydoğu cephesi, 2016. ..... **71**
Şekil 3.55: Kuzeydoğu cephesi, ikinci kat hizası, 2016. ..... **71**
Şekil 3.56: Kuzeydoğu cephesi, 2016. ..... **72**
Şekil 3.57: Güneybatı cephesi, rölöve. **73**
Şekil 3.58: Güneybatı cephesi, birinci kat balkonundan zemin kata bakış, 2018. ..... **73**
Şekil 3.59: Güneybatı cephesi, 2016. ..... **74**
Şekil 3.60: Kuzeybatı cephesi, rölöve. **75**
Şekil 3.61: Kuzeybatı cephesi, 2016. ..... **75**
Şekil 3.62: Kuzeybatı cephesi, 2016. ..... **76**
Şekil 3.63: Güneydoğu cephesi, rölöve. **77**
Şekil 3.64: Güneydoğu cephesi, 2016. ..... **77**
Şekil 3.65: Güneydoğu cephesi, 2016. ..... **78**
Şekil 3.66: Kapı tipleri, rölöve. **79**

Şekil 3.67: Pencere tipleri, rölöve. **81**
Şekil 3.68: Giriş mahalli merdiveni, 2018. **82**
Şekil 3.69: MZ1, sofadan bakış, 2018. **83**
Şekil 3.70: MZ1, birinci kattan balkış, 2018. **83**
Şekil 3.71: MZ1, birinci kata bakış, 2018. **84**
Şekil 3.72: M12, sofadan bakış, 2018. **84**
Şekil 3.73: M12, ikinci kata bakış, 2018. **85**
Şekil 3.74: M12, ikinci kata bakış, 2018. **85**
Şekil 3.75: M12, sahanlık korkuluğu, 2018. **86**
Şekil 3.76: Malzeme analizi, planlar , rölöve. **89**
Şekil 3.77: Malzeme analizi, kesitler. **89**
Şekil 3.78: Malzeme analiz, cepheler. **90**
Şekil 3.79: Z04-Depo mahallinde yer alan ahşap kaplamada çürüme. **91**
Şekil 3.80: 101-Sofa mahalli ahşap merdiven korkuluğunda görülen böcek delikleri. **91**
Şekil 3.81: 201-Sofa mekanında ahşap döşemede çürüme ve böceklenme. **92**
Şekil 3.82: Güneybatı cephesi ahşap kaplamada renk değişimi ve mantarlaşma. **92**
Şekil 3.83: Z04-Depo mahallindeki baca deliği lamalarında görülen korozyon. **92**
Şekil 3.84: Z04 mahallinde yer alan betonarme ek . **93**
Şekil 3.85: MZ1 merdiveni altında yer alan yüklük duvarları. **93**
Şekil 3.86: A-A kesiti, strüktür hasarı. **94**
Şekil 3.87: Kuzeybatı yangın duvarı üzerinde yer alan çatlaklar. **95**
Şekil 3.88: 103-Salon mahallinde özgün denizlik üzerine yerleştirilen mermer denizlik. **96**
Şekil 3.89: 202-Oda mahallinde duvar kağıdı kaplama. **96**
Şekil 3.90: Güneybatı cephesini örten branda. **96**
Şekil 4.1: İmrahor İlyas Bey Caddesi'nden bakış, 1977, Erol Doğan Arşivi. **101**
Şekil 4.2: Kuzeydoğu cephesi restitüsyonu, 1.dönem. **102**
Şekil 4.3: Kuzeydoğu cephesi restitüsyonu, 2.dönem. **103**
Şekil 4.4: Kuzeydoğu cephesi restitüsyonu, 3.dönem. **103**
Şekil 4.5: İmrahor İlyas Bey Caddesinden bakış, 1980ler, BİMTAŞ Arşivi. **104**
Şekil 4.6: İmrahor İlyas Bey Caddesinden bakış, 1994, Cumhuriyet Gazetesi Arşivi. **104**
Şekil 4.7: İmrahor İlyas Bey Caddesinden bakış, 2000'ler başı, Fatih Bel. CBS. **105**
Şekil 4.8: Bodrum kat planı, restitüsyon. **106**
Şekil 4.9: Zemin kat planı, restitüsyon. **107**

Şekil 4.10: Birinci kat planı, restitüsyon. **108**
Şekil 4.11: İkinci kat planı, restitüsyon. **108**
Şekil 4.12: Kuzeydoğu cephesi, restitüsyon. **109**
Şekil 4.13: Güneybatı cephesi, resitüsyon. **110**
Şekil 5.1: Yapının restorasyon süreci önerisi. **114**
Şekil 5.2: Restorasyon konut kullanımı önerisi. **116**
Şekil 5.3. Restorasyon ticari kullanımı önerisi. **117**
Şekil 5.4: Zemin kat Z04 mahalli, tavan kirişleri krokisi ile kaldırılıcak kısım. **120**
Şekil A.1: Tapu kaydı (URL-6). **131**
Şekil A.2: Alman Mavileri Haritası, pafta no M/4. (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi).. ..... **132**
Şekil A.3: Anıt Fişi, İTÜ Restorasyon Arşivi. **133**
Şekil A.4: Anıt Fişi, İTÜ Restorasyon Arşivi. **134**
Şekil A.5: Anıt Fişi, İTÜ Restorasyon Arşivi. **135**
Şekil A.6: Hrt_Gec_001821 numaralı harita transkripsiyon krokisi. **136**
Şekil A.7: Hrt_005769 numaralı harita transkripsiyon krokisi. **137**
Şekil A.8: Hrt_0711 numaralı harita transkripsiyon krokisi. **139**
Şekil B.1: Vaziyet planı, rölöve. **141**
Şekil B.2: Vaziyet planı, rölöve. **143**
Şekil B.3. Silüetler, rölöve. **145**
Şekil B.4: Zemin kat planı (ölçülü), rölöve. **147**
Şekil B.5: Zemin kat planı, rölöve. **149**
Şekil B.6: Birinci kat planı (ölçülü), rölöve. **151**
Şekil B.7: Birinci kat planı, rölöve. **153**
Şekil B.8: İkinci kat planı (ölçülü), rölöve. **155**
Şekil B.9: İkinci kat planı, rölöve. **157**
Şekil B.10: Çatı planı, rölöve. **159**
Şekil B.11: Zemin kat tavan planı, rölöve. **161**
Şekil B.12: Birinci kat tavan planı, rölöve. **163**
Şekil B.13: İkinci kat tavan planı, rölöve. **165**
Şekil B.14: A-A kesiti, rölöve. **167**
Şekil B.15: B-B kesiti, rölöve. **169**
Şekil B.16: C-C kesiti, rölöve. **171**
Şekil B.17: D-D kesiti, rölöve. **173**
Şekil B.18: E-E kesiti, rölöve. **175**

Şekil B.19: F-F, G-G kesitleri, rölöve. **177**
Şekil B.20: I-I, J-J kesitleri, rölöve. **179**
Şekil B.21: K-K, L-L kesitleri, rölöve. **181**
Şekil B.22: M-M, N-N kesitleri, rölöve. **183**
Şekil B.23: Kuzeydoğu cephesi, rölöve. **185**
Şekil B.24: Güneybatı cephesi, rölöve. **187**
Şekil B.25: Güneydoğu cephesi, rölöve. **189**
Şekil B.26: Kuzeybatı cephesi, rölöve. **191**
Şekil B.27: Malzeme analizi, planlar. **193**
Şekil B.28: Malzeme analizi, tavan planları. **195**
Şekil B.29: Malzeme analizi, kesitler. **197**
Şekil B.30: Malzeme analizi, kesitler. **199**
Şekil B.31: Malzeme analizi, cepheler. **201**
Şekil B.32: Hasar analizi, planlar. **203**
Şekil B.33: Hasar analizi, tavan planları. **205**
Şekil B.34: Hasar analizi, kesitler. **207**
Şekil B.35: Hasar analizi, kesitler. **209**
Şekil B.36: Hasar analizi, cepheler. **211**
Şekil B.37: Dönemleme çalışması, restitüsyon. **213**
Şekil B.38: Vaziyet planı, restitüsyon. **215**
Şekil B.39: Bodrum katı planı, restitüsyon. **217**
Şekil B.40: Zemin kat planı, restitüsyon. **219**
Şekil B.41: Birinci kat planı, restitüsyon. **221**
Şekil B.42: İkinci kat planı, restitüsyon. **223**
Şekil B.43: Çatı planı, restitüsyon. **225**
Şekil B.44: Zemin kat tavan planı, restitüsyon. **227**
Şekil B.45: Birinci kat tavan planı, restitüsyon. **229**
Şekil B.46: İkinci kat tavan planı, restitüsyon. **231**
Şekil B.47: A-A kesiti, restitüsyon. **233**
Şekil B.48: B-B kesiti, restitüsyon. **235**
Şekil B.49: C-C kesiti, restitüsyon. **237**
Şekil B.50: D-D kesiti, restitüsyon. **239**
Şekil B.51: E-E, F-F kesitleri, restitüsyon. **241**
Şekil B.52: G-G, H-H kesitleri, restitüsyon. **243**
Şekil B.53: I-I, J-J kesitleri, restitüsyon. **245**

Şekil B.54: K-K, L-L kesitleri, restitüsyon. **247**
Şekil B.55: M-M, N-N kesitleri, restitüsyon. **249**
Şekil B.56: Kuzeydoğu cephesi, restitüsyon. **251**
Şekil B.57: Güneybatı cephesi, restitüsyon. **253**
Şekil B.58: Güneydoğu cephesi, restitüsyon. **255**
Şekil B.59: Kuzeybatı cephesi, restitüsyon. **257**
Şekil B.60: Vaziyet planı, restorasyon. **259**
Şekil B.61: Silüetler, restorasyon. **261**
Şekil B.62: Bodrum kat planı, restorasyon. **263**
Şekil B.63: Zemin kat planı, restorasyon. **265**
Şekil B.64: Birinci kat planı, restorasyon. **267**
Şekil B.65: İkinci kat planı, restorasyon. **269**
Şekil B.66: Çatı planı, restorasyon. **271**
Şekil B.67: Zemin kat tavan planı, restorasyon. **273**
Şekil B.68: Birinci kat tavan planı, restorasyon. **275**
Şekil B.69: İkinci kat tavan planı, restorasyon. **277**
Şekil B.70: A-A kesiti, restorayon. **279**
Şekil B.71: B-B kesiti, restorasyon. **281**
Şekil B.72: C-C kesiti, restorasyon. **283**
Şekil B.73: D-D kesitleri, restorasyon. **285**
Şekil B.74: E-E, F-F kesitleri, restorasyon. **287**
Şekil B.75: G-G, H-H kesitleri, restorasyon. **289**
Şekil B.76: I-I, J-J kesitleri, restorasyon. **291**
Şekil B.77: K-K, L-L kesitleri, restorasyon. **293**
Şekil B.78: M-M, N-N kesitleri, restorasyon. **295**
Şekil B.79: Kuzeydoğu cephesi, restorasyon. **297**
Şekil B.80: Güneybatı cephesi, restorasyon. **299**
Şekil B.81: Güneydoğu cephesi, restorasyon. **301**
Şekil B.82: Kuzeybatı cephesi, restorasyon. **303**
Şekil B.83: Müdahale paftası, planlar. **305**
Şekil B.84: Müdahale paftası, tavan planları. **307**
Şekil B.85: Müdahale paftası, kesitler. **309**
Şekil B.86: Müdahale paftası, kesitler. **311**
Şekil B.87: Müdahale paftası, cepheler. **313**

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

ÖZET

Bu çalışmada, Fatih İlçesi, Yedikule Mahallesi, Aksungurlu Sokağı No:1; 1082 Ada, 23 parselde yer alan Küpeci Evi olarak adlandıran ahşap konut ele alınmıştır. Küpeci Evi, İstanbul ahşap konut mimarisinin özgün bir örneği olarak değerlendirilmiş, mevcut durumunun acil koruma önlemlerine ihtiyaç duyduğu tespit edilmiştir. Tarihî Yarımada'nın güneybatı sınırında yer alan, tarihî kent dokusunu önemli oranda korumak ile birlikte bozulma işaretlerini veren bölgede konumlanan yapının belgelenerek koruma sorunlarının ortaya konması ve İstanbul'un ahşap yapı mirasının korunması için yapılan çalışmalara bir katkı sunulması hedeflenmiştir.

Küpeci Evi, İmrahor İlyasbey Caddesi ile Aksungurlu Sokağı kesiştiği noktada yer alan, kâgir bir bodrum kat üzerinde üç katlı ahşap taşıyıcı sisteme sahip bir köşe yapısıdır. Atipik bir oturuma sahip olan yapı, ince uzun bir dikdörtgene uzun kenarından yaslanan daha küçük bir dikdörtgen ile bu dörtgene bitişen dar açılı bir üçgenin birleşiminden oluşan bir geometriye sahiptir. Sirkülasyonun sağlandığı bir sofa ve etrafına yerleşen mekanlardan oluşan plan şeması her katta tekrar edilmiş, ana mekanlar sokak cephesine bakacak şekilde yerleştirilmiş, servis mekanları ise güney kesiminde konumlanmıştır. 19.yy'ın son çeyreğinde inşa edildiği tespit edilen yapı, 1970'li yıllara kadar yaptıran aile tarafından kullanılmış, daha sonra ise kiraya verilmiştir. Kiraya verildiği süre zarfında 2000'li yıllara kadar her katta farklı bir ailenin ikamet ettiği yapı, son yıllarda tek bir aile tarafından kısmi olarak kullanılmaktadır. Yapının bodrum katında yer alan dükkan olarrak kullanıldığı tespit edilen mekanlar ise uzun süredir kullanılmamaktadır. Yapı, ilk inşa edildiği tarihten itibaren birçok müdahale görmüştür. Dönem eki olarak nitelendirilebilecek eklemelerin yanı sıra özellikle kiraya verildiği süre içerisinde niteliksiz ek ve müdahaleler de yapılmıştır. Özgünlüğünü büyük oranda koruyan yapıda, strüktürel hasarlar ile ahşap yapı malzemesine özgü bozulmalar tespit edilmiştir.

Tez çalışmasının ilk bölümünde amaç açıklanmış, kullanılan belgeleme ve tespit yöntemleri aktarılmıştır. İkinci bölümde ise Küpeci Evi'nin konumlandığı Yedikule semtinin tarihî, sosyal ve ekonomik gelişiminden kısaca bahsedilmiş, daha sonra semt içerisinde yer alan tarihî anıtları ile sivil mimarlık örneği konut yapılarına değinilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde Küpeci Evi'nin mevcut durumu belgelenmiş, yapıda tespit edilen hasar ve bozulmalar anlatılmış ve geçirdiği tarihsel süreçler aktarılmıştır.

Dördüncü bölümde yapılan arşiv ve kaynak tarama çalışmaları ile birlikte yapıdan elde edilen veriler ışığında hazırlanan restitüsyon projesi yer almaktadır. Beşinci bölümde ise, ahşap yapıların koruma sorunları irdelenerek koruma yasalarından bahsedilmiş, Küpeci Evi özelinde ahşap yapıların korunması ile ilgili bir restorasyon önerisi

getirilmiştir. Son olarak ise tez kapsamında yapılan çalışmanın bir değerlendirmesi yapılmıştır.

CONSERVATION PROJECT OF KÜPECİ HOUSE LOCATED IN AKSUNGURLU STREET, YEDİKULE, (AT BLOCK 1082, PARCEL 23)

SUMMARY

In this thesis, a wooden house called Küpeci House, located in Fatih, Yedikule District, Aksungurlu Street No:1; 1082 Block, 23 Parcel is studied. Küpeci House has been evaluated as a significant example of Istanbul wooden house architecture. Nonetheless it has been determined that its current situation requires to take urgent conservation measures. Yedikule is located in the southwestern border of the historical peninsula, and it preserves the historical urban settlement to a great extent, which gives the signs of deterioration, like İstanbul's wooden house architecture. It is aimed to make a contribution to the works done for the preservation of the wooden building heritage of Istanbul with this study of conservation project of Küpeci House.

In the first part, the aim of the thesis is explained and the documentation and evaluation methods that are used in the study are explained. In the second part, the historical, social and economic development of the Yedikule district where Küpeci House is located is briefly exposed. Also the historical monuments and residential buildings of civil architecture are represented. In the third part of the study, the current situation of Küpeci House is documented, the damages and deteriorations detected in the building are explained and historical phases of the building have been revealed. In the fourth section, the restitution project prepared in the light of the data obtained from the structure as well as the archival and literature sources are carried out. In the fifth part, the conservation problems of the wooden buildings were examined and the laws of conservation were mentioned. After that a restoration project was proposed for the Küpeci House. In the final section, an evaluation of the thesis has been made.

Küpeci House is a building which has a structure consisting of a ground and two normal floors built on a semi-basement masonry floor with a wooden carcass system. It is separated from the neighboring structures in the northwest and south directions by the brick fire walls. The façade of the building faces Aksungurlu Street from the northeast and İmrahor İlyasbey Street from the south. Its rear façade is directed towards the garden area bounded by neighboring structures in the south and southwest. The front façade is quite decorated, while the rear façade is simply arranged. The main entrance of the building is located in a niche at the northeast end of the building, which is reached by a six-step stair from the street level. The basement has two entrances and both entrances are located in the same section of the façade. The entrance to the southwestern garden is from the ground floor. The plan scheme consisting of a circulating hall (sofa) and the spaces surrounding it was repeated on each floor. The main spaces are located facing the street front and the service spaces are located in the southern part. Starting from the ground floor to the second floor, the semi-rotating wooden staircase is located in the sofa rooms adjacent to the northeastern fire wall.

The structure of the building is very neglected and has been subjected to numerous unqualified additions and repairs. Wooden structure system problems caused by these interventions and lack of maintenance have also been identified. In order to determine the most important data to be used in determining the principles of intervention, deterioration and damages were examined in detail and the data obtained were processed on the survey. The main problem of building arise from the deterioration and damage in the wood which is the main material of the structure. The damage and deterioration observed in the structure are grouped under three main headings. The deteriorations in the building materials were examined under the heading of material-induced deterioration. Losses of structural elements, damages in the load bearing system, joint discharge and cracks are evaluated under the title of structural damage and deterioration. Finally, repairs and additions of poor qualityand fire damage are examined in the section on human-induced damage and deterioration.

The date of construction of the Küpeci House is not certainly known . Information about the date of construction was obtained from the owner Iro Karabela's son Fedon Karabela and Fatma Hanım who lived as a tenant until April 2017, from the land registry records, period and fire maps, archival records and the building itself. Although Küpeci House is rented to more than one family and has been neglected,and received many bad interventions, it still retains much of its originality. The largest data in the formation of the restitution was obtained from the structure itself.

In the records of Istanbul City Council archive, two fire maps dated Rumi 24 Teşrin-i Evvel 318 (M 6 November 1902) and number Hrt_005769 dated 28 May 1317 (M 10 June 1901) and numbered Hrt_Gec_001821 was found. These maps are the documents prepared for the arrangement of the vast areas after the fire. The fact that the Küpeci House is present in the maps reveals that the structure was built before these dates. In additon to that on the corner façade of the building, there is the date of “1908” in the wooden covering processed to the second floor balcony pediment. However, it is thought that this date was added with the change made in this section.

The use of the building by renting out after the 1970s, and the neglect in the recent period, caused many deteriorations. Alteration of the plan scheme as well as the changes made on building elements have damaged the originality. However, in spite of these negative points, the plan scheme and façade features are easy to determine in their original condition. During the preparation of the restitution project, the period additions and other additions of poor quality were separated and typological analysis was made for the unreachable spaces and sections.

The basement of the building could not be accessed. The basement floor plan was created based on oral information and typological research on the door and window openings read on the facade. In the semi-basement floor, when the facade traces are followed, four window openings and two door openings are detected. The building was recorded as “Wooden house and shop and office” in the land registry. The aforementioned shops and offices are thought to be located in the basement.

The most spatially and structurally intervened part of the building is the Z04-Warehouse and the 105-Kitchen spaces, which are continuing spaces vertically. The southwestern facade of the Z04 space was demolished and expanded by 1 m, and the facade was completed with a brick wall plastered in cement. This extension was used as a balcony in the room 105 located on the upper floor and covered with eaves. The ground floor façade was completely broken down and one of the windows was turned

into a door for access to the balcony on the first floor. The safe of the sash window is still present in the door frame.

Two important changes have been made to the structure where spatial organization is largely preserved. At present, room 105 on the first floor is used as a kitchen. However, this space was created by separating the hall from the stair case level with a wooden display case. There is a stove niche connected to the chimney in the Z04-Warehouse room on the ground floor, so it is thought that the original kitchen space is located here. Another spatial change is the L-shaped 202-room located on the second floor. This space is formed by partially removal of the wall between two spaces. The entrance to the first space is on the northeast wall of the hall. The existing door (2K-1) is the entrance door of the adjacent space.

The restitution proposal of the Küpeci House was made for the first period when the building was built at the end of the 19th century. As the only difference occurred in 204-Room space, only this part was shown in the second period restitution proposal.

Although the studies on conservation of architectural heritage started from the end of the 19th century, it gained its main momentum after the Second World War. In the world, the protection approach and principles have changed continuously and its scope has expanded. Firstly, the protection of monumental buildings was on the agenda, and later the concept of conservation expanded and included the historical environment, landscape, construction techniques and materials. In addition, the principles of conservation have started to be determined for subjects that require a different perspective and approach.

In the text of ICOMOS Charter Principles for the Analysis, Conservation and Structural Restoration of Architectural Heritage published in 2003, the structure is not only considered as a form, but also the construction system, material, and so on reveals the principles of restoration for preservation along with such features. In 2017, the Principles for the Conservation of Wooden Architectural Heritage were published and the basic principles for the preservation of the wooden building tradition that required a different approach were laid down. It has been suggested that the wood species used in the wooden structures, construction techniques, connection and connection details should be elaborated and a method should be determined in accordance with these properties during repair. On the other hand in Turkey, there is no defined legal regulation specifically related to the protection of wooden structures. The present embodiments include general protection principles without targeting any specification. The law in force in the field of conservation is the Law No. 2863 on the Protection of Cultural and Natural Heritage. It defines the principles to be applied for the identification and protection of cultural assets, stakeholders and distribution of tasks. The Law on the Conservation and Use of Renovated Historical and Cultural Immovable Assets, also known as the Renovation Law, which was enacted in 2005, aims to ensure the protection and development of protected areas by renewal and reconstruction.

There are some difficulties in the protection of wooden residential buildings as well as the structure examined in this thesis. These challenges arise from the nature of the construction system, the lack of financial means and protection awareness of building users, and the country's conservation approaches.

The Küpeci House, which is discussed in the scope of the thesis, is an example of Istanbul housing architecture and is also included in the wooden cultural heritage.

When the conservation project was created, the Principles for the Conservation of Wooden Architectural Heritage laid down by ICOMOS were accepted as the basis. As stated in the text (2017), it is aimed to preserve and transfer the elements of the structure such as construction technique and materials as well as construction techniques and materials to the future.

During the restoration project of Küpeci House, it was decided to continue the building function as a residence without changing it. The building has largely preserved its plan and façade arrangements with an advantage of continuous use. Only the first floor of the kitchen was separated by the glassware and the kitchen volume was removed. In addition, it has been proposed to use the basement spaces that are currently out of use and to function as commercial space of two spaces and one of the spaces as dwelling for the original purposes. In additon to residential function, it has been proposed a commercial usage as an alternative for the owner.

1. GİRİŞ

1.1.Tezin Amacı

Tez çalışması, Fatih İlçesi, Yedikule Mahallesi, Aksungurlu Sokağı no:1,; 1082 Ada, 23 parselde yer alan Küpeci Evi olarak adlandıran ahşap konutun koruma projesini kapsamaktadır.

Küpeci Evi, 55,61 m² taban alanına oturan kârgir bir bodrum kat üzerinde üç katlı ahşap taşıyıcı sisteme sahip bir yapıdır. Küçük ölçeğine rağmen oldukça özenli tasarlanmış, İstanbul'un ahşap konut mimarisininin mütevazi bir örneğidir. 19.yy sonlarında inşa edilen yapı, günümüze kadar çeşitli değişikler geçirse de bütünlüğünü ve özgünlüğünü korumuştur. Ancak yapılan incelemelerde yapı strüktürünün hasarlı olduğu gözlemlenmiş olup, önlem alınmaz ise yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

İstanbul'un sivil mimari mirasının önemli bir bileşini olan ahşap konut yapıları, şehirleşme, rant, göç, değişen koruma yaklaşımları gibi sebepler ile önemli bir bölümünü kaybetmiştir. Tez çalışmasına konu olan yapının yer aldığı Yedikule, sivil mimarlık mirası örneklerinin yer aldığı tarihî dokusunu kayda değer ölçüde koruyan bir semttir. Ancak son yıllarda mega projeler (Marmaray, yenileme alanlarında gerçekleştirilen ve tasarlanan projeler) ve yıkıcı şehirleşme hareketleri Yedikule'de de değişimin başlamasına ya da hızlanmasına sebep olmuştur. Dolayısıyla mevcut tarihî dokunun ve sivil mimarlık örneği yapıların korunması için önlemlerin alınması gerekmektedir.

Küpeci Evi, sahip olduğu mimari ve tarihî özellikleri, çevresiyle bir bütün oluşturan doku içerisinde yer alması ile yalnızca İstanbul'un ahşap yapı geleneğinin değil dünya kültür mirasının da bir parçasıdır. Tez kapsamında bu mütevazı yapı incelenerek hem yapının belgelenerek kayda geçirilmesi hem de ahşap mimari mirasın korunmasında izlenecek yöntemlerin irdelenmesi amaçlanmıştır.

1.2.Kapsam ve Yöntem

Küpeci Evi koruma projesi, yapının mevcut durumunun belgelenmesi, tarihsel ve tipolojik araştırmaların yapılarak restitüsyon projelerinin hazırlanması ve ahşap konut

geleneğinin devam ettirilmesini sağlayacak şekilde onarım yöntemlerinin oluşturulması ve bu doğrultuda restorasyon projesinin oluşturulmasını kapsamaktadır.

Belgeleme çalışmaları sırasında konvansiyonel (şerit metre, profil tarağı, vb.) ve digital (laser tarama) yöntemlerle ile yapının ölçümleri yapılmış, iç ve dış mekanlarda detaylı fotoğrafları çekilerek video kaydı ile desteklenmiştir. Mimari çizimlerin oluşturulmasında sonra, yapının malzeme ve hasar analizi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Analiz çalışmaları yerinde gözlem ve ölçümler üzerinden ilerlemiştir.

Yapının tarihi ve geçirdiği evreleri tespit etmek amacıyla çeşitli kurum ve kuruluşların arşivleri taranmıştır. Araştırma kapsamında dönem haritaları incelenmiş, 19.yy yangın haritaları, Alman Mavileri (1914-1918), Behçet Ünsal (1965) haritalarından faydalanılmıştır. Fotoğraf arşivleri taranarak görsel veri elde edilmiştir. Fatih Belediyesi ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü evrakı incelenmiştir. Yapının uzun süre kiracı olarak ikamet eden Fatma Hanım ile yapı sahibinin sözlü anlatımlarından yararlanılmıştır. Toplanan veriler restitüsyon önerisine işlenmiştir. Ek olarak yapının bazı kısımları için analoji yöntemine başvurulmuş, bu sebeple çeşitli kitap, makale ve tezleri kapsayan tipolijik araştırmalar yapılmıştır.

Yapının restorasayon önerisi hazırlanmadan önce ahşap mimari mirasın korunması ile ilgili kaynaklar taranarak ülkemizde ve dünyada bu yöndeki gelişmeler araştırılmıştır. Ülkemizde sivil mimarlık mirası eserlerin korunması ve restorasyon süreçleri irdelenerek aksaklıklar tespit edilmiş ve öneriler sunulmuştur. Restorasyon önerisi için ICOMOS'un 2017 yılında yayınladığı Ahşap Mimari Mirasın Korunması İçin İlkeler metni kılavuz kabul edilmiştir. Restorasyon önerisi, yapının özgün biçimine getirilmesi amaçlanmış, bu amaçla doğrultusunda müdahale paftları ile birlikte restorasyon projesi hazırlanmıştır.

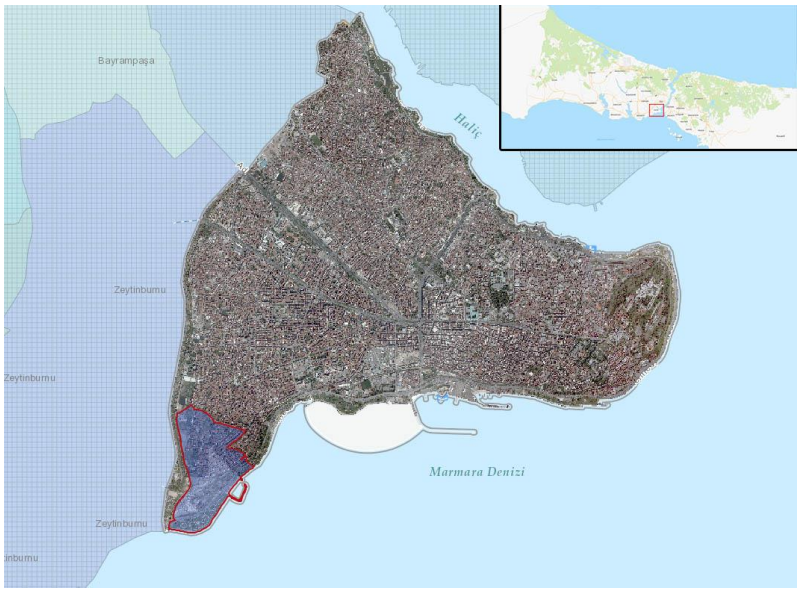
2. YEDİKULE SEMTİNİN ÖZELLİKLERİ VE KISA TARİHÇESİ

Bu bölümde tez konusu olan yapının yer aldığı Yedikule semtinin genel özelliklerinden bahsedilecektir. İlk olarak coğrafi konumu ve özellikleri aktarılarak tarihi, sosyal ve ekonomik gelişiminden söz edilecektir. Daha sonra semt içerisinde yer alan tarihi anıtlar ile sivil mimarlık örnekleri olan konutlar aktarılacaktır.

2.1.Coğrafi Konumu

Yedikule semti, İstanbul ili Fatih ilçesinde yer almaktadır. Tarihi Yarımada'yı kapsayan Fatih ilçesi kuzey yönünde Haliç, doğu ve güney yönlerinde Marmara Denizi ile çevrelenmekte, batı sınırını ise İstanbul Kara Surları oluşturmaktadır (Şekil 2.1). Yedikule semti, Fatih ilçesinin güneybatı ucunda, sınırda yer almaktadır (Şekil 2.2). Batıda kara surları ile sınırlanan semtin kuzey yönünde Sümbül Efendi Mahallesi (Belgrad Kapı semti), doğu yönünde ise Kocamustafa Paşa Mahallesi (Samatya semti) yer almaktadır.

İstanbul'un yedinci tepesinin güney eteklerinde yer alan Yedikule semti, İmrahor Mahallesi ile Hacı Evhaddin Mahallesi'nin güney kısımlarını tanımlamakta idi. 2009 yılında, bu iki mahalle Yedikule Mahallesi adı altında birleştirilmiştir.

Şekil 2.1: İstanbul, Fatih ilçesi konumu (İBB, Fatih Belediyesi CBS).

Şekil 2.2: Yedikule Mahallesi idari sınırları (Fatih Bel. CBS).

2.2.Tarihsel, Sosyal ve Ekonomik Gelişim

Yedikule semtinin kentsel gelişimi Doğu Roma İmparatorluğu döneminde, 5.yy'da inşa edilen Marmara ve Kara Surları ile başlamıştır (Şekil 2.3). Bu döneme kadar kentin savunma bölgesi dışında kalan alan kırsal bir karaktere sahiptir (Kahya, 1994). II. Theodosius (401-450), Konstantin surlarıyla sınırlanan kentin artan nüfus karşısında yeterli gelmemesi sebebiyle batı yönünde yeni bir sur inşa ettirir. Marmara kıyıları boyunca devam ederek, bugünkü Yedikule'den kuzeye doğru eğimli bir hatta devam eden surlar, uzun süre hem kent sınırlarını belirleyecek, hem de savunmasını sağlayacaktır. Roma İmparatorluğu'nun MÖ 2.yy'da inşa ettiği Via Egnatia (Egnatya Yolu), kara surlarının güney kısmında inşa edilen Porta Aurea'dan (Altın Kapı) geçerek Mese'yle birleşmektedir. Altın Kapı, imparatorların kente bir merasimle girdiği tören kapısı olarak kullanılmış, devamındaki yol ise tören yolu olarak adlandırılmıştır. Bu yol üzerinde 457 yılında inşa edilen Studios Manastırı, minyatür,

ikona ve el yazmaları ile ünlenmiştir (Müller-Wiener, 2002). Bu dönemde ayrıca konumu kesin olarak bilinmemekle birlikte Yedikule'nin sahil kısmında bir askeri liman bulunmaktaydı (Kahya, 1994). Surların güney bölümünde, sur çevresinde geniş yeşil alanlar, saray bahçeleri ve tarım alanları olarak kullanılmıştır. Konstantin döneminde 14 idari bölgeye bölünmüş kentin (Galata ile birlikte) 12. bölgesine bağlı olarak yer alan Yedikule ve çevresi Bizans dönemi boyunca, daha çok din adamları ile düşük gelirli halkın ikamet ettiği bir bölge olmuştur (Çelik, 2015; Çetin, 2011).

Şekil 2.3: Bizans İmparatorluğu döneminde Yedikule ve çevresi (URL-1).

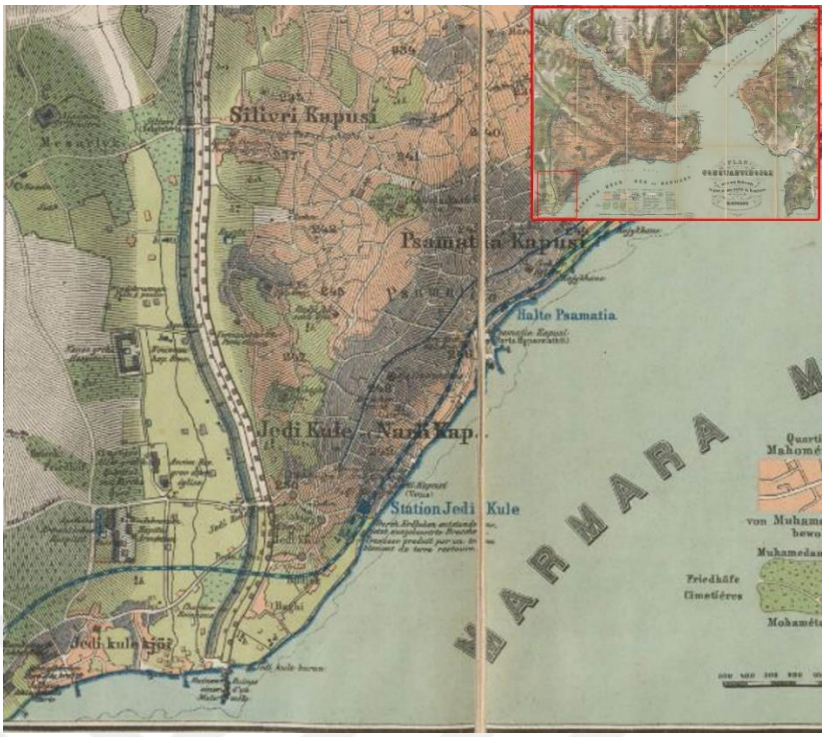
Osmanlı İmparatorluğu'nun 15.yy'da kenti topraklarına katmasıyla, kent imparatorluğun başkenti ilan edilmiş ve yeniden imarı için çalışmalar başlatılmıştır. Fatih Sultan Mehmet tarafından başlatılan bu çalışmalar, ardılları tarafından da devam ettirilmiştir. Fetih sonrası Ayasofya ile birlikte bu dönemde on yedi kilise camiye çevrilmiştir. Fatih'in emriyle birçok paşa da külliyeler yaptırarak Müslüman ahali için toplanma ve yerleşme odakları oluşturulur (Kuban, 2017). Harap ve yıkık bir görünümde olan kentin imarıyla eş zamanlı olarak iskân politikaları da uygulanacaktır.

İskân politikası kapsamında Anadolu'dan getirtilen tebaanın yanı sıra, yeni fethedilen yerlerde yaşayan topluluklar da kente göç ettirilerek nüfus artışı sağlanmıştır. 1480'deki nüfus sayımına göre kent; %58 Türk, %23 Rum ve %19 Frenk, Ermeni, Yahudi'lerden oluşmaktaydı. Cumhuriyet dönemine kadar bu oran aşağı yukarı aynı kalmıştır (Müller-Wiener, 2002). 1882 yılında Stolpe tarafından hazırlanan İstanbul haritasında etnik nüfus dağılımı görülmektedir (Şekil 2.4).

İstanbul'un fethinden sonra kara surlarının onarımlarını yaptıran Sultan II. Mehmet, Altın Kapı'nın çevresine kuleli surlar ekleterek Yedikule Hisarı'nı inşa ettirmiştir. Bölge, bu dönemden sonra Yedikule olarak anılmaya başlanacaktır (Kahya, 1994). Yine Fatih'in emriyle Yedikule'nin sur dışındaki bölgelerinde debbağhaneler kurulmuştur (Tekin, 1997). Mese üzerinde yer alan Studios Manastırı, İmrahor İlyas Bey tarafından cami-zaviyeye çevrilmiş, diğer mevcut kiliseler göç ettirilen Hristiyan tebaaya tahsis edilirken, Müslüman cemaat için de mescit, cami ve külliyeler inşa edilmiştir (Müller-Wiener, 2002). Sur çevresindeki tarım alanları mevcudiyetini korumuş ve bostan olarak kullanımı devam etmiştir .

Kent, 16.yy ile 19.yy arasında büyük depremler ve yangınlar geçirmiştir. Yaşanan afetler sonrası yapılan çalışmalar 19.yy'a kadar önceki yapı düzeninin yenilenmesi şeklindeydi. Ancak 1840'lardan sonra batılılaşma hareketleriyle birlikte kent planlaması başlamış, yeniden yapılan alanlarda çeşitli önlemler alınmış, özellikle konut yapıları ile yolların inşası ile ilgili yasal düzenlemeler oluşturulmuştur (Çelik, 2015). 19.yy'da konut yapıları ağırlıklı olarak ahşap iken, yangınların yıkıcı etkisi sonrası çıkarılan nizamnameler ile kârgir yapılar teşvik edilmiş, şehir planlaması doğal afetlere karşı yeniden düzenlenmiştir. Yedikule'nin İmrahor mevkiinin bir bölümü de bu düzenlenen alanlardan biridir. 20.yy'ın başlarında hazırlanan Alman Mavileri haritaları ile 1851 tarihli Mühendishane haritası karşılaştırıldığında Yedikule'de yaşanan değişim tespit edilebilmektedir (Şekil 2.5, Şekil 2.6).

19.yy'daki batılılaşma ve sanayi hareketleri ile birlikte Yedikule'nin çehresi de değişmeye başlamıştır. Yüzyıl ortasında faaliyete geçen banliyö hattı, gazhane yapısı ile birlikte Yedikule'nin güneyinin büyük bölümünü kaplamıştır (Kahya, 1994).

Şekil 2.4: Stolpe'nin hazırladığı 1882 tarihli İstanbul haritasında Yedikule, (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi).

Şekil 2.5: Mühendishane tarafından hazırlanan 1852 tarihli İstanbul haritasında Yedikule, (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi).

Şekil 2.6: Alman Mavileri haritasında Yedikule, (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi).

Cumhuriyetin kuruluşu sonrası, uzun bir süre başkent Ankara'nın gölgesinde kalan İstanbul, 1950'lerden itibaren dönemin siyasi ve ekonomik koşullarına paralel şekilde gelişmeye ve büyümeye başlamıştır. 1930'lu yıllarda imar ve planlama faaliyetleri kapsamında düzenli şehirler oluşturmak ve konut gelişimini planlı bir şekilde ilerletmek için kent planlarına yönelik çeşitli çalışmalar yapılmış ancak, İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla bu çalışmalar kesintiye uğramıştır. Sonraki süreçlerde ise İstanbul'un tek başına sanayi ve ticaretin merkezi haline gelmesi ile beraber kente yoğun göç dalgası başlamış; nüfusun kontrolsüz artışı günümüzde bile halen kentin en büyük sorunlarından olan çarpık ve plansız kentleşmeyi doğurmuştur.1930'lu yıllarda kent planlamasına yönelinse de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra bu bakış açısı terk edilmiştir. İstanbul'un sanayi ve ticaretin merkezi haline gelmesi beraberinde nüfus artışını ve kontrolsüz kentleşmeyi getirmiştir. 1940'lı yıllardan itibaren başlayan göç dalgası günden güne artmış ve kentte bulunan konut sayısı artan nüfusu iskan edemez, taşıyamaz hale gelmiştir. Konut ihtiyacının herhangi bir plan yapılmadan gelişigüzel bir şekilde karşılanmaya başlanması sonucu tarihî bölgelerde yer alan ahşap evler, köşkler yerine apartmanlar inşa edilmiş, kent çeperlerinde ise gecekondulaşma başlamış ve tarihî doku zedelenmiştir. Başbakan Menderes döneminde yapılan büyük

caddeler ve bulvarlar trafik sorununu çözmemiş, plansız kentleşme bu sorunun daha da büyümesine yol açmıştır. (Kuban, 2017, Çelik, 2018)

Menderes döneminde İkinci Dünya Savaşı'nda rafa kaldırılan imar ve planlama çalışmaları tekrar gündeme gelmiştir. 1930'lu yıllarda gelişen ekonomiye paralel olarak kent planlaması ihtiyacı ortaya çıkmış, yurtdışından getirilen uzmanlar kent planları hazırlamıştır. 1933'te Hermann Elgoetz'in hazırladığı planlar uygulamaya konmuştur. Ancak kentin planlamasında önemli bir yer tutacak olan, 1937 yılında Henri Prost'un hazırladığı 'İstanbul Şehrinin Umumi Planı'dır. 1948 yılına kadar uygulanan plan, İkinci Dünya Savaşı sonrası ihtiyaçlara cevap vermemesi sebebi ile durdurulmuştur. 1954 yılında ise Başbakan Menderes tarafından yeni bir kentleşme programı uygulamaya konulmuştur. Menderes İmar Operasyonları olarak adlandırılan çalışmaların ana eksenini kent içi trafiğin rahatlatılması, meydanların açılması ve tarihî yapıların onarımı oluşturmuştur. Vatan ve Millet Caddeleri, Barbaros Bulvarı, sahil yolu gibi ana arterler bu dönemde inşa edilmiş, Beyazıt Meydanı ve çevresi genişletilmiştir. Söz konusu uygulamalar hedeflenen amaçlara ulaşamamış, Tarihî Yarımada içerisinde geri dönüştürülemeyecek bir yıkım yaratmıştır.

1970 ve 80'li yıllarda ise Aksaray ve Eminönü'nde yoğunlaşan ticari etkinlikler, kentin çeperlerine baskıya yol açarak buradaki konut alanlarının boşalmasına veya ticarileşmesine yol açmıştır. Bu bölgelerden taşınan halk, kentin diğer bölgelerine yığılmıştır. (Çetin, 2011)

Kurtuluş Savaşı sonrası gayrimüslim cemaatinin bir kısmının göç etmesi bölgeyi de etkilemiş, ancak asıl değişim 6/7 Eylül 1955 olayları sonrasında gerçekleşmiştir. Olaylar sonrası Yedikule'de yaşayan Rumların büyük bir kısmı Yunanistan'a göç etmiş, bölgenin etnik yapısı değişmiştir. (Çetin, 2011)

İmar politikalarının ve etnik yapının değişimi, Yedikule bölgesinde etkilerini göstermeye başlamış,yaşayan halkın zamanla burayı terk etmesiyle boşalan konutlara Anadolu'nun kırsal kesimlerinden gelen insanlar yerleşmiştir. İstanbul'un genelinde olduğu gibi burada da hızlı bir yapılaşma görülmektedir.

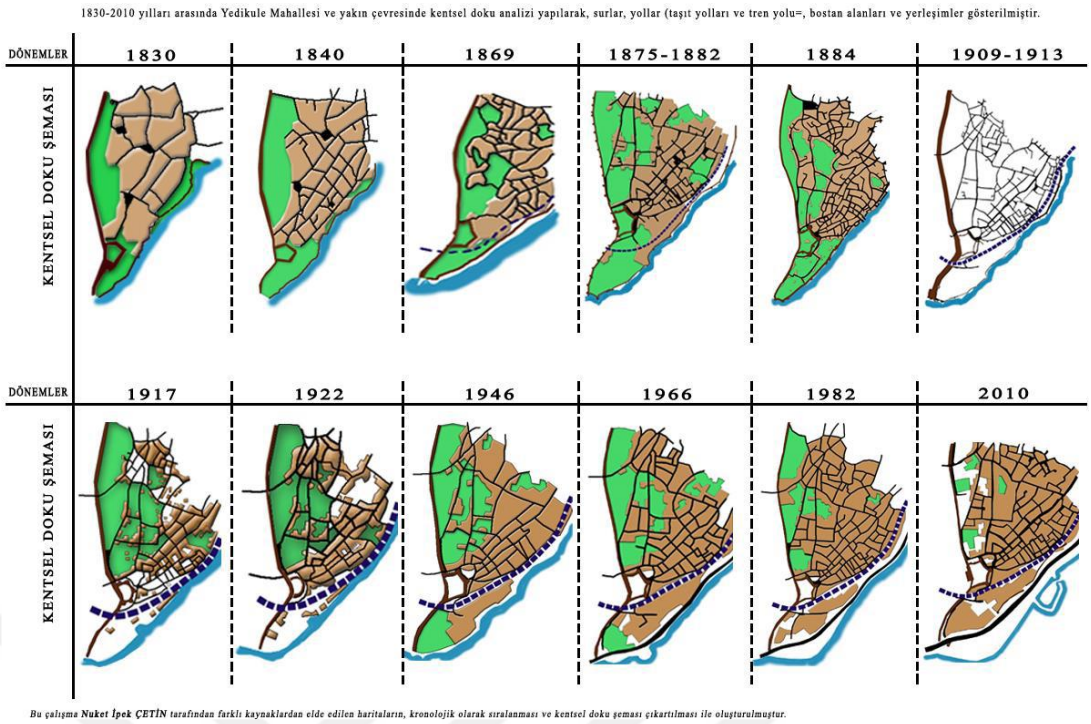
İstanbul'un ve özellikle Tarihî Yarımada'nın gelişimi ve değişimi için önemli dönüm noktalarından biri, 1980'li yıllarda çıkarılan bir dizi kanundur. 1982 tarihli 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu, 1983 tarihli 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma

Kanunu, ülkenin kültür mirasını koruma ve turizm alanlarını kullanma açısından iyi niyetli yeni atılımlar olarak değerlendirilse de uygulamada bu amaca ulaşılamamıştır.

Yedikule mahallesinin son dönem kentsel gelişimini etkileyen yasal düzenlemelerden bir 2005 yılında kabul edilen 5366 sayılı "Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması" kanunudur. Bu kanun ile birlikte, yıpranan ve çöküntü haline gelen tarihî kent alanları bölgelere ayrılmış, sorumlulukları Yenileme Alanları Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurullarına verilmiştir. Kanunun amacı "bölgenin gelişimine uygun olarak yeniden inşa ve restore edilerek, bu bölgelerde konut, ticaret, kültür, turizm ve sosyal donatı alanları oluşturulması, tabiî afet risklerine karşı tedbirler alınması, tarihi ve kültürel taşınmaz varlıkların yenilenerek korunması ve yaşatılarak kullanılması" olarak belirlenmiştir. Ne var ki, İstanbul'da Sulukule, Tarlabaşı gibi alanlarda yapılan uygulamalar, bu amaçların yerine getirilmemesi, kültür varlıklarının korunamaması ve önemli toplumsal sonuçlar da doğurmaları nedeniyle eleştirilere konu olmuştur. Yedikule'nin büyük bir kısmı 13/09/2006 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla yenileme alanı ilan edilmiştir. (Şekil 2.7).

Şekil 2.7: Yenileme alanları, (Fatih Belediyesi CBS).

Şekil 2.8: Yedikule'nin kentsel gelişimi (Çetin, 2011).

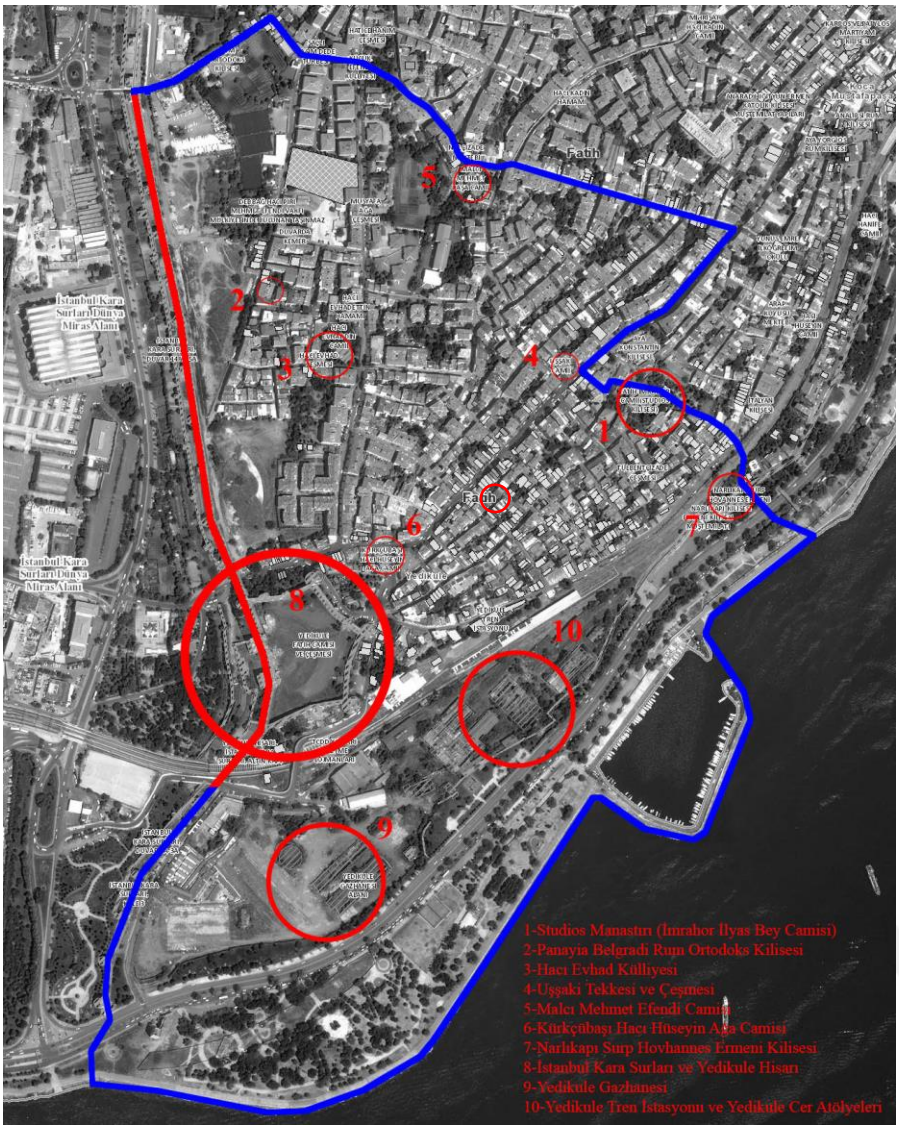
2.3.Bölgedeki Tarihî Anıtlar ve Konutlar

Yedikule semti, uzun kentsel tarihi sebebiyle sınırları içerisinde birçok farklı dönemden ve türden yapı barındırmaktadır. Hristiyanlık ve İslam dinine ait ibadet yapıları ile birlikte, savunma yapıları, endüstri yapılarının yer aldığı semt, 19.yy sonu 20.yy başına dönemlenen konut yapılarına da ev sahipliği yapmaktadır (Şekil 2.9). Bu bölümde, Yedikule sınırları içerisinde yer alan tarihî anıtlar ile konut yapıları hakkında bilgi verilecektir.

2.3.1.Dinî yapılar

●Studios Manastırı (İmrahor İlyas Bey Camisi)

İmrahor İlyas Bey Camisi, İmrahor mevkiinde, İmam Aşir Sokağı'nda yer almaktadır. 5.yy'da Doğu Konsülü Studios tarafından yaptırılan manastıra bağlı olan kilise, 1481 yılında İmrahor İlyas Bey tarafından camiye çevrilmiştir. İstanbul'un en eski dinî yapısı olan İmrahor İlyas Bey Camisi, 1946 yılında müze olarak tescillenmiştir ancak kullanıma kapalı durumdadır.

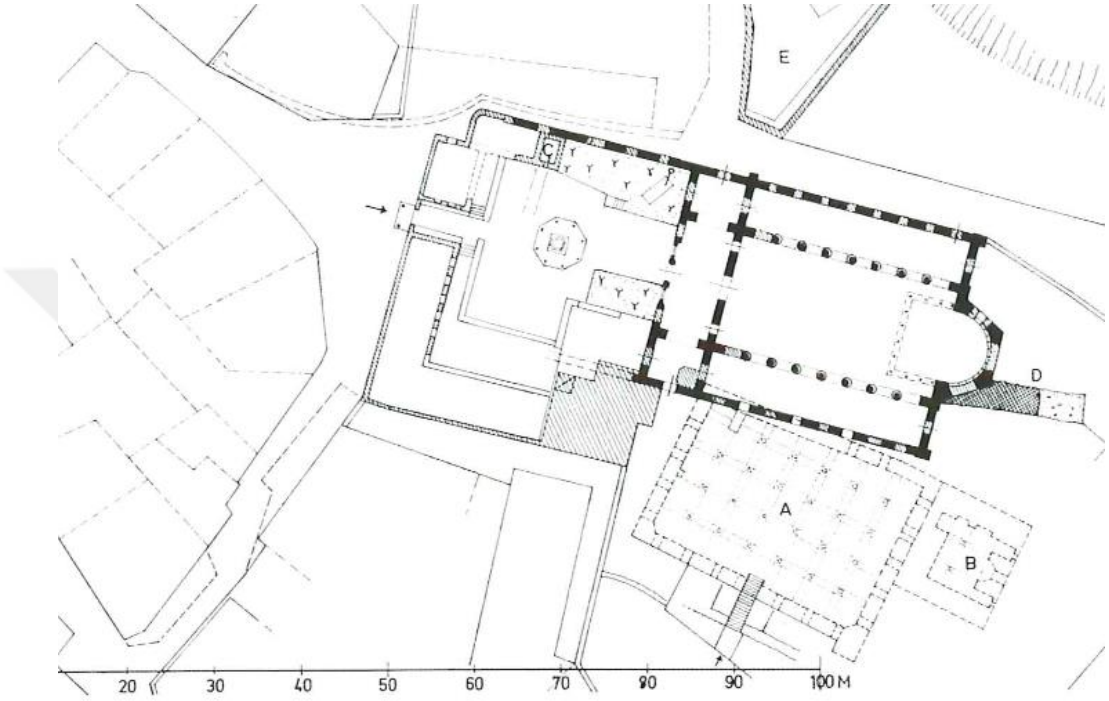

Şekil 2.9: Yedikule'de yer alan anıt eserler (İBB GİS).

454 yılında Doğu Konsülü olan Studios tarafından, 454-463 yılları arasında kendi mülkü üzerinde inşa ettirdiği manastıra bağlı Ioannes Prodromos (Vaftizci Yahya) Kilisesi, doğu-batı doğrultusunda bazilikal plan tipine sahiptir (Şekil 2.10). Kilise, 15.yy'da kentin fethedilmesinden sonra 1481 yılında İmrahor İlyas Bey tarafından cami ve zaviyeye çevrilmiştir. 1894 depreminde hasar gören yapının, 1908'de kar yükünü kaldıramayan çatısı çökmüş ve bu tarihten sonra müdahale edilmemiştir (Şekil 2.11). Narteks kısmında bir süre daha ibadete açık kalan yapı, daha sonra müze olarak tescillenmiştir (Müller-Wiener, 2002).

Ioannes Prodromos (Vaftizci Yahya) Kilisesi, batıda kare planlı bir atrium, atrium ile naosu birbirine bağlayan enine dikdörtgen planlı bir narteks ile üç nefli, doğu ucunda yarım daire şeklinde bir apsisi bulunan boyuna dikdörtgen planlı bir naostan

oluşmaktadır. Narteks ve neflerinde galeriler yer alan kilisede, 20.yy başlarında Rus Arkeoloji Enstitüsü tarafından yapılan kazılarda apsisin alt kısmında kripta bölümleri tespit edilmiştir. Kilisenin güney kısmında beş nefli bir sarnıç ile sarnıcın doğusunda kare planlı bir yapı daha yer almaktadır. İmrahor İlyas Bey tarafından, camiye çevrildikten sonra narteksin güneybatı ucuna minare ile birlikte tekke yapıları eklenmiştir (Eyice, 1994) .

Şekil 2.10: Manastır planı (Müller-Wiener, 2002).

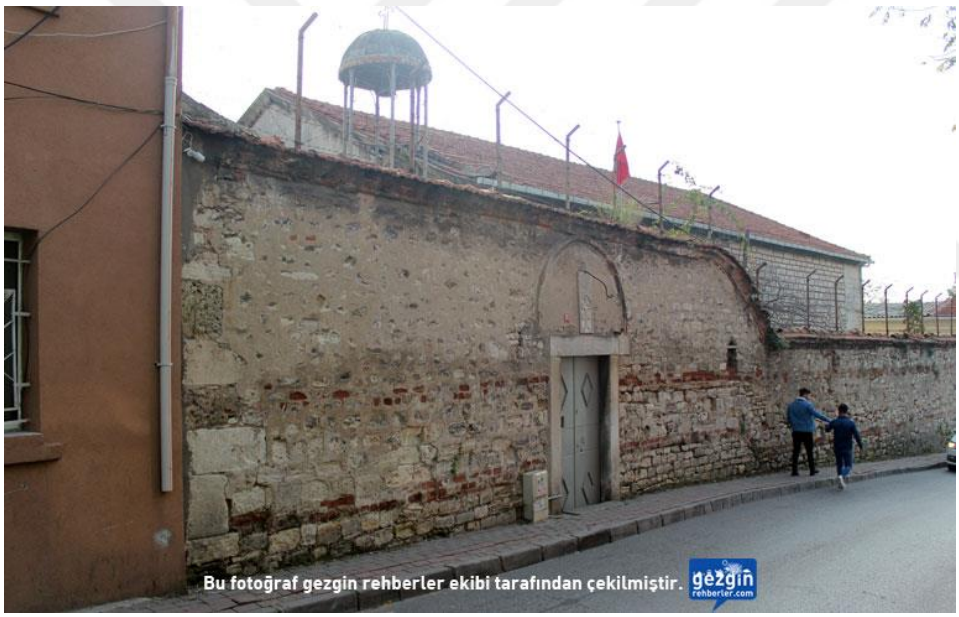

Şekil 2.11: Yapı içerisinden görünüm, 2009 (URL-2).

●Panayia Belgradi Rum Ortodoks Kilisesi

Panayia Belgradi Rum Ortodoks Kilisesi, Yedikule'nin kuzeyinde yer alan Hacı Hamza Mektebi Sokağı'nda konumlanmaktadır. 16.yy'da fetih sonrası iskân politikası sebebiyle Belgrad'dan göç ettirilen Hristiyanlardan dolayı günümüzde de Belgradkapı olarak anılan mevkide Ayia Paraskevi'ye ithaf edilerek 1523 yılında inşa edilmiştir. Kilise üzerinde yer alan 1837 tarihli kitabede ise Ayia Panaia olarak anılmaktadır (Karaca, 1994).

Kilise, doğu-batı ekseninde dikdörtgen planlı, doğuda apsisi yarım daire şeklinde dışa çıkıntılıdır. Kırma çatı ile örtülen yapının apsisi konik çatı ile örtülmüştür. Bazilikal plan tipindeki yapı, kuzey-güney doğrultusunda yer alan narteks ile birbirinden sütunlarla ayrılmış üç nefli naostan oluşmaktadır. Naos bölümünde, üç nefi de kapsayan ahşap ikonostasisi bulunmaktadır. (Şekil 2.12).

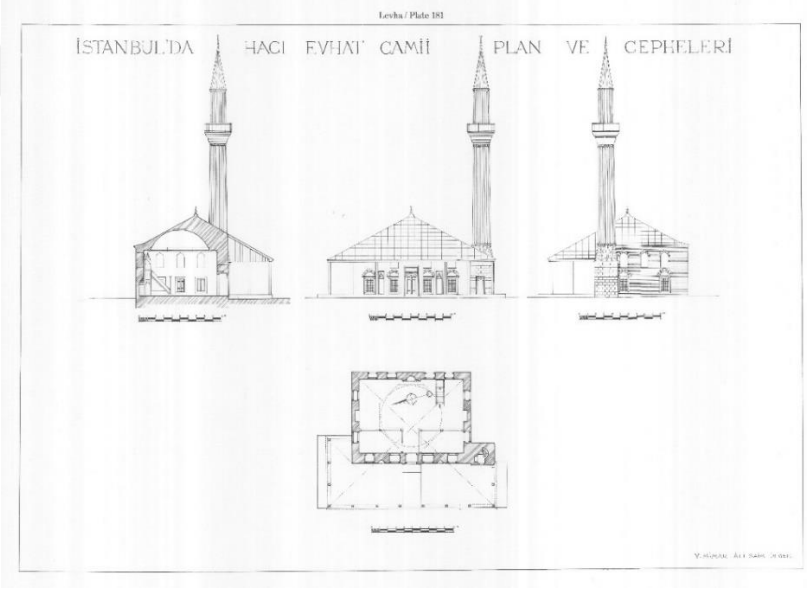

Şekil 2.12: Kilisenin sokaktan görünüşü (URL-3).

●Hacı Evhad Külliyesi

Hacı Evhad Külliyesi; Komodor Zeki Işın Sokağı, Hacı Evhad Çeşmesi Sokağı ile Hacı Evhaddin Caddesi tarafından çevrelenen arazi üzerinde yer almaktadır. Hacı Evhaddin Caddesi ile Hacı Evhaddin Çeşmesi Sokağı kısımlarında çevre duvarları ile sınırlandırılmıştır. Güneyde cami-tevhidhane yapısı yer alırken, batıda tekke yapıları (günümüzde Kur'an kursu yapısı), doğusunda hamam yapısı sokağa bitişik şekilde yer almaktadır. Külliyenin cümle kapısı Hacı Evhad Caddesi üzerindedir. Hacı Evhad

Çeşmesi Sokağı üzerinde ikinci bir giriş de bulunmaktadır. Cümle kapısının kemeri üzerinde 1850 tarihli onarım kitabesi yer almaktadır. Külliyenin ana yapısı olan cami-tevhidhane enlemesine uzanan dikdörtgen planlı kârgir duvarlı, beşik çatılıdır. Harimin önünde son dönemde eklendiği düşünülen ahşap konstrüksiyonlu son cemaat yeri, kuzeybatı ucunda kare kaideli on altıgen gövdeli minaresi bulunmaktadır. Beşik çatı ile örtülen harimin daha önce çift cidarlı (içte kubbe, dışta beşik çatı) olduğu düşünülmekte (Şekil 2.13), mevcut pasalı ahşap tavanın 1945 onarımı sırasında yapıldığı düşünülmektedir. Onarım sırasında mihrabın biçimi değiştirilmiş, minber ahşap olarak yeniden yapılmıştır. Batıda yer alan tekke yapısının biçimiyle ilgili arşiv belgelerinden bilgi edinilmektedir. Tek katlı, moloz taş duvarlar ile avlu yönünde ahşap sundurmadan oluşan yapı kiremit kaplı beşik çatı ile örtülmüştür. Hamam yapısı ise klasik Osmanlı hamam yapılarından farklı bir biçimleniş göstermektedir. Soğukluk bölümü betonarme olarak yeniden yapılan hamamın ılıklık kısmı enine dikdörtgen planlı, sıcaklık kısmı ise birbirinden farklı örtü biçimlerinde oluşan halvetlerden oluşmaktadır. (Tanman, 1994; Eyice, 1996)

Şekil 2.13: Hacı Evhad Camii restitüsyon çizimleri (SALT Arşivi).

●Uşşaki Tekkesi ve Çeşmesi

Uşşaki Tekkesi, İmrahor İlyas Bey Caddesi üzerinde yer almaktadır. Kitabesine göre 1879 yılında Nazır Mehmed Efendi tarafından Uşşaki dergahı olarak yaptırılmıştır. 1950/1951 yılında tamamen yeniden yapılmış, çevre duvarına bitişik çeşmesi dışında özgünlüğünü yitirmiştir.

Tekkenin güney bahçe duvarına gömülü halde olan çeşmenin yapım tarihinin daha eski olduğu düşünülmektedir. Kitabesinin ilk satırından ebced hesabına göre 1562 senesine ulaşılmakta, yapımı bu yıla tarihlendirilmektedir. Dikdörtgen çerçeveli sağır kemerin içerisinde ayna taşı yer almaktadır ve haznesi günümüzde yol seviyesinin altında kalmıştır. Basit biçimli olan çeşmenin, kitabesinin 16.yy hattatlarından Ahmet Karahisari tarafından yazıldığı düşünülmektedir (Karakaya, 1994). (Şekil 2.14, Şekil 2.15)

Şekil 2.14: Uşşaki Camii ve çeşmesi caddeden görünüşü, 2008 (URL-4).

Şekil 2.15: Çeşmenin kitabesi , 2013 (URL-4).

●Şamdancı Hasan Ağa Mescidi / Malcı Mehmet Efendi Camisi

Hacıkadın Caddesi üzerinde yer alan cami, Şamdancı Hasan Ağa tarafından 1688 yılında yaptırılmıştır (Ayvansarayi, ve diğerleri, 2001). Minberini koyduran Malcı Mehmed Efendi namına Malcı Mescidi olarak anılan yapı, günümüzde Malcı Mehmed Paşa Camisi olarak adlandırılmaktadır. Kâgir duvarlı, kiremit kaplı beşik çatı ile

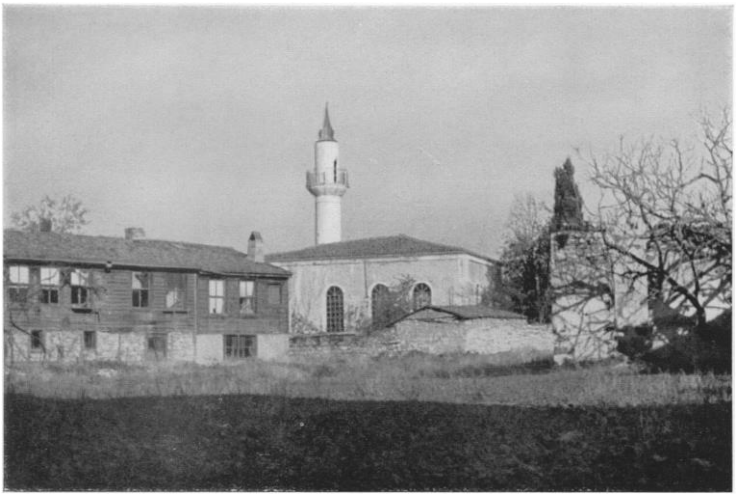
örtülen yapı özgünlüğünü kaybetmiştir (Şekil 2.16). Giriş kapısı önünde yapının yarı yüksekliğinde bir son cemaat yeri eklenmiş, harimde beton ayaklar ile taşınan mahfil inşa edilmiştir.

Şekil 2.16: Malcı Mehmed Paşa Camii, 20.yy başları, (Schneider, 1952).

●Kürkçübaşı Hacı Hüseyin Ağa Camisi

Kürkçübaşı Hacı Hüseyin Ağa tarafından 1613 yılında mescid olarak inşa edilen yapı, daha sonra Fatma Hatun tarafından minber vazedilerek camiye çevrilmiştir. 1871 tarihli kitabesinin tamir edildiği vakte ait olduğu düşünülmektedir (Ayvansarayi, ve diğerleri, 2001). Yedikule Caddesi üzerinde yer alan kapıdan girilen küçük bir avlu vasıtası ile yapıya ulaşılır. Boyuna dikdörtgen planı olan yapının kâgir duvarları sıvalı, ahşap beşik çatısı kiremit örtülüdür. Caminin minaresi dörtgen kaideli ve yuvarlak gövdelidir. Minaresinin kaidesi caminin kuzeydoğu duvarı içindedir. (Şekil 2.17).

Şekil 2.17: Kürkçübaşı Hacı Hüseyin Ağa Camii, 20.yy başları, (Schneider, 1952).

●Narlıkapı Surp Hovhannes Ermeni Kilisesi

Yedikule semtinin güneyinden geçen Yedikule İstasyon Caddesi üzerinde alan Narlıkapı Surp Hovhannes Ermeni Kilisesi, 1743-1835 yılları arasında faaliyet gösteren Narlıkapı Hastanesi için inşa edilmiş bir şapel olarak 1803 (bazı kaynaklarda 1807) yılında inşa edilmiştir. Surp Pirgiç Ermeni Hastanesi'nin açılması ile birlikte Narlıkapı Hastanesi kapatılınca yapının tamamı ibadete tahsis edilmiştir. 1950'li yıllarda sahil yolunun yapımına kadar deniz kıyısında yer alan yapı bu süreçte deniz kaynaklı bozulmalara maruz kalmıştır. 1962 yılında mevcut yapı yıkılarak yeniden yapılmış 1964 yılında yeniden ibadete açılmıştır (Seropyan, 1994).

Yapının özgün mimarisiyle ilgili kesin bir bilgi olmamakla beraber, yapı içerisinde korunmuş 1794 tarihine ait taş bir kitabeden burada tonuzlu bir şapel olduğu bilinmektedir. 1962 tarihli yapı ise bazilikal plan şemasına sahiptir. (Şekil 2.18).

Şekil 2.18: Kilisenin caddeden görünüşü (URL-5).

2.3.2.Savunma yapıları

●İstanbul Kara Surları ve Yedikule Hisarı

İstanbul Kara Surları, Yedikule ile Ayvansaray arasında eğik bir hat çizerek ilerleyen 7.5 km uzunluğundaki savunma hattıdır. Bizans İmparatoru II. Theodosius tarafından, mevcut surlar içerisindeki kentin, artan nüfusa yetmemesi sebebiyle kenti genişletmek amacıyla inşa edilmeye başlanmış ve 413 yılında yapımı bitmiştir (Müller-Wiener, 2002). Uzun yıllar imparatorluğun başarılı bir şekilde savunulmasını sağlayan surlar,

Osmanlı döneminde işlevini yitirmiş olsa da varlığını sürdürerek günümüze kadar ulaşmıştır.

Surlar; esas sur, ön sur ve hendek bölümleri olmak üzere üç bölümlü olarak inşa edilmiştir. Esas sur (mega teichos), 4.8 m genişliğinde ve 11 ile 14 m arasında değişen yüksekliktedir. Esas surun 13.5 m doğu yönünde ilerisinde 3.85 m eninde dendanlı ön sur (mikron teichos) yer almaktadır. Hendek (taphnos) bölümü ise ön surun 14 m ilerisinde 17.5 genişliğindedir (Şekil 2.19). Surlar, taş-tuğla almaşık duvar örgüsüyle çift cidarlı olarak inşa edilmiştir. Esas sur üzerinde 50-75 m aralıklarla surlardan yarım kat daha uzun çokgen veya dörtgen planlı, ön sur üzerinde ise esas surda yer alan burçların arasına denk gelen dörtgen veya U planlı burçlar/kuleler yer almaktadır. Esas sur üzerinde toplam 96 burç/kule bulunmaktadır. Doksan altıncı burçtan sonra Ayvansaray'da Tekfur Sarayı başlar ve 97 ile 99. ön sur burçları ile birleşik olarak inşa edilmiştir. Yunanistan ve Tuna boylarından uzanan yollar ile çevre yerleşimlerden uzanan yollar üzerinde yer alan 16 adet kapı dışında askeri amaçlı dört adet kapı daha bulunmaktadır. Yedikule'de yer alan Altın Kapı/Porta Aurea zafer takı biçiminde inşa edilmiş merasim kapısıdır (Ahunbay&Ahunbay, 1994).

Kara Surları, inşa edildiği tarihten itibaren depremler sebebiyle birçok kez hasar görmüş ve sonrasında onarılmıştır. Bu sebeple 5.yy'daki görünümü oldukça değişmiştir. 1894 depreminden sonra, Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu ekonomik şartlar sebebiyle uzun süre onarılmamış ve bakımsız kalmıştır. 1950'li yıllarda Vatan ve Millet caddelerinin yapımı sırasında surların, bu aksta yer alan kısımları yıkılmıştır. 1956 yılında kısmi şekilde onarılan surlar, 1987 yılında Silivri Kapısı ile Mevlevihane kapısının restorasyonu, Belgrad Kapısı ve Silivri kapısına kadar olan kısmının rekonstrüksiyonu yapılmıştır. Yapılan rekonstrüksiyon 5.yy'daki tasarıma dayandırılmış olması sebebiyle çok tartışılmıştır. 1991 yılında ise 1 ve 6 numaralı kuleler arası restorasyon çalışmaları başlatılmış ancak bürokratik ve siyasi sebepler yüzünden 1994 yılında durdurulmuştur (Ahunbay&Ahunbay, 1994).

İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmed, Kara surları üzerinde yer alan 9 ve 10 numaralı kuleler ile bu kuleler arasında yer alan Altın Kapı'nın iki pilonuna doğu yönünde üç adet kule ekleterek birleştirmiştir. Yedikule Hisarı olarak adlandırılan yapı; beşgen planlı, üç büyük kule, iki küçük kule ve iki pilon ile kuleleri birbirine bağlayan sur duvarlarından oluşmaktadır (Şekil 2.20). Doğu yönündeki üç sur

duvarları üzerinde ise her bir kısımda bir yarım ve bir üç köşeli olmak üzere toplam altı küçük burç daha bulunmaktadır. Altın Kapı dışında kuzeydoğu yönünde kuleli bir kapı yer almaktadır. Hisar, Fatih dönemi ile III. Murad dönemi arasında hazinenin saklanması amacıyla kullanılmış, daha sonra 1831 yılına kadar siyasi suçlular için bir zindan olarak kullanılmıştır. Bir dönem baruthane işleviyle hizmet eden yapı, 1895 yılında Müzeler Umum Müdürlüğü'ne bağlanmıştır. Hisar içerisinde, zamanla bir mahalle oluştuğu ve Fatih döneminde bir mescid inşa edildiği bilinmektedir. Ancak günümüze minaresi ile çeşmesi ulaşmıştır. Hisar içerisindeki mahallenin 1782 yangınında ortadan kalktığı düşünülmektedir (Yılmaz, 1994).

İstanbul Kara Surları ile birlikte Yedikule Hisarı, 1985 yılında İstanbul'un Tarihî Alanlarından biri olarak UNESCO tarafından Dünya Mirası Listesi'ne alınmıştır.

Şekil 2.19: Kara surları (İstanbul Alan Başkanlığı Arşivi).

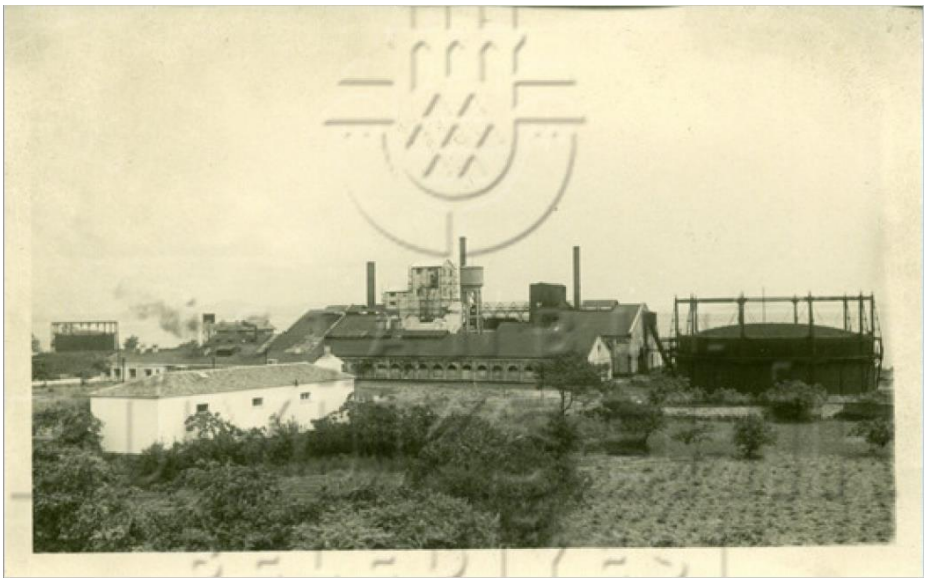
Şekil 2.20: Yedikule Hisarı (İstanbul Alan Başkanlığı Arşivi).

2.3.3.Endüstri yapıları

●Yedikule Gazhanesi

Yedikule Gazhanesi, semtin güneybatı ucunda Yedikule Hisarı ile Kennedy Caddesi arasında yer almaktadır. Gazhanenin batı kısmını Mermer Kule ve kara surları, doğu kısmını ise TCDD Cer atölyeleri çevrelemektedir. 1880 yılında Sultan II. Abdülhamit döneminde Fransızlar tarafından sur içinin aydınlatılması amacıyla inşa edilmiştir (Şekil 2.21). Kömür-havagazı üretim yapıları, katran ayırıcılar, vinç, ısıtarak damıtan imbik kazanları, yıkama tesisi, ambar, kantar binası, idari binalar ve üç adet gaz deposundan oluşan gazhane, 52.000 m²'lik bir alanı kaplamaktaydı (Köksal, 2005). 1945 yılına kadar birçok kez el değiştiren fabrika, bu tarihten itibaren İETT idaresine bağlanmış, 1993 yılına kadar faaliyet göstermiştir (Akbulut ve Sorguç, 1994).

Yedikule Gazhanesi endüstri mirası kapsamında değerlendirilerek; 1992 yılında kömür depoları, 1995 yılında ise lojman, katran ayırıcıları ve ilk döneme ait gazometresi korunması gerekli kültür varlığı olarak tescillenmiştir. 1997 yılına kadar İETT'nin depo, garaj ve hurdalık olarak kullandığı Gazhane ve devamındaki Cer Atölyelerinin olduğu alan 2006 yılında yenileme alanı ilan edilmiştir.

Şekil 2.21: Yedikule Gazhanesi, 20. yy başı (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi).

●Yedikule Tren İstasyonu ve Yedikule Cer Atölyeleri

Yedikule Tren İstasyonu ve Cer Atölyeleri, semtin güney kısmında İstasyon Caddesi ile Kennedy Caddesi arasında geniş bir alanda yer almaktadır (Şekil 2.22). Rumeli (Şark) Demiryolu projesinin bir parçası olan Yedikule-Küçükçekmece hattının inşaatı Haziran 1870 tarihinde başlamış ve Ocak 1871 tarihinde tamamlanarak faaliyete açılmıştır. İstasyon yapılarıyla birlikte Yedikule'de bakım-onarım atölyeleri (Cer Atölyeleri) de inşa edilmiştir. Rumeli Demiryolu, daha sonra Sirkeci ve Halkalı'ya kadar uzatılmış, 2012 yılına kadar Sirkeci-Halkalı Banliyö Hattı olarak hizmet vermiştir. 2012 yılında Marmaray bağlantısı sebebiyle kapatılan hat, 2019 yılında Gebze-Halkalı hattı olarak tekrar hizmete girmiş ancak Sirkeci ile Yedikule arasındaki istasyonlar hizmet dışı kalmıştır. Kamu-özel ortak girişimi ile birlikte hazırlanan bir renovasyon projesi 2018 yılında uygulamaya başlanmıştır. Proje detayları bilinmemekle birlikte cer atölyelerinin bir kısmının restore edilerek müze olarak hizmet vermesi, konut ve ticari yapılarının da projede yer alacağı söylenmektedir.

Yedikule İstasyonu, hatta yer alan diğer ana istasyonlar gibi, servis yapıları, lojmanlarıyla bir bütün olarak tasarlanıp inşa edilmiştir. İstasyonun güneyine konumlanan servis alanında, ilk olarak temel atölyeler inşa edilmiş, daha sonra ihtiyaca göre yeni yapılar eklenerek genişletilmiştir. Cer atölyeleri içerisinde tamirhaneler, kömür ve gaz depoları, garlar, ambarlar, depolar, işletme atölyeleri, su

kuleleri, araç depolarının yanı sıra personel ihtiyaçları için yatakhane ve yemekhaneleri de bulunmaktaydı.

Şekil 2.22: Cer atölyeleri hava fotoğrafı, 2018 (SALT ARŞİV).

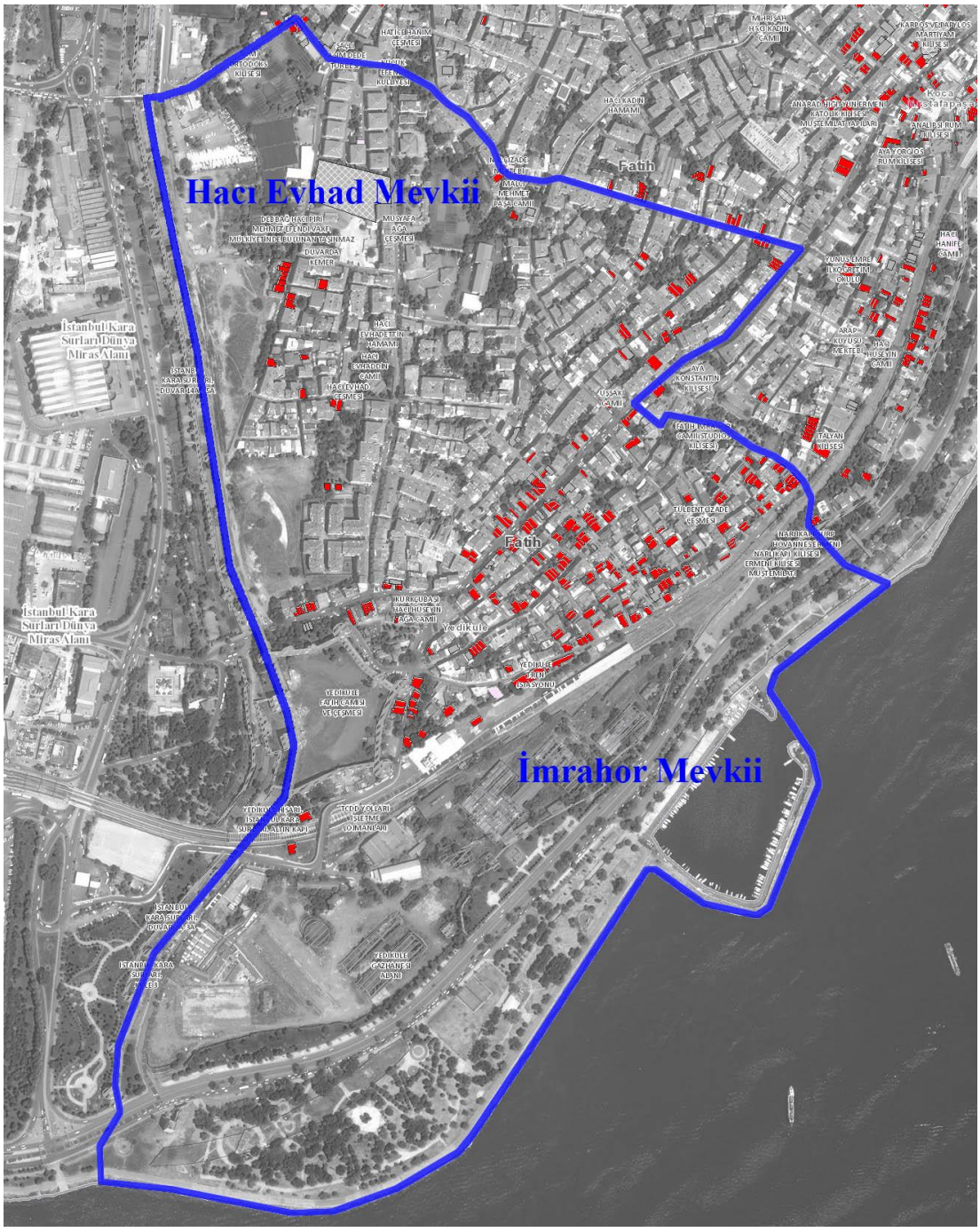
2.3.2.Konut yapıları

Yedikule semti, kentin geçirdiği önemli değişimlere rağmen kayda değer oranda tarihi konut dokusunu korumuştur. Toplam 204 adet sivil mimarlık örneği tescilli yapı bulunan semtte, eserlerin büyük kısmı İmrahor mevkiinde yoğun bir şekilde yer alırken, Hacı Evhad mevkiinde oldukça az örnekler bulunmaktadır.

Yapılar, 19.yy sonu-20.yy başı ve sonrasında, çoğunlukla ahşap yapım sistemi ile inşa edilmiş konutlardır, ancak kâgir yapılara da rastlanmaktadır. Tekil konutların yanında, ikiz ve sıra evler olarak inşa edilen yapılar da bulunmaktadır. Söz konusu yapılar büyük oranda özgünlüğünü korurken, bakımsız ve onarıma muhtaç durumda oldukları gözlenmiştir. Ayrıca maili inhidam durumunda olan yapılar gözlenmektedir.

Bölgede yer alan ahşap yapılar, kâgir bir bodrum kat üzerinde iki veya üç katlı ve cumbalıdır. Çoğunlukla mütevazı ölçekte olmalarına karşın oldukça nitelikli yapılardır. Üç katlı yapıların, son katlarında yarı açık bir mekan yer almakta ve bu mekanlar farklı kafes, yaşmak gibi ögeler ile kapatılmıştır. (Şekil 2.24-27)

Kârgir yapılar ise ahşap yapılara oranla daha az sayıda bulunmaktadır. İki ve üç katlı, cumbalı inşa edilmiş küçük ölçekli yapılardır. (Şekil 2.28-29)

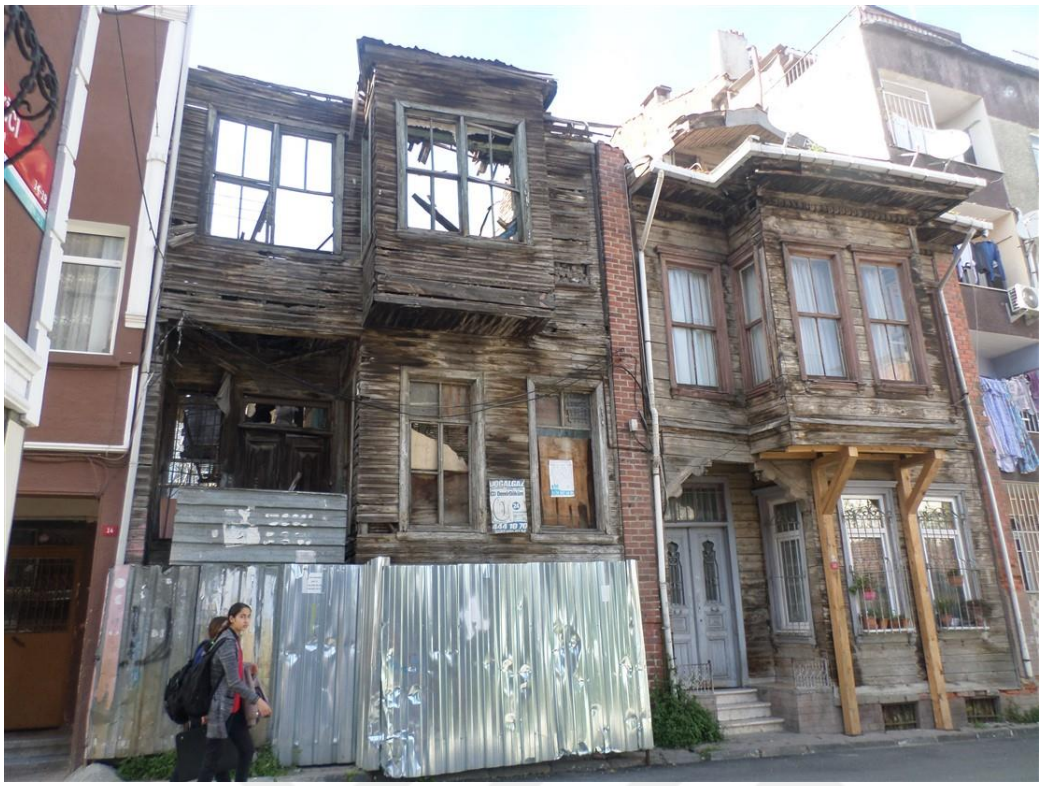
Şekil 2.23: Yedikule mahallesi, tescilli sivil mimarlık eserleri, (İBB GIS).

Şekil 2.24: Sivil mimarlık örneği yapılar, sağda 1077 Ada 5 Parsel, solda 1273 Ada 5 Parsel.

Şekil 2.25: SMÖ yapılar, sağda 1273 Ada 20/21 Parsel, solda 1250 Ada 56 Parsel.

Şekil 2.26: SMÖ yapılar, 1252 Ada 51/52 Parsel.

Şekil 2.27: SMÖ yapılar, 1251 Ada 8/9 Parsel.

Şekil 2.28: SMÖ yapılar, sağda 1253 Ada 27/28 Parsel, solda 1255 Ada 18 Ada.

Şekil 2.29: SMÖ yapılar, sağda 1253 Ada 4 Parsel, solda 1255 Ada 18 Ada.

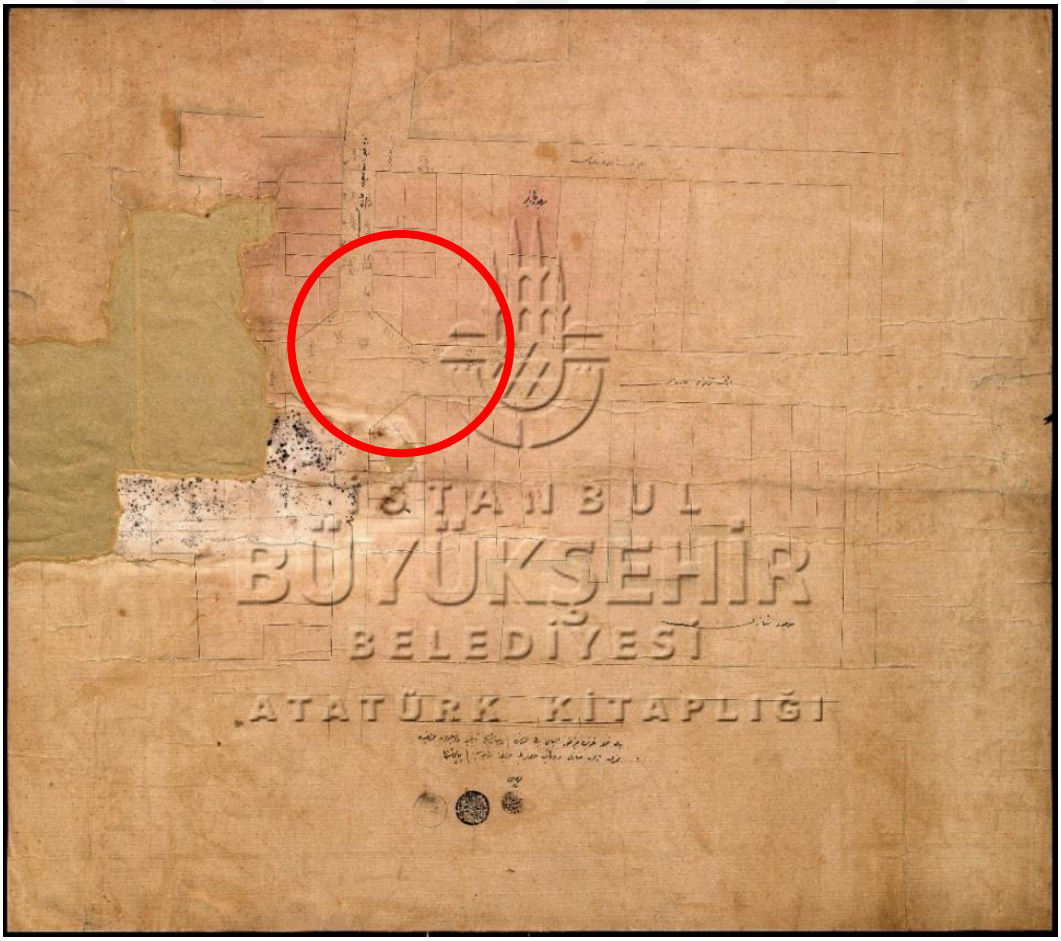
3. KÜPECİ EVİNİN TARİHİ VE MİMARİ ÖZELLİKLERİ

3.1.Yapının Tarihsel Gelişimi

Tez konusu ahşap konutun yapım tarihi ile ilgili kesin bir bilgiye ulaşılamamıştır. Yapının tarihi ile ilgili bilgiler mülk sahibi merhum İro Karabela'nın oğlu Fedon Karabela ile Nisan 2017 tarihinde kiracı olarak ikamet eden Fatma Hanım'ın aktarımlarından, tapu kayıtlarından, dönem ve yangın haritalarından, arşiv kayıtlarından ve yapının kendisinden elde edilmiştir.

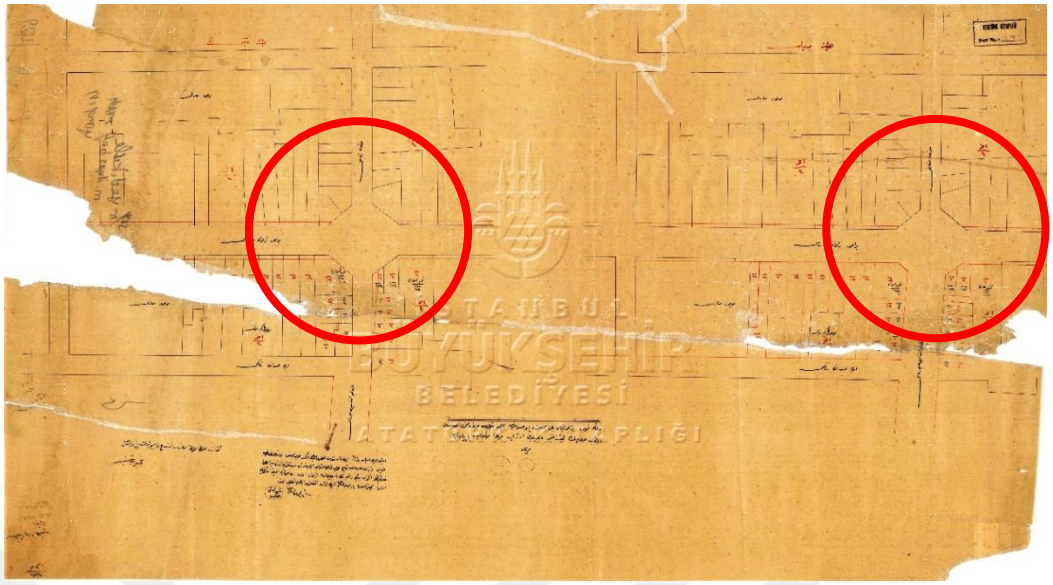
Arşiv taramasında İstanbul Şehremaneti Meclisi kayıtlarında tespit edilen Rumi 28 Mayıs 1317 (M 10 Haziran 1901) tarihli ve Hrt_Gec_001821 (Şekil 3.1) numaralı ve Rumi 24 Teşrin-i Evvel 1318 (M 6 Kasım 1902) tarihli ve Hrt_005769 (Şekil 3.2) numaralı iki yangın haritası yapım tarihi ile ilgili bilgi vermektedir. Söz konusu haritalar yangın sonrası harik olan alanların tanzimiyle ilgili düzenlenen belgelerdir. 1901 tarihli belgede *"Yedikule kurbünde Mirahur İlyas Bey Mahallesi'nde 15 Nisan 317(28 Nisan 1901 M) tarihiyle vuku bulan harikte muhterik olan menazil ve dekakin arsalarının harita-i mevkiiyesidir."* açıklaması yer almaktadır. 1902 tarihli belgenin ise ilk olarak 1901 yılında tanzim edildiği, daha sonra aynı belge kullanılarak 1902 yılında yeni bir imar kararı sebebiyle yeniden düzenlendiği anlaşılmaktadır. Belgenin 1901 yılında düzenlenen bölümünde "*Yedikule kurbünde Mirahur İlyas Bey Mahallesi'nde 15 Nisan 317 (M 28 Nisan 1901) tarihiyle vuku bulan harikte muhterik olan menazil ve dekakin arsalarının heyet-i atîk ve ceditlerini irae eder harita-i mevkiiyesidir. 28 Mayıs 317 (M 10 Haziran 1902), Mühendis"* açıklaması bulunmaktadır. Ayrıca aynı kayıtlarda yer alan Rumi 21 Şubat 1327 (M 5 Mart 1912) tarihli ve Hrt_0711 (Şekil 3.3) numaralı diğer bir yangın tanzim haritasında *"Mirahur İlyas Bey Mahallesinde Yedikule Caddesinde muhterik olup bundan otuz sene evvelde vuku bulup da yüzde on iki hesabıyla zayiat hesap edilip tarla kaidesine tevfikan taksimatı icra edilmiş mebhus haritadan muhterik mahalli irae eder kısmı heyet-i fenniye ifadesiyle 28 Ağustos 327 (M 10 Eylül 1911) tarih ve yüz kırk bir numaralı şehremanet-i aliyyesi tezkiresi üzerine kopya edilerek tersim kılınmıştır. 22 Teşrin-i Evvel 327 (M 4 Kasım 1911), Sermühendis Es-Seyyid Mehmed Nizameddin"*

açıklaması yer almaktadır. Bahsedilen haritalarda, yangın alanları Küpeci Evi'nin güney ve doğu yönlerindeki komşu yapıları olarak işaretlenmiştir ve yapı belirgin bir şekilde okunmaktadır. Osman Nuri Ergin'in Mecelle-i Umur-ı Belediyye'de ayrıntılı listesini verdiği İstanbul yangınları listesinde Rumi 15 Mart 1299 (M 27 Mart 1883) ve 28 Mayıs 1317 (10 Haziran 1901) tarihlerinde Mirahur İlyas Bey Mahallesi yangın bilgisi yer almaktadır. Haritalarda sözü edilen yangın tarihleri ile Ergin'in verdiği yangın tarihleri bilgisi birbirini teyit etmektedir. Haritalarda Küpeci Evi'nin, mevcut durumuyla yer alması, yapının bu tarihlerden önce inşa edilmiş olduğunu ortaya koymaktadır. Oysa yapının köşe cephesinde ikinci kat balkon alınlığına işlenmiş ahşap kaplamada "1908" tarihi yer almaktadır.Bu tarihin bu kısımda yapılan değişiklikle birlikte eklendiği düşünülmektedir.

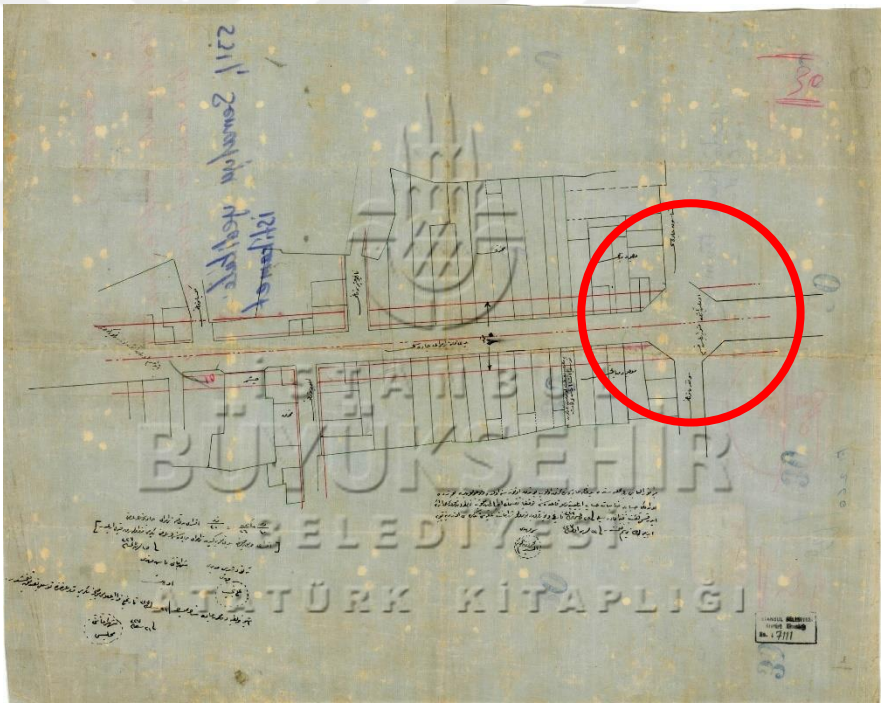

Şekil 3.1: 28 Mayıs 1317 (10 Haziran 1901 M) tarihli ve Hrt_Gec_001821 numaralı harita.

Yapıya 1913 tarihli Alman Mavileri haritalarında da rastlanmaktadır. Pafta no.M4-4'de yer alan 1/500 ölçekli çizimde yapının cephe konturu ile 3 katlı ve ahşap olduğu bilgisi yer almaktadır. (Şekl A.2).

Şekil 3.2: 24 Teşrin-i Evvel 318 (6 Kasım 1902 M) tarihli ve Hrt_005769 numaralı harita.

Şekil 3.3: Rumi 21 Şubat 327 tarihli ve Hrt_0711 numaralı harita.

Fatma Hanım ve Fedon Karabela ile yapılan görüşmelerde edinilen bilgilere göre, konut İro Karabela'nın babası Konstantin Küpeci tarafından aile konutu olarak yaptırılmıştır. Yapının 1960lı yıllara kadar aile tarafından kullanıldığı, 1970'li yıllardan itibaren ise kiraya verildiği öğrenilmiştir. Fatma Hanım, bu yıllardan itibaren 2017'ye kadar kiracı olarak konutta ikamet etmiştir. Aktarılan bilgilere göre ilk

yıllarda yapının her katı farklı bir aileye kiraya verilmiş, toplam üç aileyi uzun yıllar içerisinde barındırmıştır. 1990'lı yıllardan itibaren diğer kiracılar ayrılmış, Fatma Hanım ve ailesi kalmıştır. Fatma Hanım ise Ağustos 2017 tarihinde evden ayrılmıştır.

İro Karabela, çocukluğunu ve gençlik yıllarını ailesi ile burada geçirmiştir. Ailesinin vefatıyla 1960 yılında yapının mülkiyeti kendisine ve kardeşlerine intikal etmiştir. Yapı ile vefatına kadar İro Hanım ilgilenmiş, vefatından sonra da yapının sorumlusu oğlu Fedon Karabela olmuştur.

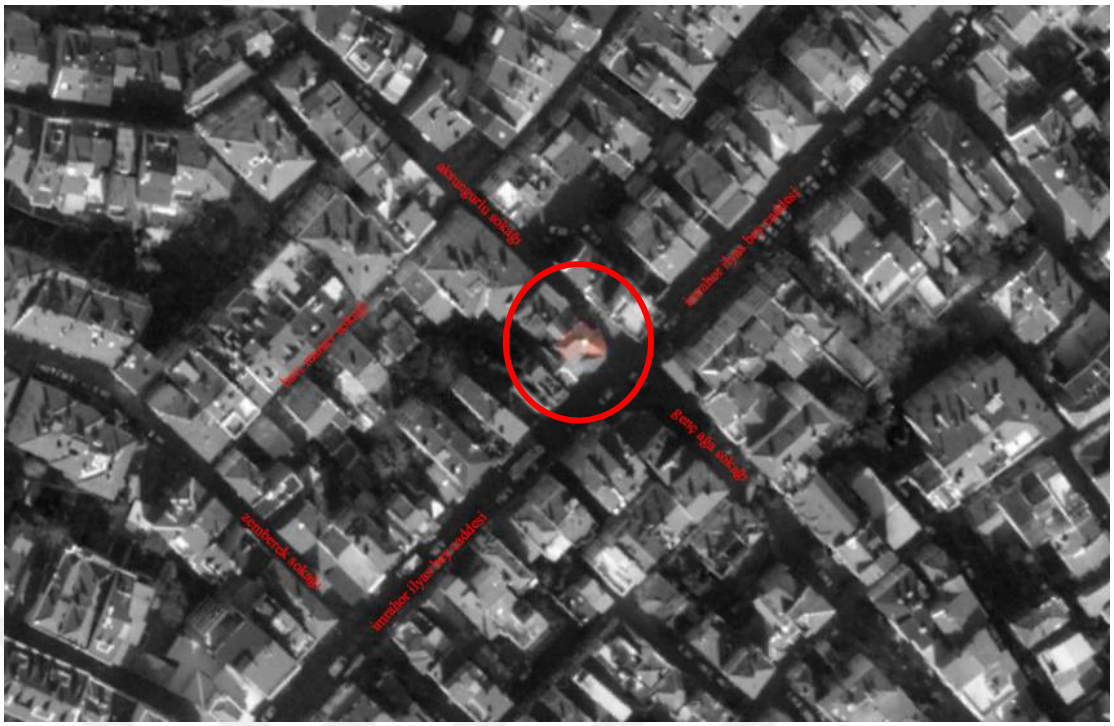
3.2.Yapının Mimari Özellikleri

3.2.1.Vaziyet planı

Küpeci Evi, İstanbul'un Fatih ilçesi Yedikule semtinde 331 pafta 1082 ada 23 parselde yer almaktadır. Yenikapı Langa'dan başlayarak Kazlıçeşme'ye varan, Marmara Denizi'ne paralel ilerleyen İmrahor İlyasbey Caddesi ile kuzeyde Hacı Evhaddin Caddesi'nden başlayarak caddeyi dikine kesen Aksungurlu Sokağı'nın kesişiminde, atipik bir köşe yapısı olarak konumlanmaktır (Şekil 3.4-5, Şekil B.1-3). İmrahor İlyasbey Caddesi'ni, kuzeybatı yönünden Aksungurlu Sokağı ve güneybatı yönünden Gençağa Sokağı'nın kestiği noktada oluşan kavşağa yönelen yapı, bulunduğu köşeyi güneydoğu yönündeki komşu yapı ile paylaşmaktadır. Yapının yer aldığı 23 numaralı parsel, kuzeybatı, güneybatı ve güney yönlerinden iki katlı üçer bina ile, kuzeydoğu yönünden ise Aksungurlu Sokağı ile sınırlanmaktadır. Yapı, güney ucunda yer alan ve 24 ve 25 parseldeki yapılar ile çevrelenen arka bahçesi ile birlikte parsele neredeyse tamamen oturmaktadır. Parsel alanı 60 m², oturum alanı 55,61 m²'dir.

Yapı, ince uzun bir dikdörtgene uzun kenarından yaslanan daha küçük bir dikdörtgen ile bu dörtgene bitişen dar açılı bir üçgenin birleşiminden oluşan bir geometriye sahiptir. Aksungurlu Sokağı'nın kuzeybatısında düz bir şekilde ilerleyen yapı sınırının, sokak sonunda bir açıyla devam ederek bitirilmesi yapının hem cephe yüzeyini artırmış hem de caddeye yönelmesini sağlamıştır.

Yapının iki adet girişi vardır. Kuzeybatı yönünde yangın duvarına yaslanan bir niş içerisinde yer alan ana giriş kapısına, Aksungurlu Sokağı'ndan bir merdivenle ulaşılmaktadır. Diğer giriş ise bodrum kat içindir. Bodrum katın girişi ana giriş kapısının çaprazında yer almaktadır. Sokak kotunun yükselmesi sebebiyle giriş kapısı zeminin altında kalmıştır.

Şekil 3.4: Hava Fotoğrafı, 2017, İBB CBS.

Şekil 3.5: Vaziyet planı, rölöve.

3.2.2.Genel tanım

Tez konusu ahşap konut, kârgir bir yarı bodrum kat üzerinde ahşap karkas sistemle inşa edilmiş bir zemin ve iki normal kattan oluşan bir yapıdır. Kuzeybatı ve güney yönünden bitişik nizamdaki komşu yapılardan tuğla yangın duvarı ile ayrılmaktadır. Kuzeybatı yönündeki iki katlı ahşap yapı ile arasında yer alan yangın duvarı yapı yüksekliğinde üç kat devam etmekte iken güney yönündeki komşu yapıyla arasında yer alan yangın duvarı iki kat yüksekliğindedir. Yapının ön cephesi, kuzeydoğu yönünden Aksungurlu Sokağı'na, güney yönünden ise İmrahor İlyasbey Caddesi'ne bakmaktadır. Arka cephesi ise güney ve güneybatıda yer alan komşu yapıların sınırladığı bahçe alanına yönelmiştir. Ön cephe, oldukça bezemeli iken, arka cephe yalın bir şekilde düzenlenmiştir. Yapının ana giriş kapısı, kuzeydoğu ucunda yer alan, sokak kotundan altı basamaklı bir merdivenle ulaşılan bir kat yüksekliğindeki bir niş içerisindedir. Bodrum kat, iki girişe sahiptir ve her iki giriş de cephenin aynı bölümünde yer almaktadır. Güneybatı yönündeki bahçeye giriş zemin kattan yapılmaktadır. Sirkülasyonun sağlandığı bir sofa ve etrafına yerleşen mekanlardan oluşan plan şeması her katta tekrar edilmiştir. Ana mekanlar sokak cephesine bakacak şekilde yerleştirilmiş, servis mekanları ise güney kesiminde konumlanmıştır. Zemin kattan başlayarak ikinci kata kadar ulaşan yarı dönel ahşap merdiven kuzeydoğu yönündeki yangın duvarına bitişik şekilde sofa mekanlarında yer almaktadır. Birinci kat, doğu yönünde çıkma yapmaktadır.

Tez konusu yapı oldukça bakımsızdır ve çok sayıda niteliksiz ek ve onarıma maruz kalmıştır. Bu müdahalelerin ve ilgisizliğin yol açtığı taşıyıcı sistem problemleri de tespit edilmiştir. Ancak yine de yapı büyük ölçüde mimari özgünlüğünü korumuştur.

3.2.3.Plan özellikleri

3.2.3.1.Bodrum kat

Bodrum kata girilememiştir. Yapının ön cephesinin güneydoğu ucunda yer alan giriş kapısı, sokak kotunun yükselmesiyle yaklaşık 75 cm aşağıda kalmıştır. Giriş kapısının kuzey yönünde bir adet, yapının cadde yönüne bakan cephesinde iki adet olmak üzere toplam üç adet pencere açıklığı görülmektedir. Kapı boşluğu ahşap bir pano ile, pencerelerin olduğu kısımlar ise duvar örülerek kapatılmıştır. Güney cephesinde, kot farkı sebebiyle bodrum kat yer almamaktadır.

3.2.3.2.Zemin kat

Zemin kat, sokak cephesinden yapı içine geçilen yarı kapalı bir giriş mekanı ile ana giriş kapısının açıldığı bir sofa ve etrafına sıralanmış mekanlardan oluşmaktadır. Giriş mekanından geçilerek girilen, yapının ilk karşılaşılan mekanı Z01-Sofa mahallidir. Bu mekan diğer katlarda da olduğu gibi sirkülasyon alanıdır. Sofanın kuzeybatı duvarına yaslanmış yarı dönel ahşap merdiven, üç kat boyunca devam ederek yapı içi sirkülasyonu sağlamaktadır. Ön cephesine bakan Z02-Oda ile hemen bitişiğindeki Z03-Tuvalet mahalleri sofanın güneydoğusunda yer alırken, Z04-Depo mahalli güneybatısında yer almaktadır. Parselin güneydoğu sınırında yer alan bahçe alanına Z04-depo mahallinden geçilerek ulaşılmaktadır. (Şekil 3.6, Şekil B.4-5).

Şekil 3.6: Zemin kat planı, rölöve.

● Giriş

Yapının zemin katına Aksungurlu Sokağı kuzeybatı ucundaki giriş mekanından ulaşılmaktadır. Giriş mekanı, cephenin bir kat yüksekliğinde geri çekilmesiyle oluşturulan, yaklaşık 2.59x0.95 m ebatlarında bir niş içerisinde yer almaktadır (Şekil 3.7). Sokak kotundan (-1.47) başlayarak altı basamak ile ±0.00 kotuna ulaşan çeyrek

dönel merdiven ve 1.33x0.95 m ebatlarındaki bir sahanlıktan oluşmaktadır. Sahanlık ve merdiven basamakları mermer kaplıdır. Merdiven girişinde basit demir parmaklıktan oluşan bir kapı bulunmaktadır. Bu parmaklık sahanlık girişine kadar devam ederek burada sahanlığın korkuluklarına bağlanmıştır. Sahanlık korkulukları ise işlenmiş ve dekore edilmiş dövme demirden yapılmış olup özgündür. Kuzeydoğu duvarı yapının yangın duvarıdır. Yangın duvarı, 10x20x7 cm boyutlarında tuğlalar ile 35 cm eninde örülerek derzli bırakılmıştır. Güneybatı duvarı yapıya girişi sağlayan ZK-1 kapısı ile, ZP-1 pencerelerinin yer aldığı, güneydoğu duvarı ise Z02-Oda mahalline bakan ZP-2 penceresinin yer aldığı 20 cm kalınlığında ahşap karkas duvarlardır. Her iki duvar da 15 cm eninde tahtalar ile kaplanmış, doğramaların etrafında basit pervazlar dönülmüştür. Giriş kısmının tavanı 8 cm eninde pervazla çevrelenen pasalı ahşap kaplama tavandır.

Şekil 3.7: Giriş mekanı, 2018.

● Z01-Sofa

Yapının giriş mekanından çift kanatlı tepe pencereli ahşap bir kapıdan (ZK-1) geçilerek girilen Z01-Sofa mekanı, yaklaşık 4.28x2.52 m boyutlarında 3.17 m yüksekliğindedir. Sofa, bu kattaki diğer mekanlara geçiş ile katlar arası sirkülasyonu sağlamaktadır. Sofanın kuzeybatı duvarında bitişik olarak üç kollu yarı dönel ahşap merdiven bulunurken güneydoğu kısmında ise Z02-Oda ile Z03-Tuvalet mekanları yer almaktadır. Giriş kapısının hemen karşısında, güneybatı yönünde ise Z04-Depo mahalli bulunmaktadır (Şekil 3.8, Şekil 3.9). Sofaya girişte, kapının önünde 0.77 m eninde taşlık olarak adlandırılabilecek bir alan bulunmaktadır. Taşlık, kapı eşiği ile aynı kotta (+0.05) olup, buradan bir basamak yukarıda +0.15 kotunda ahşap döşeme başlamaktadır. Taşlık, 20x20 cm ebatlarında karo mozaikle kaplanmıştır (Şekil 3.10). Yükseltilmiş ahşap döşeme ise PVC kaplama malzemesi ile kaplanmış, 2x3 cm kesitinde ahşap süpürgelik ile çevrelenmiştir. Mekanın, güneydoğu ve güney duvarları bağdadi sıvalıdır ve üzeri duvar kağıdıyla kaplanmıştır. Kuzeybatı duvarı ise yapının tuğla yangın duvarı olup, 39 cm kalınlığındadır ve üzeri sıvanarak boyanmıştır. Duvar ile tavan birleşimi ahşap koltuk silmesi ile yapılmıştır. Tavanda profilli çıta ile süslenmiş ahşap tavan kaplaması bulunmaktadır (Şekil 3.11).

Zemin kat ile birinci kat arasındaki geçişi sağlayan sofanın kuzeybatı duvarına yaslanan yarı dönel ahşap merdiven, MZ1 olarak adlandırılmıştır. Taşlığın bitiminden itibaren başlayarak duvar boyunca devam eden, Z04-Depo mekanının bir kısmını kullanan merdiven ortalama 26 cm yüksekliğinde 15 basamaktan oluşmaktadır. Basamak genişliği dönüş açılarında değişmekle birlikte ortalama 29 cm, eni ise 110 cm'dir. Merdivenin bitiştiği duvar yüzünde basamaklara eşlik eden 30 cm yüksekliğinde ahşap lambri kaplama bulunmaktadır. Merdiven korkulukları 107 cm yüksekliğindedir ve basamaklara yan kısımlarında bağlanmaktadır. Ahşap korkuluklar ve küpeşte kesintisiz olarak üç kat boyunca devam etmektedir. Merdivenin sofaya bakan yüzü kalın bir pervazla çevrilerek ahşap kaplanmıştır.

Mahallin kuzey duvarında yer alan ZK-1 ana giriş kapısı, çift kanatlı, tablalı ve tepe pencereli, 1.38 m eninde, 2.68 m boyundadır. Tepe penceresinde renkli cam kullanılmıştır. Sofa tarafında basit pervazla çevrelenen kapı, miller yardımıyla iki yana tutturulmuştur. Kapının hemen yanında yer alan ZP-1 penceresi ise 0.80x1.91m

ebatlarında ahşap giyotin penceredir. Sofaya bakan cephesi profilli bir pervaz ile dönülerek, pervaz dışına altışar santimetre taşan profilli bir denizlik ile bitirilmiştir.

Şekil 3.8: Z01 mahali, güneybatıya bakış, 2018.

Şekil 3.9: Z01 mahali, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.10: Z01, taşlık döşeme kaplaması, 2018.

Şekil 3.11: Z01, tavan kaplaması, 2018.

● Z02-Oda

Sofanın güneydoğu duvarında yer alan tek kanatlı ahşap kapı (ZK-2) ile geçilen Z02-Oda mahalli, 2.50x4.25 m boyutlarında bir dörtgen ile 4.25x4.25x3.90 m boyutlarında bir üçgenin yan yana birleşiminden oluşan bir alana sahiptir. Mekan yüksekliği 3.01

m’dir. Kuzeydoğu ve güneybatı yönlerinde 2.5 m paralel ilerleyen duvarlar, daha sonra doğu yönünde açıyla birleşmektedir. Mahal, batıda Z01-Sofa, güneyde Z03-Tuvalet hacimleriyle çevrelenmektedir. Kuzeydoğu yönünde Aksungurlu Sokağı’na, doğu yönünde ise İmrahor İlyasbey Caddesi’ne cephe veren mekân, ayrıca kuzeybatı yönünde de bir pencere genişliğinde (ZP-2) giriş mekanına da cephe vermektedir. Zemin katın başodası olarak nitelendirilebilecek Z02-Oda mahalli belgeleme çalışmaları sırasında (Mart 2017) çeşitli eşyaların depolandığı bir hacim olarak kullanılmaktadır. Döşemesi 13 cm eninde ahşap kaplamadır ve üzeri duvardan duvara halı ile örtülmüştür. Mekan, güneydoğu yönünde tuğla duvar, diğer yönlerde ise ahşap karkas duvarlar ile çevrelenmiştir. Ahşap duvarlar ortalama 20 cm, tuğla duvar ise yangın duvarı olup 55 cm enindedir. Bütün duvarlar duvar kağıdı ile kaplanmış ve birkaç kat boyanmıştır. Tavan-duvar birleşimi çepeçevre ahşap koltuk silmesi ile dönülmüştür. Ancak yüzeylere uygulanan duvar kağıdı silmelerin alt kısımlarını kapatmaktadır. Tavan, eni 27 cm olan tahtalar ile kaplanarak üzeri mekanın geometrik şekliyle uyumlu bir biçimde dörtgen ve üçgen alanlara ayrılmış, ahşap profilli çıtalar ile bezenerek düzenlenmiştir. (Şekil 3.12-15).

Mekana giriş, ahşap tek kanatlı, tablalı ve cam bölmeli ZK-2 kapısı ile yapılmaktadır. Kapı, sofa cephesinden profilli, oda içerisindeki cephesinden düz pervazlıdır. Güney kısmındaki kısa duvar üzerinde ZK-2 kapısı ile yaklaşık aynı boyutlarda bir kapı bulunmaktadır. Ancak kapının hangi mekana açıldığı tespit edilememiştir. Plan üzerinde Z03-Tuvalet mahallinin arka kısmına denk düşen kapının, 202-Oda mahallinde bulunan yüklüğe benzer bir hacme açıldığı düşünülmektedir. Doğu duvarında yer alan ZP-2 penceresi , yapının giriş mekanına bakmaktadır. 0.52x1.91m boyutlarındaki pencere, duvara ahşap profilli bir pervaz ve denizlik ile bağlanmaktadır. Kuzey duvarında yer alan ZP-3 ve ZP-4 pencereleri de aynı kesitte pervaz ve denizliğe sahiptir. ZP-3 penceresi 1.52x1.91 m ebatlarında iki bölümlü, ZP-4 penceresi ise 2.18x1.91 m boyutlarında ortada iki bölümlü, yanlarda tek bölümlü ahşap giyotin penceredir.

Şekil 3.12: Z02, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.13: Z02, kuzeybatı ve güneybatı yönlerine bakış,2018.

Şekil 3.14: Z02, kuzeybatı yönüne bakış,2018.

Şekil 3.15: Z02, tavan kaplaması, 2018.

● Z03-Banyo

Z03-Banyo mekanı, sofanın güneydoğu kısmında yer alan, Z02-oda mahallinin güney yönündeki komşu mekanıdır. Tek kanatlı ahşap bir kapı (ZK-3) ile girilen mekan, 0.97 m eninde 1.55 m boyunda ve 2.97 m yüksekliğindedir. Giriş kısmında seramik kaplı 14 cm yüksekliğinde sonradan eklenmiş bir eşik bulunmaktadır. Bu eşik eklendikten sonra kapı kanadının bir bölümü kesilmiştir. +0.15 kotundaki döşeme, 20x20 cm seramik ile döşenmiştir. Duvarlar +1.39 kotuna kadar aynı özelliklerdeki seramik ile kaplanmıştır, kalan kısım ise sıva üzeri boyalıdır. Sofa ve oda ile paylaştığı duvarlar 15 cm, güneybatı yönündeki komşu yapı ile paylaştığı duvar ise 29.5 cm kalınlığındadır. Mekanın gündeydoğu duvarının ardında üçgen bir boşluk oluşmaktadır. Bu boşluğun Z02-Oda mahallindeki kapı ile girilen bir dolap nişi olduğu düşünülmektedir. Güney duvarına bir adet şofben takılmıştır. Tavan ise 21 cm eninde tahta ile kaplanmıştır. Tavanda doğu yönünde, üst kat tuvaletinin gider sisteminin yapılması sırasında kaplama kesilmiştir. Tavan kaplamaları ve duvar aynı renkte boyanmıştır. (Şekil 3.16-17)

Mekanın giriş kapısı olan ZK-3 kapısı, 0.77 m eninde ve 2.27 m yüksekliğindedir. Tek kanatlı, tablalı olan ahşap kapı sofa yüzünde profilli pervaz ile çevrelenmiştir.

Şekil 3.16: Z03, 2018.

Şekil 3.17: Z03, 2018.

● Z04-Depo

Zemin kat planının güneydoğu ucunda yer alan Z04-Depo mekanı, özgün plan şemasında mutfak olarak tanımlanmıştır ancak ölçüm sırasında depo ve odunluk olarak kullanılmaktadır. Sofada, giriş kapısının karşı aksında yer alan ZK-4 kapısından geçilerek girilen mekan (Şekil 3.18), parselin güneydoğu ucundaki küçük bahçe alanına ve merdiven altında yer alan yüklük hacmine giriş sağlamaktadır. Mekan, 2.83x3.47 m boyutlarında bir alana oturmaktadır ve 3.01 m yüksekliğe sahiptir. Z04-Depo mahalli, yapı genelinde en büyük müdahaleyi görmüş olan mekandır. Özgün plan şemasındaki güney duvarı yıkılarak, yaklaşık 1 m uzatılmıştır. Güney duvarı (Şekil 3.19) delikli tuğla ile örülerek birer adet kapı (ZK-5) ve pencere (ZP-5) eklenmiştir. Uzatılan bu duvar güneydoğu yönünde mevcut duvarı üzerine, batı yönünde ise yangın duvarının devamına delikli tuğla ile duvar örülerek yapılmıştır. Sofadan bir basamak ile inilen zemin +0.01 kotundadır ve 20x20 cm kare tuğla ile kaplıdır. Mahallin duvarlarının tamamı çimento harcı ile sıvalı ve badanalıdır. Batı duvarı üzerinde +1.60 kotunda başlayarak tavandaki baca deliğine uzanan üçgen biçimli bir ocak nişi bulunmaktadır (Şekil 3.21). Kuzey duvarında, mahal giriş

kapısının hemen yanında, merdiven basamaklarının bu kısma taşan bölümü ahşap ile kaplanmıştır. Merdiven kovasının altında, yüklük kısmına geçişi sağlayan kapı bulunmaktadır (Şekil 3.18, Şekil 3.20). Yüklük alanı merdiven boyunca devam etmektedir. Tavan, mahallin özgün kısmında profilli çıtalarla bezenmiş ahşap tavan kaplaması, ek kısmında ise sıvasız betonarmedir. Ahşap tavan ile betonarme tavanın birleştiği hizada ahşap tavan kaplaması düzgün bir şekilde kesilmediği için parçalı ve kırıktır (Şekil 3.20).. Bu sebeple ortaya çıkan kirişlerin de bağlantılarının yapılmadığı ve hasarlı olduğu tespit edilmiştir.

Mahalle girişi sağlayan ZK-4 kapısı 0.94 m eninde 2.27 m boyunda ahşap, tablalı bir kapıdır. ZK-3 kapısı gibi sofa cephesi profilli, mekan cephesi düz pervazlıdır. Bahçeye geçişi sağlayan ZK-5 kapısı ise 0.77x1.92 m ebatlı basit ahşap kapıdır. Bahçe cephesine bakan ZP-5 penceresi, 0.83x0.97 m boyutlarında ahşap tek kanatlı basit penceredir.

Z04-Depo mahalli, yapının en hasarlı bölümüdür. Yapılan ekleme işlemi, yapının statik dengesini bozmuş ve bu yöne doğru eğilmesine sebep olmuştur. Döşeme kaplamalarında çatlaklar, duvar yüzeylerinde rutubet kaynaklı sıva ve boya dökülmeleri ile ahşap yapı elemanlarında çürüme ve mantarlaşma bozulmaları yoğun olarak görülmektedir.

Şekil 3.18: Z04, kuzeybatı yönüne bakış, 2016.

Şekil 3.19: Z04, güneybatı yönüne bakış, 2016.

Şekil 3.20: Z04, tavan detay (solda), merdiven altı yüklük (sağda), 2018.

Şekil 3.21: Z04, baca çıkışı, 2018.

3.2.3.3.Birinci kat

Zemin kat plan düzeni birinci katta da devam etmektedir. Birinci kat diğer katlara erişim sağlayan merdiven kovası ile bir sofanın üç yanına yerleştirilmiş mekanlardan oluşmaktadır. Sofanın kuzeydoğusunda 102-Oda mekanı, güneydoğusunda 103-Salon ile 104-Tuvalet mekanları bitişik olarak, güneybatısında ise 105-Mutfak mekanı bulunmaktadır (Şekiil 3.22, Şekil B.6-7). Zemin katta doğu yönündeki açılı cephe hattı, birinci katta kavisli bir çıkma yapmaktadır. Merdiven ise aynı hizadan devam ederek ikinci kata ulaşmaktadır. Birinci kat, kiracılar tarafından ana yaşama mekanı olarak kullanılmaktadır.

Şekil 3.22: Birinci kat planı, rölöve.

● 101-Sofa

Zemin kattan birinci kata çıkıldığında karşılaşılan ilk mekan 101-Sofa mekanıdır. 2.58 m eninde 2.69 m boyunda, 3.11 m yüksekliğinde olan mekan, +3.36/+3.40 kotunda yer almaktadır. Kuzeybatı yönünde yangın duvarı, kuzeydoğu ve güneydoğu yönlerinde komşu mekanlara geçişi sağlayan kapıların yer aldığı ahşap duvarlar ve güneybatı yönünde ise mutfak mekanını ayıran camekan, sofanın sınırlarını oluşturmaktadır (Şekil 3.23). Döşeme ahşaptır ve üzeri tekrar ahşap parke ile kaplanmıştır. Duvarları bağdadi sıva üzeri duvar kağıdı kaplamadır. Duvar kağıdı mutfak camekanı üzerine de kaplanmıştır. Sofanın, 103-Tuvalet mahalli giriş kapısının güney yanına ayaklı bir lavabo monte edilmiştir. Lavabonun monte edildiği duvarın bir kısmına seramik kaplanmıştır. Tavan, ahşap koltuk silmesiyle çevrelenmiş, profilli çıtalar ile bezenmiştir (Şekil 3.24). Tavan bezemeleri takip edildiğinde, mekanın güney sınırında bitirilmediği, mutfak mekanında devam ettiği görülmüştür.

Şekil 3.23: 101, kuzeydoğu (solda) ve güneybatı (sağda) yönlerine bakış, 2016.

Sofanın kuzeybatı duvarına yaslanan yarı dönel merdiven M12, birinci kat +3.41 ile ikinci kat +6.67 kotları arasında dolaşımı sağlamaktadır. M12, 13 basamaklı, ortalama 115 cm eninde 24 cm basamak genişliğinde 20 cm rıhtlıdır. Merdiven korkulukları,

birinci basamağa oturan baba ile başlayarak ikinci kat son basamağına bağlanan baba ile sonlanmaktadır. Güneybatı yönündeki sınırı çevreleyen korkulukların hemen ardına yukarıda bahsedilen camekan yerleştirilmiştir. 100 cm uzunlukta 4 cm çaplı daire kesitli korkuluklar üzerinde 6x4 kesitli küpeşteler yer almaktadır. M12 merdiveninin altı geçmeli ahşap kaplamadır.

Şekil 3.24: 101, tavan kaplaması, 2016.

● 102-Oda

Sofadan kuzeydoğu yönündeki 1K-1 kodlu ahşap çift kanatlı bir kapı ile 102-Oda mekanına ulaşılmaktadır. 102-Oda mahalli 2.55x2.69 m boyutlarında dörtgen bir alana sahiptir. Tavan yüksekliği 3.12 m'dir Mahal kuzey yönünde Aksungurlu Sokağı'na cephe vermektedir ve doğu yönünde 103-Salon'a bitişiktir. Mevcut ahşap döşemenin üzerine ahşap parke kaplanmış, 2x3 cm kesitinde ahşap süpürgelikle çevrelenmiştir. Kuzeybatı, kuzeydoğu ve güneybatı duvarları bağdadi sıva üzeri duvar kağıdı ile kaplanmıştır. Mekanın batı duvarı ise yapının yangın duvarıdır. Duvar kalınlıkları ahşap duvarlarda 20 cm'dir, yangın duvarı ise 52 cm enindedir. Mekanın kuzeybatı duvarında, ortalanmış bir şekilde yerleştirilmiş 0.99 m eninde 1.79 m boyunda ve 21 cm derinliğe sahip bir niş bulunmaktadır. Nişin etrafı basit bir pervazla çevrelenmiştir. Mahallin ahşap tavanı üzerinde geometrik şekiller oluşturan profilli ahşap çıtalar bulunmaktadır. Duvar tavan birleşimleri ahşap koltuk silmesiyle yapılmıştır. (Şekil 3.25-26).

1K-1 kodlu ahşap kapı ile sokak cephesine bakan 1P-1 kodlu pencere bu mekanda yer almaktadır. Kapı, ZK-4 kapısı ile aynı özelliklere sahip tek kanatlı tablalı ahşap

kapıdır. 1P-1 penceresi, ahşap tek kanatlı ve tepe pencereli olarak düzenlenmiş, 1.58x1.91 m ebatlarındadır. Pencere özgün değildir ancak özgün pencereye ait profilli iç denizlik, mevcut pencerenin mermer denizliğinin altından görülebilmektedir.

Şekil 3.25: 102, kuzeybatı (solda) ve güneydoğu yönlerine bakış, 2016.

Şekil 3.26: 102, kuzey köşesi (solda) ve tavan kaplaması (sağda), 2016.

● 103-Salon

102-Oda mahallinin bitişiğinde konumlanan 103-Salon mekanı birinci katın ana mekanıdır. Sofanın doğusunda yer alan çift kanatlı ahşap kapıdan (1K-2) geçilerek girilen mekan, dörtgen bir alan ile birleşmiş bir daire dilimi biçimindedir. Zemin kattaki ana mekana benzer şekilde, kuzeydoğu ve güneybatıdan paralel ilerleyen sınır, doğu yönünden bir yay çizerek, güneydoğu yönünden açıyla ilerleyen duvar ile birleşmektedir. Yüksekliği 3.16 m olan mekanın alanı yaklaşık 205 m²'dir. Kuzeydoğu duvarının paralel ilerleyen kısmı Aksungurlu Sokağı'na, kavisli kısmı ise İmrahor İlyasbey Caddesi'ne bakmaktadır ve 21 cm kalınlığındadır. Kuzeydoğu duvarı ise 25 parselde yer alan komşu yapı ile arasında kalan yangın duvarıdır. Kalınlığı 52.5 cm'dir. Doğu yönünde 102-Oda mahalliyle paylaştığı duvar 21 cm, güney yönünde 104-Tuvalet mahalliyle paylaştığı duvar ise 12.5 cm'dir. Mekanın özgün döşemesi 12x2 cm kesitindeki ahşap süpürgeliğin çevrelediği ahşap kaplamadır. Ancak özgün döşemenin üzeri ahşap parke ile kaplanmış ve 2x3 cm kesitindeki süpürgelik eklenmiştir. Duvarlar, duvar kağıdı kaplanarak yüzeyleri boyanmıştır. Ahşap tavan, mekanın geometrisiyle uyumlu olacak şekilde, profilli çıtalar ile yıldız biçimli dekore edilmiştir. Tavan kaplaması ahşap koltuk silmesi ile sonlandırılmıştır. (Şekil 3.27-29).

Şekil 3.27: 103, Kuzeydoğu yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.28: 103, kuzeybatı yönüne bakış, 2018.

Mekana girişi sağlayan 1K-2 kapısı, 1.26x2.27 m boyutlarında çift kanatlı, tablalı ve cam bölmeli ahşap bir kapıdır. Sofaya bakan yüzü profilli pervaz ile, salona bakan yüzü ise basit pervaz ile çevrelenmiştir. Kuzey duvarının düz bölümünde yer alan 1P-2 penceresi ile kavisli kısmında yer alan 1P-3 pencereleri muhdes PVC doğramalara sahiptir. Ancak her iki pencere de özgün boşluğu kullanmışlardır. 1P-2 penceresi 1.58 m genişliğinde, 1.90 m yüksekliğinde, tek kanatlı; 1P-3 penceresi ise 2.04 m eninde, 1.90 m yüksekliğinde çift kanatlı, çok bölmeli pencereler olarak düzenlenmişlerdir.

Şekil 3.29: 103, tavan kaplaması, 2018.

● 104-Tuvalet

104-Tuvalet mahalli, sofanın güneyinde, 103-Salon mahalli ile 105-Mutfak mahalleri arasında yer almaktadır. Ahşap tek kanatlı bir kapıdan (1K-3) geçilerek girilen mekan, 0.93 m eninde, 1.48 m boyunda ve 2.65 m yüksekliğindedir. Döşemesi sofadan 10 cm yükseltilmiştir ve +3.43 kotunda yer almaktadır. Zemin ve duvarların yaklaşık 1 m yüksekliğindeki kısım 20x20 cm boyutlarındaki seramik ile kaplıdır. Duvarların kalan kısmı sıva üzeri boyalıdır. Tavanı ise duvar kağıdı ile kaplı olmakla beraber ahşap tavan kaplamasının izleri okunabilmektedir. (Şekil 3.30).

Mekana giriş kapısı 1K-2 kodlu kapı, zemin kat banyo kapısı (ZK-3) ile aynı özelliklerde tek kanatlı, tablalı ahşap kapıdır.

Şekil 3.30:104, sofadan bakış, 2016.

● 105-Mutfak

Birinci katın güneybatı kesiminde yer alan 105-Mutfak mekanını, ahşap bir camekan sofadan ayırmaktadır. Camekan, kuzeybatı tarafında zemin kattan birinci kata çıkan merdiven korkuluğunun üzerine bindirilmiştir. Camekanın kapı boşluğundan geçilen mekanın eni 2.81 m, boyu 2.03 m ve yüksekliği sehim sebebiyle değişmekle beraber ortalama 3.14 m'dir. Mutfak, kuzeybatı duvarı boyunca uzanan seramik kaplı bir tezgah, kuzey ve batı duvarına asılmış iki adet iki raflı dolap ve batı duvarı boyunca dizilmiş buzdolabı, fırın gibi gereçler yerleştirilerek düzenlenmiştir. Döşeme, diğer mekanlarda olduğu gibi ahşap kaplamadır ve üzeri ahşap görünümlü PVC ile kapatılmıştır. Güneydoğu ve güneybatı duvarları ahşap karkas üzeri bağdadi sıvalıdır. Üzerine birkaç kat duvar kağıdı yapıştırılmıştır. Kuzeybatı duvarı ise tuğla yangın duvarıdır. Zemin kattan devam eden baca deliği, burada 0.27x0.47 m kesitinde çıkıntı yaparak ilerlemektedir. Tezgahın üst kısmı seramik kaplama, kalan kısımlar ise duvar kağıdı kaplıdır. Duvar kağıdının koptuğu bazı kısımlarda döşemeyi çevreleyen özgün ahşap süpürgelikler tespit edilmiştir. Kuzey duvarı olarak adlandırılabilecek camekan da duvar kağıdıyla kaplanmıştır. Ayrıca duvarın üst kısmında merdiven basamaklarının camekandan mahal içine doğru taştığı kısımlar da ahşap kaplanmıştır. Tavan ise 101-Sofa tavanının devamı şeklindedir. Balkon, zemin kat Z04-Depo mahallinin uzatılan kısmı üzerine eklenmiş olup 1 m boyunda, 2.82 m enindedir. Balkon çevresi alçak bir beton parapet üzerinde demir korkulukla dönülmüştür. (Şekil 3.31-33).

Güney duvarı üzerinde balkona açılan 1K-4 kapısı ile 1P-4 penceresi yer almaktadır. Balkona erişimi sağlayan 1K-4 kodlu ahşap kapı, 0.76x2.00 m boyutlarında basit, cam bölümlü bir kapıdır. Duvarın doğusunda yer alan 1P-4 penceresi ise ZP-1 penceresi ile aynı özelliklerde ahşap giyotin penceredir.

3.2.3.4.İkinci kat

Yapının ikinci kat planı da, diğer kat planlarıyla benzerlik göstermektedir. Birinci kattan merdivenle ulaşılan bir sofanın kuzeydoğu ve güneydoğu yönünde yerleşen 202-Oda ve 204-Tuvalet mekanları ile 202-Oda mahallinden ulaşılan 203-Oda mekanından oluşan bir plan şemasına sahiptir. (Şekil 3.34, Şekil B.8-9). Kat yüksekliği 2.5 m olan ikinci kat, diğer katlara oranla daha alçak düzenlenmiştir.

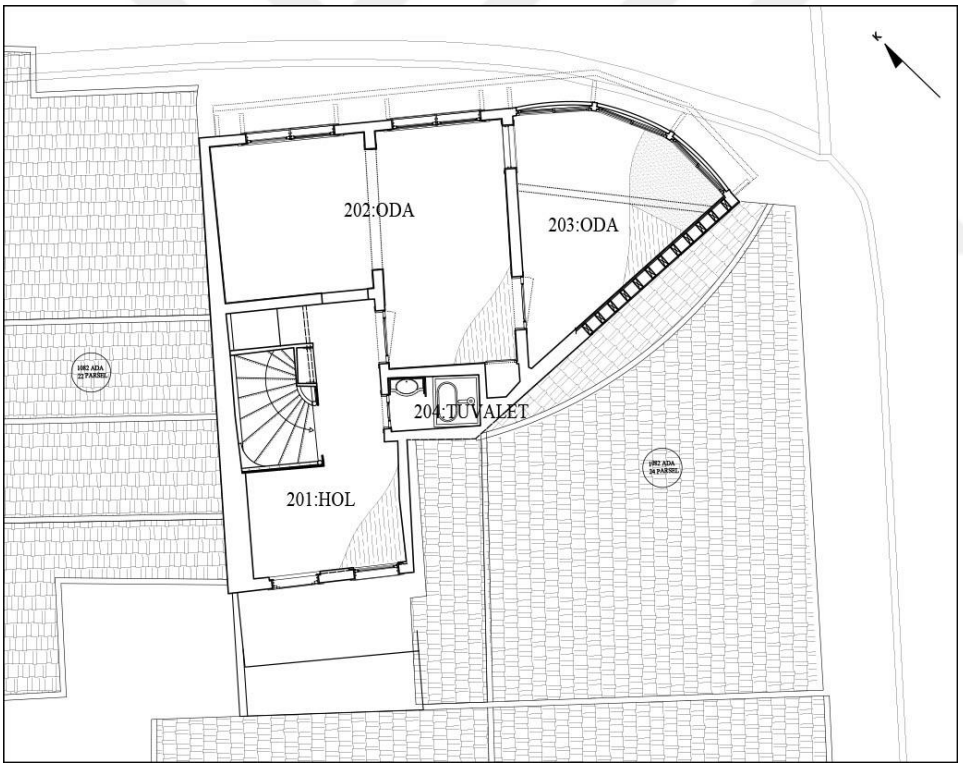
Şekil 3.31: 105, güneybatı yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.32: 105, kuzeybatı (solda), kuzeydoğu (sağda) yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.33: 105, tavan kaplaması, 2018.

Şekil 3.34: İkinci kat planı, rölöve.

● 201-Sofa

Birinci kattan merdiven vasıtasıyla ulaşılan ilk mekan 201-Sofa, diğer kat planlarından farklı olarak burada güney cephesine kadar uzanmaktadır. İkinci kat sofası 1.38x2.82 m ebatlarında merdiven kovası, 1.22x2.82 m ebatlarında bir hol ve 2.70x1.87 m

ebatlarında bir hacimden oluşmaktadır. Sofanın kuzey bölümü diğer mekanlara geçiş sağlamaktadır. Güneydoğu duvarı üzerinde yer alan iki kapıdan 202-Oda ve 204-Tuvalet mekanlarına ulaşılmaktadır. Merdiven kovası etrafına, kat yüksekliğinde ahşap paneller yerleştirilerek kapatılmıştır. Ayrıca merdiven kovasının üzerinde yer alan, kuzey duvarına bitişik, 0.69 m genişliğinde yarım kat yüksekliğinde bir yüklük ve merdiven ile sofayı ayıran ahşap panel içerisine yerleştirilmiş bir niş de bulunmaktadır. Ahşap döşeme, hol kısmında PVC kaplama, güney kısmında ise duvardan duvara halı ile örtülmüştür. Döşeme kotu kuzey ucunda +6.73 iken, güney ucunda +6.52'dir. Kuzeydoğu duvarında, 202-Oda mahalline açılan bir kapı boşluğu mevcuttur. Ancak bu kapı mahal içerisinden tamamen, sofa tarafında ise kartonlar vasıtası ile kapatılarak işlevsiz hale getirilmiştir. Kuzeydoğu ve güneydoğu duvarları ile, merdiveni çevreleyen ahşap ayırıcı paneller duvar kağıdı ile kaplanmıştır. Güneybatı kısmında yer alan güneybatı duvarı ile kuzeybatı duvarı üzerine alçı paneller yerleştirilerek üzerleri boyanmıştır. Merdivenin kuzeydoğusunda yangın duvarının kalınlığı 33.5 cm iken, bu kısımda 45.5 cm'dir. ayrıca zemin kattaki ocağa ait baca, birinci katta çıkıntı olarak görülürken burada tespit edilememiştir. Yangın duvarında görülen bu kalınlık farkını hem üzerindeki alçı panellerin hem de bacanın yarattığı düşünülmektedir. Tavan, ahşap koltuk silmesi ile çevrelenen profilli çıtalar ile süslenmiş ahşap kaplamadır. (Şekil 3.35-37).

Mekanın güney duvarında yer alan 2P-6 penceresi ahşap giyotin penceredir. Diğer tek bölümlü giyotin pencereler gibi 0.80 m eninde olan 2P-6, farklı olarak 1.55 m boyundadır. Pervazı alçı panellerin altında kalmıştır. Pencerenin yanında yer alan 2K-4 kapısı, birinci kat balkon saçağı üzerine açılmaktadır. Kapı, basitçe tahtaların birbirine çakılarak ahşap panel ile örtülmesiyle oluşmuştur. Kapının bağlandığı kasa, giyotin pencerelerin kasasıdır. Kapının üst kotu ile pencerenin üst kotları ve genişlik birbirinin benzeridir. Burada eşdeğer özelliklerde bir pencerenin bulunduğu, daha sonradan kapıya dönüştürüldüğü düşünülmektedir.

Şekil 3.35: 201, güneybatı yönüne bakış, 2018.

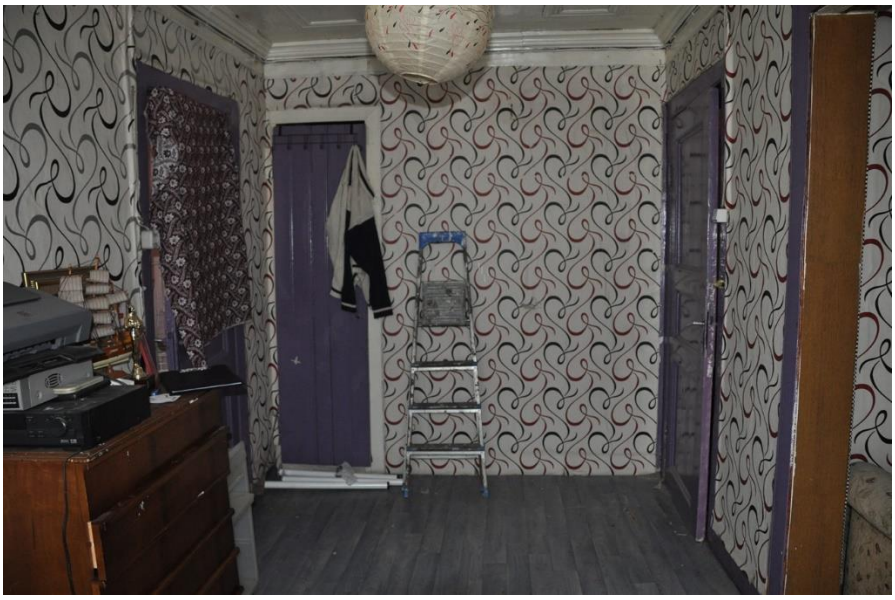
Şekil 3.36: 201, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.37: 201, tavan kaplaması, 2018.

● 202-Oda

Sofanın kuzeybatısında yer alan 202-Oda mahalli, iki mekanın birleşiminden meydana gelmektedir. Mekan, güneybatıda 201-Sofa ve 204-Tuvalet hacimleriyle, doğuda ise 203-Oda hacmiyle komşudur. Kuzeyde ise Aksungurlu Sokağı'na cephe vermektedir. Sofanın kuzeydoğusundaki 2K-1 kapısından girilen mekan 2.27 m eninde ve 4.25 m boyunda, bu mekanın batısında yer alan bölüm 2.70 m eninde ve 2.77 boyundadır. Bu iki mekan, aralarında yer alan duvarda 2.12 x1.99 m boyutlarında boşluk açılarak birleştirilmiştir. Kuzeybatıda yer alan hacme, sofada tespit edilen kapı vasıtasıyla geçildiği ancak daha sonra bu kapı kapatılarak iki mekanın birleştirildiği anlaşılmaktadır. Mahallin döşemesi ahşap görünümlü PVC kaplamadır. Altında ise 12x2 cm kesitinde ahşap süpürgeliğin çevrelediği 13.5 cm eninde tahtalar ile oluşturulmuş ahşap kaplama bulunmaktadır. Duvarların tamamı duvar kağıdı ile kaplanmıştır. Kuzeybatı duvarı, yapının tuğla yangın duvarıdır ve ortalama 23 cm kalınlığındadır. Diğer ahşap karkas duvarlar ise ortalama 18 cm kalınlığında, bağdadi sıvalıdır, ancak bütünüyle duvar kağıdı ile kaplanmıştır. Mekanın her iki bölümü de tavanları profilli çıtalar ile düzenlenen ahşap kaplamadır. Duvarlar ile birleşimi ise ahşap koltuk silmesi ile yapılmıştır. (Şekil 3.38-42).

Şekil 3.38: 202, birinci kısım, güneybatı yönüne bakış, 2018.

202-Oda mekanı kuzey duvarında, her iki bölümde birer adet olmak üzere eşdeğer özelliklere sahip iki pencere yer almaktadır. 2P-1 ve 2P-2 pencereleri orta kayıtlı, profilli pervaz ile çevrelenen ve ahşap denizliği bulunan ahşap giyotin penceredir. Boyutları 1.58 x1.55 m'dir. Ayrıca güneydoğu duvarında, bitişik odaya açılan bir pencere açıklığı mevcuttur. Pervazı ve kasası yerinde olan pencerenin kanatları kaldırılarak ahşap panel ile kapatılmıştır. Sofadan mekana giriş yapılan 2K-1 kapısı ile bu kapının karşında yer alan, 203-Oda mahalline geçişi sağlayan 2K-2 kapıları, ZK-4 kapısı ile aynı özelliklerde, ancak 2.10 m yüksekliğinde ahşap kapılardır.

Şekil 3.39: 202, birinci kısım, kuzeydoğu yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.40: 202, birinci kısım güneydoğu yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.41: 202, birinci kısımdan ara duvara bakış, 2018.

Şekil 3.42: 202, ikinci kısım kuzeybatıya yönüne bakış, 2018.

● 203-Oda

202-Oda mahallinden güneydoğu kısmında yer alan tek kanatlı ahşap bir kapıdan geçilerek girilen mekan 203-Oda mahallidir. Mekan, yapının doğu kısmında yer alan, daire dilimi biçiminde plan şemasına sahiptir. Mekanın doğu ve güney duvarları İmrahor İlyasbey Caddesi'ne doğru yönelmektedir. Taban alanı 9.88 m² olan mekanın kuzeybatı duvarı 4.46 m ve güney duvarı 4.59 m uzunluğunda, doğuda yer alan kavisli duvar ise 4.27 m uzunluğundadır. Duvar kalınlıkları sırasıyla 19.5 cm, 25.5 cm ve 15 cm'dir. Kat yüksekliği 2.46 m'dir. Mahallin 25 cm eninde tahta kaplama döşemesi üzerine duvardan duvara halı serilmiştir. Kuzeybatı ve güney duvarlarının, tavandaki silme tarafından ayrılan güney kısımları bağdadi sıva üzeri duvar kağıdı kaplamadır. Duvarların kuzey kısımları ise üzeri boyalı 14 cm eninde ahşap kaplamadır. Kuzeydoğu kısmı ise doğu ve batı yönünde duvarlara bağlanan, aralarında 9x16 cm kesitinde ahşap dikmelerin olduğu üç adet sürme pencere ile alt ve üst kısımlarının ahşap kaplanmasıyla oluşmaktadır. Ancak pencere dışında kalan kısımları duvar kağıdı ile kaplanmıştır. Ayrıca her bir pencerenin önünde ahşap korkuluk ve küpeşte ile bezemeli alınlık da bulunmaktadır. Buradaki bu çift katmanlı duvar yapısı, iç pencere sisteminin sonradan eklendiğini düşündürmektedir. Mekanın tavanı, kuzey kısmına yakın olacak şekilde ikiye ayrılmıştır. Güney kısmında üçgen biçimini alan tavan ahşap koltuk altı silmesiyle çevrelenmiş, profilli çıtalar ile dekore edilmiştir.

Tavanın kuzey kısmı ise aynı şekilde silmeler ile dönülmüş, ahşap pasalı tavandır. (Şekil 3.43-46).

Doğu duvarında yer alan 2K-2 kapısı, ZK-4 kapısı ile aynı özelliklerde ahşap tek kanatlı kapıdır. Duvarın kuzey kısmında kanatları sökülerek ahşap panel ile kapatılmış bir adet giyotin pencere bulunmaktadır. Kuzeydoğu duvarında, eşdeğer özelliklerde üç adet ahşap sürme pencere (2P-3/4/5) bulunmaktadır. 1.33 m eninde ve 1.23 m yüksekliğinde olan bu pencerelerin, her bir kanadı yatayda orta kayıtları bulunan ince bir pervazla çevrelenmiştir.

Şekil 3.43: 203: kuzeydoğu yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.44: 203, kuzeybatı yönüne bakış, 2016.

Şekil 3.45: 203, güneybatı yönüne bakış, 2018.

Şekil 3.46: 203, tavan kaplaması, 2018.

● 204-Tuvalet

İkinci kat planında güneydoğu yönünde yer alan 204-Tuvalet mekanı, 1.59 m boyunda ve 0.92 m enindedir. Kat yüksekliği 2.49 m olan mahal +6.67 kotunda yer almaktadır. Güneyinde 202-Oda mekanı olan mahalle, batısındaki 201-Sofa mekanından ahşap tek kanatlı bir kapıdan geçilerek girilmektedir. Tuvalet içerisinde, kapının hemen yanında özgün mermer lavabo ile ahşap dolabı ve döşeme üzerinde mermer hela taşı mevcuttur. Döşemenin lavabonun yer aldığı girişteki ilk kısmı 21 cm eninde tahta kaplamadır. Daha sonra mermer hela taşı yerleştirilmiştir. Güney duvarı dışındaki duvarları ahşap bağdadi sıva, üzeri boyalıdır. Kuzey duvarı üzerinde kapının hemen yanında mermer

lavabo ile altında ahşap dolap bulunmaktadır. Mahallin güney duvarı, 2000'lerin sonunda 25 parseldeki komşu yapıda çıkan yangın sebebiyle yok olmuştur. Duvar, özgün tekniğinde yeniden yapılmamış, ahşap panel ile basitçe kapatılmıştır. Profilli çıtalar ile bezenmiş ahşap kaplama tavan, yangın sırasında hasar almıştır. Mekana girişi sağlayan ahşap tek kanatlı 2K-3 kapısı, 0.65 x2.10 m ebatlarındadır. (Şekil 3.47-48).

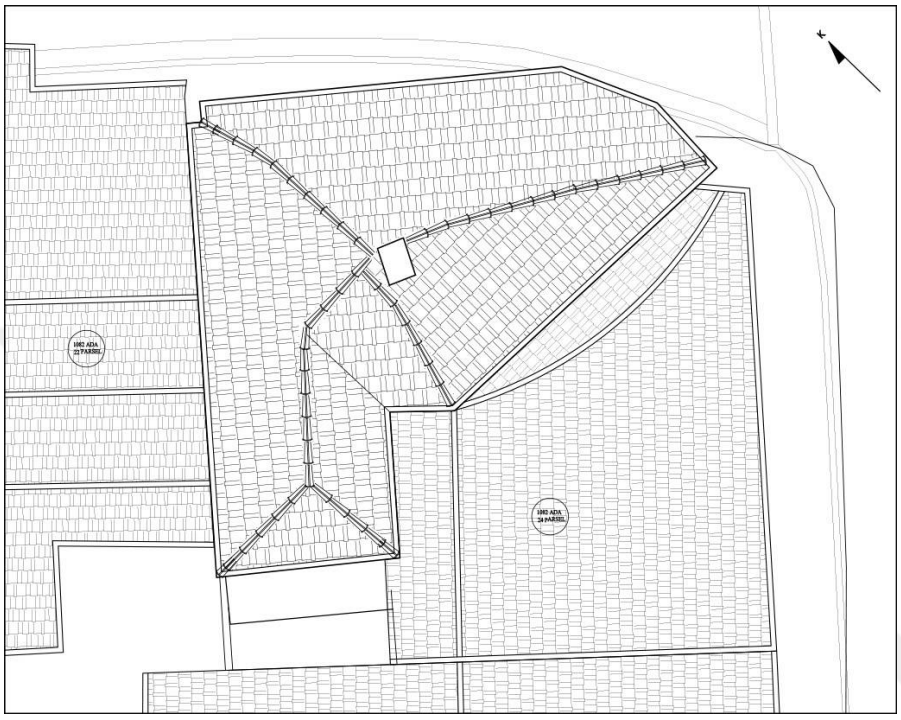
Şekil 3.47:204, Sofadan bakış (solda), iç mekan (sağda), 2018.

Şekil 3.48: 204, özgün tuvalet elemanları, 2018.

3.2.3.5.Çatı

Yapının çatısı, kırma çatı biçiminde düzenlenmiştir ve Marsilya kiremidi ile kaplanmıştır. Aksungurlu sokağı cephesinde 50 cm eninde saçak yaparak genişleyen çatı, PVC oluk ile çevrelenmiştir. Mahya kotu +10.89 olan çatının eğimi ortalama %45'tir. (Şekil 3.49-50, Şekil B.10).

Şekil 3.49: Çatı planı, rölöve.

Şekil 3.50: Çatıya bakış, 2016.

Şekil 3.51: Çatıya bakış, 2016.

3.2.4.Cephe özellikleri

Küpeci Evi, 1082 numaralı adanın güneydoğu köşesinde, her iki yandaki komşu yapıları ile bitişik nizamda inşa edilmiştir. Parselin sokak tarafına yaslanan yapı, arka kısımda ada içinde yer alan bir bahçe oluşturmaktadır. Kuzeydoğu yönünde sokağa bakan cephesi, güneybatı yönünde bahçeye bakmaktadır. Kuzeybatı ve güneydoğu cepheleri ise aralarında yangın duvarı bulunan bitişik nizamdaki komşu yapılar sebebiyle sınırlı bir şekilde görünmektedir. Kuzeydoğu cephesi, yönlenişi sebebiyle yapının en gösterişli ve en geniş cephesi iken güneydoğu cephesi sade bir biçimde düzenlenmiştir. Kuzeybatı ve güneydoğu cepheleri ise sağır cephe olarak düzenlenmiştir.

3.2.4.1 Kuzeydoğu cephesi

Kuzeydoğu cephesi, iki bölümdür. Aksungurlu Sokağı boyunca paralel ilerleyen kısım kuzey bölümü, İmrahor İlyasbey Caddesi'ne doğru açıyla ilerlediği kısım ise doğu bölümü olarak adlandırılacaktır. Yapının ön cephesi olan bu kısımlar, giriş kapılarının yer aldığı kuzey bölümünde 5.4 m genişliğinde, 10.63 m yüksekliğinde; cumbası bulunan doğu bölümünde ise 4.45 m genişliğinde, 10.68 m yüksekliğindedir. Yapı her iki komşu yapısı ile arasında farklı yükseklikte yangın duvarlarına sahiptir. Kuzeybatı duvarını oluşturan yangın duvarı, -1.11 kotundan başlayarak çatıya kadar devam etmekte ve +9.78 kotunda son bulmaktadır. Bir buçuk tuğla düzeninde örülen duvar 35 cm eninde cephe vermektedir. Yapılan plan ölçümlerinde buradaki yangın

duvarının her katta incelerek devam ettiği tespit edilmiştir. Ancak cephe genişliği korunmuştur. Her kat hizasında üç sıra tuğla öne çekilerek silme biçimi verilmiştir. Doğu yönündeki komşu yapısı ile arasında bulunan yangın duvarı ise -1.37 kotundan başlayarak, komşu yapının yüksekliği boyunca olan +6.28 kotuna kadar devam etmektedir. İki tuğla eninde, 40 cm'dir. Zemin kotu cephenin kuzeybatısında -1.11, güneydoğusunda -1.37 olan yapının çatı saçak kotu ortalama +9.45'tir. Cephe düzeni yatayda ve düşeyde birbirini takip eden doğramalar ile düzenlenerek, çıkma yapan bölümünde kaplama ve doğramalarla farklılaşan, kat hizalarında ahşap bordürlerle ayrılan bir sistemle oluşturulmuştur. Saçağa bağlanan PVC yağmur oluğu ile başlayan çatı hattı Marsilya kiremidi ile döşenmiş olup +10.89 mahya kotunda bitmektedir. (Şekil 3.52-56, Şekil B.23).

Şekil 3.52: Kuzeydoğu cephesi, rölöve.

Cephenin sokak kotu ile +0.00 kotları arasında kargir bodrum kat yüzeyi yer almaktadır. Bu kısım 20x10x7 boyutlarındaki tuğla ile kaplanmıştır. Bodrum kat sınırı bir tuğla sırası boyunca yaklaşık yarım tuğla kalınlığında öne çıkarılmış, üzerine ince kesitli ahşap bir silme geçilerek belirgin hale getirilmiştir. Cephenin kuzey bölümünde bodrum kata ulaşan iki adet kapı tespit edilmiştir. Bu kapılardan ilki yapının ana giriş

mahallinin sahanlığının altında, diğeri cephenin kırıldığı köşede yer almaktadır. Sokak kotunun yükselmesi ile zemin altında kalan her iki kapı da ahşap paneller ile çivilenerek kapatılmıştır. Bu sebeple hem bodrum kata girilememiş, hem de bu kısımlar ile ilgili detaylar edinilememiştir. Bodrum kat hizasında kuzey bölümünde iki kapı arasında bir adet, cephenin güney bölümünde ise iki adet pencere açıklığı tespit edilmiştir. Yüksekliği 0.75 m, eni 0.92 m olan pencere açıklıkları örülerek kapatılmış, yüzeyine derz yapılarak taş görünümü verilmiştir. Pencereler plan düzleminde kavisli bir tuğla denizliğe sahiptir. Güney bölümünde demir panel ile kapatılan açıklık ise tanımlanamamıştır.

Şekil 3.53: İmrahor İlyas Bey Caddesi'nden yapıya bakış, 2018.

Zemin kat hizasında yer alan yapının ana giriş mahalline, kuzeybatı yangın duvarına yaslanarak -1.14 kotundan +0.00 kotuna çıkan altı basamaklı bir merdiven ile ulaşılmaktadır. Giriş kısmı, cephenin bir kat yüksekliğinde, 2.59 m genişliğinde geri çekilerek oluşturulan niş içerisinde yer almaktadır. Merdivenin ilk basamağı üzerinde

yer alan basit demir korkuluk sahanlığa kadar devam ederek bezemeli özgün dövme demir korkuluğa bağlanmıştır. Merdiven ve sahanlık mermer kaplamadır. Geri çekilen cephe üzerinde çift kanatlı ahşap kapı (ZK-1) ile bitişik bir şekilde ahşap giyotin pencere (ZP-1) bulunmaktadır. Cephenin zemin kat hizasında her iki bölüm yüzeyi, birinci ve ikinci kat hizasında ise kuzey bölümü 25 cm eninde, ortasında çift sıra yivleri bulunan tahtalar ile kaplanmıştır. Güney bölümünde ise ikinci kat korkuluklarının alt kotuna (+6.80) kadar olan kısımda 7 cm enindeki tahtalar düşey olarak kaplanmıştır. Düşey çakılan bu tahtalar yatayda 13 cm aralıklarla 1 cm eninde kabartmalıdır. Cephede döşeme hizalarına denk gelen, birinci katta tek, ikinci katta çift sıra olmak üzere 13 cm eninde düz pahlı ahşap silme geçilmiştir. İkinci kat hizasında bulunanlar hasarlı olmakla birlikte yerinde bulunurken, kuzey bölümü birinci kat hizasındaki silmeler kısmi olarak bulunmakta, ancak izleri takip edilebilmektedir. Ayrıca birinci katta pencerelerin alt kotundan, ikinci katta hem üst hem de alt kotundan geçen, pencere sövelerine bağlanan aynı özellikte ahşap silmeler bulunmaktadır. Çatı saçağı ile cephe yüzeyini bağlayan ahşap silme ise profillidir.

Kuzeydoğu cephesi, yatayda ve düşeyde simetrik düzenlenmiş pencere düzenine sahiptir. Kuzey bölümünde düşeyde aynı aksa yerleştirilen pencereler, her katta kendi içerisinde birbiriyle eşdeğer özelliklerde biçimlenmiştir. Kuzey bölümünde yer alan zemin kat ZP-1/3 ahşap giyotin pencereleri özgündür. ZP-1 penceresi +0.89 ile +2.83 kotları arasında yer almaktadır ve 10 cm eninde düz bir pervazla çevrilmiştir. ZP-3 ise +0.85 ile +2.77 kotları arasında yer almaktadır ve 13 cm eninde bezemeli ahşap söve ile çevrelenmiştir. Ahşap denizliği yok olmuştur. Zemin kat pencereleri çiçek biçimli demir bulonlarla bağlanmış çubuk şeklinde demir parmaklıklar ile korunmaktadır. Birinci kat hizasında bulunan 1P-1/2 pencereleri muhdestir ancak özgün boyutları korunmuştur. Pencere alt kotları +4.21 ve +4.15, üst kotları ise +6.09 ve +6.00'dır. Burada bulunan pencereler, ZP-3 ile benzer şekilde 13 cm eninde bezemeli ahşap söve ile çevrelenmişlerdir. 1P-1 penceresinin mevcut ahşap denizliği büyük oranda hasarlıdır. 1P-2 penceresinin denizliği ise mermer olarak yenilenmiştir. İkinci kat bölümünde bulunan 2P-1/2 ahşap giyotin pencereleri +7.36/+7.32 ile +8.95/+8.90 kotları arasında yer almaktadır. Özgün olan pencereler, ahşap pervazla çevrelenmiştir. Alt kısımda bu dikmeler +6.91/+7.01 kotuna kadar devam ederek burada ahşap kat silmesi ile sınırlanmaktadır. Üst kotta ise saçağa kadar dayanmakta, furuşlar bu dikmeler üzerine bağlanmaktadır. Güney bölümünde zemin kat ve birinci

katta ahşap giyotin pencereler aynı düşey aksa yerleştirilmiştir. ZP-3 penceresi +0.86 ile +2.80 kotları, 1P-3, penceresi +4.12 ile 6.02 kotları arasında yer almaktadır. Her iki pencere de aynı biçimli ahşap söve ile dönülmüş, 1P-3 sövesi üzerine alınlık yerleştirilerek farklılaştırılmıştır. İlk olarak yarı açık bir mekan olarak tasarlandığı düşünülen ikinci kat 203-Oda mekanının cephesi ise üç eşit kısma ayrılmıştır. Ön kısımda işlenmiş ahşap ile imal edilmiş birer korkuluk ile yaşmakları bulunmaktadır. Hemen arkasında birbirinin eşi üç ahşap sürme pencere yerleştirilmiştir. Bu kısımdaki furuşlar, sürme pencereler arasında yer alan dikmeler üzerine oturmaktadır.

Şekil 3.54: Kuzeydoğu cephesi, 2016.

Şekil 3.55: Kuzeydoğu cephesi, ikinci kat hizası, 2016.

Şekil 3.56: Kuzeydoğu cephesi, 2016.

3.2.4.2 Güneybatı cephesi

Güneybatı cephesi yapının bahçeye bakan en dar cephesidir. Genişliği 3.23 m, yüksekliği 9.48 m olan cephe -0.39 ile +9.09 kotları arasında bulunmaktadır. Sokak kotu ile aralarındaki farktan dolayı bodrum katı burada algılanmamaktadır. Güneydoğu cephesi, plan özellikleri bölümünde detaylı olarak anlatılan zemin kat Z04 mahalline yapılan müdahale dışında özgün düzenini korumaktadır. Bahçe, kuzeybatı yönünde, zemin kat yüksekliğinde 14 cm eninde bir tuğla duvar örülerek kapatılmıştır. Bahçeye açılan bir adet kapı ile bir adet pencere bulunan zemin kat cephesi balkonun alt kotuna (+3.32) kadar sıvasız delikli tuğla duvar ile devam etmektedir. Bu duvarın devamında 105-Mutfak mahallinin balkon parapet duvarı yüzeyi çimento sıvalı olarak 35 cm kadar daha yükselmektedir. Balkon, ahşap payandalara oturan saçak ile kapatılmıştır. Cephenin bu saçak ile balkon arasında kalan kısmı kapı açıkta kalacak şekilde branda ile örtülmüştür. Branda arkasında 25 cm eninde özgün ahşap kaplaması tespit edilmiştir. Saçak sonrasında, çatı saçağına kadar aynı özellikte ahşap kaplama olarak devam eden yüzey, çatı sacağına profilli bir silme bağlanmaktadır. Çatı saçak kotu +9.21 olan cephenin, mahya kotu +10.13'tür. (Şekil 3.56-59, Şekil B.24).

Cephe üzerinde yer alan doğramalar, muhdes zemin kat bölümü dışında, özgün düzenini korumaktadır. Zemin katta bulunan ZK-5 kapısı ile ZP-4 pencereleri muhdes ahşap doğramalardır. Birinci ve ikinci katta bulunan 1K-4 ile 2K-4 kapıları da muhdestir, ancak özgün kasaların korunduğu gözlemlenmiştir. Her ikisi de düz pervaz ile çevrelenmiştir. Cephe üzerinde yer alan 1P-4 ile 2P-6 pencereleri aynı pencere tipinin farklı yükseklikteki varyasyonu olan özgün ahşap giyotin pencerelerdir. Ahşap düz pervazları, ahşap denizliğe bağlanarak bitirilmiştir.

Şekil 3.57: Güneybatı cephesi, rölöve.

Şekil 3.58: Güneybatı cephesi, birinci kat balkonundan zemin kata bakış, 2018.

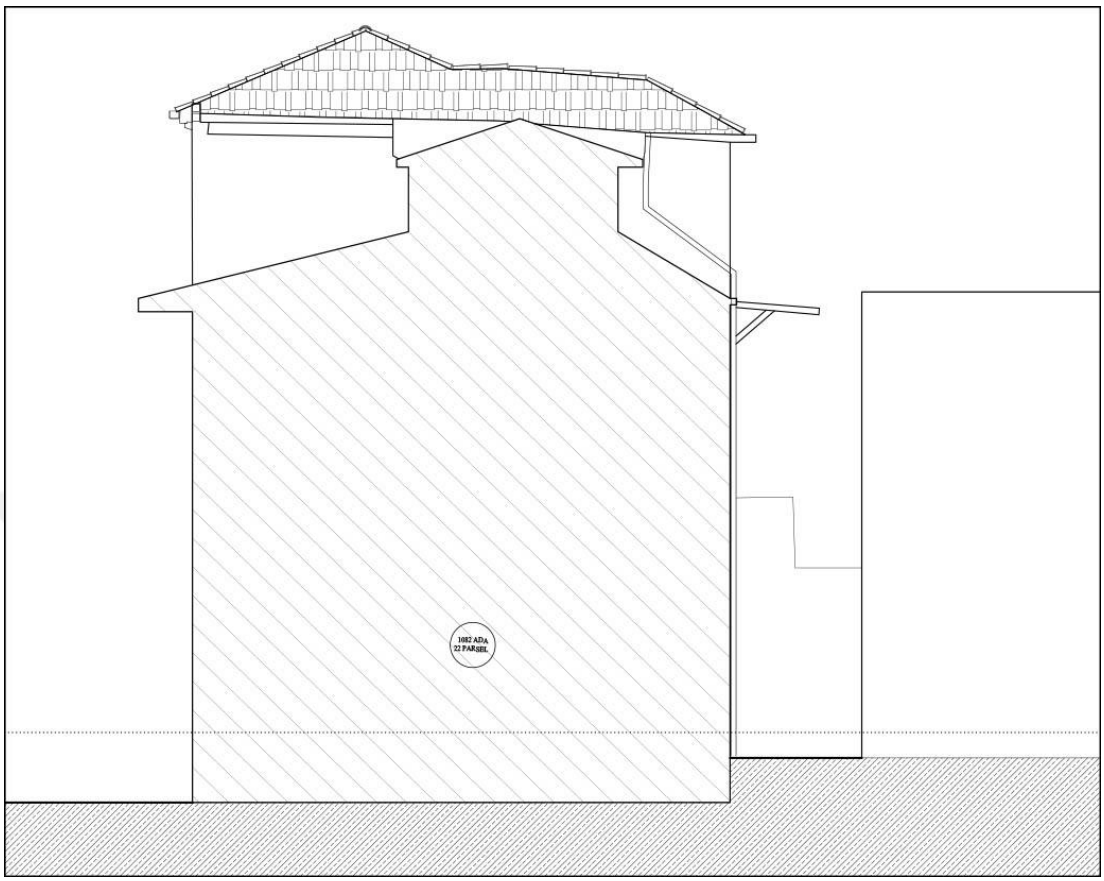
Şekil 3.59: Güneybatı cephesi, 2016.

3.2.4.3.Kuzeybatı ve güneydoğu cepheleri

Yapı, kuzeybatı ve güneydoğu yönlerinde, 22 ve 24 parsellerde yer alan bitişik komşu yapılar sebebiyle kısmı olarak cephe vermektedir.

Kuzeybatı cephesi, 22 parsel yapısı ile aralarındaki yangın duvarından oluşmaktadır. 22 parselde yer alan konut, iki katlı üzerinde muhdes bir çatı katının yer aldığı kırma çatılı bir yapıdır. Bu yapının çatı mahya kotu, Küpeci Evi'nin bu yöndeki cephe üst kotuyla (+9.40) aynıdır. Bu sebeple cephe ikiye bölünmüş sınırlı bir alanda algılanmaktadır. Cephenin, kuzey kısmındaki yangın duvarı çimento ile sıvalıdır. Güney kısmında ise 1.5 tuğla kalınlığında şaşırtma düzeninde örülen duvar

görülmektedir. Bu kısımda yer yer tuğla malzemede bozulma ile düşeyde çatlaklar tespit edilmiştir. (Şekil 3.60-62, Şekil B.26).

Şekil 3.60: Kuzeybatı cephesi, rölöve.

Şekil 3.61: Kuzeybatı cephesi, 2016.

Şekil 3.62: Kuzeybatı cephesi, 2016.

Güneydoğu cephesi, yapının en hasarlı cephesidir. Bu yöndeki bitişik komşu yapının kesintiye uğrattığı cephe, birinci kat 103-Salon, ikinci kat 201-Sofa ve 203-Oda mahallerinin sağır duvarlarından oluşmaktadır. 2000'lerde komşu yapıda meydana gelen yangında, 103-Salon ile 203-Oda mekanlarına ait cephe kaplamalarının büyük bir kısmı yok olmuştur. Yer yer branda ve trapez levha ile kapatılan bu kısımda, yapının duvar detayları açığa çıkmıştır. 8x18 cm kesitinde ahşap dikmelerin 30 cm aks aralığında yerleştirilmiş olduğu tespit edilmiştir. Ancak duvarı oluşturan dikmeler, kirişler, yastık kirişlerinin önemli oranda akslarından kaydığı veya yok olduğu görülmektedir. Hasarlı durumda olan cephe tahtaları ise, diğer cephelerde olduğu gibi 25 cm enindedir. (Şekil 3.63-65, Şekil B.25).

Şekil 3.63: Güneydoğu cephesi, rölöve.

Şekil 3.64: Güneydoğu cephesi, 2016.

Şekil 3.65: Güneydoğu cephesi, 2016.

3.2.5.Mimari öğeler

Bu bölümde, daha önceki bölümlerde detaylı olarak anlatılan yapıda yer alan mimari öğelerin genel bir değerlendirmesi yapılacaktır.

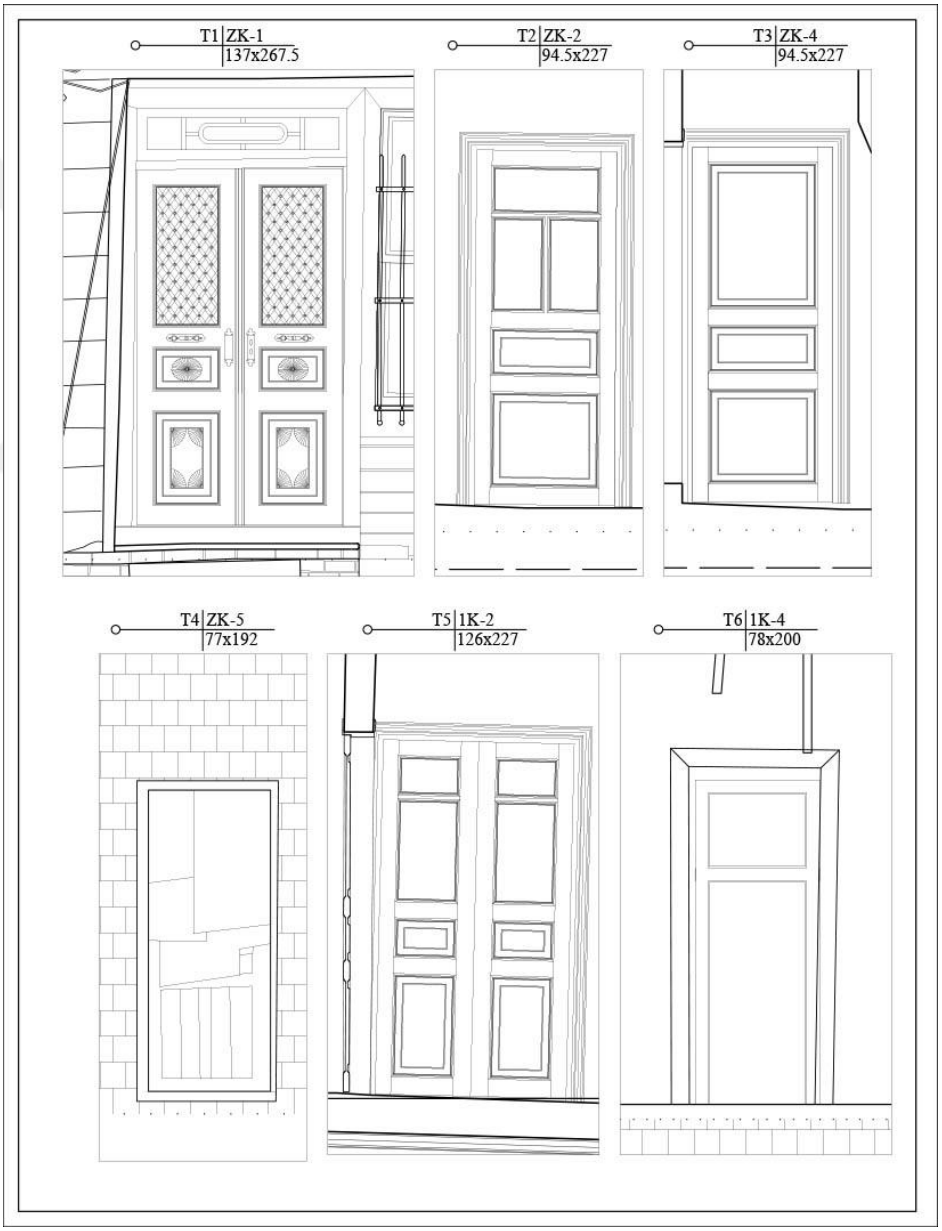
3.2.5.1.Kapılar

Yapıda yedi farklı kapı tipi tespit edilmiştir (Şekil 3.66). Sınıflandırma kasa, kanat pervaz gibi elemanların biçimlenişine göre yapılmıştır. Aynı biçim özelliklerine sahip ancak yükseklik ya da genişlik farkı olanlar da aynı kategoriye dahil edilmiştir. Proje üzerinde kodlama yapılırken, bulunduğu kat+K-numara / tip şablonu kullanılmıştır. Örneğin, zemin kat giriş kapısı, ZK-1/T1 olarak ifade edilmiştir.

Ana giriş kapısı olan ZK-1, çift kanatlı, T1 olarak belirlenmiştir. Ahşap çift kanatlı ve tepe pencereli kapı 1.37x2.68 m boyutlarında açıklık içerisine yerleştirilmiştir. Kanat yüksekliği 2.28 m'dir. Kapının cepheye bakan ön yüzü oldukça süslü, arka yüzü ise sadedir.

T2, T3, ve T5 olarak belirlenen kapılar yapının özgün kapılarıdır. İç ve dış pervazları, kasa detayları aynı, kanat ve açılım özellikleri farklıdır. Bu tiplere dahil olan kapılar, 3.5 cm enindeki kasalara oturtularak, dış görünümünde 11x2 cm kesitinde profilli pervaz ve iç görünümde 10x2 cm kesitinde düz pervaz ile çerçeveleri oluşturulmuştur. Kapıların seren kesiti 11x4 cm, kayıt kesiti 10x4 cm'dir, bu elemanları çevreleyen

çıtalar ise 1.5x2 cm kesitindedir. T2 sınıfında yer alan ZK-2 kapısı, tek kanatlıdır ve kanat üç bölüme ayrılmıştır. Alt iki bölüm çıtalar ile çevrelenen tablalardan, üst bölüm ise üç parçadan oluşan cam bölmeden ibarettir. T3 sınıfına ait kapıların kanatları üç tablalıdır. ZK-3/5, 1K-1 kapıları aynı ölçülere (0.95x2.27 m) sahiptir, 2K-1/2 kodlu kapılar da aynı genişlikte 2.10 m yüksekliktedir. ZK-3, 1K-3 ve 2K-3 kapıları tuvalet mekanlarına açılmaktadır. Aynı şekilde zemin ve birinci kat kapıları aynı ölçülerdedir (0.76x2.27 m), ikinci kat kapısı ise 0.68x2.10 m ebatlarındadır. T5 kategorisindeki 1K-2 kapısı çift kanatlıdır. Kanatları T2'ye benzer şekilde düzenlenmiştir, yalnız üst bölümü tek parça camdır.

Şekil 3.66: Kapı tipleri, rölöve.

T4, T6 ve T7 kapıları muhdestir. Sonradan eklenen bu kapılardan T4/ZK-5 kapısı Z04-Depo mekanından bahçeye açılmaktadır. Muhdes duvar üzerinde yer alan kapı, basit kasalı, derme çatma bir kapıdır. T6 ve T7 kapıları ise özgün açıklıklara yerleştirilmiş basit tipte tek kanatlı ahşap kapılardır.

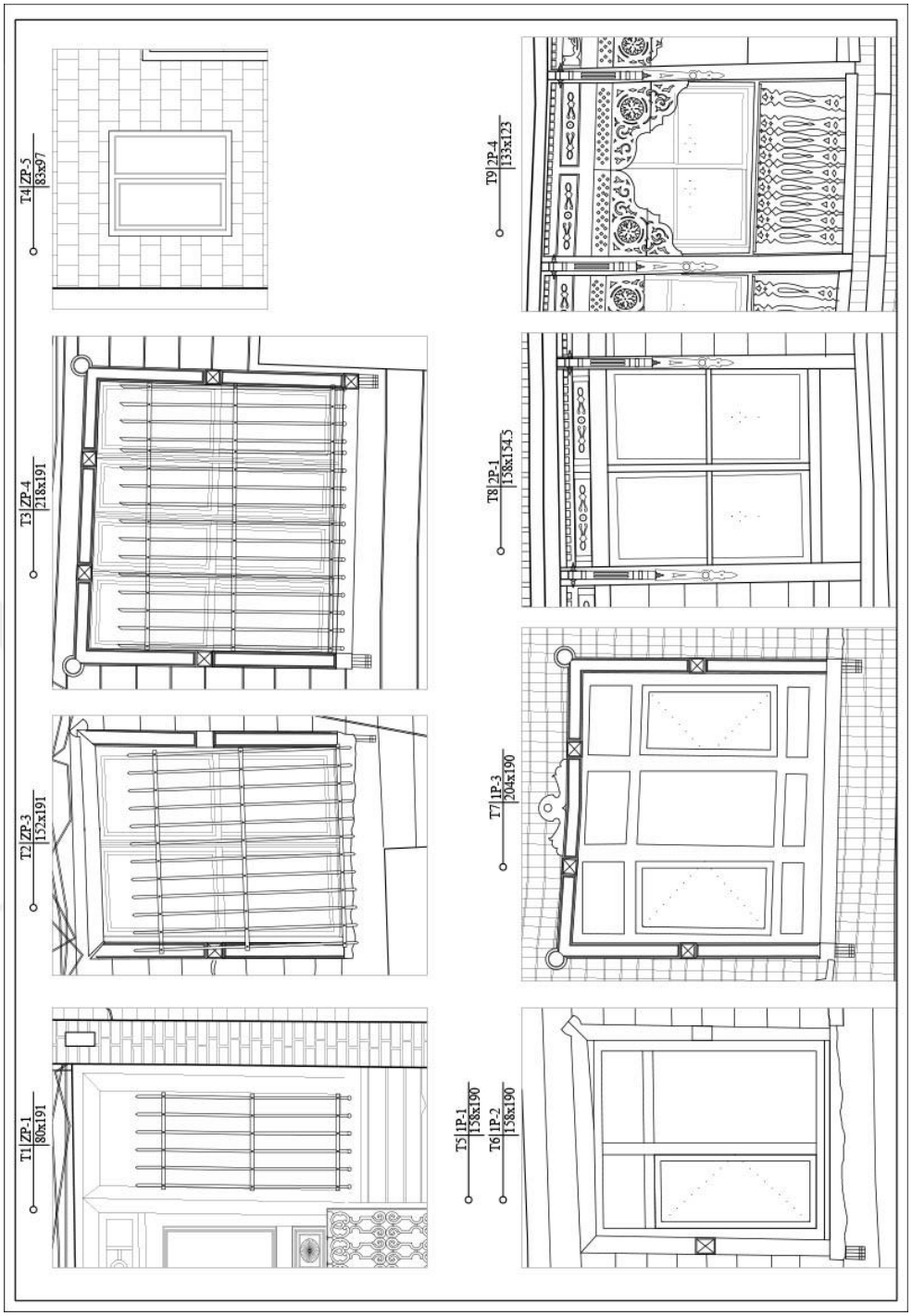
3.2.5.2.Pencereler

Yapıda dokuz tip pencere bulunmaktadır (Şekil 3.67). Kapılarda olduğu gibi sınıflandırma kasa, pervaz, kanat, açılım özellikleri gibi elemanların biçimlenişine göre yapılmış, aynı biçim özelliklerine sahip ancak yükseklik ya da genişlik farkı olanlar da aynı kategoriye dahil edilmiştir. Kodlama sisteminde de aynı yöntem kullanılmıştır. T1/2/3/8 kategorisindeki pencereler özgündür, T5/6/7 pencereleri özgün açıklıklara sahip muhdes pencereler, T4 penceresi ise muhdes duvarda yer alan penceredir.

T1/2/3 sınıfına dahil olan pencereler ahşap giyotin pencerelerdir. Kanat bölümlenmeleri farklı olan pencere tipleri detaylarda aynı özelliklere sahiptir. Bu sınıfa dahil olan pencereler iç cephede 11 cm eninde 2 cm kalınlığında profilli pervaz, dış cephede 10 cm eninde 2 cm kalınlığında düz pervaz veya söve ile çevrelenmiş, 2 cm eninde kasalara oturtulmuştur. İç ahşap denizlik her iki yönden altışar cm pervaz dışına taşırılarak yerleştirilmiştir. Kanat kayıtları 4x5 cm kesitinde, çıtalar 2x1 cm kesitinde profillidir. T1 sınıfına dahil olan pencereler tek bölümlü ahşap giyotin pencerelerdir. ZP-1/2, 1P-4 ve 2P-6 kodlu pencereler bu kategoride yer almaktadır. T2 olarak adlandırılan pencere ZP-3 kodlu iki bölümlü kanada sahip olan ahşap giyotin penceredir. ZP-4 penceresi T3 grubuna dahil olan ZP-4 kodlu pencere, orta kısımdaki kanadı iki bölümlü, her iki yanda tek bölümlü ahşap giyotin penceredir .

T8 olarak sınıflandırılan pencere tipi ise 203-Oda mahallinde yer alan 2P-3/4/5 sürme pencereleridir. Yatayda iki bölümlü olan pencere kanatlarının kayıtları 3x3 cm kesitindedir ve 1x1 cm kesitinde profilli çıtalar ile dönülmüştür.

T5/6/7 pencereleri ise özgün açıklıklara yerleştirilmiş muhdes pencere tipleridir. T5 1P-1 kodlu ahşap tek kanatlı, T6 1P-2 kodlu PVC tek kanatlı ve T7 1P-3 kodlu penceresi PVC çift kanatlı çok bölümlü pencereleridir.

Şekil 3.67: Pencere tipleri, rölöve.

3.2.5.3.Merdiven

Yapıya girişi sağlayan merdiven, -1.14 kotundan başlayarak ±0.00 kotuna ulaşmaktadır. Altı basamaklı çeyrek dönel bir merdiven ile bir sahanlıktan oluşmaktadır. İlk basamak muhdes beton, kalan beş basamak ile sahanlık mermer kaplıdır. (Şekil 3.68).

Şekil 3.68: Giriş mahalli merdiveni, 2018.

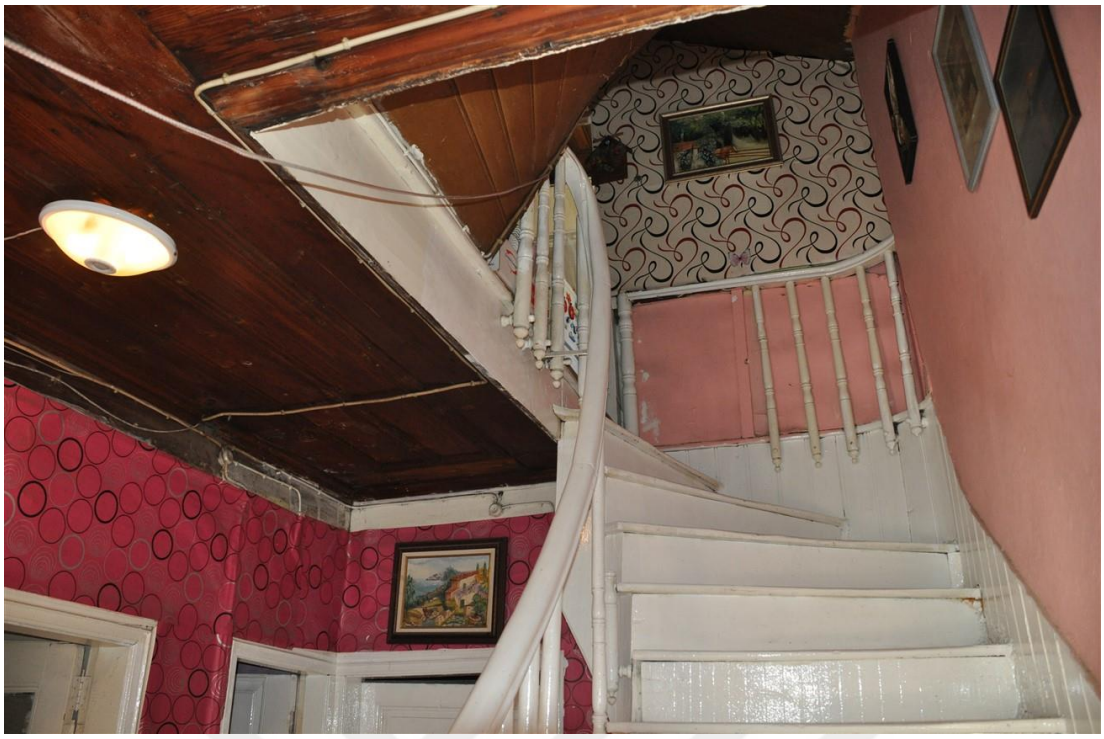
Yapı içi sirkülasyonu sağlayan zemin kattan başlayarak ikinci kata ulaşan merdiven, ahşaptır. Zemin kat +0.21 kotu ile birinci kat +3.36 kotu arasındaki kısım MZ1 (Şekil 3.69-71)., birinci kat +3.41 ile ikinci kat +6.67 kotu arasında yer alan kısım ise M12 (Şekil 3.72-75).olarak adlandırılmıştır. MZ1 kısmı merdiven hattı iki uçta dönüş yapan üç kollu merdiven tipidir. M12 ise yarı dönel merdiven biçimindedir. MZ1, 15 basamaklı, ortalama 115 cm eninde 25 cm basamak genişliğinde 21 cm rıhtlıdır. M12, 13 basamaklı, ortalama 115 cm eninde 24 cm basamak genişliğinde 20 cm rıhtlıdır. Merdiven korkulukları zemin kat ikinci basamağına bağlanarak başlamakta, ikinci kat son basamağına bağlanan baba ile sonlanmaktadır. Birinci ve ikinci kat sofalarının güneybatı yönündeki sınırları korkuluklar ile çevrelenmiştir. Ahşap korkuluklar, 100 cm uzunluğundadır ve 4 cm çaplı daire kesitlidir. Korkuluklar üzerinde 6x4 cm kesitli küpeşteler yer almaktadır. Korkuluklar MZ1 kısmında beyaz, M12 kısmında ise kahverengi yağlı boya ile boyanmıştır. MZ1 merdiven altı yüklük olarak kullanılmaktadır. Sofaya bakan yüzü ahşap kaplamadır. M12 merdiveninin altı geçmeli ahşap kaplamadır.

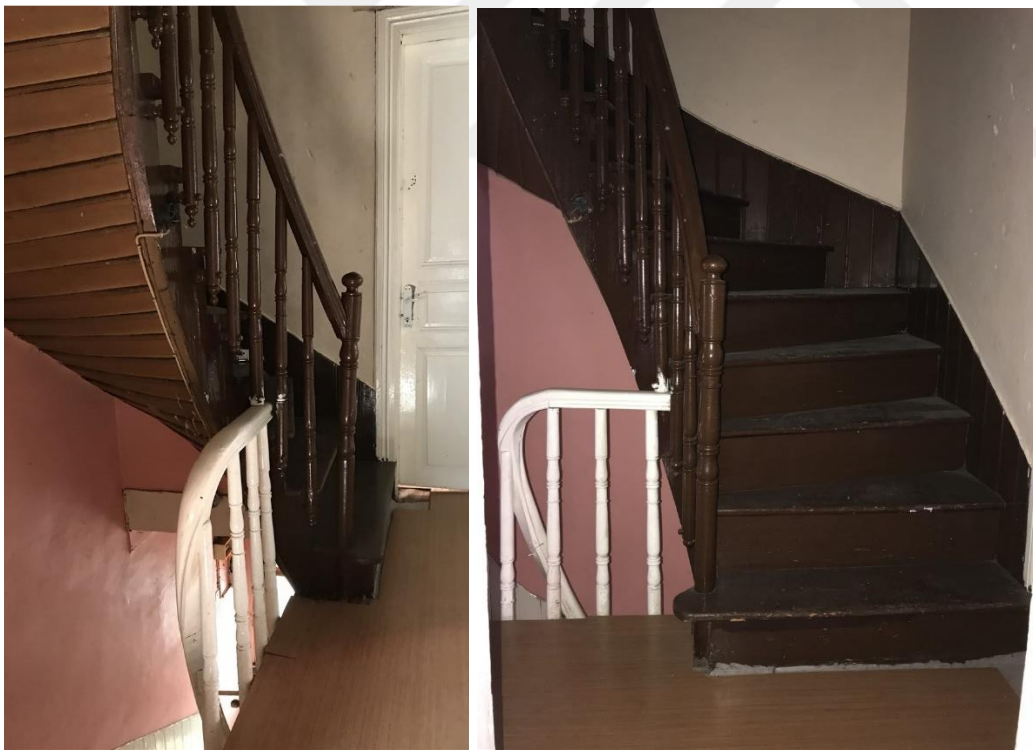
Şekil 3.69: MZ1, sofadan bakış, 2018.

Şekil 3.70: MZ1, birinci kattan bakış, 2018.

Şekil 3.71: MZ1, birinci kata bakış, 2018.

Şekil 3.72: M12, sofadan bakış, 2018.

Şekil 3.73: M12, ikinci kata bakış, 2018.

Şekil 3.74: M12, ikinci kata bakış, 2018.

Şekil 3.75: M12, sahanlık korkuluğu, 2018.

3.2.5.4.Cephe elemanları

Cephede yer alan pencere söve ve pervazları, parmaklık ve korkuluklar, yaşmak ile furuşlar bu bölümde anlatılan elemanlardır.

Kuzeydoğu cephesinde yer alan, zemin kat ZP-3/4, birinci kat pencerelerinin tamamı ile ikinci kat 2P-1/2 pencereleri ahşap söveler ile çevrelenmiştir. 12 cm eninde olan söveler, köşelerde dairesel biçimlidir. Güneydoğu cephesinde yer alan pencereler ile, kuzeydoğu cephesinde yer alan 2P-1/2 pencereleri 10 cm eninde düz ahşap pervazlar ile çevrelenmiştir.

İkinci kat 203-Oda mahallinde konumlanan Aksungurlu Sokağı'na bakan pencerelerin önünde ahşap korkuluklar ve yaşmaklar yer almaktadır.

Çatı saçaklarına bağlanan furuşlar, ikinci kat pencerelerinin her iki yanında olacak şekilde düzenlenmiştir. 1.33 m yüksekliğindeki furuşlar, 46 cm genişliğindeki çatı saçağına oturmaktadır.

Yapıya giriş mahallinde yer alan korkuluk, 90 cm yüksekliğinde işlenmiş ve dairesel biçimli dekore edilmiş dövme demirdir. Zemin kat pencerelerinde çiçek biçimli bulonlar ile bağlanmış, dövme demirden yatay ve dikey çubukların birleşiminden oluşan korkuluklar bulunmaktadır.

3.2.6. Yapım tekniği ve malzeme analizi

Küpeci Evi, kârgir bir yarı bodrum kat üzerinde ahşap karkas sistem ile inşa edilmiştir. Bodrum kat ve çatı arası bölümlerine girilemediği için kârgir yapı detayları ile çatı konstrüksiyonu ile ilgili detaylar belirlenememiştir. Ancak ahşap karkas bölümü ile ilgili detayları yapı üzerinden okunabilmektedir. (Şekil 3.76-78, Şekil B.27-31)

● Yangın Duvarları

Yapıyı kuzeybatı ve güneydoğu yönlerinde sınırlandıran yangın duvarları 20x10x7 cm boyutlarında tuğla ile şaşırtmalı düzende örülmüştür. Kuzeybatı yangın duvarı cepheden 1.5 tuğla genişliğinde görülmektedir. Ancak duvar kalınlığı zeminden çatıya doğru incelerek devam etmektedir. Zemin katta ortalama 2 tuğla kalınlığında olan duvar, ikinci katta 1 tuğla kalınlığına kadar düşmektedir. Güneydoğu yangın duvarı ise komşu yapı yüksekliğince devam etmektedir. Planda, bu kısımdaki duvar kalınlığı ortalama 52 cm'dir. Ancak cephede iki tuğla genişliğinde olan duvar, ortalama 45 cm olarak ölçülmüştür.

● Döşemeler

Döşemeler, zemin kat dışında ortalama 20 cm kalınlığında ve ahşap kirişlidir. Yapının Z04-Mutfak mekanında tavan kaplamasında ve 201-Sofa mekanında döşeme kaplamasında yer alan hasar kaynaklı açıklıklardan kirişlerle ilgili detaylar edinilebilmiştir. Ahşap kirişler 8x15 cm kesitinde, 40 cm aks aralığında döşenmiştir.

Zemin kat Z01-Sofa mekanının giriş kısmı 20x20 cm karo mozaik, Z04-Depo mahalli ise aynı boyutlarda tuğla kaplıdır. Z02, 105, 201 ve 202 mekanları 13 cm, 203 mekanı 25 cm eninde ahşap ile kaplanmıştır. Bahsi geçen döşeme kaplamaları özgündür, ancak üzerleri halı, PVC veya ahşap parke ile tekrar kaplanmıştır. Sonradan düzenlenen Z03, 104 tuvalet mahalleri 20x20 cm seramik ile kaplanmıştır. Z02, 201 ve 203 mahallerinde duvardan duvara yapıştırıcılı halı, 101,102,103 mahallerinde ahşap parke, Z01,201 mahallerinde ise PVC kaplama olarak döşemeler yeniden düzenlenmiştir.

● Duvarlar

Ahşap karkas sistemle inşa edilen yapının duvarları ortalama 18 cm'dir. Zemin katta yer alan merdiven altı yüklük hacminde açık bir şekilde bağdadi duvar sistemi görülmektedir. 2x1 cm kesitinde düzgün kesilmiş çıtalar 1.5 cm aralıklarla dikmelere

çakılarak üzerleri kireç esaslı kıtıklı bir harç ile sıvanmıştır. Yapı genelinde duvarlar duvar kağıdı ile kaplı olmasına rağmen, yer yer bu katmanların altlarında bahsedilen sıva tespit edilmiştir. Bu sebeple detayları verilen bağdadi çıta tekniğinin yapının tamamında kullanıldığı düşünülmektedir. Z04-Depo mahalline yapılan müdahale sırasında eklenen duvarlar ise delikli tuğla duvardır. Z04-Depo ile merdiven kovasının yangın duvarı kısmı sıva üzeri badanalıdır. 203-Oda mahallinde plan özelliklerinde bahsedilen bölümlerinde ahşap kaplama görülmektedir. Yapının kalan tüm duvar yüzeyleri duvar kağıdı ile kaplanmıştır.

● Çatı

Çatı bölümüne girilemediği için konstrüksiyonu tespit edilememiştir. Kuzeydoğu yönünde 46 cm, güneybatı yönünde 24 cm genişliğinde saçaklar bulunmaktadır. Kırma çatı olarak düzenlenen çatı, Marsilya kiremitleri ile örtülmüş, PVC oluk ile çevrelenmiştir.

3.2.7.Bozulma ve hasar analizi

Müdahale esaslarını belirlemede kullanılacak en önemli veriler olan bozulma ve hasarların tespiti için yapı detaylı olarak incelenmiş ve elde edilen veriler rölöveye işlenmiştir (Şekil B.32-36). Yapının ana yapı malzemesi olan ahşapta yer alan bozulma ve hasarlar üzerinde yoğunlaşılmıştır.

Yapıda gözlenen hasar ve bozulmalar üç ana başlık altında toplanmıştır. Yapı malzemelerinde meydana gelen bozulmalar malzeme kaynaklı bozulmalar başlığı altında incelenmiştir. Yapı elemanı kayıpları, taşıyıcı sistemde meydana gelen hasarlar, derz boşalması ve çatlaklar yapısal hasar ve bozulmalar başlığı içerisinde değerlendirilmiştir. Son olarak ise insan kaynaklı hasar ve bozulmalar bölümünde niteliksiz onarımlar ve ekler ile yangın hasarları incelenmiştir.

3.3.7.1.Malzeme kaynaklı bozulmalar

Yapının ana yapım malzemesi olan ahşap ile diğer yapı malzemelerinde görülen bozulma ve hasarlar gözleme dayalı olarak tespit edilmiştir. Özellikle ahşap malzemedeki bozulmaların tespiti için daha detaylı analizlerin yapılması gerekmektedir. (Şekil 3.79-85).

Şekil 3.76: Malzeme analizi, planlar , rölöve.

Şekil 3.77: Malzeme analizi, kesitler.

Şekil 3.78: Malzeme analizi, cepheler.

Yapının iklim etkilerine maruz kalan cephesinde yer alan ahşap elemanlarda, renk değişimleri görülmektedir. Cephe kaplamaları ile döşeme elemanlarında mantarların yol açtığı bozulmalar bulunmaktadır.

Mantarlaşma, böceklenme, çürüme, renk değişimi gibi bozulmalar tek bir başlık altında toplanarak "ahşap malzemede bozulma" olarak işlenmiştir. Döşeme kaplamalarında, merdiven korkuluk ve küpeştelerinde, doğramalarda yoğun bir şekilde mantarlaşma, böceklenme ve çürüme tespit edilmiştir. Cephe kaplamalarında renk değişimi, mantarlaşma ve çürüme gözlenmiştir.

Yapının metal elemanlarında meydana gelen bozulmalar ise "metal malzemede bozulma" olarak işaretlenmiştir. Zemin kat pencerelerinde bulunan demir parmaklıklar, giriş sahanlığında demir korkuluk ve giyotin pencerelerde bulunan demir tutamaçlar ile baca deliğini çevreleyen demir lamalar üzerinde korozyon tespit edilmiştir.

Yapının iç duvarlarının büyük bir bölümü duvar kağıdı ile kaplıdır. Ancak Z04-Depo mahalli ile buradan geçiş yapılan yüklük kısmının duvarlarında rutubet kaynaklı sıva ve boya dökülmeleri bulunmaktadır.

Şekil 3.79: Z04-Depo mahallinde yer alan ahşap kaplamada çürüme**.**

Şekil 3.80: 101-Sofa mahalli ahşap merdiven korkuluğunda görülen böcek delikleri.

Şekil 3.81: 201-Sofa mekanında ahşap döşemede çürüme ve böceklenme.

Şekil 3.82: Güneybatı cephesi ahşap kaplamada renk değişimi ve mantarlaşma.

Şekil 3.83: Z04-Depo mahallindeki baca deliği lamalarında görülen korozyon.

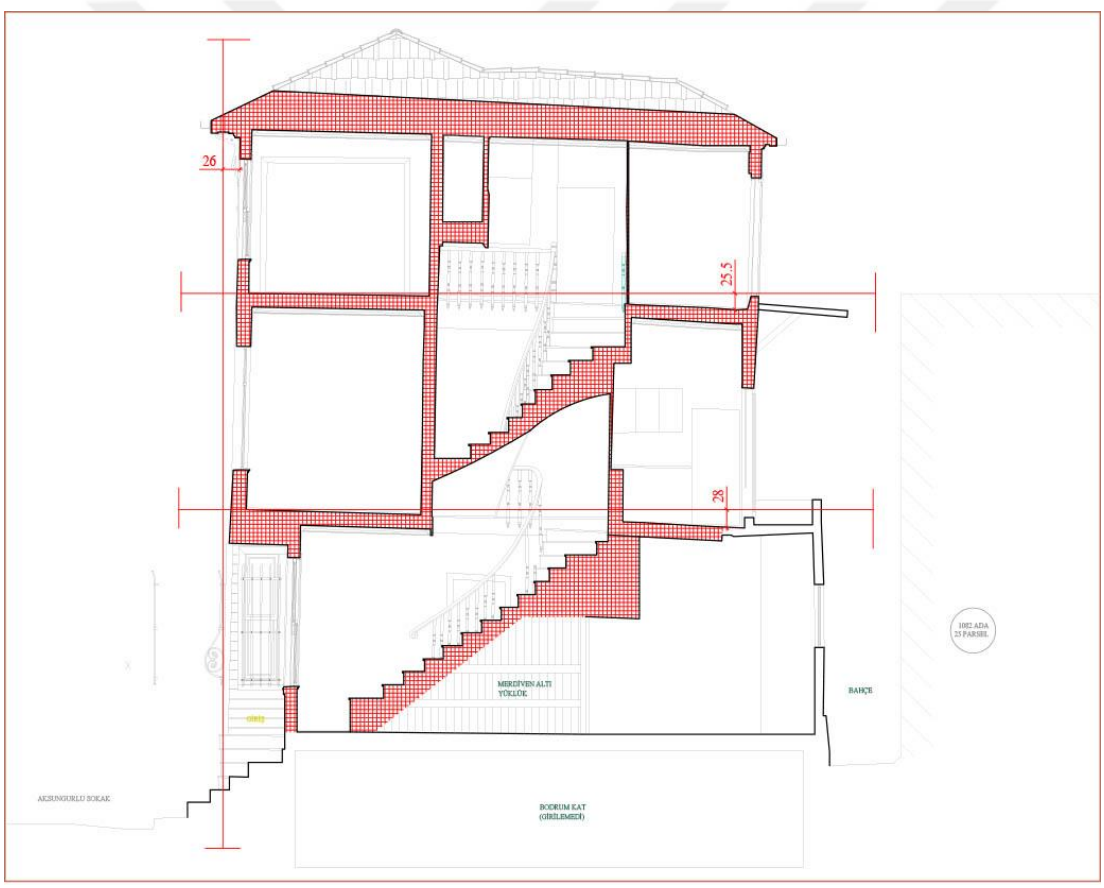
Şekil 3.84: Z04 mahallinde yer alan betonarme ek .

Şekil 3.85: MZ1 merdiveni altında yer alan yüklük duvarları.

3.2.7.3.Yapısal hasar ve bozulmalar

Yapısal hasarlar başlığı altında ilk olarak taşıyıcı sistem hasarları üzerinde durulmuştur. Yapılan belgeleme çalışmaları ve yerinde gözlemler sonucunda sınır değerlerin üstünde sehim ve düşeyden sapmalar tespit edilmiştir. Kuzeydoğu-güneybatı aksında tespit edilen sehim ve sapmaların Z04-Depo mahalline yapılan müdahale sebebiyle olduğu düşünülmektedir. Yapı, güneybatı yönüne doğru eğilmektedir. Birinci kat döşemesinde 28.5 cm, ikinci kat döşemesinde 25.5 cm güneybatı yönünde sehim, kuzeydoğu ve güneybatı cepheleri duvarlarında 26 ile 18 cm aralığında değişen sapmalar tespit edilmiştir. Ayrıca kuzeybatı-güneydoğu aksında ise 103-Salon ve 202-Oda ile 203-Oda mahallerinin döşemelerinde ortalama 5 cm sehim tespit edilmiştir. (Şekil 3.86).

Şekil 3.86: A-A kesiti, strüktür hasarı.

Yapının kârgir yapım sistemiyle inşa edilen kısımlarında derz boşalması ile yapısal çatlaklar görülmektedir. Kuzeybatı cephesi yangın duvarında düşey hatta çatlaklar ile yer yer derz boşalmaları tespit edilmiştir. Kuzeydoğu cephesinde bodrum kat hizasında

da sözü edilen hasarlar doğrama açıklıklarının kenarlarında yoğunlaşmaktadır. (Şekil 3.87).

Yapı elemanı kayıpları, yapı üzerinde tespit edilen diğer bir hasar türüdür. Cephe kaplamaları, doğrama elemanları, merdiven korkuluk ve küpeştelerinde kopma, kırılma ve çürüme sebebiyle yapı elemanı kayıpları bulunmaktadır.

Şekil 3.87: Kuzeybatı yangın duvarı üzerinde yer alan çatlaklar.

3.2.7.4.İnsan kaynaklı hasar ve bozulmalar

Küpeci Evi, uzun yıllar birden fazla aileye kiraya verilmiş, daha sonra ise uzun bir süre bakımsız kalmıştır. Bu sebeple yapıya birçok niteliksiz onarım ve eklemeler yapılmıştır. Yapı iç mekan duvarları çoğunlukla duvar kağıdı kaplanmış, mevcut döşemeler üzerine ikinci döşeme katmanları eklenmiş, tuvalet ve banyo yeniden yapılmış, 201-Sofa mekanı duvarlarına alçı paneller eklenmiş, bir kısım doğramalar değiştirilmiş, eklenmiştir. Bu müdahalelerin hepsi "niteliksiz ek ve onarımlar" başlığı ile hasar analizine işlenmiştir. (Şekil 3.88-90).

Yapının güneydoğu yönündeki komşu yapısında çıkan yangın, yapının bu yöndeki bölümlerini de etkilemiştir. Güneydoğu cephesi ve 204-Tuvalet mekanında hasara yol

açmıştır. Güneydoğu cephesi kaplama tahtaları büyük oranda yok olmuştur. Tuvalet mekanı cephesi tamamen yok olarak, bu kısım ahşap panel ile kapatılmıştır.

Şekil 3.88: 103-Salon mahallinde özgün denizlik üzerine yerleştirilen mermer denizlik.

Şekil 3.89: 202-Oda mahallinde duvar kağıdı kaplama.

Şekil 3.90: Güneybatı cephesini örten branda.

3.2.8.Kronolojik analiz

Yapıda, üç farklı dönem tespit edilmiştir. İlk dönem, yapının inşa edildiği tarih 19.yy son çeyreği olarak belirlenmiştir. Yapının büyük kısmı, bu döneme aittir. İkinci dönem ise 203-Oda mahallinde yapılan müdahalenin tarihi olan 1908 olarak belirlenmiştir. Bu dönem içerisinde yalnızca bu kısım değişmiş, yapının diğer bölümlerine bir müdahalede bulunulmamıştır. Yapı 1970'li yıllardan itibaren kiracılar tarafından kullanılarak ihtiyaca göre bazı ekleme ve değişiklikler yapılmıştır. Üçüncü dönem olarak da 1970'ler ve sonrası olarak değerlendirilmiştir. Yapının, yapım ve onarımı ile ilgili kronolojik bilgiler Bölüm 4.2'de detaylı olarak anlatılmıştır.

4. RESTİTÜSYON ÖNERİLERİ

4.1.Restitüsyon Kararlarına Işık Tutan Bilgi ve Belgeler

Küpeci Evi, birden fazla aileye kiraya verilmesi ve daha sonra bakımsız kalarakbüyük bir onarım geçirmemesi sebebi ile birçok müdahaleye uğramasına rağmen özgünlüğünü büyük oranda korumaktadır. Restitüsyonun oluşturulmasında en büyük veriler yapının kendisinden elde edilmiştir. Ek olarak çeşitli kurum ve kuruluşların arşivleri taranmış, tipolojik çalışmalar için akademik araştırmalar yapılmıştır.

Yapının tarihini ve vaziyet planının değişimini ortaya koymak üzere dönem haritaları incelenmiş, 19.yy yangın haritaları, Alman Mavileri (1914-1918), Behçet Ünsal (1965) haritalarından faydalanılmıştır. Yapının cephe ve plan düzeniyle ilgili arşiv fotoğraflarının yanı sıra Fatih Belediyesi ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü evrakı incelenmiş, toplanan veriler restitüsyon verilerine dönüştürülmüştür. Yapının bazı kısımları için analoji yöntemine başvurulmuş, bu sebeple çeşitli kitap, makale ve tezleri kapsayan tipolojik araştırmalar yapılmıştır.

4.2. Tespit Edilen Restitüsyon Sorunları

Yapının, 1970'li yıllardan sonra kiraya verilerek kullanımı ve son dönemde oldukça bakımsız olması birçok müdahaleye uğramasına neden olmuştur. Mekansal düzenin değiştirilmesinin yanı sıra yapı elemanı düzeyinde yapılan değişiklikler de özgünlüğü zedelemiştir. Ancak bu olumsuzluklara rağmen plan şeması ve cephe düzeni özgün durumunu okumaya elverişlidir. Restitüsyon projesi hazırlanırken dönem ekleri ile niteliksiz eklerin ayrımı yapılmış, ayrıca ulaşılamayan mekanlar ve bölümler ile ilgili tipolojik çözümlemeye de gidilmiştir.

Yapının bodrum katına girilememiştir. Cephe üzerinde okunan kapı ve pencere açıklıkları ile ilgili sözlü anlatım ve tipolojik araştırmalar ile bodrum kat planı oluşturulmuştur. Yarı zemin biçimindeki bodrum katta, cephe izleri takip edildiğinde, dört pencere açıklığı ile iki kapı açıklığı tespit edilmektedir. Aksungurlu Sokağı yüzünde giriş mahallinin merdiven sahanlığının alt kısmında bir pencere açıklığı, Z02-

Oda mahallinin Aksungurlu Sokağı'na bakan kısmında bir kapı açıklığı ile beraber bir pencere açıklığı, yine aynı mahallin caddeye yönlenen yüzünde ise bir tam ve bir yarım pencere ile bir kapı açıklığı bulunmaktadır. Yapı, tapu kaydında "Ahşap ev ve dükkan ve muayanehanesi" olarak kayıt edilmiştir. Bahsi geçen dükkan ve muayenehane mahallerinin bodrum katta yer aldığı düşünülmektedir. 1977 yılına ait bir arşiv fotoğrafında, sınırlı görüşe rağmen, sözü edilen mekanların cepheleri görülmektedir. Konut yapılarının, kömürlük gibi ihtiyaçlarının bodrum katında çözüldüğü incelenen örneklerde tespit edilmiştir. Elde edilen veriler ışığında bodrum katın, bir kömürlük mekanı ile dükkan ve muayenehane işlevli iki mekandan oluştuğu kabul edilmiştir.

Zemin katta, Z02-Oda mahallinin güneybatı duvarında bulunan pervazlı kapıya, önüne yığılan eşyalar sebebiyle ulaşılamamıştır. Bu kapının, ikinci katta aynı hizada yer alan yüklüğe benzer bir hacim olduğu kabul edilmiştir.

Yapının mekansal ve strüktürel olarak en büyük müdahale gören kısmı Z04-Depo mahalli ile bir üst katta devamı olan 105-Mutfak mahalleridir. Z04 mekanının güneybatı cephesi yıkılarak 1 m genişletilmiş, çimento sıva ve delikli tuğla ile örülerek cephesi tamamlanmıştır. Bu genişletme, mekanın üst katında yer alan 105 mekanında balkon olarak işlevlendirilmiş ve üzeri saçak ile örtülmüştür. Zemin kat cephesi tamamıyla bozulmuş,birinci katta balkona çıkış için pencerelerinden biri kapıya çevrilmiştir. Kapı kasası içinde giyotin pencerenin kasası hala mevcuttur.

Mekansal organizasyonun büyük ölçüde korunduğu yapıda iki önemli değişiklik yapılmıştır. Mevcut durumda birinci katta yer alan 105 numaralı mahal, mutfak olarak kullanılmaktadır. Ancak bu mekan, sofanın merdiven kovası hizasından ahşap bir camekan ile ayrılmasıyla oluşturulmuştur. Zemin katta yer alan Z04-Depo mekanı içerisinde bacaya bağlanan bir ocak nişi yer almaktadır, dolayısıyla özgün mutfak mekanının burada yer aldığı düşünülmektedir. Diğer bir mekansal değişiklik ise ikinci katta yer alan L biçimindeki 202-Oda mahallidir. Bu mekan, iki mahallin ara duvarının kısmen kaldırılmasıyla oluşturulmuştur. İlk mahalle giriş sofanın kuzeydoğu duvarında yer alan bölüm içerisinden tamamen, sofa tarafında ise mevcut durumda kapatılmış olan kapı vasıtasıyla olmalıdır. Mevcut kapı (2K-1) ise bitişiğindeki mahallin giriş kapısıdır.

Yapı elemanları düzeyinde de oldukça fazla değişiklik gözlenmiştir. Duvarların büyük kısmı duvar kağıdı ile kaplanmış, dolayısıyla tavan silmeleri ve süpürgeliklerin üzeri

kapanmıştır. Ulaşılabilen kısımlarda duvar kağıdı kaldırılarak detaylar elde edilmiştir. Aynı şekilde döşemelerde de kısmî açmalar yapılarak özgün kaplama biçimi tespit edilmiştir. Doğramaların bir kısmı da zaman içerisinde yenilenmiştir. Birinci katın kuzeydoğu cephesine bakan doğramaların tamamı muhdesdir. Ancak yapının bütünüyle uyumlu olarak ahşap giyotin pencerelerin yer aldığı arşiv fotoğraflarında tespit edilebilmiştir.

Şekil 4.1: İmrahor İlyas Bey Caddesi'nden bakış, 1977, Erol Doğan Arşivi.

Yapıda ayırıcı olarak farklı dönemler tespit edilememiştir. Ancak 203: Oda mahallinin ilk olarak yarı açık mekan olarak tasarlanıp inşa edildiği, daha sonra ise doğramalar vasıtasıyla kapatılarak kapalı bir mekan olarak kullanıldığı değerlendirilmektedir. Mekan, kuzeydoğu cephesi, ahşap bir parapet üzerine oturan sürme pencereler ile hemen önünde ahşap korkuluk ve yaşmaklardan oluşan iki cidardan oluşmaktadır. En önde yer alan ahşap korkuluklar ile ahşap yaşmakların bezeme üslupları ise iki farklı döneme işaret etmektedir. Yaşmakların, cephe alınlıklarında yer alan 1908 tarihli yazı ile birlikte yerleştirildiği düşünülmektedir. Mahallin kuzeybatı duvarında ikinci katın

pencere boyutlarıyla orantılı, ahşap panel ile kapatılmış bir pencere açıklığı yer almaktadır. Kanatları olmayan pencerenin kasası yerindedir ve giyotin pencere kasasıdır. Mahallin tavanında yer alan kaplamalar, kuzeydoğu kısmına yakın olacak şekilde bir silme ile ayrılarak farklılaştırılmıştır. Kuzeybatı ve güneydoğu duvarlarında tavanda yer alan silmenin hizasından itibaren pencereler ile arasında kalan kısım ise 13 cm eninde cephe kaplamaları biçimindedir. Bu verilerin ışığında, mahallin ahşap korkuluk ile kapatılan yarı kapalı bir mekan olarak düzenlendiği (Şekil 4.2), daha sonra yaşmakların eklendiği (Şekil 4.3), daha sonra ise sürme doğramalar eklenerek kapalı mekana (Şekil 4.4) çevrildiği düşünülmektedir.

Şekil 4.2: Kuzeydoğu cephesi restitüsyonu, 1.dönem.

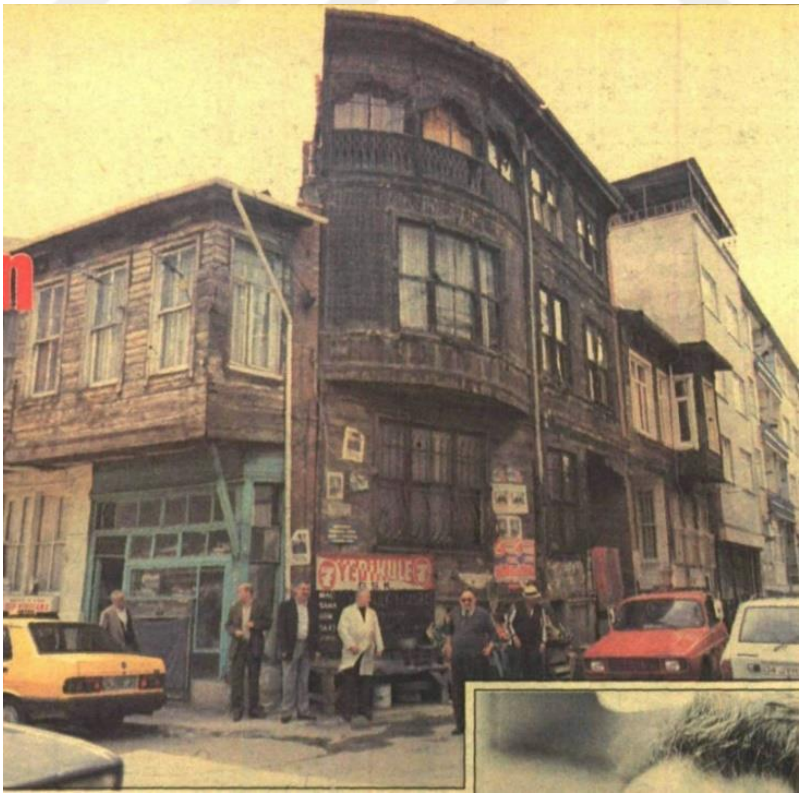
Şekil 4.3: Kuzeydoğu cephesi restitüsyonu, 2.dönem.

Şekil 4.4: Kuzeydoğu cephesi restitüsyonu, 3.dönem.

Şekil 4.5: İmrahor İlyas Bey Caddesinden bakış, 1980ler, BİMTAŞ Arşivi.

Şekil 4.6: İmrahor İlyas Bey Caddesinden bakış, 1994, Cumhuriyet Gazetesi Arşivi.

Şekil 4.7: İmrahor İlyas Bey Caddesinden bakış, 2000'ler başı, Fatih Bel. CBS.

4.3.Restitüsyon Önerisi

Küpeci Evi'nin restitüsyon önerisi yapının 19.yy sonunda inşa edildiği ilk dönem için yapılmıştır. Tespit edilen dönem farkları yalnızca 204-Oda mahallinde yer aldığı için ikinci bir restitüsyon önerisi getirilmemiştir. (Şekil B.37-59)

4.3.1. Vaziyet planı

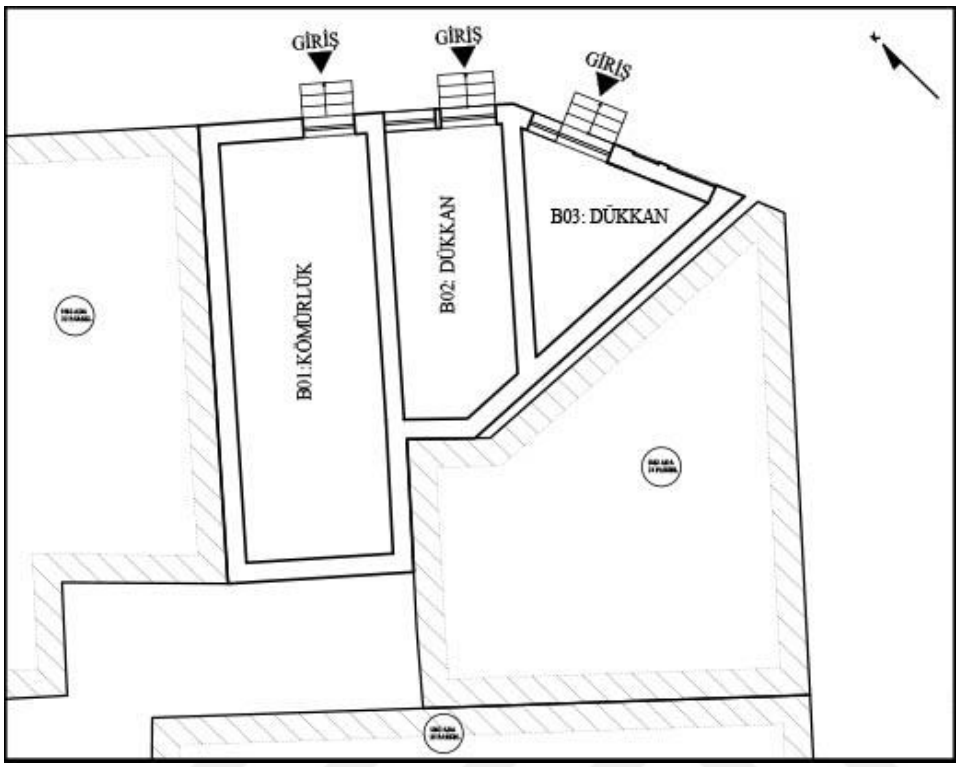
Yapının konut için bir adet, konuta ait kömürlük hacmi bir adet ve dükkan için iki adet girişi vardır. Kuzeybatı yönünde yangın duvarına yaslanan bir niş içerisinde yer alan ana giriş kapısına, Aksungurlu Sokağı'ndan bir merdivenle ulaşılmaktadır. konut giriş sahanlığının alt kısmında kömürlüğe ait giriş kapısı yer almaktadır. Diğer giriş ise bodrum kat içindir. Bodrum katın girişi ana giriş kapısının çaprazında yer almaktadır. Sokak kotunun yükselmesi sebebiyle giriş kapısı zeminin altında kalmıştır.

4.3.2.Planlar

●Bodrum kat planı

Bodrum kat planı oluşturulurken, cephe izleri takip edilmiş; sözlü anlatımların yanı sıra 1977 yılına, 1980'li yıllara ve 2000'li yıllara ait üç fotoğraftan yararlanılmıştır.

Bodrum katta konut yapısına ait bir kömürlük (B01) ile bir muayenehane (B02) ve dükkan (B03) hacmi yer almaktadır. (Şekil 4.8).

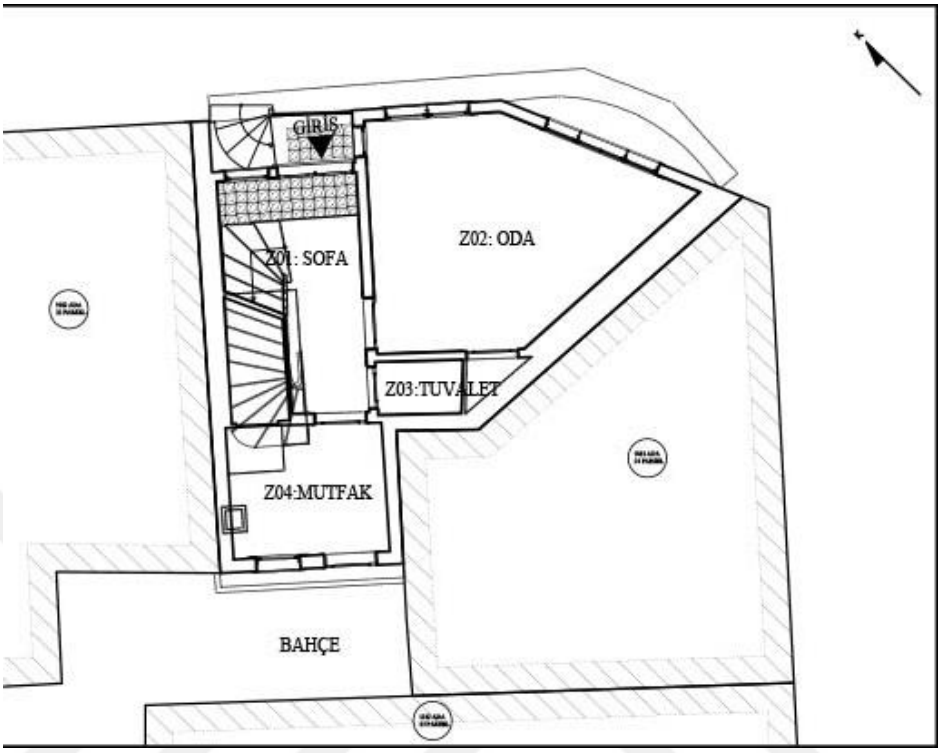
Şekil 4.8: Bodrum kat planı, restitüsyon.

Kömürlük hacmi, konut giriş mahalli eninde, yapı boyunca devam ettirilmiş, dükkan ile muayenehane hacimleri ise konut yapısının baş odaları hizasında konumlandırılmıştır. Her üç mekanın girişi de Aksungurlu Sokağı'nda yer almakta ve dört basamakla inilerek sağlanmaktadır. Kömürlük ve muayenehane bölümlerinin giriş kapıları tek kanatlı basit kapılar olarak düzenlenmiştir. Dükkan mekanının kapısı ise camekan biçimindedir. 1977 yılına ait fotoğrafta bu mahallin cephesi seçilmekte, pencerelerinin günümüzdeki gibi kör olduğu görülmektedir. Bu sebeple dükkan ile muayenehane mekanlarının pencereleri, benzer yapılardan analoji yöntemiyle elde edilen doğrama ile düzenlenmiştir.

●Zemin kat planı

Zemin kat planı sokaktan geçişi sağlayan giriş mahalli ve buradan ulaşılan sofa (Z01), sofanın güneybatısında baş oda (Z02) ve tuvalet (Z03) ve güneybatısında mutfak (Z04) mekanlarından oluşmaktadır. Plan şemasında değişiklik yapılmamıştır, ancak işlev ve boyut değişikliği olan Z04 mahalli özgün yapı izi takip edilerek yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca Z02-Baş Oda mahallinin, güneybatı duvarında bulunan

pervazlı kapının yüklüğe ait olduğu düşünülmüş, burası ikini katta aynı hizada yer alan yüklük örnek alınarak düzenlenmiştir. Tuvalet hacmi, ikinci katta yer alan özgün durumdaki tuvalet hacmiyle benzer şekilde düzenlenmiştir. (Şekil 4.9).

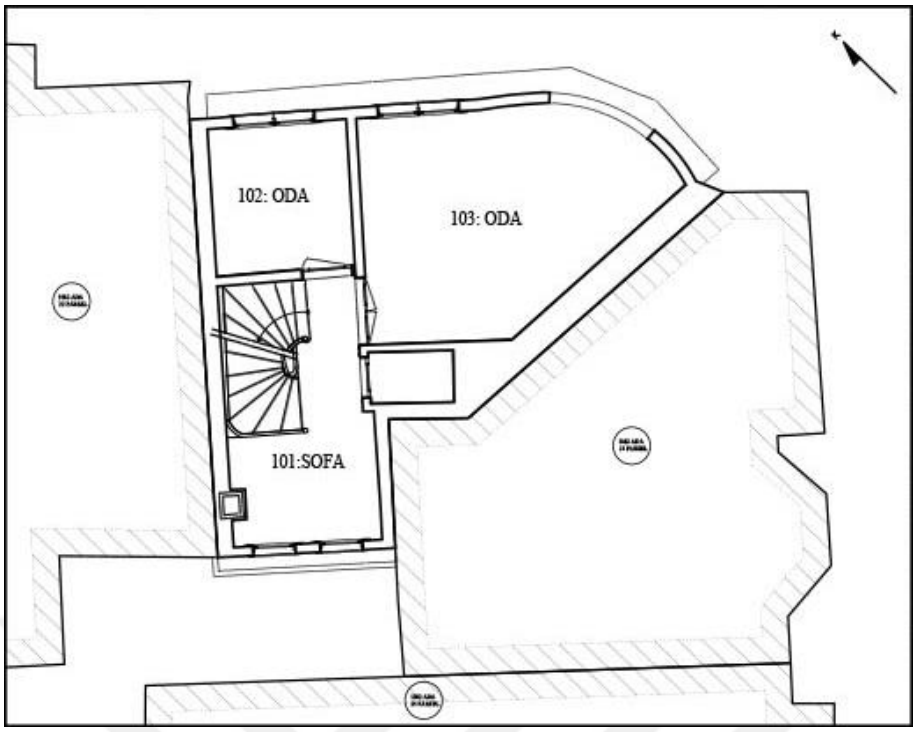
Şekil 4.9: Zemin kat planı, restitüsyon.

● Birinci kat planı

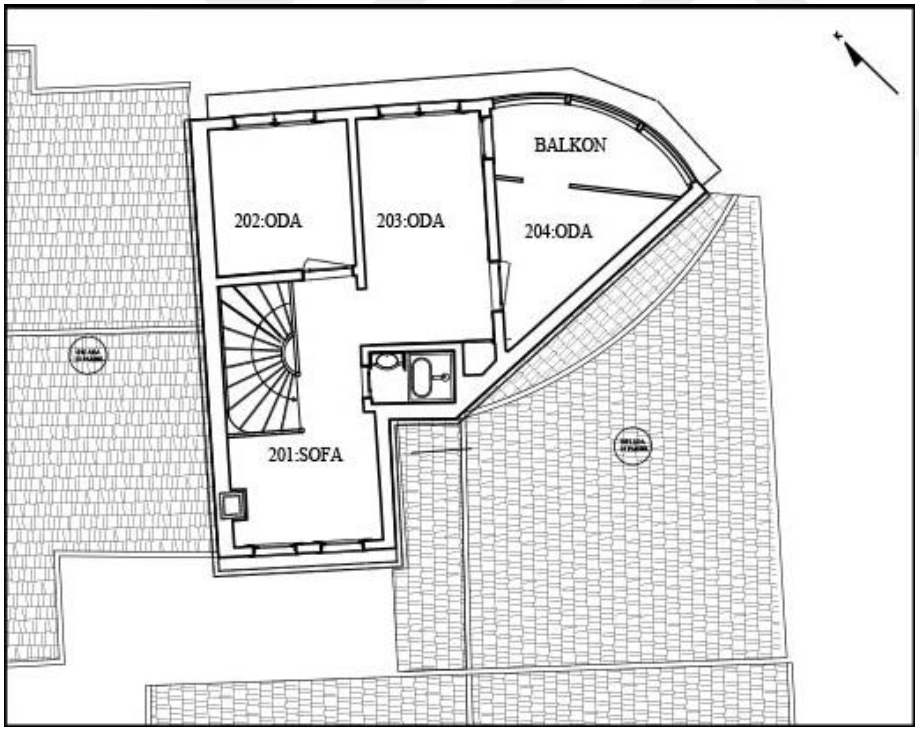
Birinci kat planı 101-Sofa ve kuzeydoğusunda 102-Oda, güneydoğusunda 103-Baş Oda ve 104-Tuvalet mekanlarından oluşmaktadır. Sofa, günümüzde merdiven hizasından ahşap bir camekanla ayrılarak ikiye bölünmüştür ve güneybatısında mutfak hacmi yer almaktadır. Bu kısım kaldırılarak, sofanın bütünlüğü sağlanmıştır. Tuvalet hacmi, ikinci katta yer alan özgün durumdaki tuvalet hacmiyle benzer şekilde düzenlenmiştir. (Şekil 4.10).

● İkinci kat planı

İkinci kat plan şeması, temel kurgusu aynı kalmakla birlikte bir takım değişiklikler mevcuttur. Aksungurlu Sokağı'na bakan 202-Oda ve 203-Oda mahalli, günümüzde ara duvarı kaldırılarak tek bir mekan olarak kullanılmaktadır. 203-Oda mahallinden ulaşılan 204-Oda mekanı ise kapalı ve yarı açık iki hacimden oluşmaktadır. Mekanın kuzeydoğu bölümü ahşap bir camekan ile ayrılarak İmrahor İlyas Bey Caddesi'ne bakan cephesi ahşap korkuluk ve yaşmaklar ile düzenlenmiştir. (Şekil 4.11).

Şekil 4.10: Birinci kat planı, restitüsyon.

Şekil 4.11: İkinci kat planı, restitüsyon.

● Çatı planı

Çatı planı özgün biçimini korumaktadır. Çatının orta kısmında yer alan çatı çıkış kapağı ve güneybatısında yer alan baca kaldırılmıştır. Zemin katta görülen kuzeybatı

yangın duvarına bitişik baca hattı devam ettirilerek baca eklenmiştir. Çatının mevcut Marsilya kiremidi örtüsünün özgün olduğu düşünülmektedir.

4.3.3.Cepheler

●Kuzeydoğu cephesi

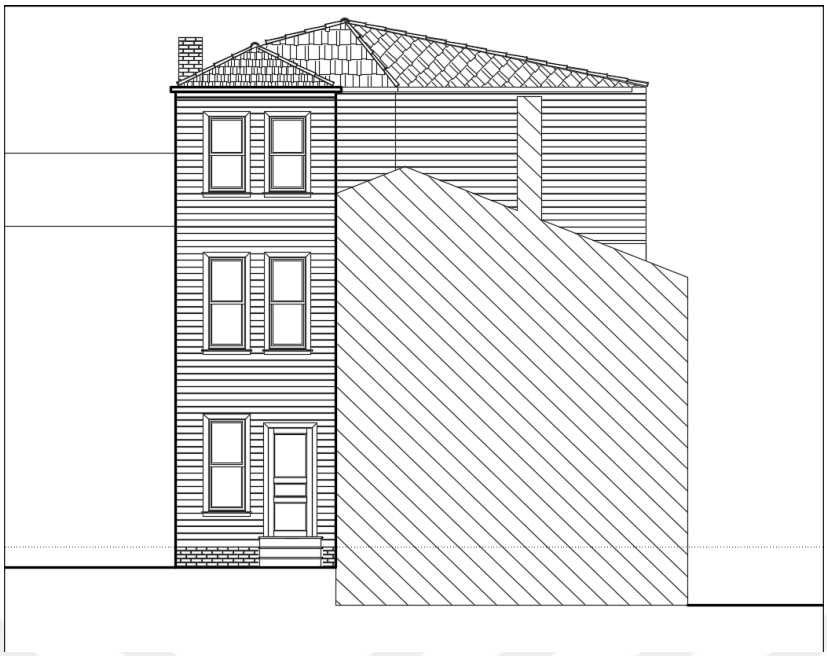
Kuzeydoğu cephesi, özgün düzenini koruması sebebiyle yalnızca yapı elemanı düzeyinde bütünleme ve değişiklikler yapılmıştır. Bodrum kat hizasında kömürlük ve dükkan mekanlarına giriş sağlayan kapı yerleştirilmiş, dükkan ve birinci kat pencereleri, arşiv fotoğraflarında görüldüğü gibi giyotin pencereler ile yeniden düzenlenmiştir. Pencerelerin çevrelerinde dönen ahşap söve ve çerçeveler, giriş mahallinde yer alan ahşap yaşmak, çatı füruşları ile balkon korkuluğu mevcut detaylar vasıtası ile bütünlenmiştir. (Şekil 4.12).

●Güneybatı cephesi

Zemin ve birinci kat hizalarında özgün biçimini ve düzenini kaybeden güneybatı cephesinin bu kısımları yeniden düzenlenmiştir. Zemin katta yer alan mutfak mahalli özgün durumuna getirilerek burada cephe geriye çekilmiş, bahçeye ulaşan bir kapı ile giyotin pencere yerleştirilmiştir. Birinci katta ise muhdes balkon ve kapı kaldırılarak giyotin pencere eklenmiştir. (Şekil 4.13).

Şekil 4.12: Kuzeydoğu cephesi, restitüsyon.

Şekil 4.13: Güneybatı cephesi, resitüsyon.

5. RESTORASYON İLKELERİ VE ÖNERİLER

5.1.Ahşap Yapıların Restorasyonu İle İlgili Ulusal ve Uluslararası İlkeler

Mimari mirasın korunması ile ilgili yapılan çalışmalar 19. yüzyıl sonlarından itibaren başlamasına rağmen asıl ivmesini 2. Dünya Savaşı sonrası kazanmıştır. Dünyada koruma yaklaşım ve prensipleri sürekli gelişerek değişmiş ve kapsamı genişlemiştir. İlk olarak anıt yapıların korunması gündemdeyken daha sonra koruma kavramı genişleyerek tarihi çevre, peyzaj, yapım teknik ve malzemeleri gibi konuları da içerisine almıştır. Ayrıca farklı bir bakış açısı ve yaklaşım isteyen konular için de koruma ilkeleri belirlenmeye başlanmıştır.

Uluslararası alanda ICOMOS tarafından yayınlanan metinler koruma alanında yol gösterici olmaktadır. 1964 yılında Venedik Tüzüğü'nün yayınlanması ile birlikte başlayan süreç, gelişerek devam etmiştir. 1999 yılında yayınlanan Geleneksel Mimari Miras Tüzüğü, anıt yapıların yanında sivil mimarlık eserlerinin korunmasına yönelik ilkeleri ortaya koymuştur. 2003 yılında yayınlanan Mimari Mirasın Analizi, Korunması ve Strüktürel Restorasyonu İçin İlkeler metninde ise yapıların yalnızca biçimsel olarak değil yapım sistemi, malzeme, vb. gibi özellikleri ile birlikte korunması için restorasyon ilkelerini ortaya koymaktadır. İlk olarak 1999 yılında daha sonra ise geliştirilip güncellenerek 2017 yılında yeniden yayınlanan Ahşap Mimari Mirasın Korunması İçin İlkeler metni ile farklı bir yaklaşıma gereksinim duyan ahşap yapı geleneğinin korunmasında temel esaslar ortaya konmuştur. Ahşap yapılarda kullanılan ağaç türlerinin, yapım tekniklerinin, birleşim ve bağlantı detaylarının özenle ortaya konması ve onarım sırasında bu özelliklere uygun olarak yöntem belirlenmesi önerilmiştir.

Ülkemizde ise özel olarak ahşap yapıların korunması ile ilgili tanımlanmış bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Mevcut düzenlemeler herhangi bir yapı grubunu özel olarak hedeflemeden genel koruma esaslarını içermektedir. Koruma alanında yürürlükte olan kanun 1983 yılında çıkarılan 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'dur. Kültür varlıklarının tanımlanması, korunmasında uygulanacak esasları, paydaşları ve görev dağılımlarını belirlemektedir. 2005 yılında çıkarılan

Yenileme Yasası olarak da bilinen 5366 Yıpranan Tarihi Ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun ise sit alanlarının koruma ve gelişiminin sağlanması amacını taşımaktadır. Sit alanlarının harap olmuş ve çöküntü alanlarına dönüşmeye başlayan bölümlerinin yenileme alanı ilan edilerek, kültür varlıklarının restore edilmesini, kültür varlığı olmayan yapıların afet risklerine karşı tedbirlerin alınmasını ve sosyal donatı alanlarının oluşturulması ile ilgili esasları içermektedir. Ancak bu kanun, hedeflenen amaçlara ulaşamayarak koruma felsefesinden uzak yenileme ve yeniden yapımlara yol açmıştır. Koruma alanında yapıların projelendirme ve uygulama esasları Koruma Yüksek Kurulu'nun 660-05.11.1999 numaralı, Taşınmaz Kültür Varlıklarının Gruplandırılması, Bakım ve Onarımları başlıklı ilke kararı doğrultusunda yapılmaktadır.

Tez kapsamında ele alınan Küpeci Evi, İstanbul konut mimarisinin bir örneği olmakla beraber ahşap mimari kültür mirası içerisinde de yer almaktadır. Koruma projesi oluşturulurken ICOMOS tarafından ortaya konan Ahşap Mimari Mirasın Korunması İçin İlkeler temel kabul edilmiştir.

5.2.Ahşap Yapıların Korunmasında Karşılaşılan Zorluklar

Ükemizde koruma alanındaki gelişmeler dünyaya paralel olarak gelişmekte ve ilerlemektedir. Koruma kavramının kapsamı, anıt eserlerden sivil mimarlık örneklerine, geleneksel yapım pratiklerine ve somut olmayan miras tanımlarına kadar genişlemiştir. Ancak tez konusu kapsamında irdelenen yapıda da olduğu gibi ahşap konut yapılarının korunmasında bir takım zorluklar ile karşılaşılmaktadır. Bu zorluklular yapım sistemi olan ahşabın doğasından, yapı kullanıcılarının finans ve koruma bilinci eksikliğinden ve yasal düzenlemelerin yetersizliğinden ortaya çıkmaktadır.

Söz konusu yapı türünde, yapı malzemesi olan ahşap diğer yapı malzemeleri ile karşılaştırıldığında daha kısa ömürlü ve dış etkilere karşı daha hassastır. Sürekli bakım bu anlamda daha önemlidir. Yapıyı oluşturan ahşap yapı elemanlarının hasar ve bozulmalara karşı önlemlerinin alınmaması ve bakımlarının yapılmaması durumunda bozulma süreci hızlanmaktadır.

Ahşap konut yapılarının büyük bir kısmı özel mülkiyettedir. Birinci bölümde kısaca bahsedildiği üzere Yedikule gibi tarihî alanlarda konut yapıları, çoğunlukla el

değiştirmiş, orta ve düşük alt gelir grubuna mensup ailelerin kullanımına geçmiştir. Ülkemizde eski eser yapıların tescil, projelendirme ve uygulama süreçleri uzun ve masraflı olabilmektedir. Sonucunda yapının uygun bakım ve onarımının yapılabilmesi için konut sahiplerinin ekonomik imkanları yeterli olmamakta, devlet tarafından yapılan yardımlar da eksik kalmaktadır.

Söz konusu konut yapıları olduğunda, çağdaş konfor ihtiyaçları doğrultusunda yapılarda çeşitli değişiklikler ve müdahaleler yapılması isteği ve ihtiyacı ile sıklıkla karşılaşılmaktadır. Konut sahiplerinin, mimari miras ve koruma bilinci eksikliğiyle hareket etmesi durumunda ise yapının özgünlüğüne zarar veren uygulamalar ortaya çıkmaktadır.

Ahşap konut yapılarının korunması ile ilgili diğer bir problem ise koruma kavramının ve yaklaşımının süreç içerisinde değişmesidir. Geleneksel mimari mirasın, yapım tekniği ve malzemesi ile bir bütün olarak korunması anlayışı ülkemizde son yıllarda gündemde olan ve hala uygulamada yeterli derecede uygulanmayan bir yaklaşımdır. 1970'li yıllarda ortaya çıkan plan ve cephe düzeninin korunarak yapım tekniğinin değiştirilmesine olanak veren yasalar sebebiyle birçok yapı özgünlüğünü kaybetmiştir. Hasarlı ahşap yapılar, yıkılarak betonarme sistemle yeniden yapılmış, yalnızca cephe ve plan düzenleri özgün durumuna uygun inşa edilmiştir. Özellikle Boğaziçi bölgesinde yapılan bu tür uygulamalar, ahşap konut mirasına zarar vermiştir.

Tez kapsamında incelenen Küpeci Evi, özgün durumunu büyük oranda muhafaza etmiş olmasına rağmen oldukça hasarlı ve onarıma muhtaç durumdadır. 1970'li yıllarda ev sahiplerinin taşınması ve birden çok aileye kiraya verilmesi sebebiyle yapı birçok niteliksiz müdahale görmüştür. Bu dönem boyunca gerekli onarımlar da yapılmadığından yapı, son yıllarda daha da bakımsız hale gelerek, strüktürel hasarlar ortaya çıkmıştır.

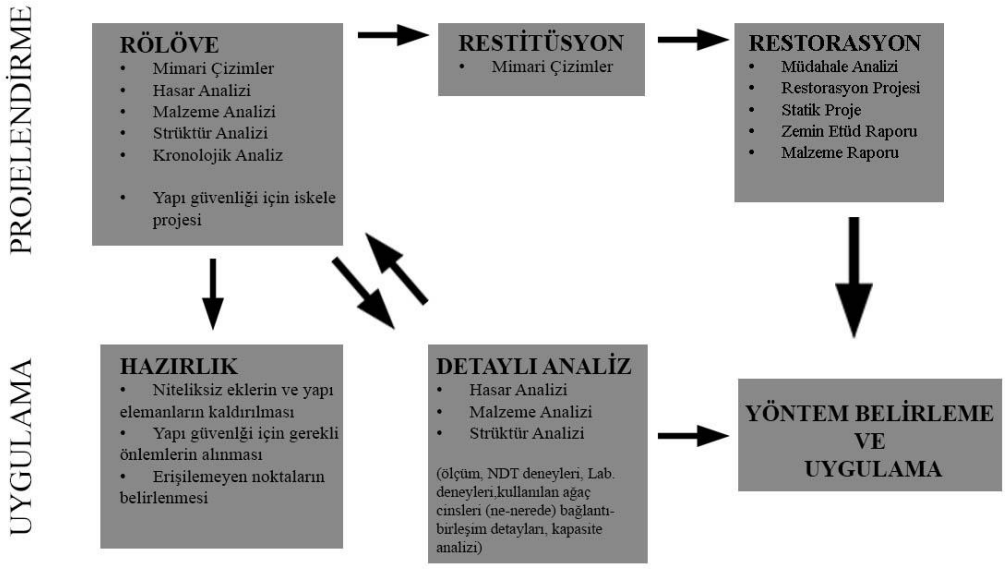
5.3.Restorasyon Önerileri

5.3.1.Restorasyon metodolojisi önerisi

ICOMOS'un Ahşap Mimari Mirasın Korunması İçin İlkeler (2017) metninde belirtildiği üzere yapının biçim ve bezeme özelliklerinin yanı sıra yapım tekniği ve malzeme gibi unsurlarının da korunması ve geleceğe aktarılması hedeflenmektedir. Bu hedefin gerçekleştirilmesi yolundaki en önemli adım yapıların restorasyonunun özenli

ve disiplinlerarası bir çalışma ile yapılmasıdır. Ancak ülkemizde çeşitli faktörler sebebiyle özellikle sivil mimari örneklerinin restorasyonu bu hedeflere yaklaşamamaktadır.

Ahşap konut yapılarının restorasyonu sürecindeki en önemli aksaklık, projelendirme ve uygulama süreçlerinin ayrı zamanlarda ve koordine olmayan farklı gruplarca yapılmasıdır. Yapının koruma projeleri hazırlandıktan sonra, uygulama gerçekleştirilmektedir. Projelendirme aşamasında, yapının strüktür, malzeme ve hasar analizleri hazırlanırken ulaşılamayan kısımlar ve bölgeler olabilmekte, özellikle ahşap yapılar için önemli olan strüktür analizi için veriler sağlıklı şekilde elde edilememektedir. Restorasyon yaklaşımı ve müdahale yöntemleri için en önemli veriler, hazırlanan bu analizlerden yola çıkarak belirlenmektedir. Ancak eksik ya da yetersiz veriler ile yola çıkılan uygulama tamamen yüklenicinin insiyatifine kalmaktadır. Bu durumun engellenmesi ve sağlıklı bir restorasyon süreci için projelendirme ve uygulama aşamalarının bütünleşik ilerlemesi gerektmektedir.

Şekil 5.1: Yapının restorasyon süreci önerisi.

Projelendirme aşamasında, uygulama sırasında ihtiyaç duyulacak yapı ve uygulama güvenliği için iskele ve askıya alma sistemlerinin de belirlenmesi ve tasarlanması gerekmektedir. Uygulama sırasında kurulması gereken iskele sisteminin bağlantısı yapıyı herhangi bir hasara uğratmayacak şekilde kurgulanmalıdır. Yapı güvenliği sağlandıktan sonra yapı niteliksiz ve muhdes eklerinden arındırılarak detaylı analizleri hazırlanmalıdır. Özellikle ahşap yapılar için önemli olan kullanılan ahşap cinslerinin

ve strüktür detaylarının tespit edilmesidir. Elde edilen veriler ile birlikte restorasyon projesi ve müdahale yöntemleri yeniden ele alınmalı ve değerlendirilmelidir.

5.3.2.Yapının işlevine ilişkin öneriler

Tarihî eser yapıların korunmasının önemli bileşenlerinden biri yapının kullanım devamlılığının sağlanmasıdır. Yapıların işlevi, tasarım ölçütlerinden biridir ve tarihi eserlerin özgün işlevi ile birlikte korunması öncelikli olarak arzu edilir. Ancak çeşitli sebeplerle yapının özgün işlevinin devam ettirilmesi mümkün olmamakta, yeniden işlevlendirme yapılmaktadır. Yapıya verilecek yeni işlevin ise özgünlüğünü ve bütünlüğünü bozmayan ve asgari müdahale gerektiren özelliklerde olması gerekmektedir.

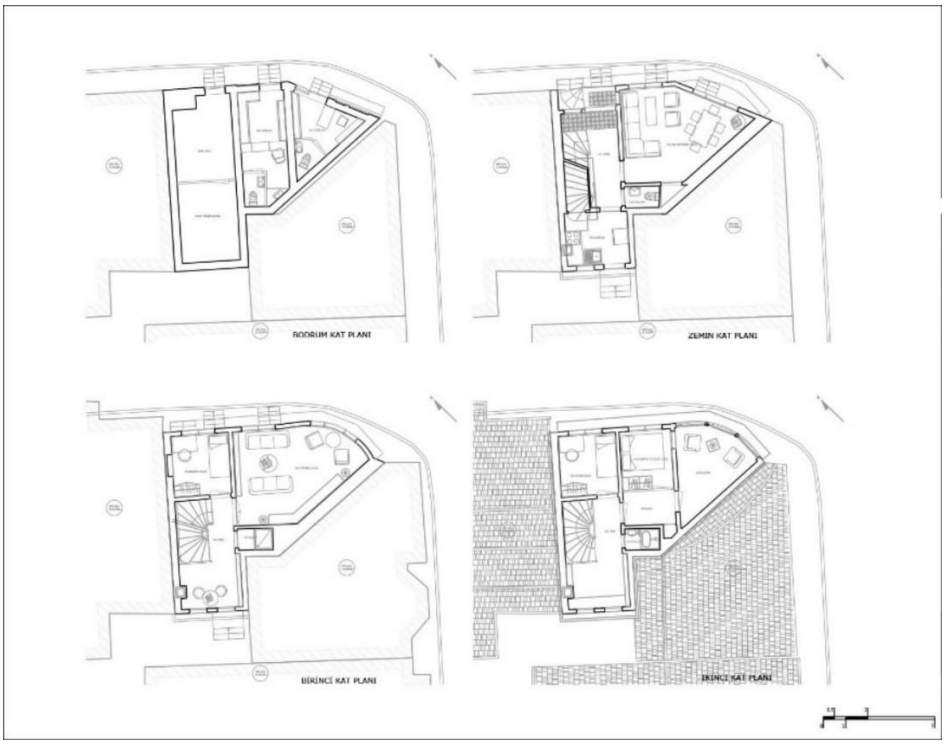
Çalışmada ele alınan Küpeci Evi'nin, bodrum katta yer alan dükkanlar ile birlikte konut olarak tasarlandığı tespit edilmiştir. Günümüzde ise yalnızca birinci katta kiracı yaşamaktadır, bodrum kat ise tamamen kullanım dışıdır. Koruma projesi kapsamında, öncelikli olarak özgün kullanım şeması üzerinde durulmuştur. Bodrum katta yer alan iki adet dükkan ile diğer katlarda tek aile için konut bölümlerinden oluşan bir işlev şeması düzenlenmiştir (Şekil 5-2). Ayrıca ek olarak, konut bölümü için farklı bir kullanım biçimi üzerinde de durulmuştur. Küçük çaplı ticari işletmeler için ofis olarak kullanılabilecek bir yapı düzenlemesi de yapılmıştır (Şekil 5.3). Ancak konut olarak tasarlanmış yapının, ticari işlevin gerektirdiği altyapı ve güvenlik sistemelerinin (elektrik, mekanik, bilişim, yangın, vs.) yapıda müdahaleleri ve değişiklikleri artıracağı tespit edilmiştir. Bu sebeple restorasyon projesi, ticaret+konut olarak düzenlenmiştir.

Yapının bodrum katında yer alan, tapu kayıtlarında da ticari alanlar olarak kayıtlı olan mekanların (B02, B03 mahalleri), aynı şekilde değerlendirilmesi öngörülmüştür. Böylelikle hem yapının özgün işlev şeması devam ettirilmiş hem de yapı sahibine ekonomik katkı sağlanması hedeflenmiştir. İki mekan içerisine de, kuru duvar sistemi ile oluşturulan ıslak hacimler eklenmiştir.

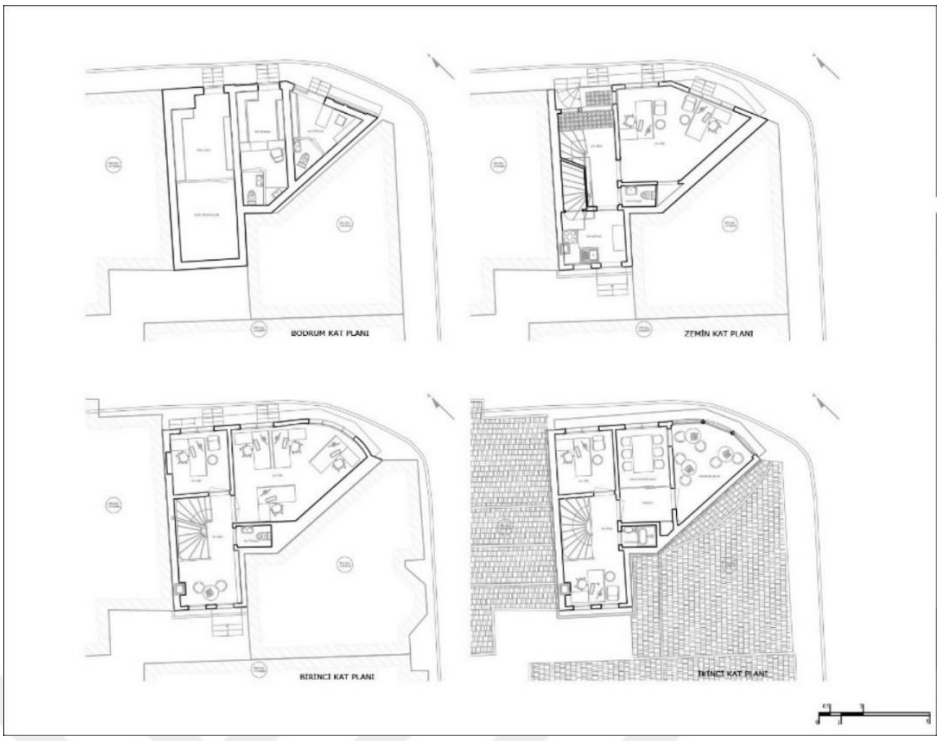
Zemin katta yer alan, depo olarak kullanılan mahal özgün işlevi olan mutfağa çevrilmiştir. Kuzeydoğu cephesine bakan mahal, oturma/yemek odası olarak düzenlenmiştir. Birinci katta, sofayı ikiye bölen camekan kaldırılarak bütünlüğü sağlanmıştır. Kuzeydoğu cephesine bakan küçük oda misafir odası, baş oda ise oturma odası olarak düzenlenmiştir. İkinci katta, kuzeydoğu mahalleri arasında kaldırılan

duvar tamamlanarak mekansal düzen sağlanmıştır. Sofanın kuzeydoğusunda bulunan oda çocuk odası, güneydoğusunda yer alan oda ise ebeveyn yatak odası olarak düzenlenmiştir. Ancak bu katta yer alan ve caddeye bakan yarı kapalı mekanın tek girişinin bu mahalden olması sebebi ile mekan, kuru duvar sistemi ile kapı hizasından ayrılmıştır. Böylelikle yatak odasının mahremiyetini koruyarak, balkon biriminin tüm aile bireyleri tarafından kullanılması amaçlanmıştır. Zemin katta yer alan ıslak hacim tuvalet, birinci katta yer alan ıslak hacim ise banyo olarak düzenlenmiştir. İkinci kattaki özgün taş lavabo ve hela taşının bulunduğu mekan ise korunmuştur.

Yapının, mekanik ve elektrik sistemlerinin yenilenmesi gerekmektedir. Mevcut durumda ısıtma, baş odalarda yer alan soba ve elektrikli ısıtıcılar ile yapılmaktadır. Bu sistemin yerine dört kanallı fan coil sistemi ile kurulması önerilmektedir. Bu sistem ile hem ısıtma-soğutma hem de sıcak su ihtiyacı karşılanmış olacaktır. Ayrıca katlarda yer alacak ısıtma ünitelerinin ise kabinsiz tercih edilerek yapıya uygun ahşap kabin imal edilerek kullanılması önerilmektedir. Yapının elektrik altyapısı (anahtar, priz, aydınlatma, data) için, sıvaaltı kablolama yapılarak yenilenmesi önerilmektedir. Aydınlatma elemanlarının tavana montajı sırasında, tavanda yer alan mevcut izler takip edilmelidir. Ayrıca, yangın ihtimaline karşı bodrum katta yer alan teknik hacme bir su deposu yerleştirilmesi önerilmektedir.

Şekil 5.2: Restorasyon konut kullanımı önerisi.

Şekil 5.3. Restorasyon ticari kullanımı önerisi.

5.3.3.Yapının onarımına ilişkin öneriler

5.3.3.1.Yapı güvenliğinin sağlanması

Küpeci Evi'nin strüktür sistemi Bölüm 3.3.8 'de değinildiği gibi gözle görülür biçimde hasarlı durumdadır. Yapının Z04 mahallinin bir kısmını oluşturan betonarme duvarlar ile buraya bağlı birinci kat balkonu yapı strüktürüne bağlanmadan inşa edilmiş, bu sebeple yapı güneydoğu yönünde eğilmektedir. Ayrıca yapının güneydoğu cephesinde çıkan yangın sebebiyle bu kısımdaki cephe kaplamaları yanmış, taşıyıcı sistem uzun süre hava şartlarına maruz kalmıştır. Dolayısıyla ilk olarak yapının askıya alınması önerilmektedir. Askıya alma sistemi kurulurken, yapının özgünlüğüne zarar vermeden mümkün olan en az bağlantı noktasıyla çözülmesi önerilmektedir.

5.3.3.2.Niteliksiz eklerden arındırılması

Yapı güvenliğinin sağlanmasından sonra, yapının niteliksiz eklerden arındırılması önerilmektedir. Hasar ve bozulma analizlerinde belirlenen yapının özgünlüğüne zarar veren ve yapı bütünlüğünü bozan elemanların özenli bir şekilde uzaklaştırılması önerilmektedir.

İlk olarak Z04 mahallinde yer alan beton duvarlar ile buraya bağlı birinci kat balkonu kaldırılmalıdır. Beton kısımlar, yapının ahşap sistemine entegre edilmeden gelişigüzel

inşa edildiği için güvenlik önlemlerinin alınması önemlidir. Beton bölümler kademeli olarak kaldırılmalı, her kademede iskele sistemi güçlendirilerek devam edilmelidir.

Yapıda yer alan niteliksiz doğramalar ile birlikte PVC döşeme kaplamaları, ıslak hacimlerde yer alan seramik kaplamalar, 101 ile 104 mahallerini ayıran camekan, 104 mahallindeki mutfak mobilyaları, 201 mahallindeki alçıpaneller kaldırılmalıdır. Doğramaların bağlantı kısımlarının yapıya zarar vermeden dikkatli bir şekilde sökümü yapılmalıdır. Yapının duvar yüzeylerinin büyük kısmında bulunan duvar kağıtlarının ise itinalı bir şekilde kaldırılması, arka yüzeyinde bulunan özgün sıva tabakalarına zarar vermeden temizlenmesi önerilmektedir.

5.3.3.3.Detaylı analizlerin yapılması

Yapı güvenliğinin sağlanması ve niteliksiz eklerin kaldırılmasından sonra hasar, malzeme ve strüktür analizlerinin gözden geçirilmesi ve detaylı olarak tespit edilmesi gerekmektedir. Tez kapsamında hazırlanan malzeme ve hasar analizleri gözleme ve ölçümlere dayanmaktadır ve müdahale yöntemi belirlemede yetersiz kalmaktadır. Yapının girilemeyen bodrum katı ile çatı arasına erişim sağlandıktan sonra bu kısımların da projelerinin hazırlanması gerekmektedir. Malzeme analizi kapsamında öncelikle yapıda kullanılan ahşap cinsleri kullanım alanlarına göre tespit edilmelidir. Hasar analizlerinde ise ahşap yapı elemanlarında tespit edilen biyolojik kaynaklı hasarların (böceklenme mantarlaşma) giderilmesi ve yeniden oluşumunun önlenmesi amacıyla çeşit ve türleri belirlenmelidir.

Erişilemeyen mahaller ile birlikte gerekli iskele kurulduktan sonra yapının strüktür sisteminin tespiti ve ayrıntılı analizi yapılmalıdır. Strüktür analizi kârgir kısım ile birlikte ahşap karkas sistemini malzeme, boyut, bağlantı detaylarını içerecek şekilde hazırlanmalı ve strüktür hasarlarının ayrıntılı olarak işlenmelidir.

5.3.3.4.Özgün yapı elemanlarının koruma altına alınması

Yapının strüktür sistemindeki hasar sebebiyle onarım sürecinin yapının diğer elemanlarına zarar vermeden sürdürülebilmesi için koruma altına alınması önerilmektedir. Doğramalar, merdiven korkuluk ve babaları, yaşmaklar gibi sökülebilir elemanların sökülmesi ve onarımlarının yapılması için atölye ortamında muhafaza edilmeleri uygun olacaktır. Söküm işlemi öncesi ve sırasında belgeleme yapılmalı, sökülen elemanlar numaralandırılarak tasniflenmeli ve söküm paftaları

hazırlanmalıdır. Tavan kaplamaları ise üzerine koruyucu tabaka (köpük türü malzeme) yerleştirilerek iskele direkleri vasıtasıyla desteklenerek koruma altına alınmalıdır.

5.3.3.5. Sağlamlaştırma ve güçlendirme

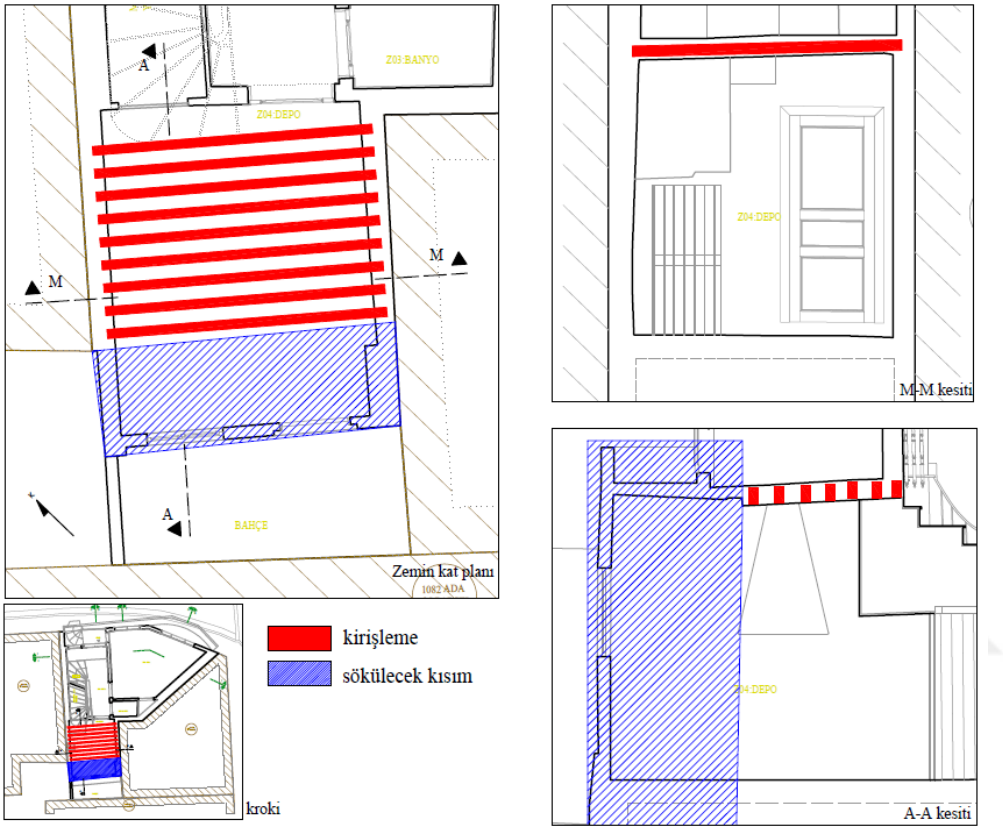
Yapının restorasyonunda en önemli bölüm strüktür sisteminin onarımıdır. Öncelikli olarak strüktür sistemi detaylı olarak analiz edilmeli daha sonra ilgili uzmanların görüşü alınarak onarım yöntemi belirlenmelidir. Tez çalışması kapsamında sağlamlaştırma ve güçlendirme yöntemlerini belirlemek için Y. İnş. Müh. Umut Almaç ile görüşülmüş, tavsiye ve görüşleri alınmıştır. Analiz içerisinde yapıda kullanılan ahşap cinsleri, sistemi oluşturan elemanların boyutları ve birleşim-bağlantı detaylarının tespit edilmesi onarım yöntemi belirlenmesinde ana kriter olması sebebiyle mutlaka yer alması gerekmektedir. Müdahale yöntemleri belirlenirken ana hedef yapının mümkün olduğunca özgün yapı elemanları ve detayları kullanılarak onarılması olduğundan, yalnız gerekli görülen kısımlarda çağdaş malzeme takviyesi yapılması tavsiye edilmektedir.

Yapısal hasarlar bölümünde (Bölüm 3.7.2.3) bahsedilen, Z04-Depo mahallinde yapılan betonarme ekin sebep olduğu güneybatı yönündeki eğilmenin giderilmesi için çözümler üzerinde durulmuştur. Mevcut sehim, sofa ve özellikle sofanın güneybatı ucunda yoğunlaşmaktadır. Bu mekanda döşeme kirişleri kuzeybatı-güneydoğu aksında yerleştirilmiştir. Kirişler, kuzeybatı yönünde yangın duvarına, güneydoğu yönünde ise ahşap karkas duvara bağlanmaktadır (Şekil 5-4). Ancak detaylı inceleme olanağı bulunmadığı için kirişlerin bağlantı detayları ile güneybatı ahşap karkas duvarındaki hasar tespit edilememiştir. Yapının bu kanadının hidrolik kriko ile kaldırma sistemi kullanılarak teraziye getirilmesi düşünülse de bu işlemin döşeme kirişleri ile birlikte güneybatı duvarının kaldırılmasının mümkün olmayacağı, ayrıca bu işlem sırasında mevcut kirişler, duvar dikmeleri ile tavan kaplamalarına da zarar verebileceği de tespit edilmiştir. Birinci ve ikinci kat döşemelerinde sehimin yarattığı bozukluğun ise, döşeme kaplaması altına yerleştirilecek kadronlar aracığıyla düzeltilmesi önerilmiştir.

Kuzeybatı ve güneydoğu cephelerinde yer alan tuğla yangın duvarlarının sağlamlaştırılması önerilmektedir. Kuzeybatı yangın duvarında tespit edilen çimento sıvanın raspa edildikten hasar durumu kontrol edildikten sonra onarılması, güneybatı

kısmında tespit edilen çatlakların dikiş yöntemiyle onarılması gerekmektedir. Son olarak özgün harç terkibiyle derzleri yapılmalıdır.

Yapının çatı arası girilememiştir ancak yapılan ölçümler ve gözlemler çatı konstrüksiyonunun da hasarlı olduğunu göstermiştir. Yapılacak detaylı analizler sonrasında gerekli takviye ve güçlendirmelerin yapılması önerilmektedir.

Şekil 5.4: Zemin kat Z04 mahalli, tavan kirişleri krokisi ile kaldırılacak kısım.

5.3.3.6. Konservasyon

Ahşap yapı elemanlarının iklimsel ve biyolojik etkenler ile gördüğü hasar ve bozulmaların giderilmesi için konservasyon yapılması önerilmektedir. Gözden geçirilmiş hasar analizinde belirlenen elemanların (doğramalar, cephe bezeme elemanları, merdiven korkuluk ve babaları, vb.) hasar oranları tespit edilerek bütünlüğünü ve sağlamlığını koruyan parçaların uygun mekanik ve kimyasal yöntemlerle konservasyonu yapılmalıdır.

Ek olarak giriş, Z01 ve Z04 mahallerinde yer alan karosimanların hasarlı olanlarının da konservasyonu yapılarak yeniden kullanılması önerilmektedir.

5.3.3.7.Bütünleme ve yenileme

Hasar analizinde belirlenen eksik ve değiştirilmiş yapı elemanlarının özgün malzeme ve detay bağlantıları kullanılarak bütünlenmesi ve yeniden yapılması önerilmektedir. Eksik merdiven korkulukları, birinci kat doğramaları ile ikinci kat güneydoğu cephesi doğramaları, giriş mahalli yaşmağı, cephe bezeme elemanları ve süpürgelikler projesine uygun şekilde yeniden yapılmalıdır.

Zemin kat Z04 mahallinde yapılacak taşıyıcı sistem onarımının ardından, iç duvarları bağdadi sıva tekniğiyle, cephesi ise 27 cm enindeki ahşap kaplama ile yeniden yapılmalıdır. Cephe düzeninin devamlılığı için oluşturulan bir adet ahşap kapı ile ahşap giyotin pencere de imal edilerek yerleştirilmelidir.

Çatının karkas onarımından sonra kiremitleri aktarılmalı ve yağmur suyu olukları ile iniş boruları çinko ile yenilenmelidir. Ayrıca kaldırılan baca, tuğla ile yeniden örülmelidir.

6. SONUÇ

İstanbul'un kentsel gelişimi, özellikle 20.yy'da tarihî alanların yıpranmasına ve zarar görmesine, hatta birçok yerde yok olmasına neden olmuştur. Değişen ve güncellenen koruma kanunları ise bu gidişi durdurmak için yeterli olmamış, özellikle sivil mimarlık mirası, tehdit altında varlığını sürdürebilen kırılgan bir nitelik kazanmıştır.

İstanbul'un ahşap konut yapıları, ayrı bir dikkat ve özen gerektiren bir sivil mimarlık grubunu oluşturur. Yapım teknikleri ve malzemesi ile farklılaşan ve kendine has bir özellik barındıran bu yapı grubu ana yapı malzemesi olan ahşabın doğası gereği sürekli bakım gerektiren, hassas yapılardan oluşur. Çarpık kentleşme, rant, göç, değişen koruma yaklaşımları, kültür koruma bilinci eksikliği gibi üst ölçekli sorunların yanı sıra mülkiyetlerinin şahıslara ait olması ve bakım-onarımlarının şahısların finans gücüne dayanması gibi sebepler sivil mimarlık eserlerinin korunmasını güçleştirmektedir. 2005 yılında yürürlüğe giren 5366 sayılı Yıpranan Tarihi ve Kültürel Taşınmaz Varlıkların Yenilenerek Korunması ve Yaşatılarak Kullanılması Hakkında Kanun kapsamında yapılan çalışmalar ise, tarihî sit alanlarının korunmasını ve gelişimini sağlamak yerine amacına ulaşamayarak özellikle sivil mimarlık mirasının zedelenmesine sebep olan sonuçlar ortaya çıkarmıştır. Süregelen restorasyon uygulamaları ise yapıların özgün bir biçimde onarımını sağlayamamakta, yaygın olarak rekonstrüksiyon yöntemine dayandırılmaktadır.

Yedikule, İstanbul'un Tarihi Yarımada bölgesinin batı noktasında yer alan; mimarlık mirası değeri taşıyan dinî yapıların yanı sıra, savunma ve endüstri işlevli farklı yapı gruplarından oluşan bir yerleşmedir. Ayrıca semtin özellikle güney bölümü tarihî konut dokusunu önemli oranda korumaktadır. Semtte ağırlıklı olarak ahşap,daha az sayıda da kârgir sivil mimarlık örneği yer almaktadır. Ancak sözü edilen bu yapı gruplarının çoğunlukla bakımsız ve hasarlı olduğu gözlenmiştir. Son yıllarda gerçekleştirilen şehirleşme atılımları kentin diğer tarihî alanları gibi Yedikule'yi de etkilemiştir.

Yedikule'de yer alan Küpeci Evi, mütevazı ölçeğine rağmen, İstanbul'un nitelikli ve özgünlüğünü koruyan ahşap mimarlık mirası kapsamında değerlendirilen bir konut

yapısıdır. Tez kapsamında incelenerek, mevcut durumu belgelenmiş, birçok farklı yazılı ve sözlü kaynak taranarak yapının tarihsel gelişimi ve değişimi tespit edilerek restitüsyon projesi hazırlanmıştır. Sivil mimarlık mirasının onarımı sürecinde yaşanan aksaklıklar tespit edilerek, ahşap yapılar özelinde bir restorasyon yöntemi önerisi geliştirilmiştir. Yapılan çalışmayla, ahşap mimarlık mirası örneği bir yapı belgelenerek, ahşap yapıların restorasyonu konusunda daha nitelikli yöntemler bulunmasına yönelik araştırmalara bir katkı sunulması hedeflenmiştir. Ek olarak çalışmanın Yedikule'nin tarihi dokusunun araştırılması, belgelenmesi ve korunması yönündeki çalışmalara da katkıda bulunması istenmiştir.

Küpeci Evi gibi tehlike altındaki ahşap sivil mimarlık örneği olan yapıların korunması ve geleceğe aktarılması için, özgün yapım teknikleri ile malzemenin de bu mirasın ayrılmaz bir parçası olduğu unutulmadan, özenli bir belgeleme ve koruma modeli geliştirilmesi gerekmektedir. Bakımsızlık, yanlış restorasyon uygulamaları ve diğer birçok faktör sebebiyle bu yapı türünün özgün örnekleri giderek yok olmaktadır. Bu nedenle, koruma yaklaşım ve yöntemlerinin yapıların bütünlüğünü ve özgünlüğünü koruyacak biçimde güncellenmesi önem taşımaktadır. Tarihî eser yapıların korunma sürecinde belgeleme aşamasının yalnızca projelendirme sürecinde değil, uygulama sürecinde de devam ettirilmesi, elde edilen yeni bilgiler ışığında müdahale kararlarının güncellenmesi gerekmektedir. Aynı yaklaşımın sivil mimarlık örneği olan ahşap yapılar için hassasiyetle devam ettirilmesi gerekmektedir. Yapıların restorasyon süreci kurgulanırken, yapının biçimsel ve strüktürel özelliklerinin korunması ile birlikte çağdaş konfor şartlarını sağlayacak biçimde kullanım önerileri getirilmelidir. Öncelikli olarak yapının özgün işlevi sürdürülmeli, eğer bu mümkün değilse yeni bir işlev verilmelidir. İşlev değişikliğinde ise yapının özgünlüğünü ve bütünlüğünü bozmayan ve asgari müdahale gerektiren özelliklerde olması gerektiği göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu tez; tanıtılan, belgelenen ve koruma projesi hazırlanan Küpeci Evi aracılığıyla, İstanbul'un kent imgesinde önemli bir yer tutan ancak giderek nostaljik bir nitelik kazanan ahşap konut mimarlığına dikkat çekmeyi ve koruma önerileri geliştirmeyi amaçlamıştır. Dileğimiz tez kapsamında önerilen restorasyon projesinin uygulama olanağına da kavuşmasıdır.

KAYNAKLAR

Acar, D. (2017) Evolution and rationalization of timber frame design in Istanbul in the second half of the nineteenth century, *Journal of Architectural Conservation*, 23:3, s.190-210. DOI: 10.1080/13556207.2017.1330384

Ahunbay, M. ve Ahunbay, Z., (1994). "Surlar" *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt VII. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Ayvansarayi H., Ali S. ve Süleyman B.(2001). Hadikatü'l Cevami (İstanbul Camileri ve Diğer Dini Sivil Mi'mari Yapılar), Galitekin A. N., İşaret Yayınları

Ciner, S. (1982). Son Osmanlı Dönemi İstanbul Ahşap Konutlarında Cephe Bezemeleri. Doktora tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Cruz, H., Yeomans, D., Tsakanika, E., Macchioni, N., Jorissen A., Touza, M., Mannucci, M., ve Lourenço P.B., (2015) Guidelines for On-Site Assessment of Historic Timber Structures, *International Journal of Architectural Heritage*, 9:3, 277-289, DOI: 10.1080/15583058.2013.774070

Çelik, Z. (2015). 19. Yüzyılda Osmanlı Başkenti Değişen İstanbul. İstanbul : Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Çetin, N. İ. (2011). Sürdürülebilir Kentsel Yenilemenin Değerlendirilmesi: İstanbul Yedikule Mahallesi. Yüksek lisans tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Cezar, M., "Osmanlı Devrinde İstanbul Yapılarında Tahribat Yapan Yangınlar ve Tabii Afetler", Türk Sanat Tarihi Araştırma ve İncelemeleri Dergisi-1, 327-349, İstanbul, 1963.

Çobancaoğlu, T. (2003). Türkiye'de Geleneksel Ahşap Ev Yapı Sistemlerinin İrdelenerek Gruplandırılmasına Yönelik bir Değerlendirme, *Tasarım Kuram*, Sayı 3, İstanbul.

Eldem, S.H. (1954). Türk Evi Plan Tipleri, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, İstanbul.

Eyice, S. (1994) "Fatih Mescidi" *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt VII. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Günay, R. (2007). Geleneksel Ahşap Yapılar Sorunları ve Çözüm Yolları. İstanbul: Birsen Yayınevi.

Günay, R. (2017). İstanbul'un Kaybolan Ahşap Yapıları. İstanbul: YEM Yayınevi.

Kahya, Y. (1994). "Yedikule" *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt VII. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Karaca, Z. (1994), "Panayia Belgradu Kilisesi" *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt 6. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Karakaya, E. (1994) "Uşşaki Tekkesi Çeşmesi" *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt 7. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Köksal, G. (2011), İstanbul'daki Endüstri Mirası İçin Koruma ve Yeniden Kullanım Önerileri, Doktora Tezi, İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

KUDEB. (2009). Geleneksel Ahşap Yapı Uygulamaları. İstanbul: İBB KUDEB Yayınları.

Kuban, D. (2017). Türk Ahşap Konut Mimarisi 17.-19. yüzyıllar. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Kuban, D. (2004). İstanbul Bir Kent Tarihi, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

Müller-Wiener, W. (2002). İstanbul'un Tarihsel Topografyası (Ü. Sayın, Çev.). Yapı Kredi Yayınları, İstanbul

Ruggieri, N., Riggio, M., Parisi, A., & Tardini, Chiara & Tsakanika, Eleftheria & D'Ayala, Dina & Tampone, Gennaro & Augelli, Francesco. (2015). Existing Timber Structures Proposal for an Assessment Template.

Schneider, A. (1952). Yedikule und Umgebung, *Oriens*, cilt 5, sayı 2, s. 197-208. doi:10.2307/1578823

Seropyan, V. (1994), "Narlıkapı Surp Hovhannes Kilisesi" *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt 4 Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Tanman, B. (1994) "Hacı Evhad Külliyesi" *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt 3 Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Tekin, Zeki. (1997). *İstanbul Debbaghâneleri*. Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, sayı.12, s.349–64, Ankara.

Uzun, S. (2018). Tarihi Ahşap Yapıların Taşıyıcı Sistemlerinin İncelenmesi ve Boğaziçi Örneği Amcazade Hüseyin Paşa Yalısı. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi.

Yılmaz, H.Y. (1994), "Yedikule Hisarı ve Zindanı" *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, Cilt VII. Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.

Zakar. L, ve Eyüpgiller, K. (2015). *Mimari Restorasyon Koruma Teknik ve Yöntemleri.* Ömür Matbaacılık, İstanbul.

URL-1: https://www.ancient.eu/image/564/map-of-byzantine-constantinople// Erişim tarihi: 23.03.2019

URL-2:https://www.istanbulium.net/2017/05/istanbulun-en-eski-dini-yapsimrahor.html Erişim tarihi: 24.03.2019

URL-3: http://www.mustafacambaz.com/details.php?image_id=36481 Erişim tarih: 23.03.2019

URL-4:http://www.yedikule.org/yedikule/yedikule-tarihi/422-ussaki-camii Erişim tarihi: 25.03.2019

URL-5:https://www.gezginrehberler.com/istanbul/panagia-kilisesi-fatih-istanbul/ Erişim tarihi: 25.03.2019

Arşivler:

Cumhuriyet Gazetesi Arşivi

Fatih Belediyesi Coğrafı Bilgi Sistemi

İstanbul Alan Başkanlığı Arşivi

İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü Arşivi

SALT Arşiv

BİMTAŞ Arşivi

İstanbul Teknik Üniversitesi Restorasyon Arşivi

EKLER

EK A: Fotoğraf, Harita ve Belgeler

EK B: Çizimler

EK A

11.02.2017 TKGM | Parsel Sorgulama Uygulaması

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
PARSEL BILGILERI

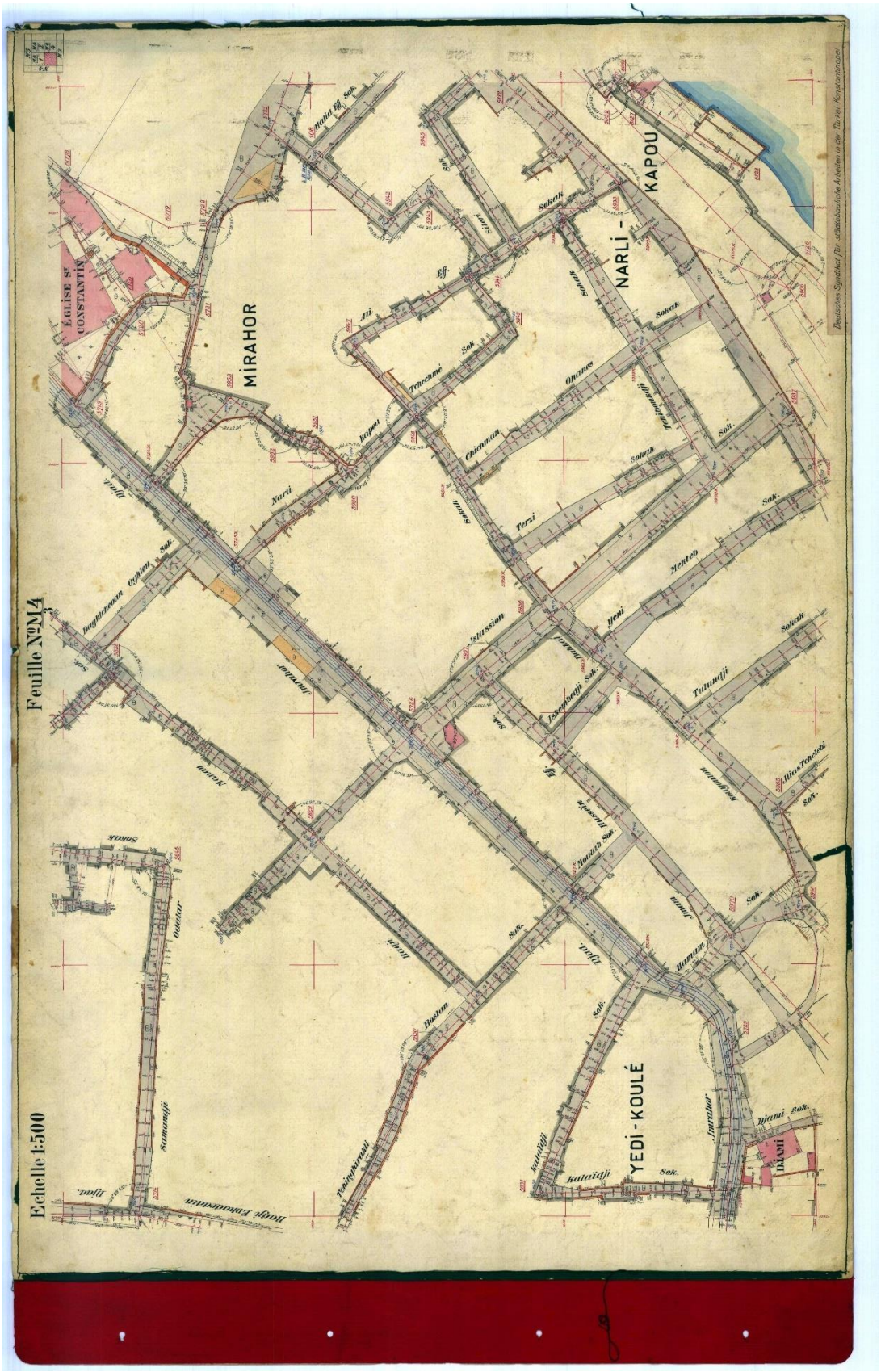
K - Q TSE-ISO-EN 9000

İl	İlçe				Mahalle/Köy
İstanbul	Fatih				Hacı evhattin
Ada	**Parsel**	**Tapu Alanı**	**Nitelik**	**Mevkii**	**Pafta**
1082	23	60.00 m2	Ahşap ev ve dükkan ve muayanehanesi	-	331

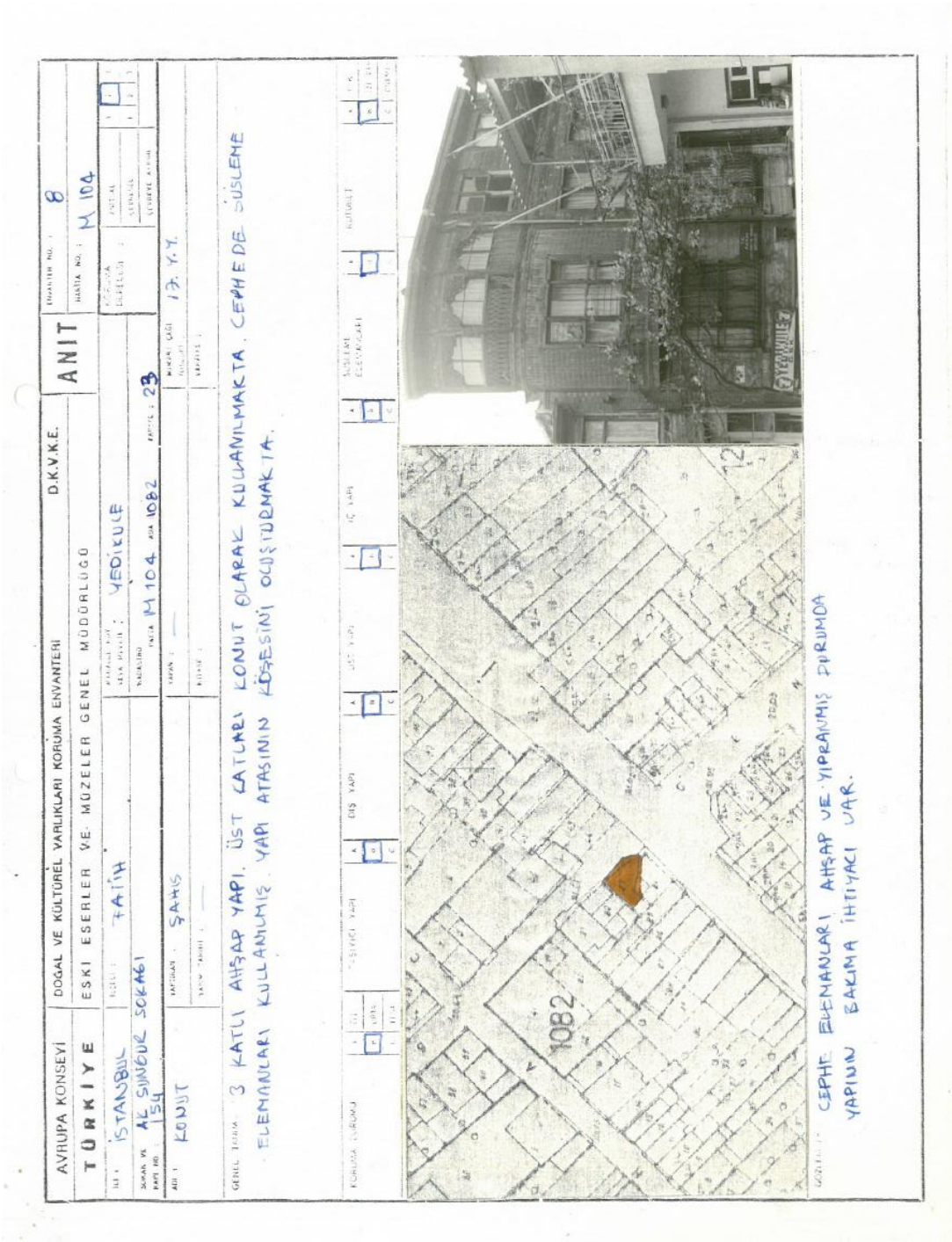
- Parsel Sorgulama Uygulamasını ziyaret eden her kullanıcı, uygulamaya ait kullanım koşullarını kabul etmiş sayılır.
- Sorgulama sonucu sunulan bilgi ve belgeler bilgilendirme amaçlıdır. Resmi işlemlerde kullanılamaz. Ayrıca ticari amaçla kullanılması yasaktır.
- Kullanıcılar hiçbir şekilde sitede yer alan bilgilerin hatalı olması nedeniyle zarara uğradığı iddiasında bulunamaz.
- Kullanıcılar ile TKGM arasında ortaya çıkabilecek ihtilaflarda, TKGM' nin kayıtları delil olarak kabul edilecektir.
- Tüm Hakları Saklıdır.

Şekil A.1: Tapu kaydı (URL-6).

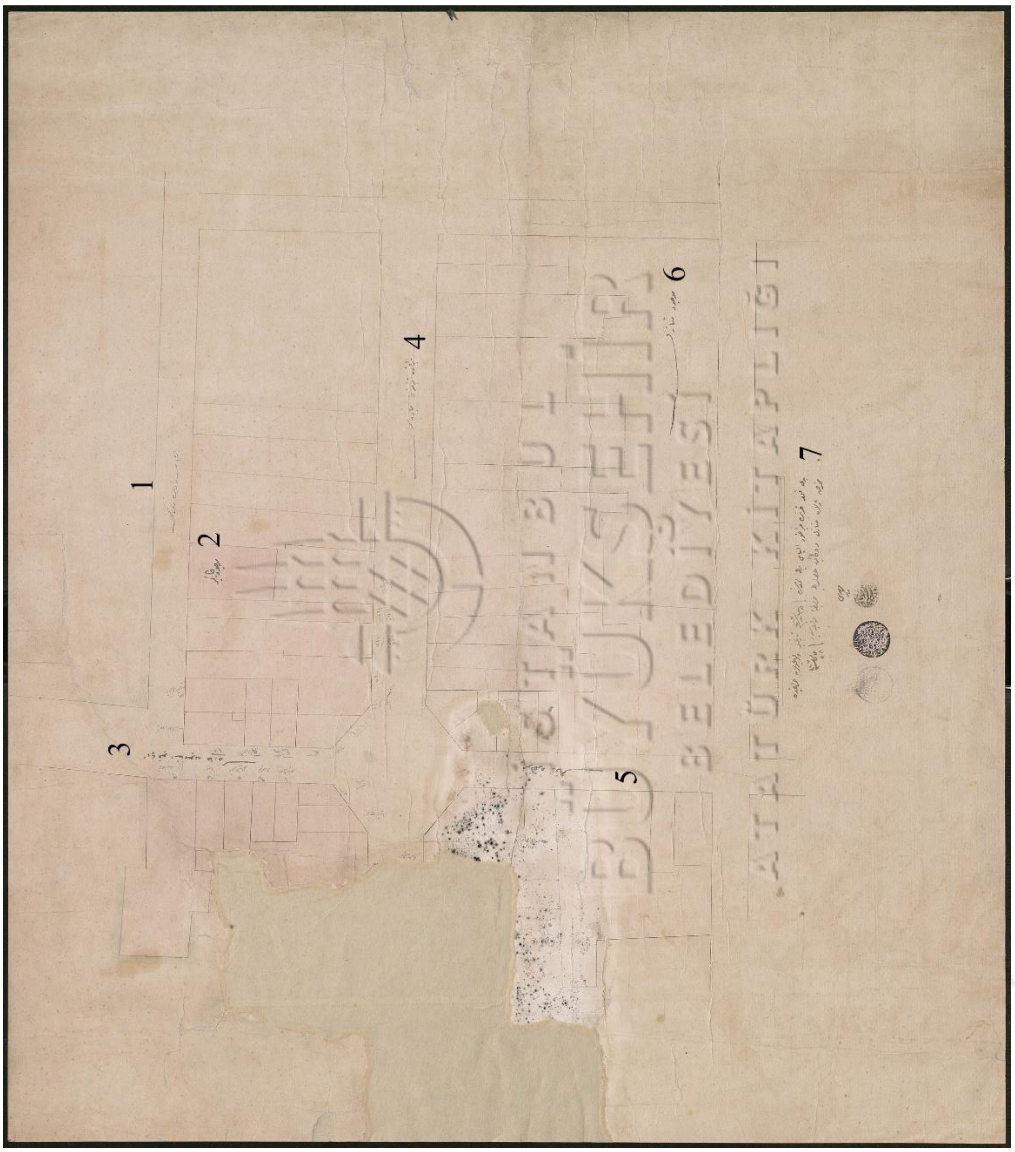
Şekil A.2: Alman Mavileri Haritası, pafta no M/4. (İBB Atatürk Kitaplığı Sayısal Arşivi).

Şekil A.3: Anıt Fişi, İTÜ Restorasyon Arşivi.

Şekil A.4: Anıt Fişi, İTÜ Restorasyon Arşivi.

Şekil A.5: Anıt Fişi, İTÜ Restorasyon Arşivi.

Şekil A.6: Hrt_Gec_001821 numaralı harita transkripsiyon krokisi.

Hrt_Gec_001821 numaralı harita transkripsiyonu:

1. İmam Hasan Efendi Sokağı

2. Mevcut kâgir

3. Narlıkapı İstasyon Caddesi

4. Mirahur Tramvay Caddesi

5. Sunkara ? Sokağı

6. Mevcut menazil

7. Yedikule kurbünde Mirahur İlyas Bey Mahallesi'nde 15 Nisan 317 tarihiyle vuku bulan harikte muhterik olan menazil ve dekakin arsalarının harita-i mevkiiyesidir. 28 Mayıs 317

Mühendis Mehmed Tevfik

Üçüncü Daire-i Belediye Mühendis-i Evveli Tahsin

Şekil A.7: Hrt_005769 numaralı harita transkripsiyon krokisi.

Hrt_005769 numaralı harita transkripsiyonu:

1. Heyet-i cedide

2. Mevcut menazil

3. Mirahur Tramvay Caddesi

4. Mevcut menazil

4a. Mevcut kâgir menzil

5. İmam Hasan Efendi Sokağı

6. Narlıkapı İstasyon Caddesi

7. Heyet-i atîki

8. Mevcut menazil

9. Sunkara ? Sokağı

10. Mirahur Tramvay Caddesi

11. Mevcut menazil

12. İmam Hasan Efendi Sokağı

13. Narlıkapı İstasyon Caddesi

14. Yedikule kurbünde Mirahur İlyas Bey Mahallesi'nde 15 Nisan 317 tarihiyle vuku bulan harikte muhterik olan menazil ve dekakin arsalarının heyet-i atîk ve ceditlerini irae eder harita-i mevkiiyesidir. 28 Mayıs 317, Mühendis

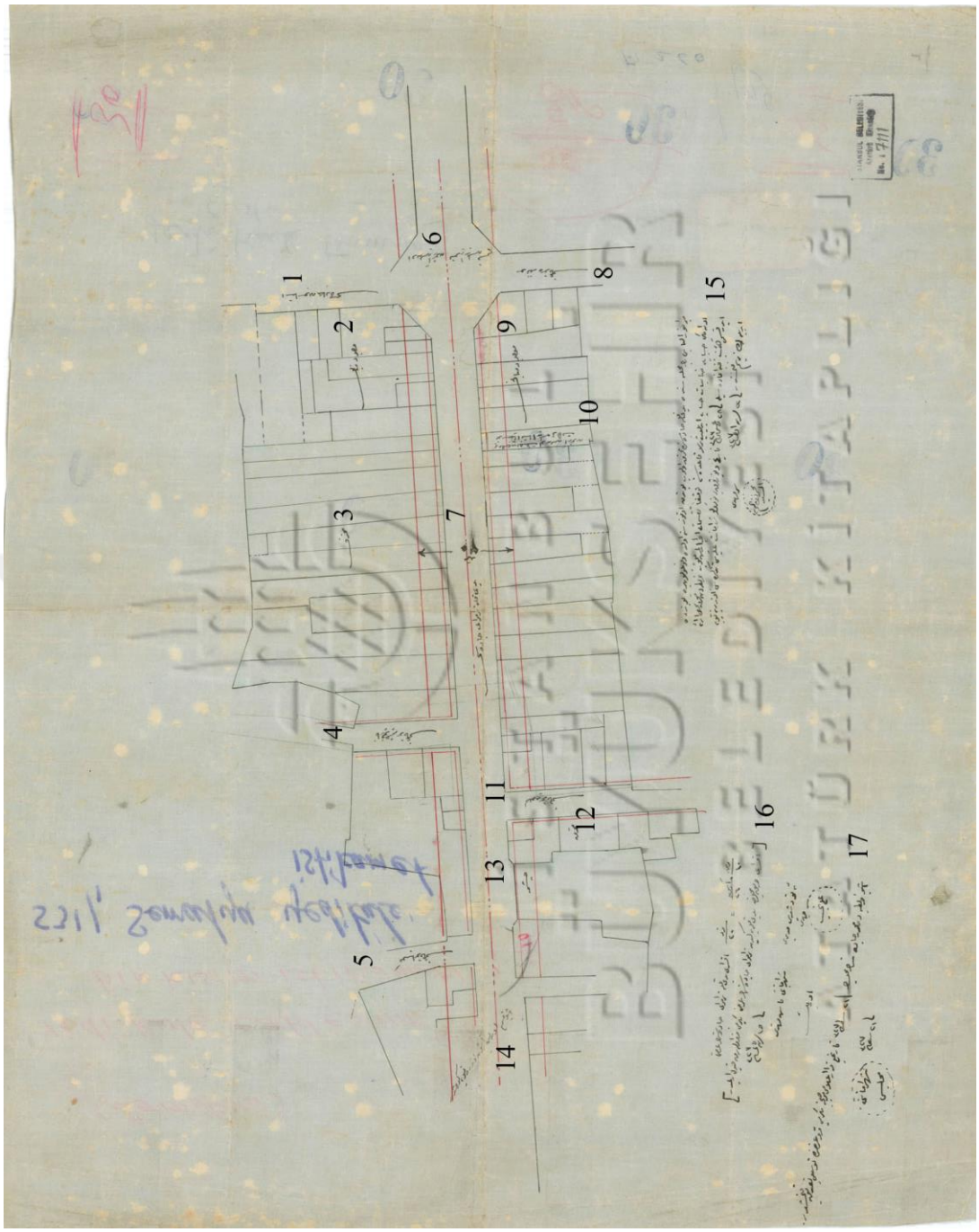
15. İşbu haritada beyan ve irae olunan istikamet hatları mucibince mezkûr harik mahallinin tarla kaidesi veçhile tesviyesi ve tramvay caddesinin tevsi-i tarik kaidesine tevfik edilmiş şura-yı devlet kararıyla irade-i seniyye-i hazret-i hilafetpenahi iktiran eylediği dâhiliye nezaret-i celilesinden şeref-varid olan 30 Eylül 318 tarihli tezkire-i aliyye üzerine meclis-i emanetin 14 Teşrin-i Evvel 318 tarihli kararı iktizasından olmakla tasdik olunur.

24 Teşrin-i Evvel 318

Şehremaneti Meclisi

16. Kütüphanede mahfuz harita-i esasiyeden istinsah ve tersim edilmiştir. 16 Temmuz 333.

İmza: Kuyumcuyan

Şekil A.8: Hrt_0711 numaralı harita transkripsiyon krokisi.

Hrt_0711 numaralı harita transkripsiyonu:

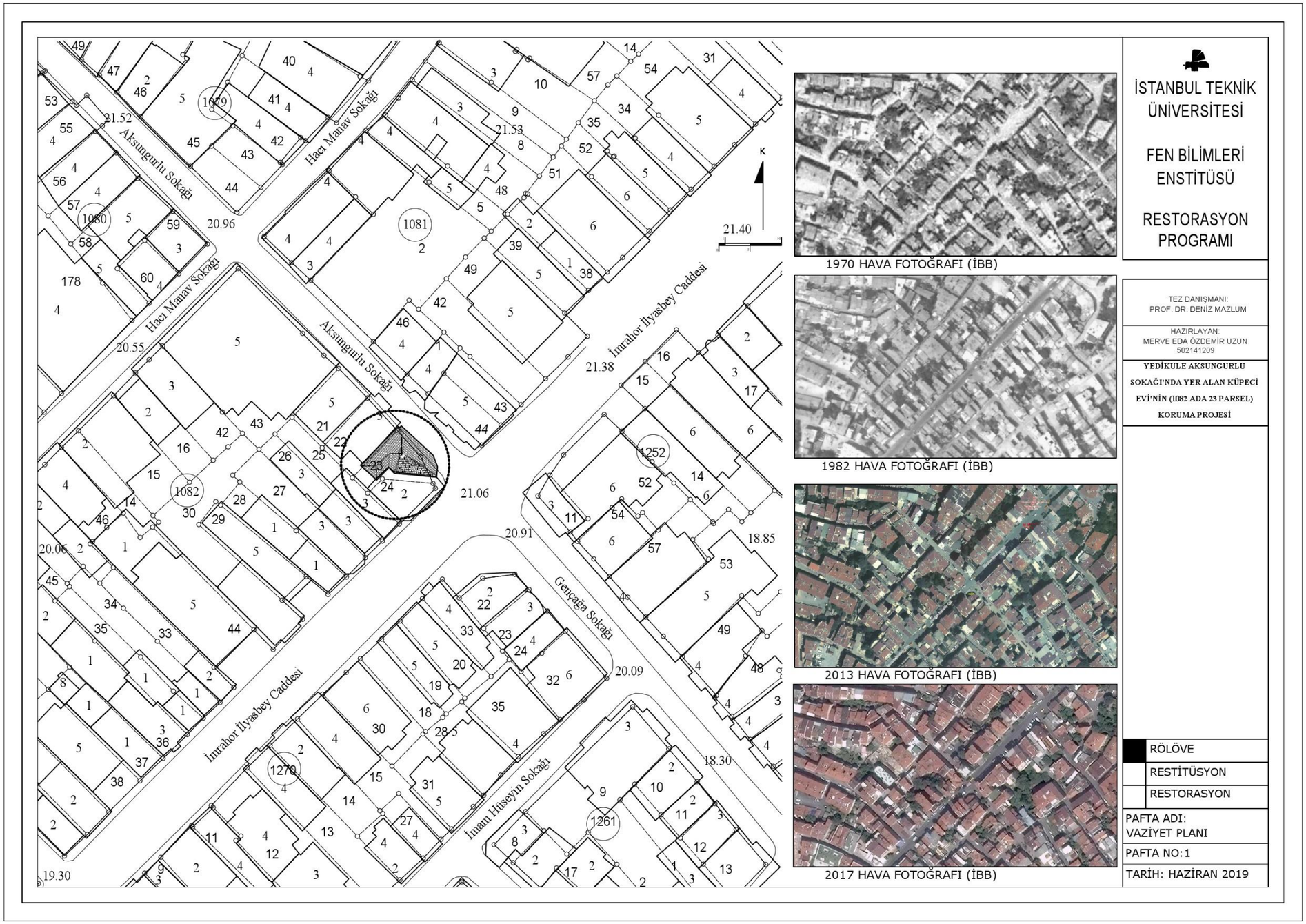
1. İstasyon caddesi
2. Mevcut mebani
3. Muhterik
4. Narkapı Çeşme Sokağı
5. Kilise sokağı
6. On beş arşın tesviye edilmiş kısım
7. – 20 metre - Yedikule tramvay caddesi
8. Sunkara sokağı

9. Mevcut mebani
10. Ber-muceb-i nasfet on beş arşın tevsian inşa edilmiş dükkân
11. Tulumba sokağı
12. Muhterik
13. Çeşme
14. İşbu kısım on beş arşın üzere tesviye görmüştür.
15. Mirahur İlyas Bey Mahallesinde Yedikule Caddesinde muhterik olup bundan otuz sene evvelde vuku bulup da yüzde on iki hesabıyla zayiat hesap edilip tarla kaidesine tevfikan taksimatı icra edilmiş mebhus haritadan muhterik mahalli irae eder kısmı heyet-i fenniye ifadesiyle 28 Ağustos 327 tarih ve yüz kırk bir numaralı şehremanet-i aliyyesi tezkiresi üzerine kopya edilerek tersim kılınmıştır. 22 Teşrin-i Evvel 327, Sermühendis Es-Seyyid Mehmed Nizameddin
16. 10 parmak 26 arşın = 20 metre Aksaray – Yedikule Tramvay Caddesinin arzı. [Aksaray harik mahallinden Yedikule'ye giden Tramvay Caddesinin arzı yirmi metre olarak kabul edilmiştir.] 15 Teşrin-i Sani 327

    Etüt şubesi müdürü mühendis Ali Necib

    Şehremaneti başmühendisi Orik/Avrik ?
17. İşbu haritada muharrer caddesinin meclisin 21 Şubat 327 tarihli karar-ı ilami mucebince yirmi metre arzında tevsii tasdik kılınmıştır. 21 Şubat 327, Şehremaneti Meclisi

EK B

Şekil B.1: Vaziyet planı, rölöve.

Şekil B.2: Vaziyet planı, rölöve.

İMRAHOR İLYAS BEY CADDESİ SİLÜETİ

AKSUNGURLU SOKAĞI SİLÜETİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (HB82 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

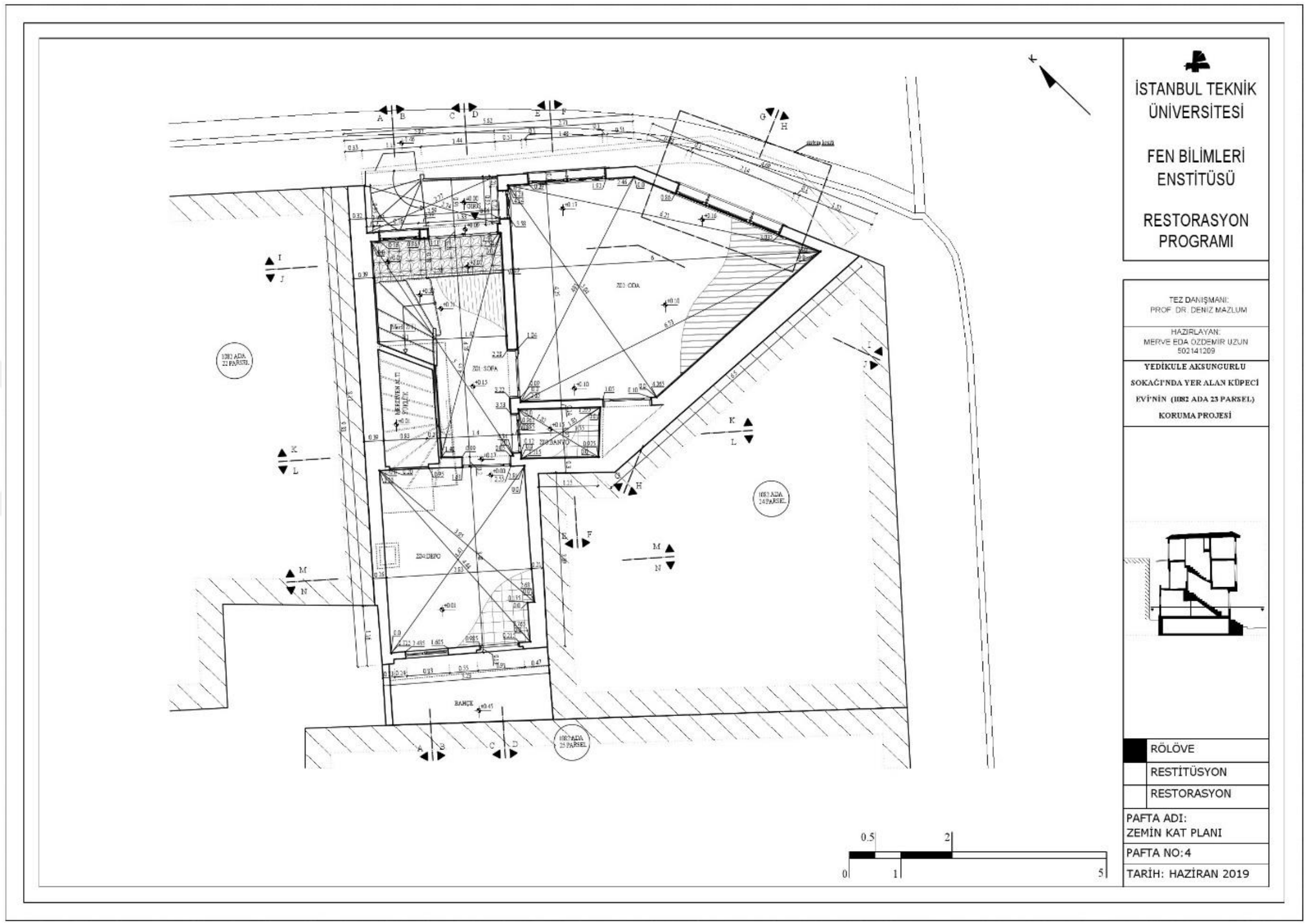
■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
SİLÜETLER

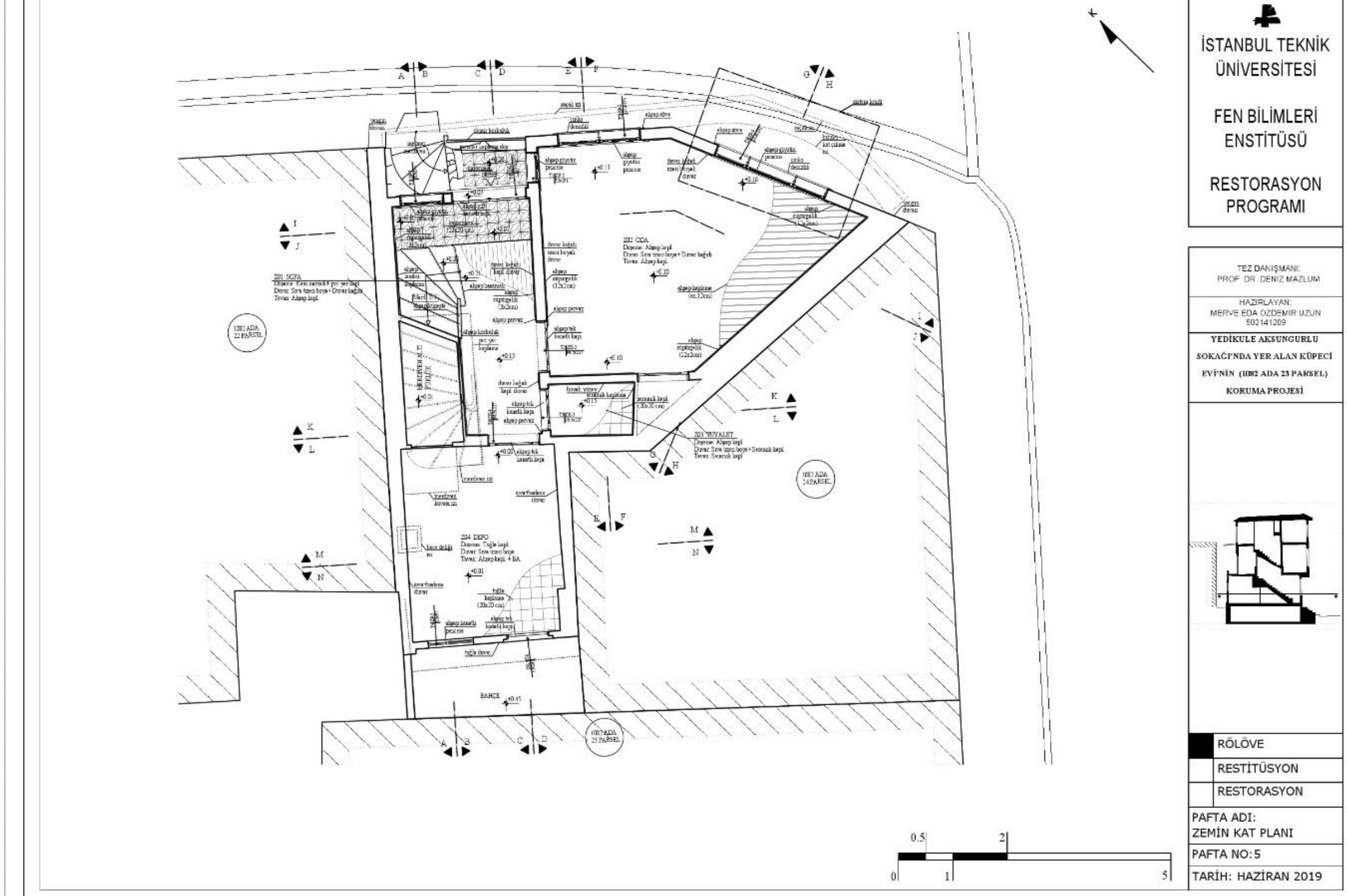
PAFTA NO: 3

TARİH: HAZİRAN 2019

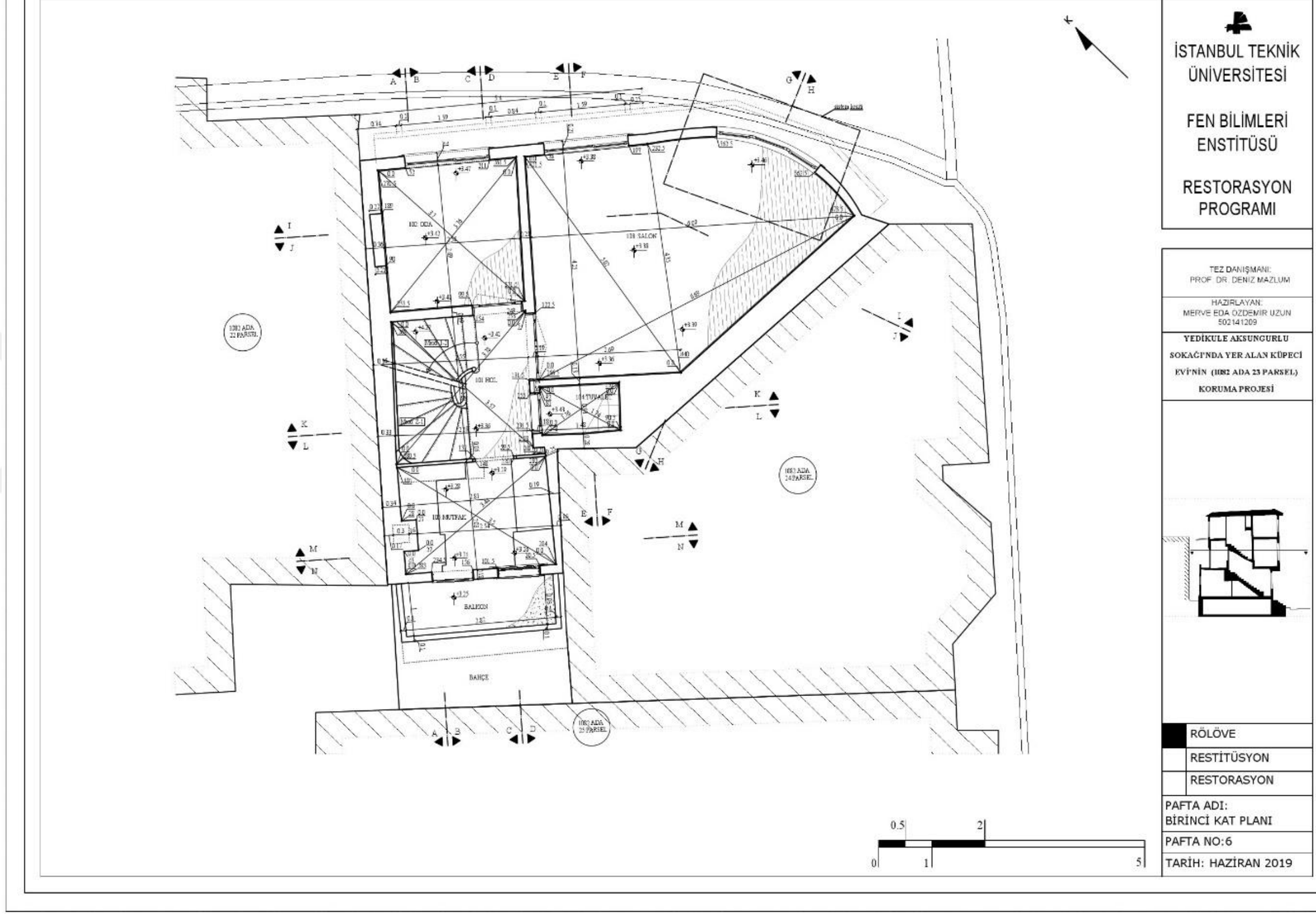
Şekil B.3. Silüetler, rölöve.

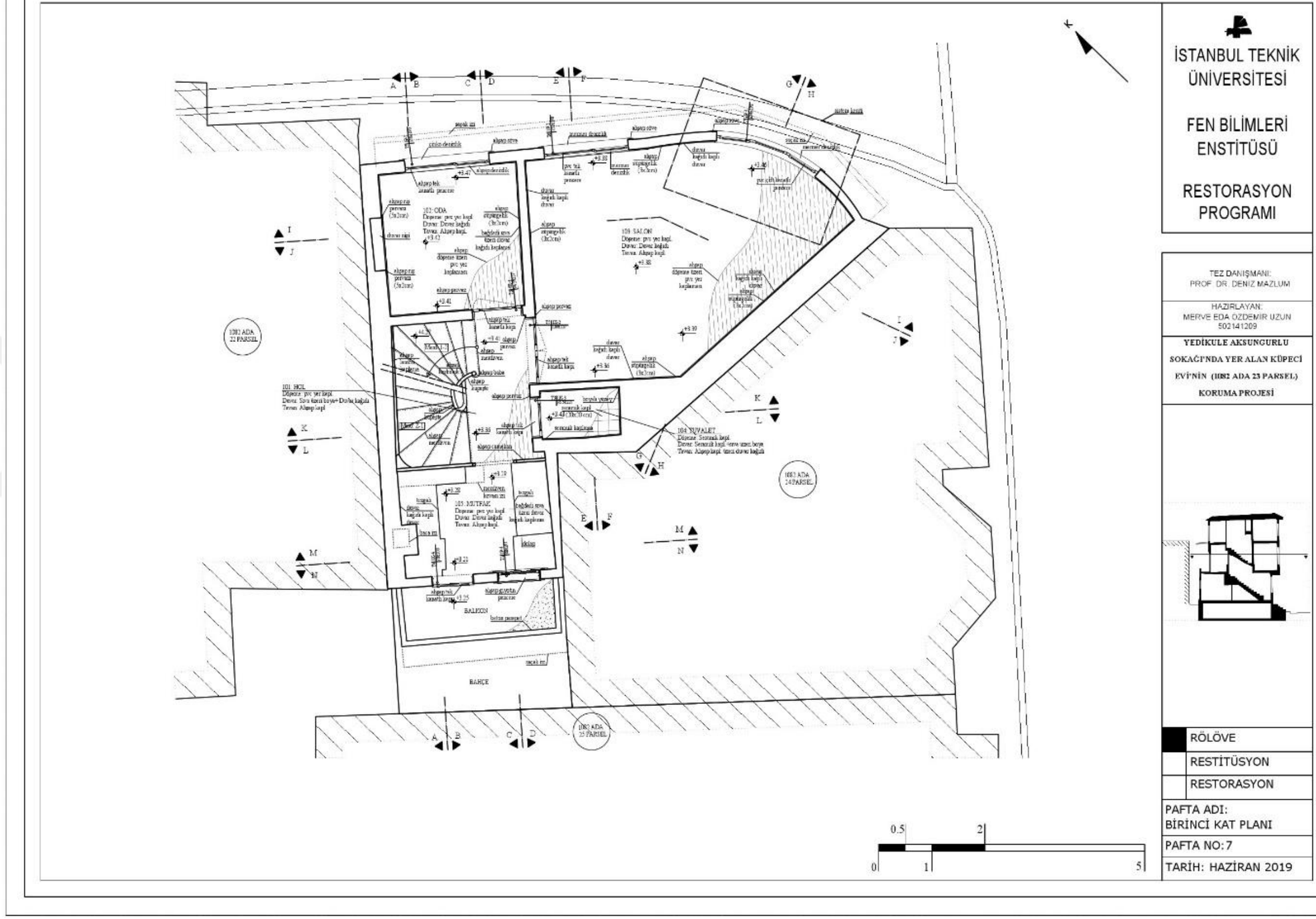
Şekil B.4: Zemin kat planı (ölçülü), rölöve.

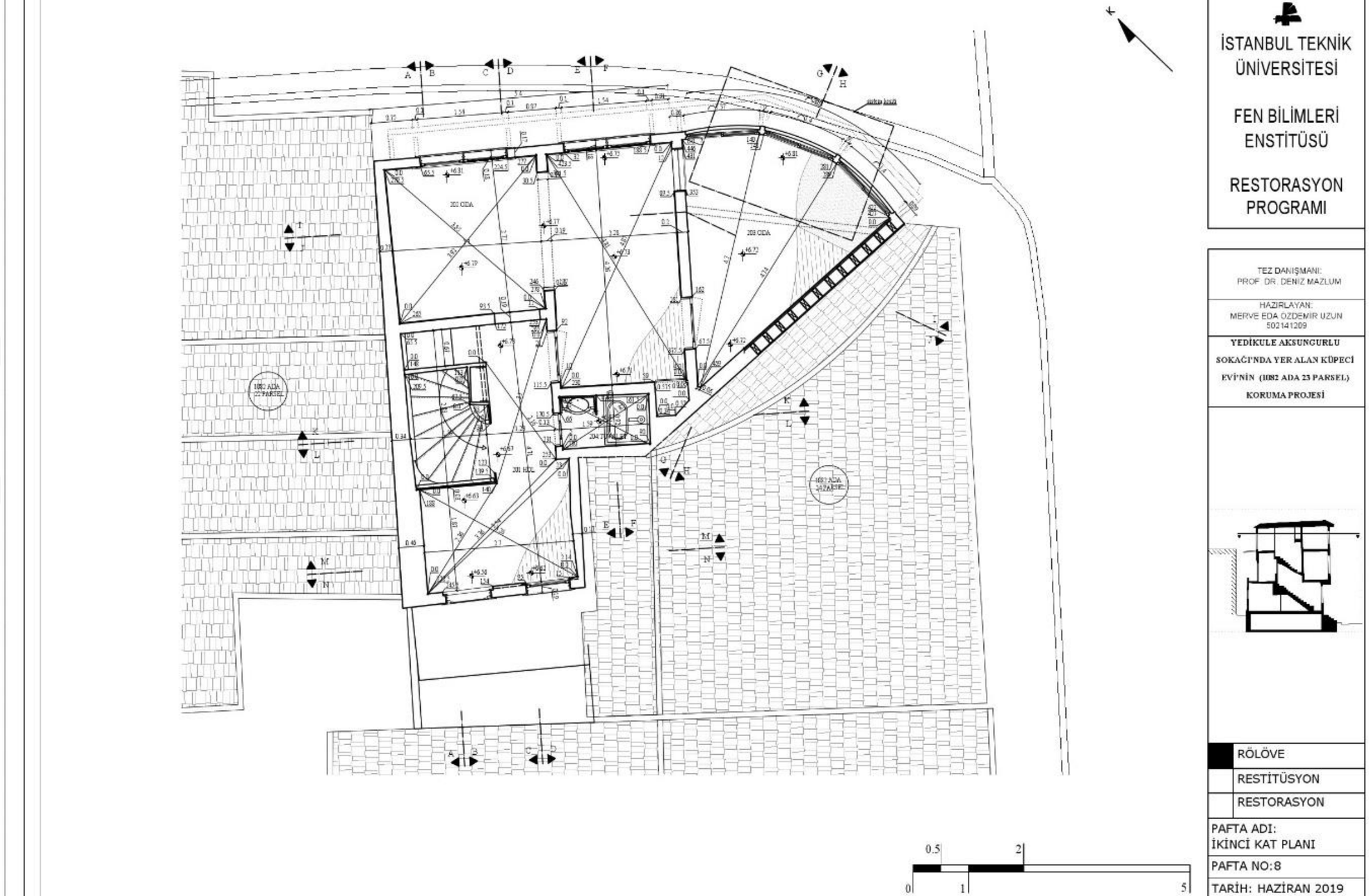
Şekil B.5: Zemin kat planı, rölöve.

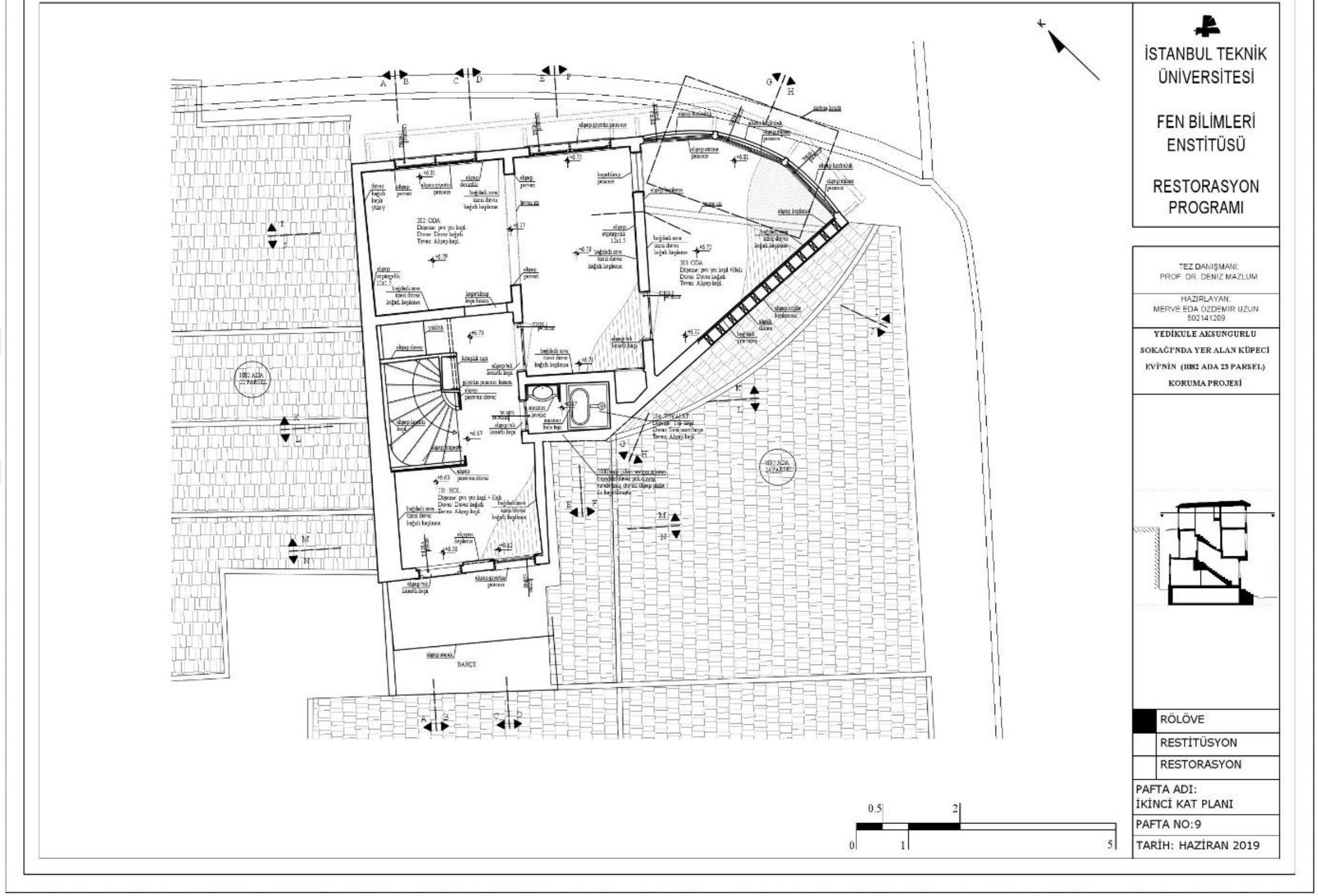
Şekil B.6: Birinci kat planı (ölçülü), rölöve.

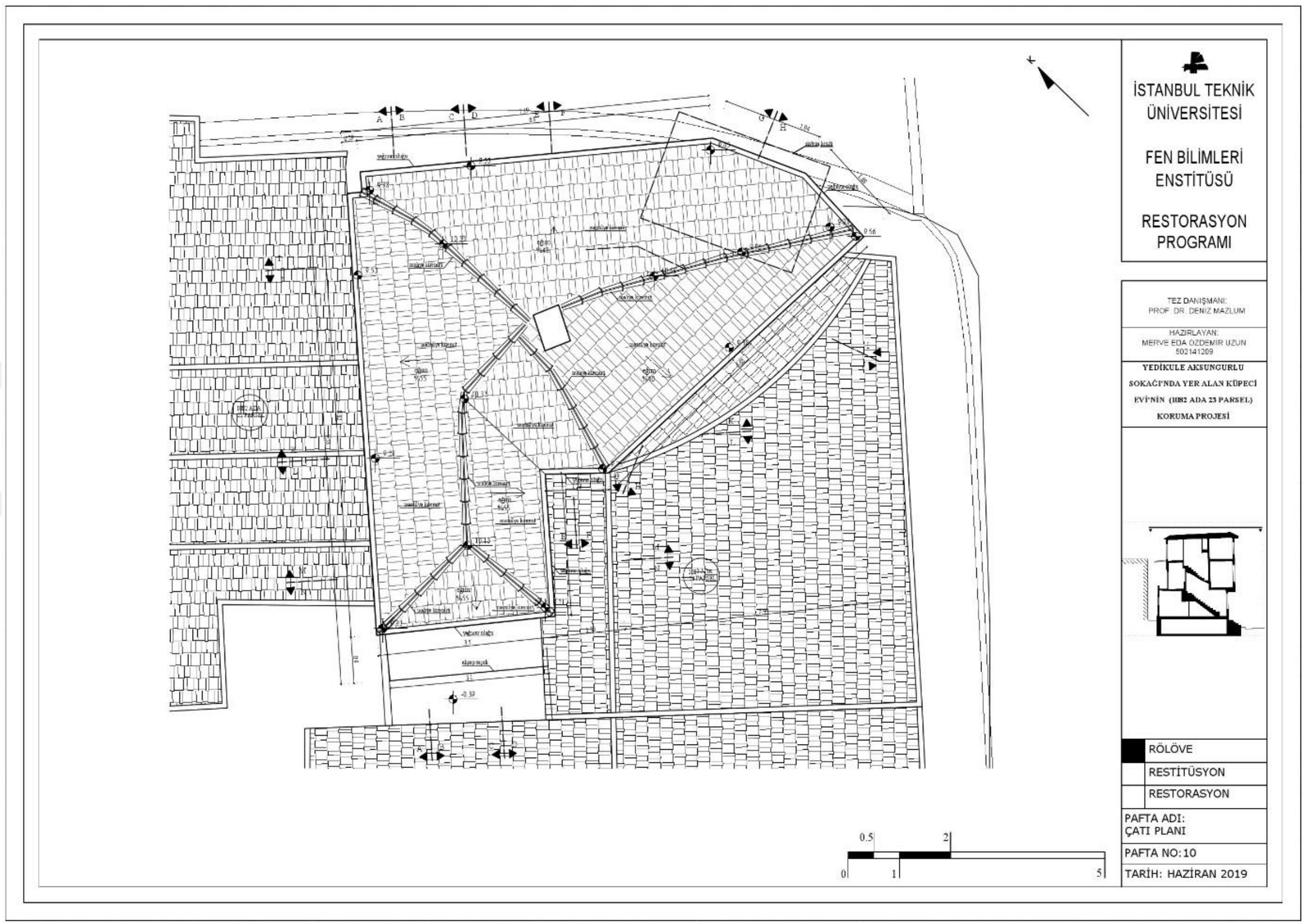
Şekil B.7: Birinci kat planı, rölöve.

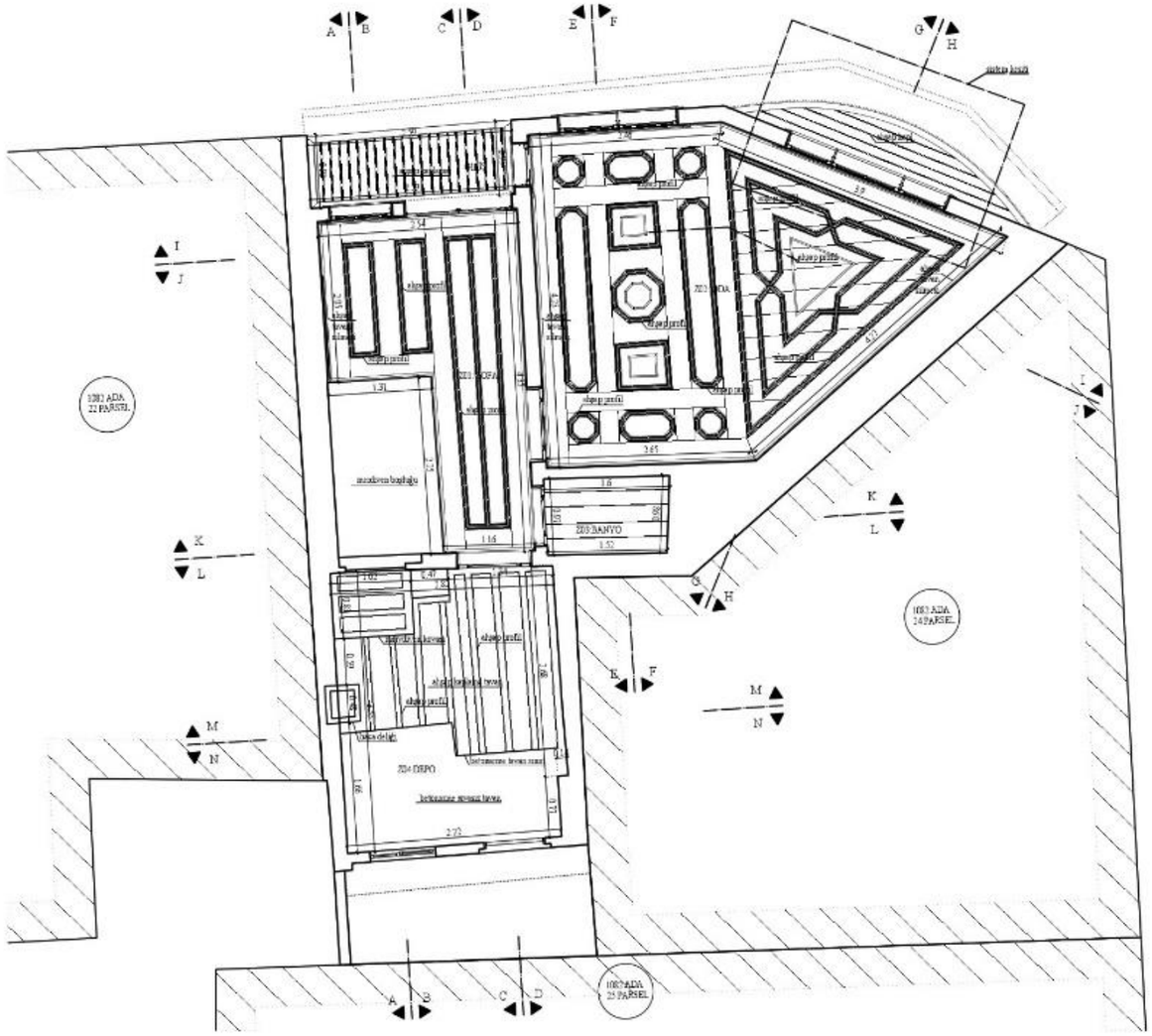
Şekil B.8: İkinci kat planı (ölçülü), rölöve.

Şekil B.9: İkinci kat planı, rölöve.

Şekil B.10: Çatı planı, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1002 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

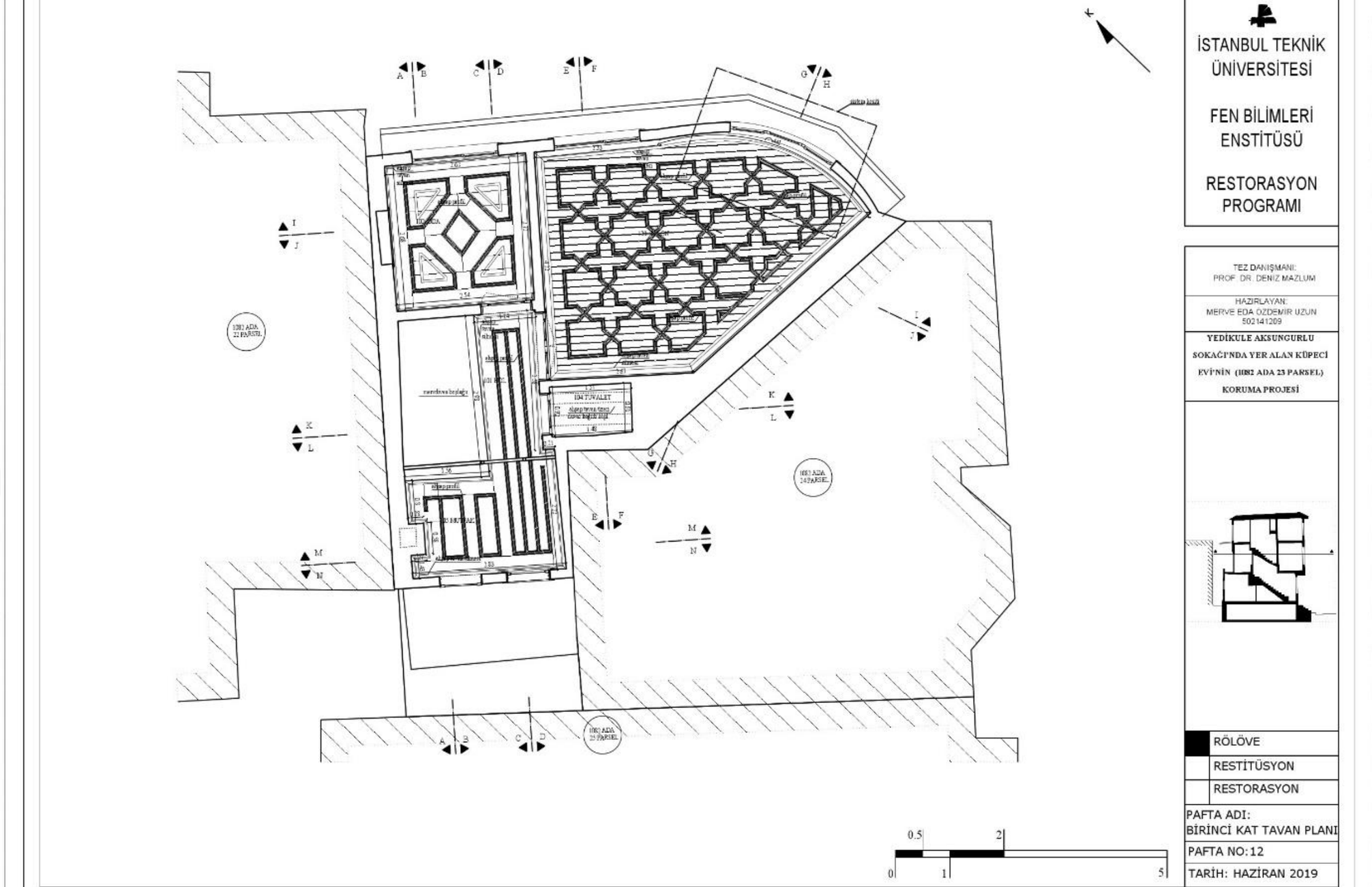
PAFTA ADI:
ZEMİN KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:11

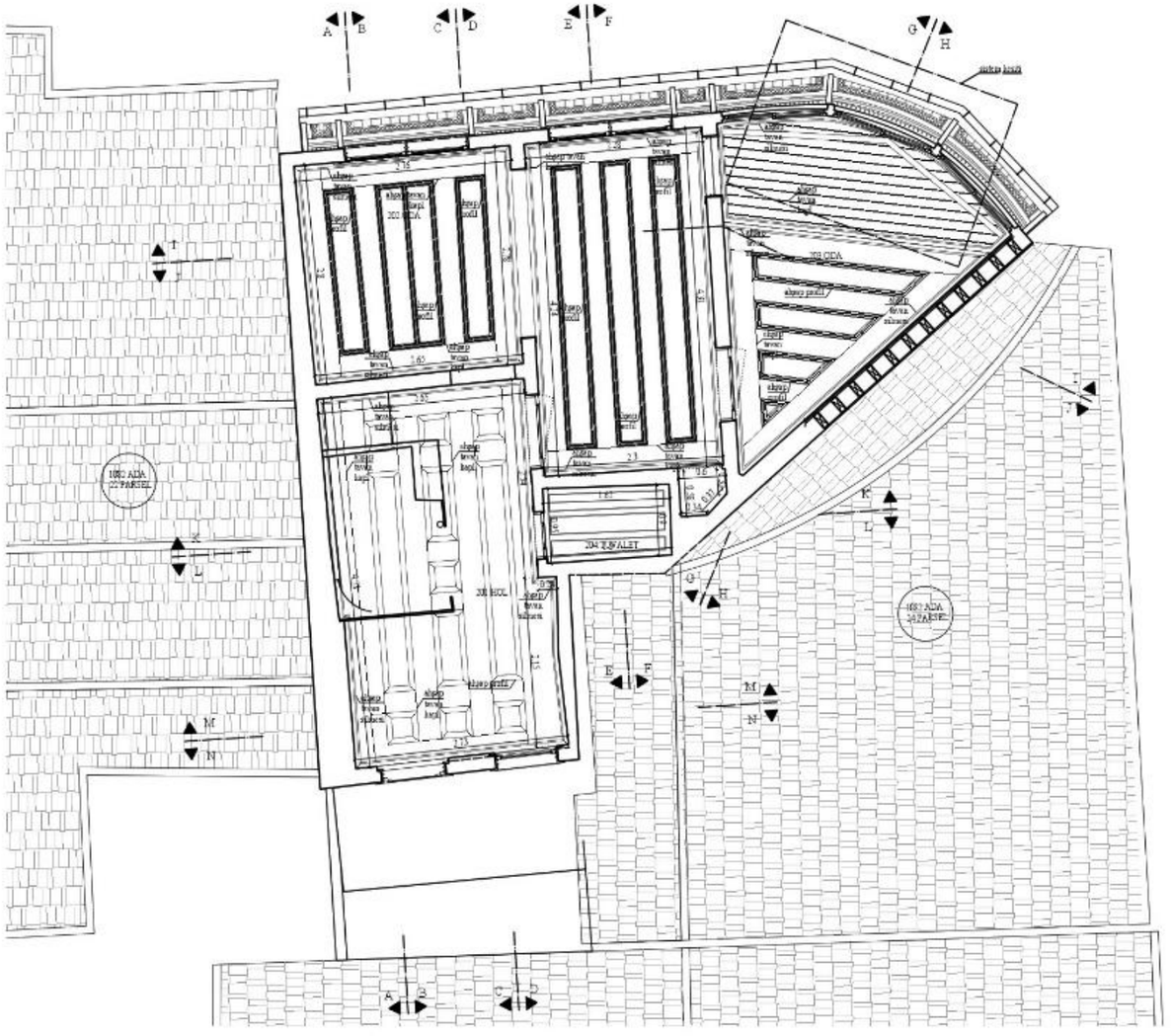
TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.11: Zemin kat tavan planı, rölöve.

Şekil B.12: Birinci kat tavan planı, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1092 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

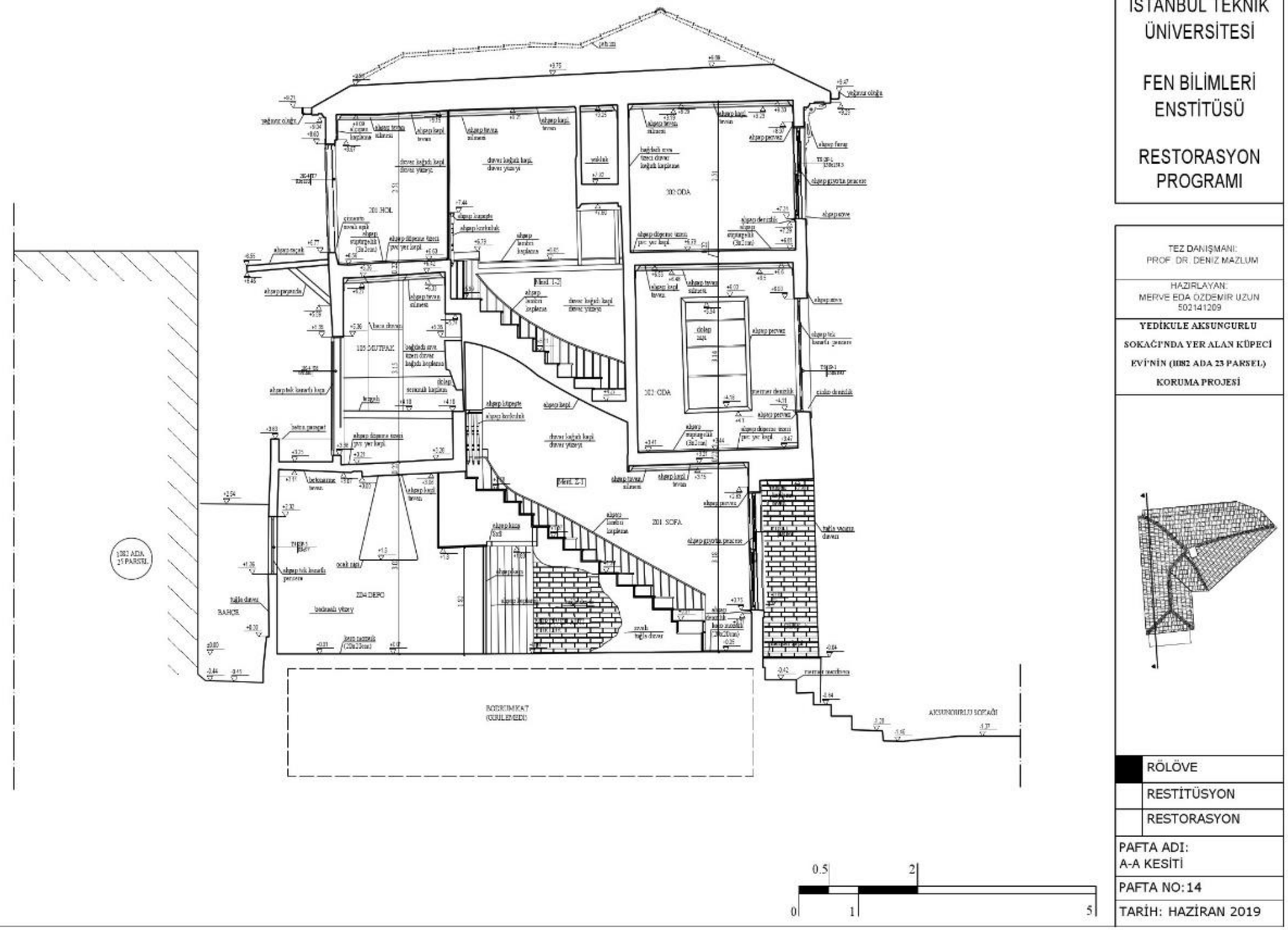
RESTORASYON

PAFTA ADI:
İKİNCİ KAT TAVAN PLANI

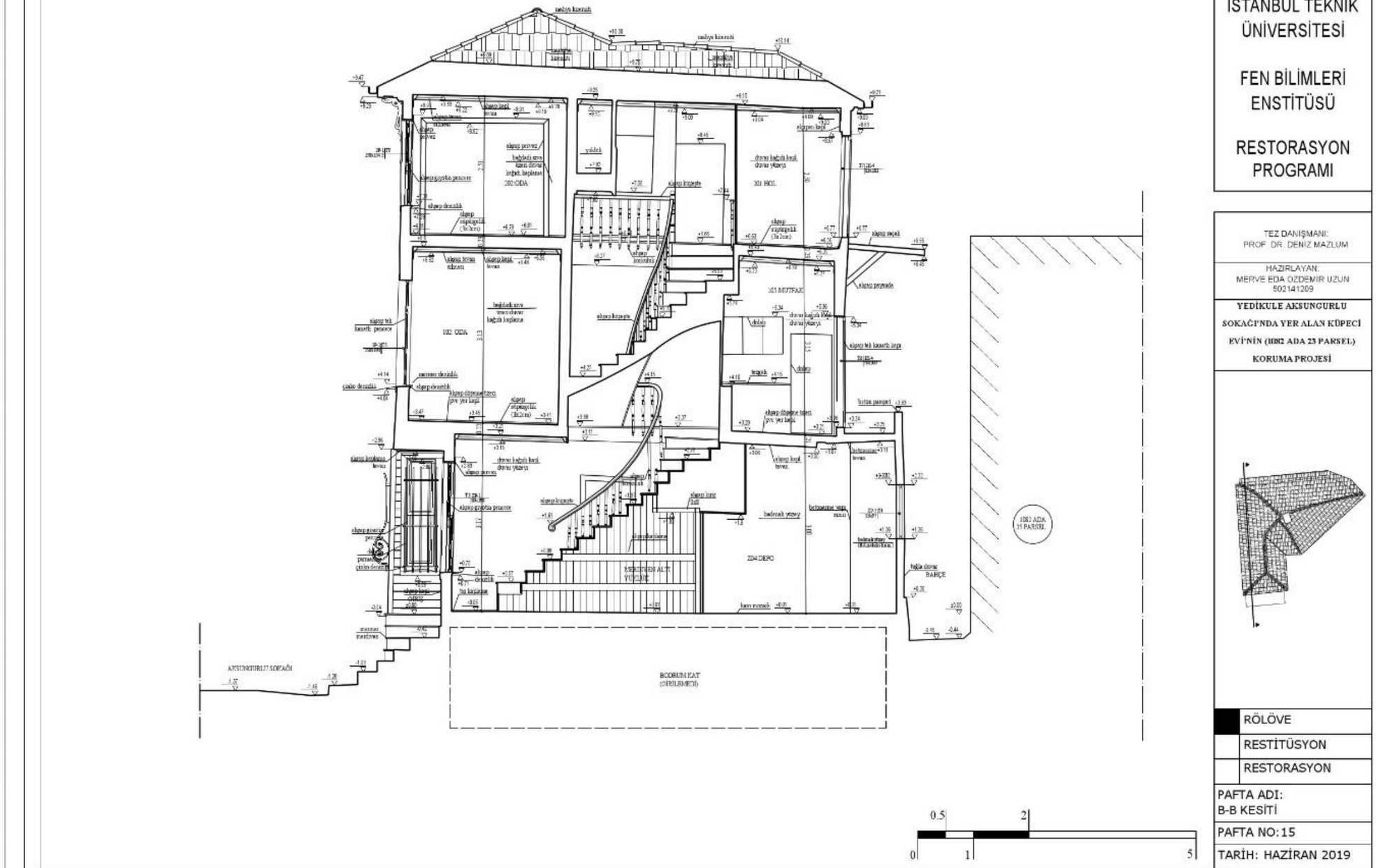
PAFTA NO:13

TARİH: HAZİRAN 2019

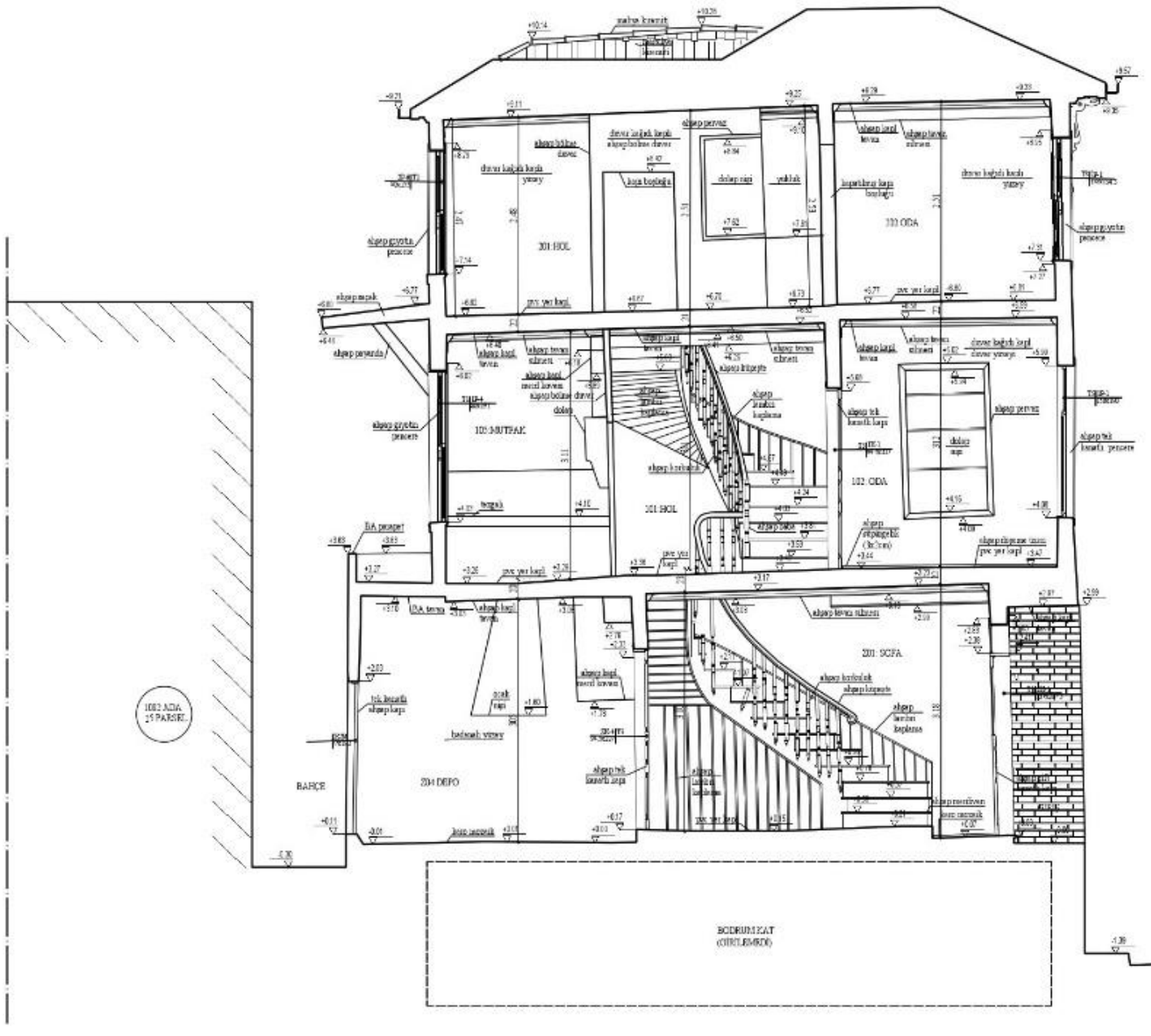
Şekil B.13: İkinci kat tavan planı, rölöve.

Şekil B.14: A-A kesiti, rölöve.

Şekil B.15: B-B kesiti, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

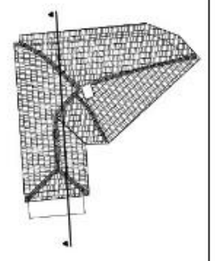
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON
PAFTA ADI: C-C KESİTİ	
PAFTA NO:16	
TARİH: HAZİRAN 2019	

Şekil B.16: C-C kesiti, rölöve.

Şekil B.17: D-D kesiti, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

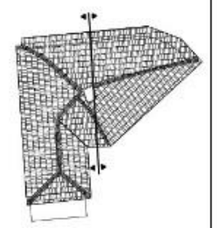
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (HB82 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
E-E KESİTİ, F-F KESİTİ

PAFTA NO:18

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.18: E-E kesiti, rölöve.

Şekil B.19:F-F, G-G kesitleri, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (HİB2 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI:
I-I KESİTİ, J-J KESİTİ

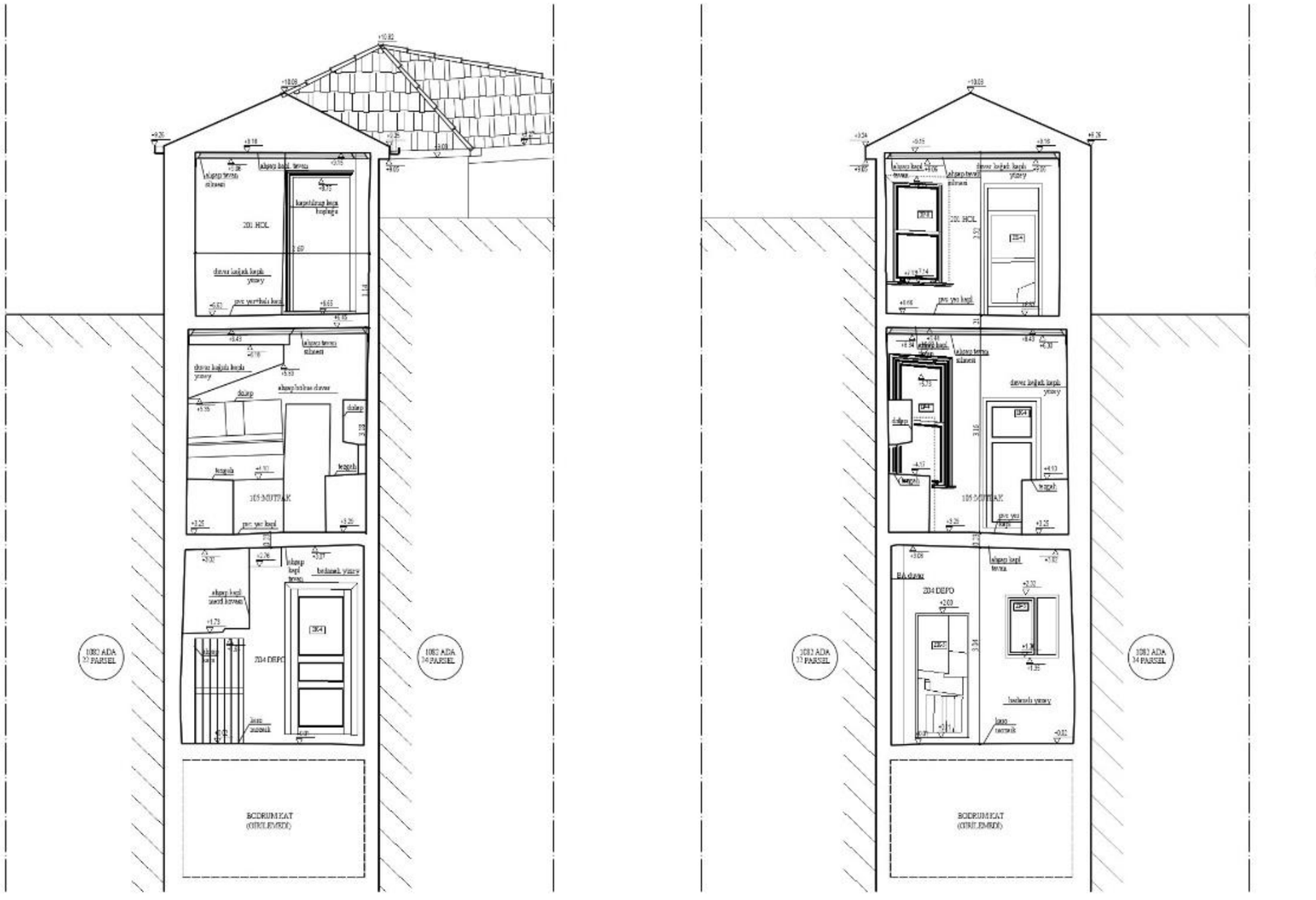
PAFTA NO:20

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.20: I-I, J-J kesitleri, rölöve.

Şekil B.21: K-K, L-L kesitleri, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

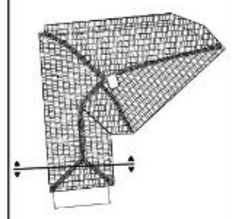
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1083 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
M-M KESİTİ, N-N KESİTİ

PAFTA NO: 22

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.22: M-M, N-N kesitleri, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

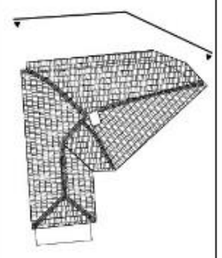
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

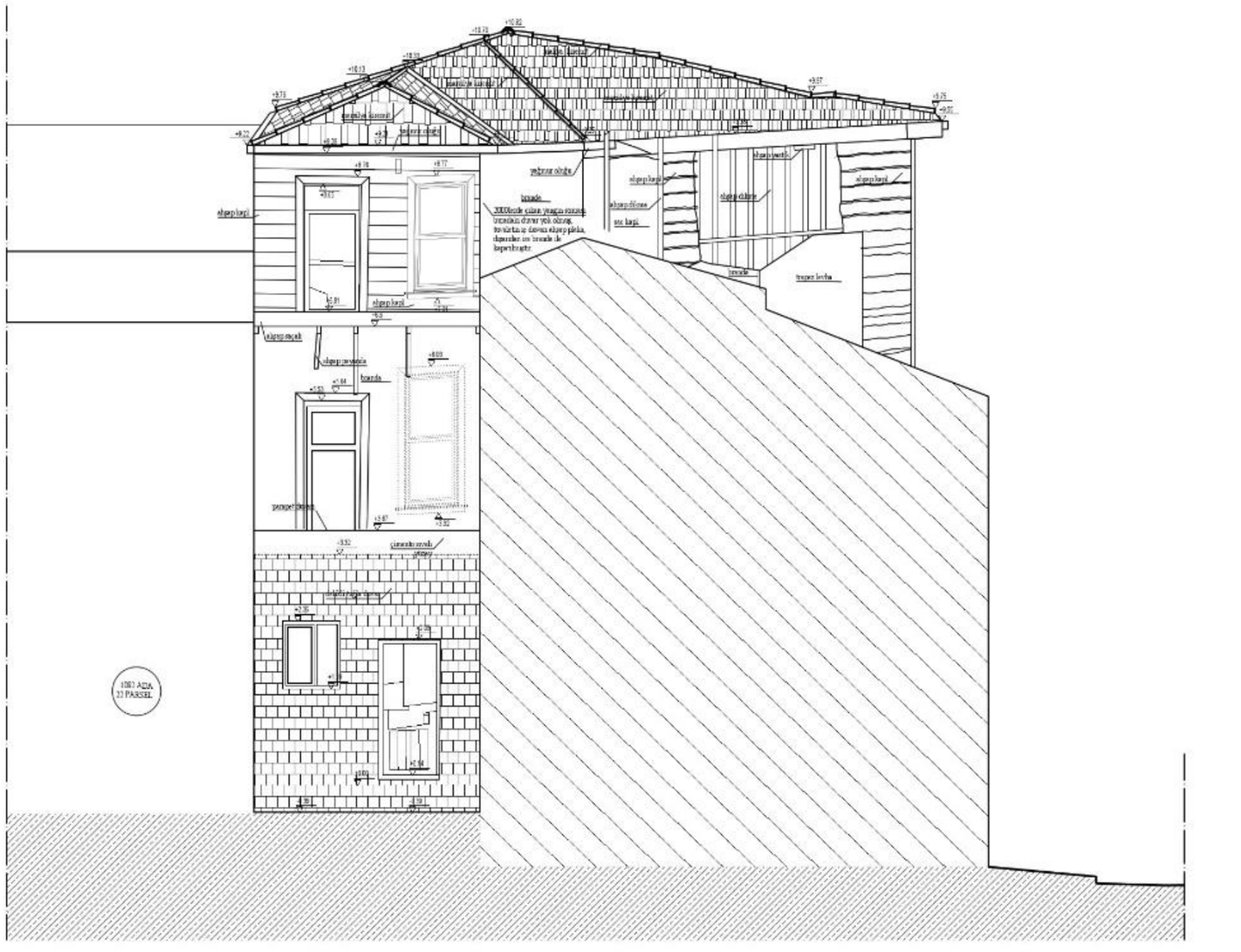
YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (HB82 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON
PAFTA ADI: KUZEYDOĞU CEPHESİ	
PAFTA NO:23	
TARİH: HAZİRAN 2019	

0 1 0.5 2 5

Şekil B.23: Kuzeydoğu cephesi, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

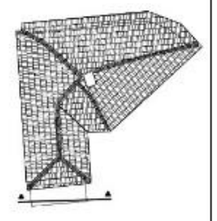
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (HB82 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

PAFTA ADI:
GÜNEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:24

TARİH: HAZİRAN 2019

0 1 0.5 2 5

Şekil B.24: Güneybatı cephesi, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

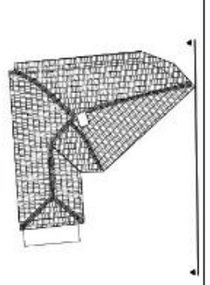
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

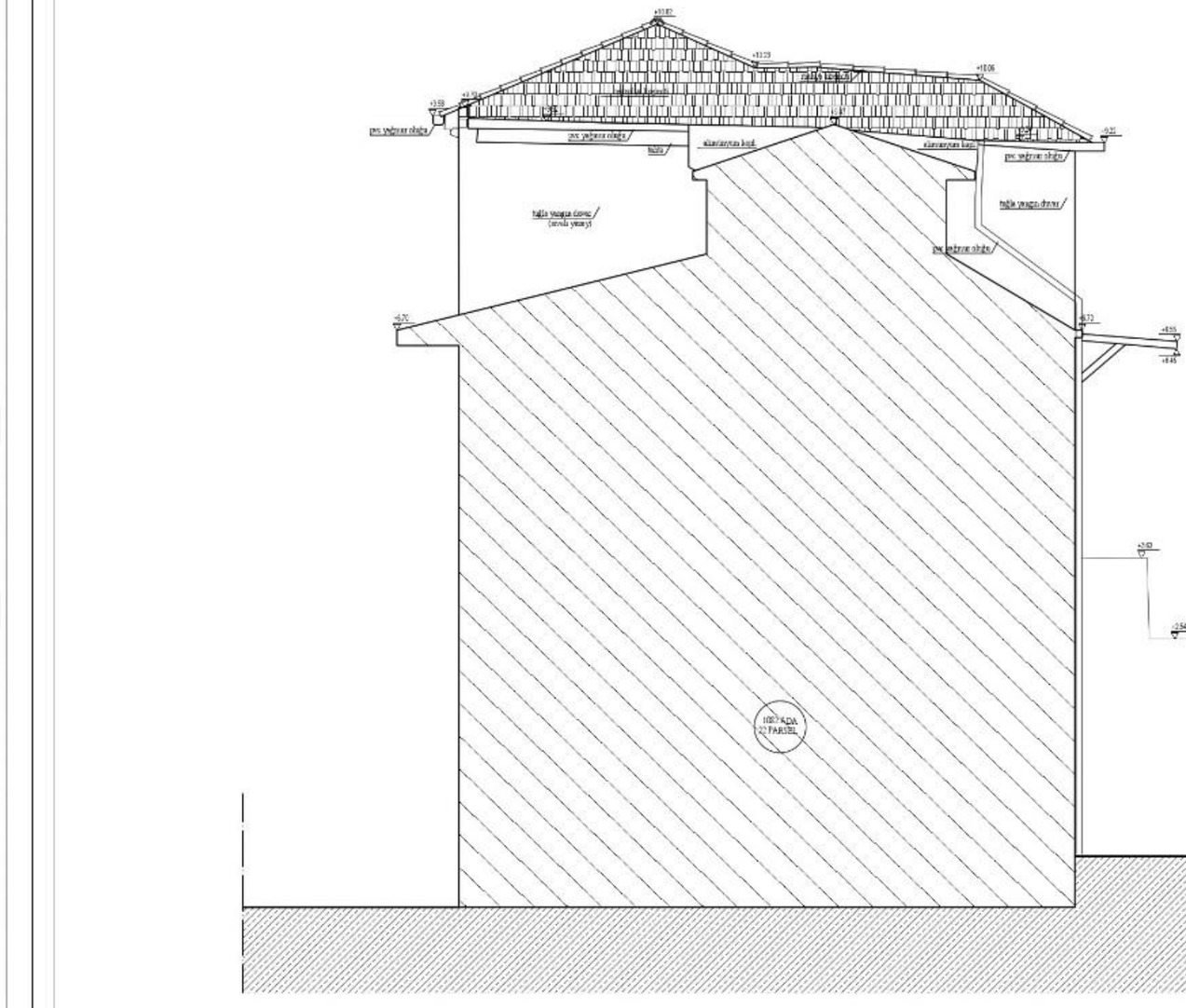
YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1882 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON
PAFTA ADI: GÜNEYDOĞU CEPHESİ	
PAFTA NO: 25	
TARİH: HAZİRAN 2019	

0 0.5 1 2 5

Şekil B.25: Güneydoğu cephesi, rölöve.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

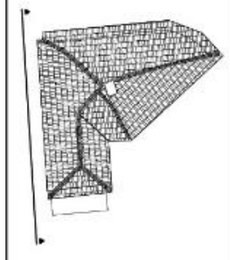
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1083 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

- RÖLÖVE
- RESTİTÜSYON
- RESTORASYON

PAFTA ADI:
KUZEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:26

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.26: Kuzeybatı cephesi, rölöve.

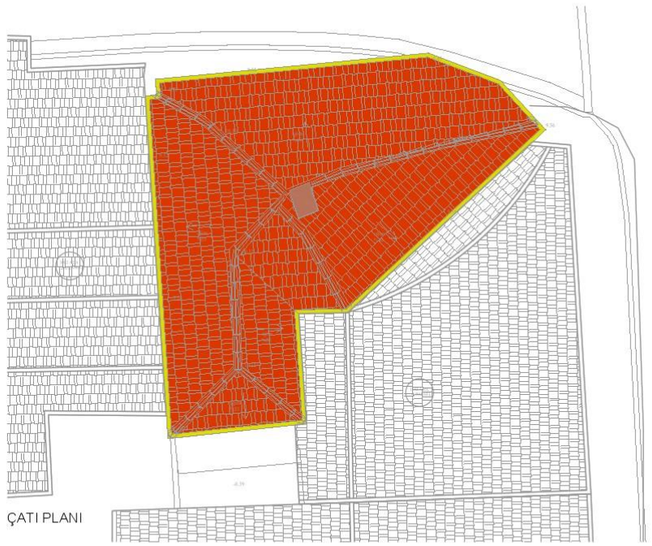
ZEMİN KAT PLANI

BİRİNCİ KAT PLANI

İKİNCİ KAT PLANI

ÇATI PLANI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

Malzeme Analizi Lejantı
Ahşap
Tuğla (harman)
Tuğla (delikli)
Kiremit
Metal (demir)
Taş (mermer)
Seramik
Karosiman
Beton
Çimento sıva
Boya-badana
Duvar kağıdı
PVC
PVC kapl. malz.
Cam
Betonarme

■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

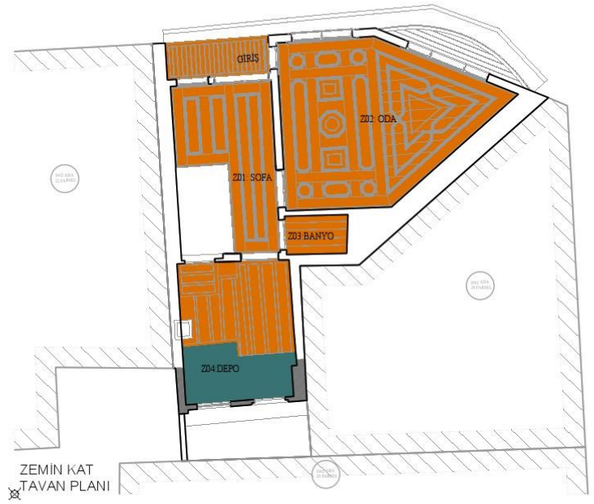
PAFTA ADI:
MALZEME ANALİZİ

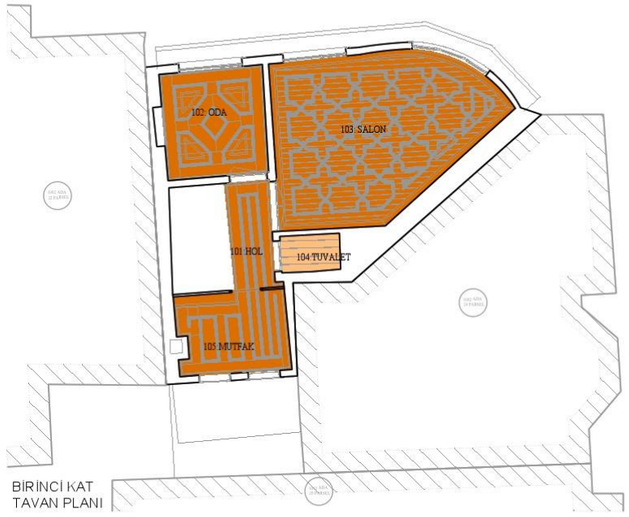
PAFTA NO:27

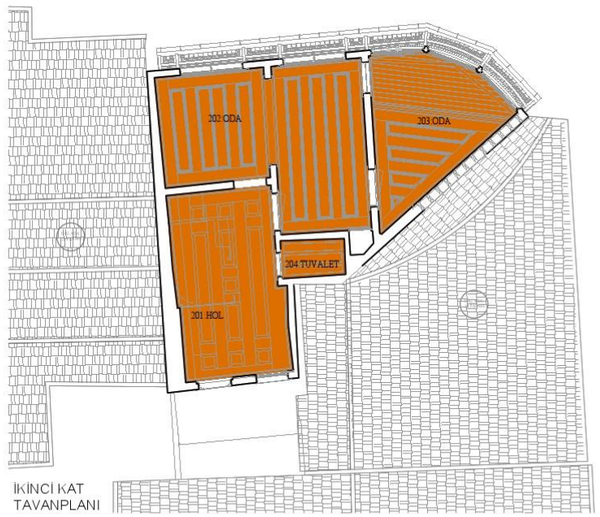
TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.27: Malzeme analizi, planlar.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

Malzeme Analizi Lejantı
Ahşap
Tuğla (harman)
Tuğla (delikli)
Kiremit
Metal (demir)
Taş (mermer)
Seramik
Karosiman
Beton
Çimento sıva
Boya-badana
Duvar kağıdı
PVC
PVC kapl. malz.
Cam
Betonarme

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

PAFTA ADI:
MALZEME ANALİZİ

PAFTA NO:28

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.28: Malzeme analizi, tavan planları.

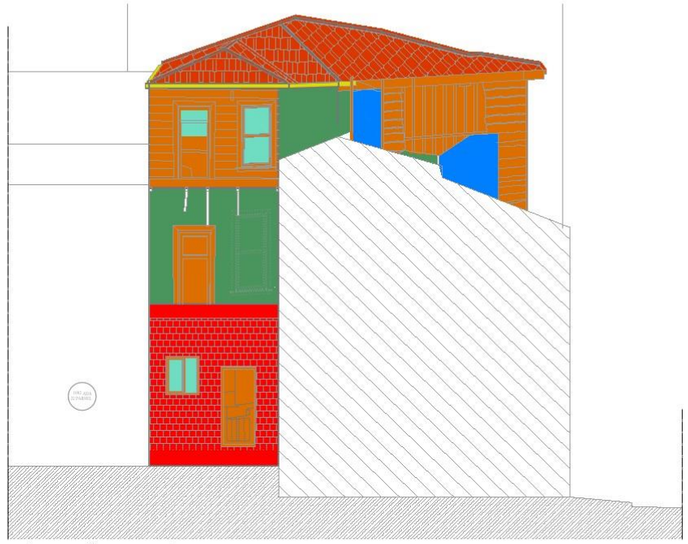
Şekil B.29: Malzeme analizi, kesitler.

Şekil B.30: Malzeme analizi, kesitler.

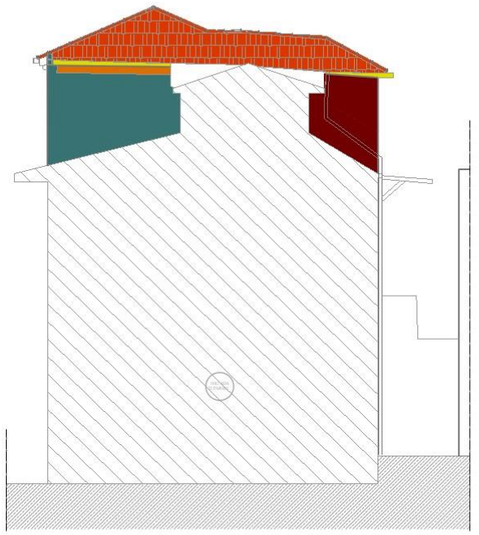
KUZEYBATI CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

Malzeme Analizi Lejantı
Ahşap
Tuğla (harman)
Tuğla (delikli)
Kiremit
Metal (demir)
Taş (mermer)
Seramik
Karosiman
Beton
Çimento sıva
Boya-badana
Duvar kağıdı
PVC
PVC kapl. malz.
Cam
Betonarme

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

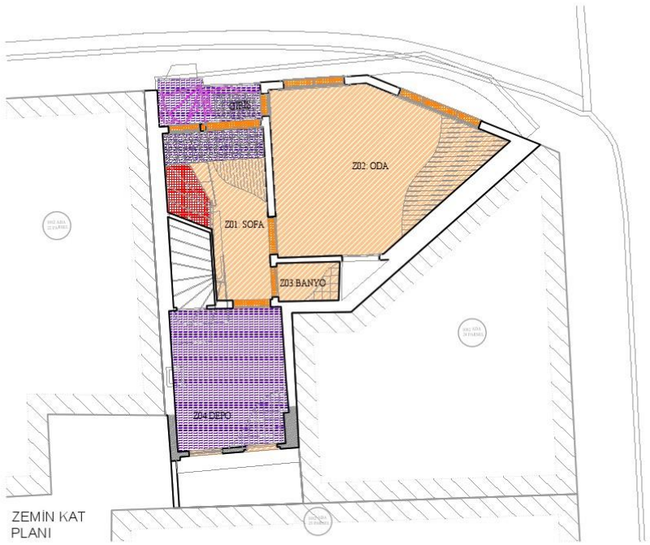
RESTORASYON

PAFTA ADI:
MALZEME ANALİZİ

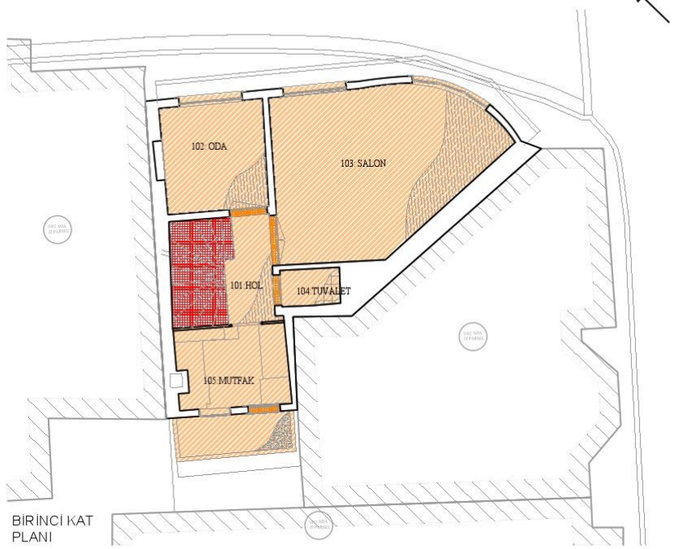
PAFTA NO:31

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.31: Malzeme analizi, cepheler.

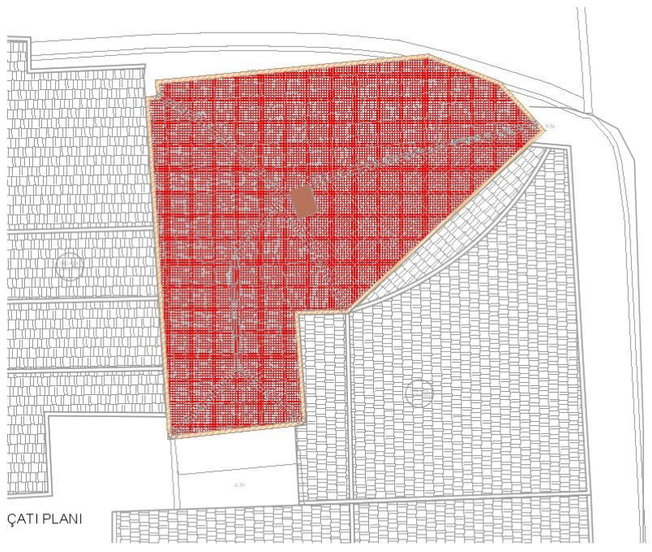
ZEMİN KAT PLANI

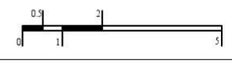
BİRİNCİ KAT PLANI

İKİNCİ KAT PLANI

ÇATI PLANI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

Bozulma ve Hasarlar	
	Ahşap malzemede biyolojik bozulma
	Düşeyden sapma ve sehim
	Niteliksiz malzeme ve ekler
	Yapı elemanı kaybı
	Sıva-Boya dökülmesi
	Yangın hasarı
	Metal malzemede bozulma
	Kopma
	Yüzey kaybı (aşınma)
	Kılcal çatlak

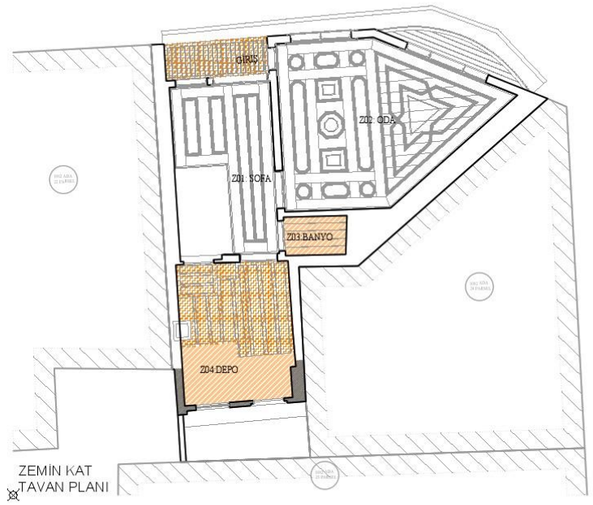
■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

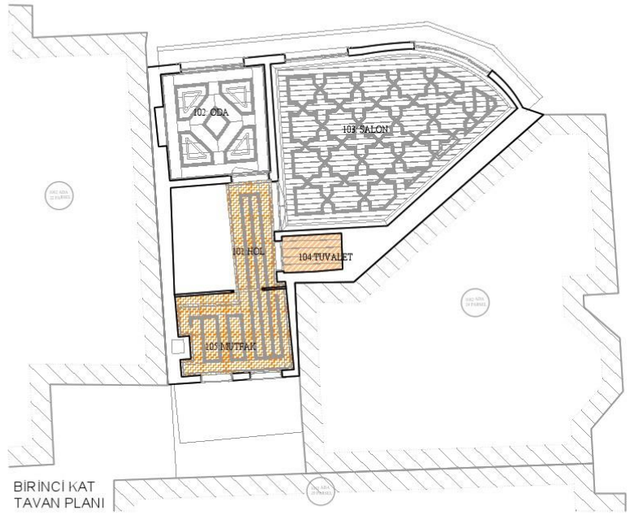
PAFTA ADI:
HASAR ANALİZİ

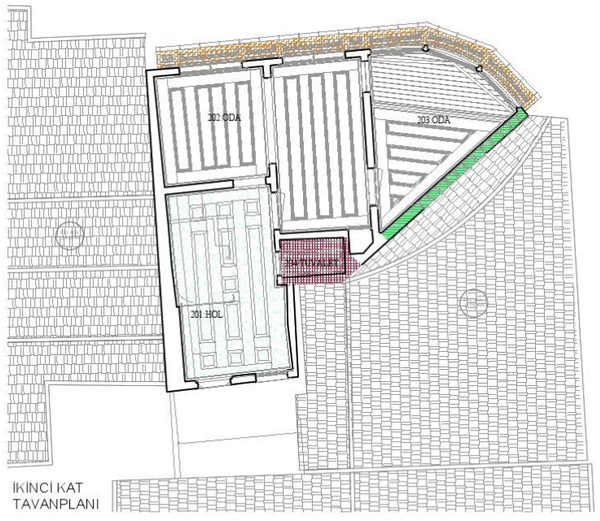
PAFTA NO:32

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.32: Hasar analizi, planlar.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

Bozulma ve Hasarlar

- Ahşap malzemede biyolojik bozulma
- Düşeyden sapma ve sehim
- Niteliksiz malzeme ve ekler
- Yapı elemanı kaybı
- Sıva-Boya dökülmesi
- Yangın hasarı
- Metal malzemede bozulma
- Kopma
- Yüzey kaybı (aşınma)
- Kılcal çatlak

■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
HASAR ANALİZİ

PAFTA NO:33

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 3 5

Şekil B.33: Hasar analizi, tavan planları.

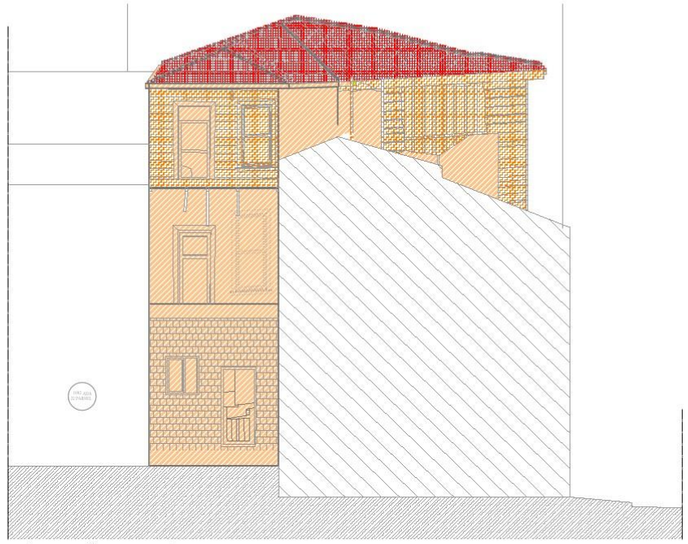
Şekil B.34: Hasar analizi, kesitler.

Şekil B.35: Hasar analizi, kesitler.

KUZEYBATI CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

Bozulma ve Hasarlar	
	Ahşap malzemede biyolojik bozulma
	Düşeyden sapma ve sehim
	Niteliksiz malzeme ve ekler
	Yapı elemanı kaybı
	Sıva-Boya dökülmesi
	Yangın hasarı
	Metal malzemede bozulma
	Kopma
	Yüzey kaybı (aşınma)
	Kılcal çatlak

■	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
HASAR ANALİZİ

PAFTA NO:36

TARİH: HAZİRAN 2019

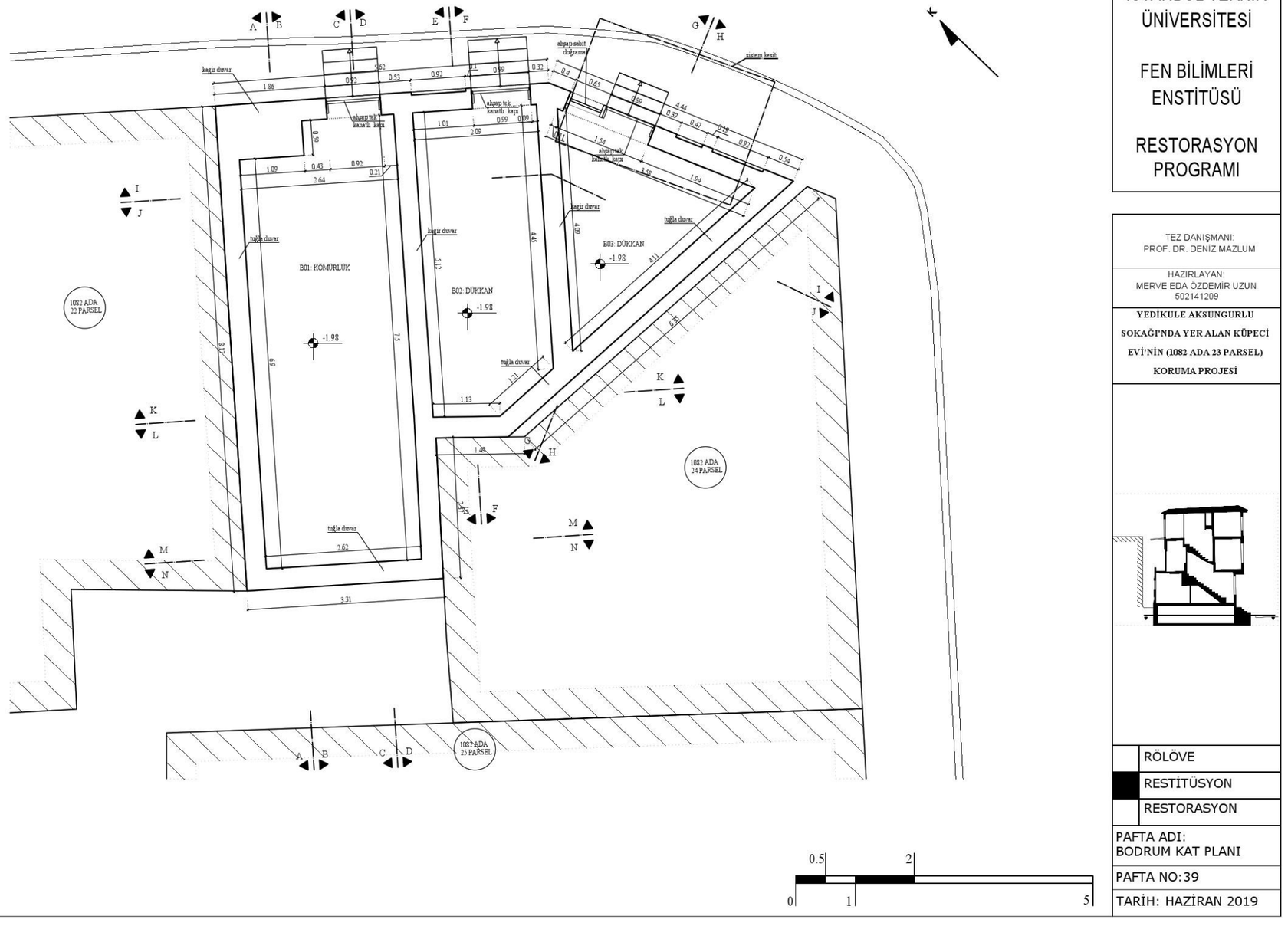
Şekil B.36: Hasar analizi, cepheler.

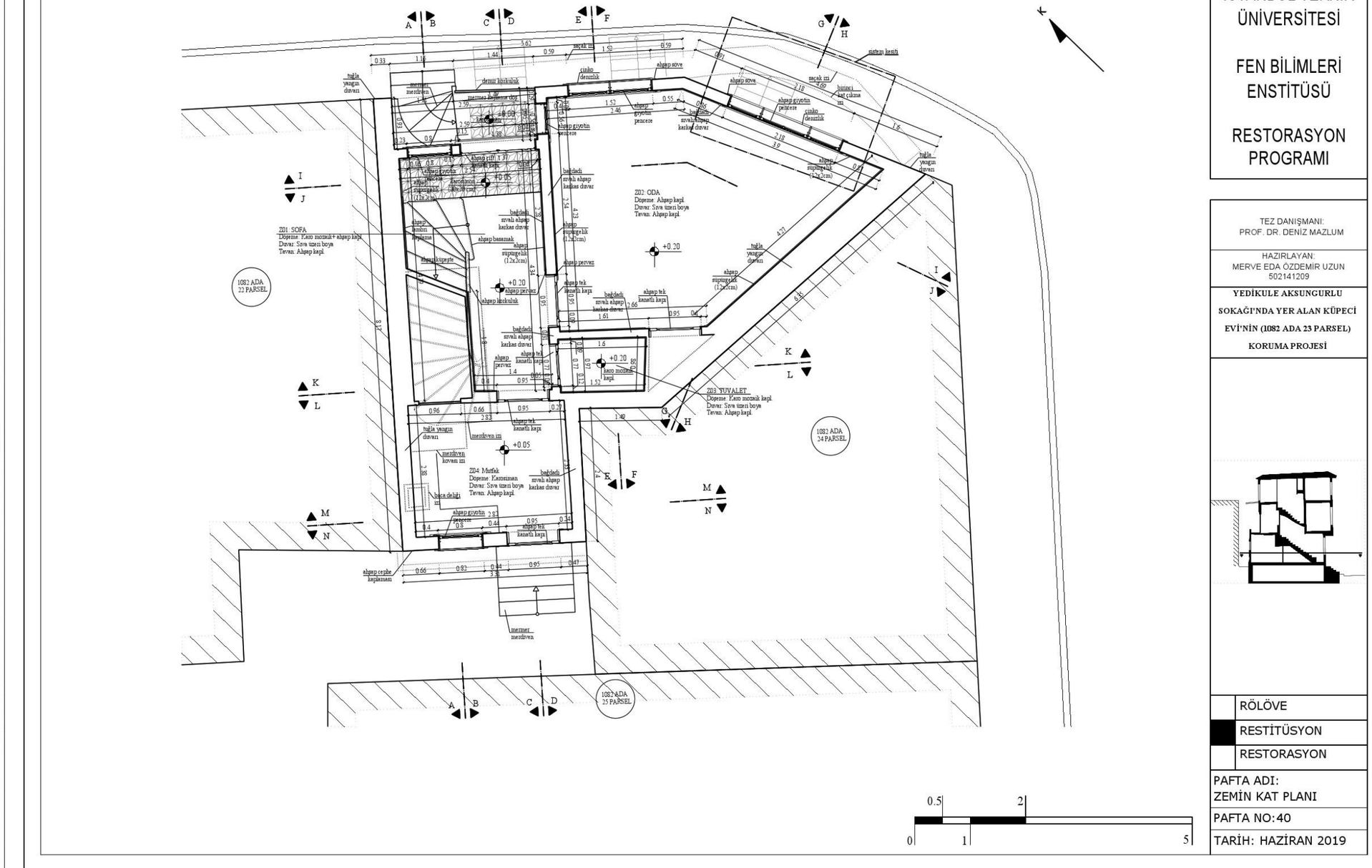
Şekil B.37: Dönemleme çalışması, restitüsyon.

Şekil B.38: Vaziyet planı, restitüsyon.

Şekil B.39: Bodrum katı planı, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

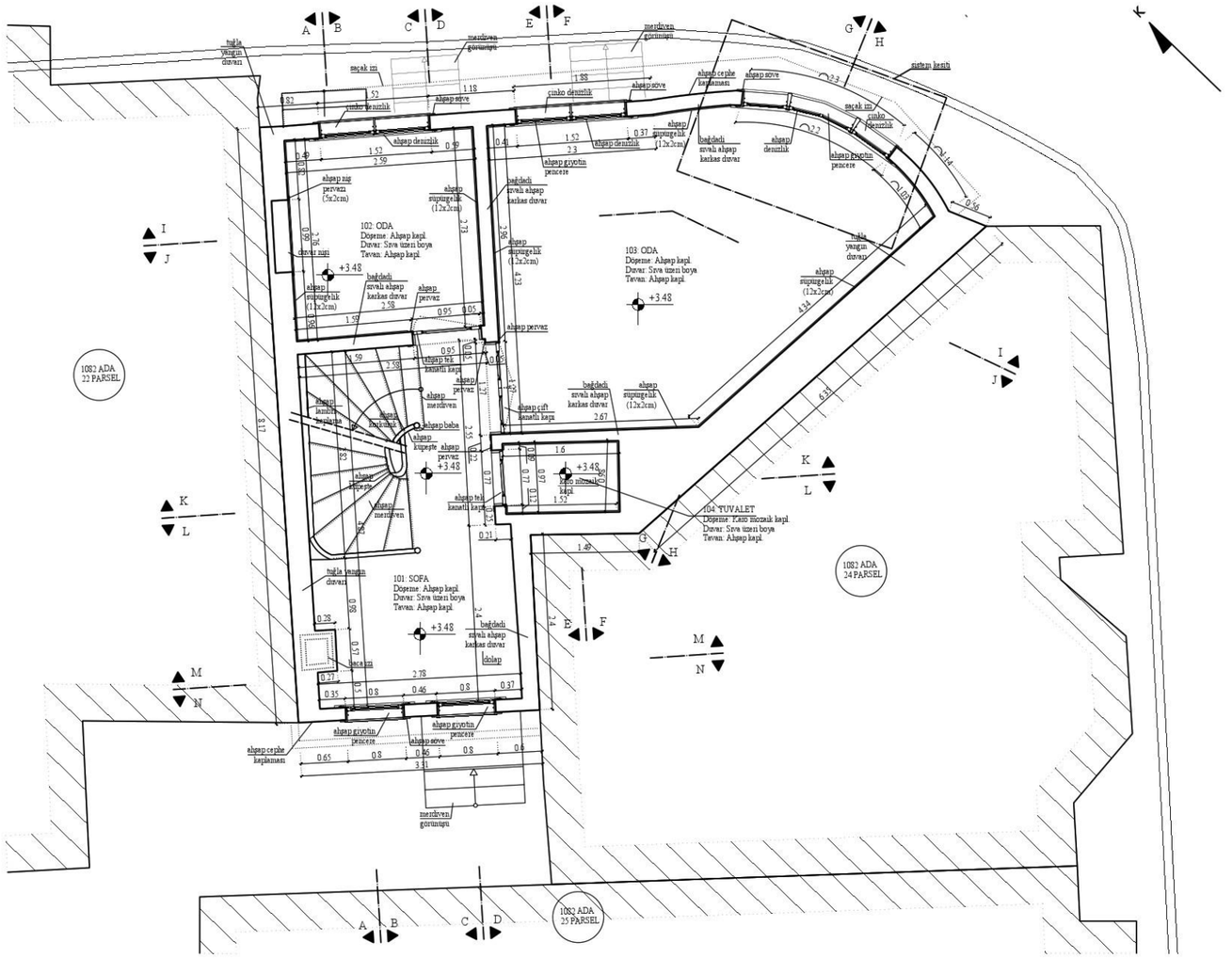
	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
ZEMİN KAT PLANI

PAFTA NO:40

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.40: Zemin kat planı, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

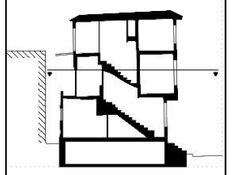
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

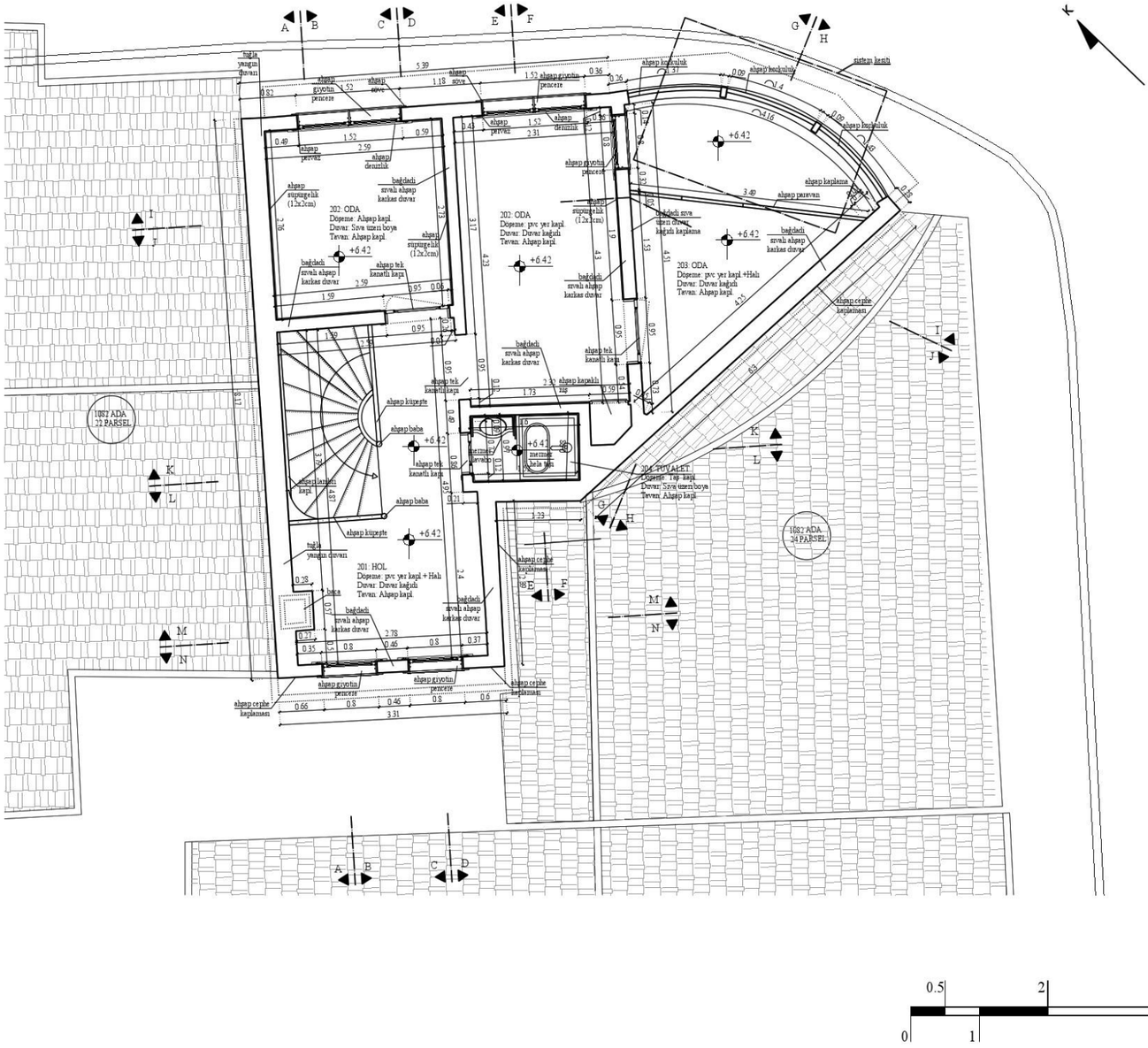
	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
BİRİNCİ KAT PLANI

PAFTA NO:41

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.41: Birinci kat planı, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

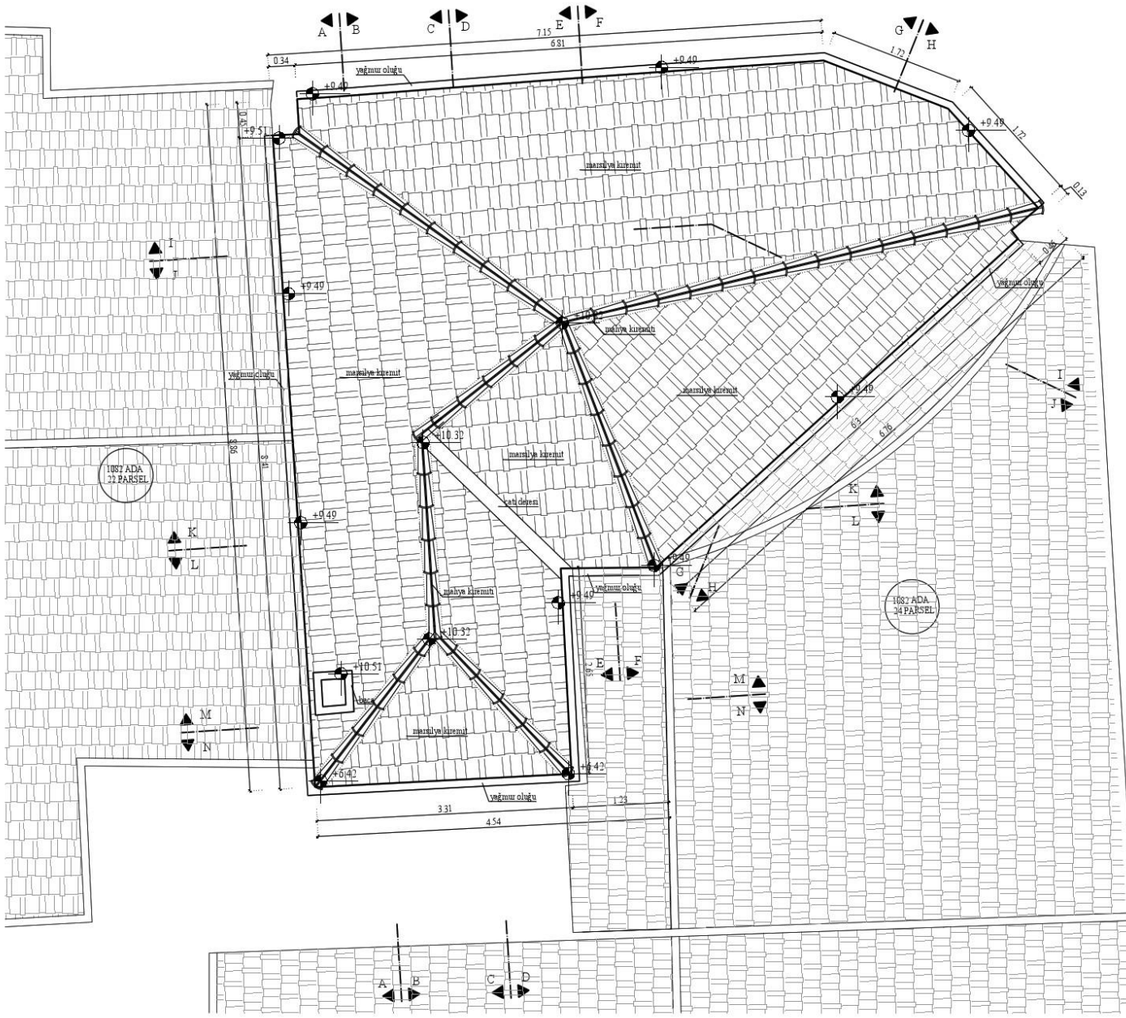
RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI:
İKİNCİ KAT PLANI

PAFTA NO:42

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.42: İkinci kat planı, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

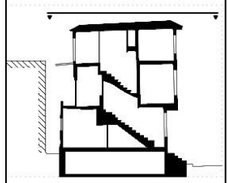
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

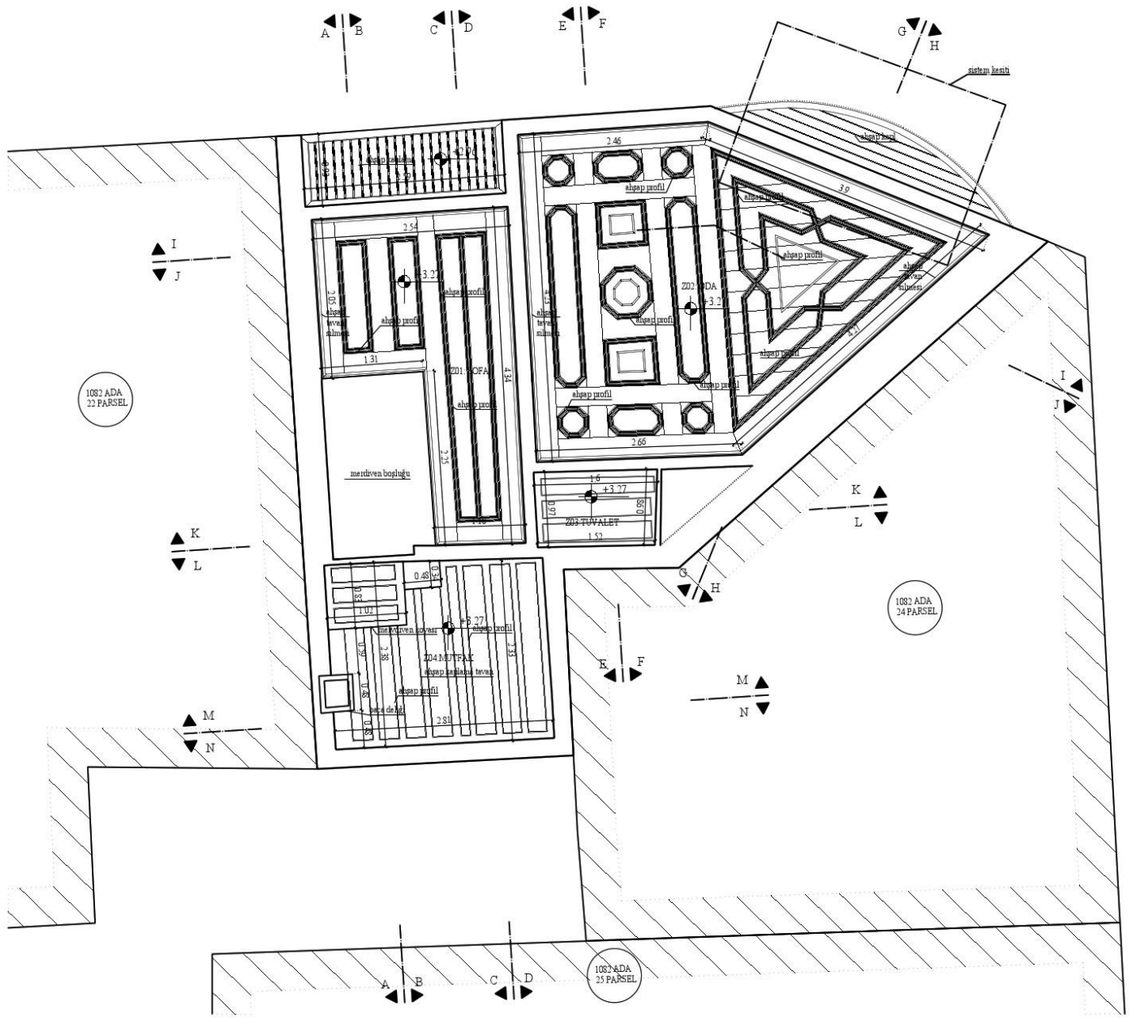
PAFTA ADI:
ÇATI PLANI

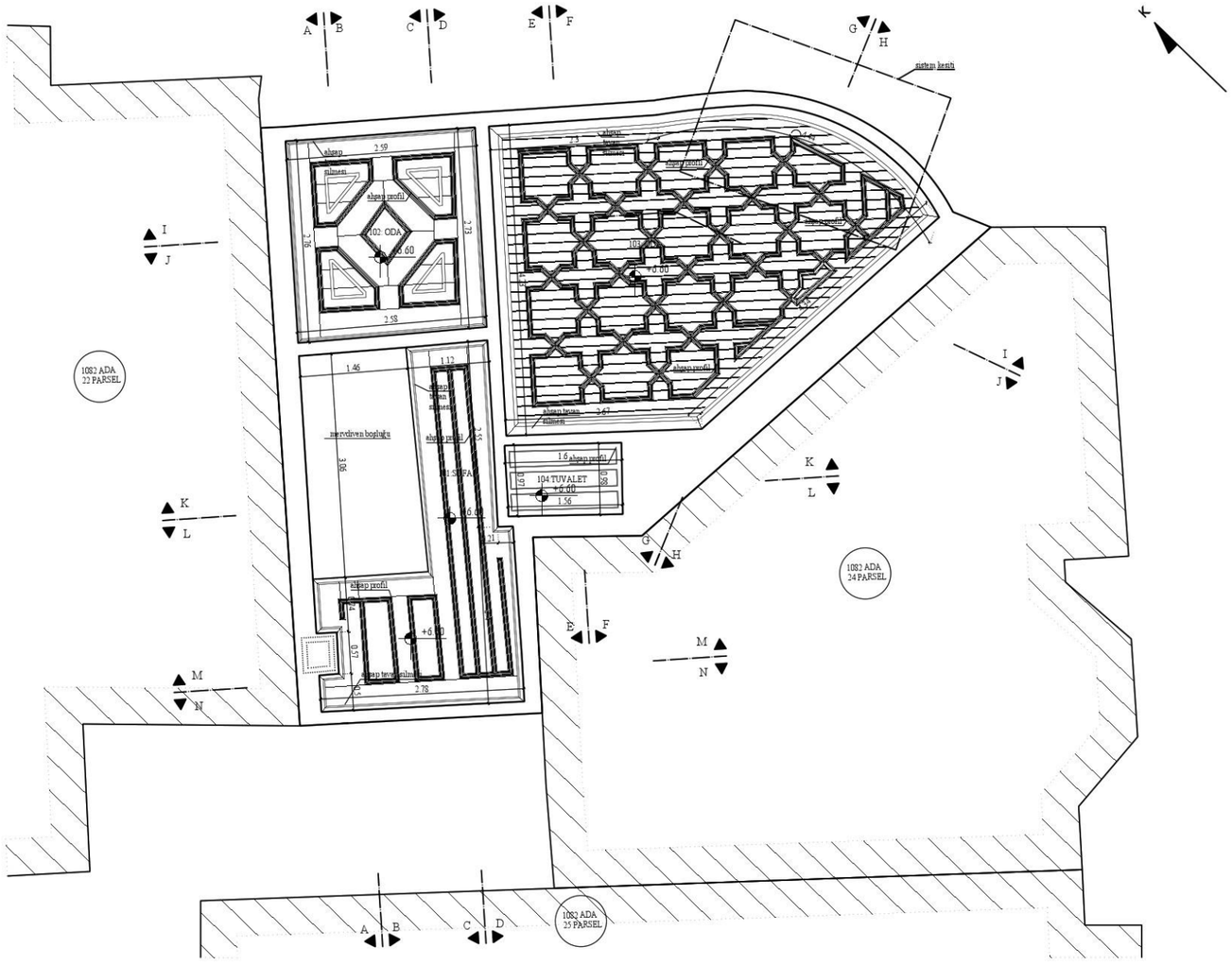
PAFTA NO:43

TARİH: HAZİRAN 2019

0 1 0.5 2 5

Şekil B.43: Çatı planı, restitüsyon.

A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
1082 ADA
22 PARSEL
1082 ADA
24 PARSEL
1082-ADA
25 PARSEL
merdiven boşluğu
ahşap profili
ZD1 ODA
ZD2 ODA
ZD3 TUVALET
ZD4 MUTFAK
+3.27
+3.25
+3.22
2.54
2.46
2.65
1.31
1.52
2.31
3.9
2.25
1.6
0.48
1.01
0.5
2.5
0.5
0.5
0

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

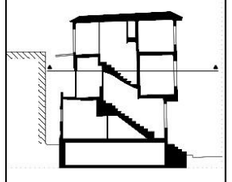
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

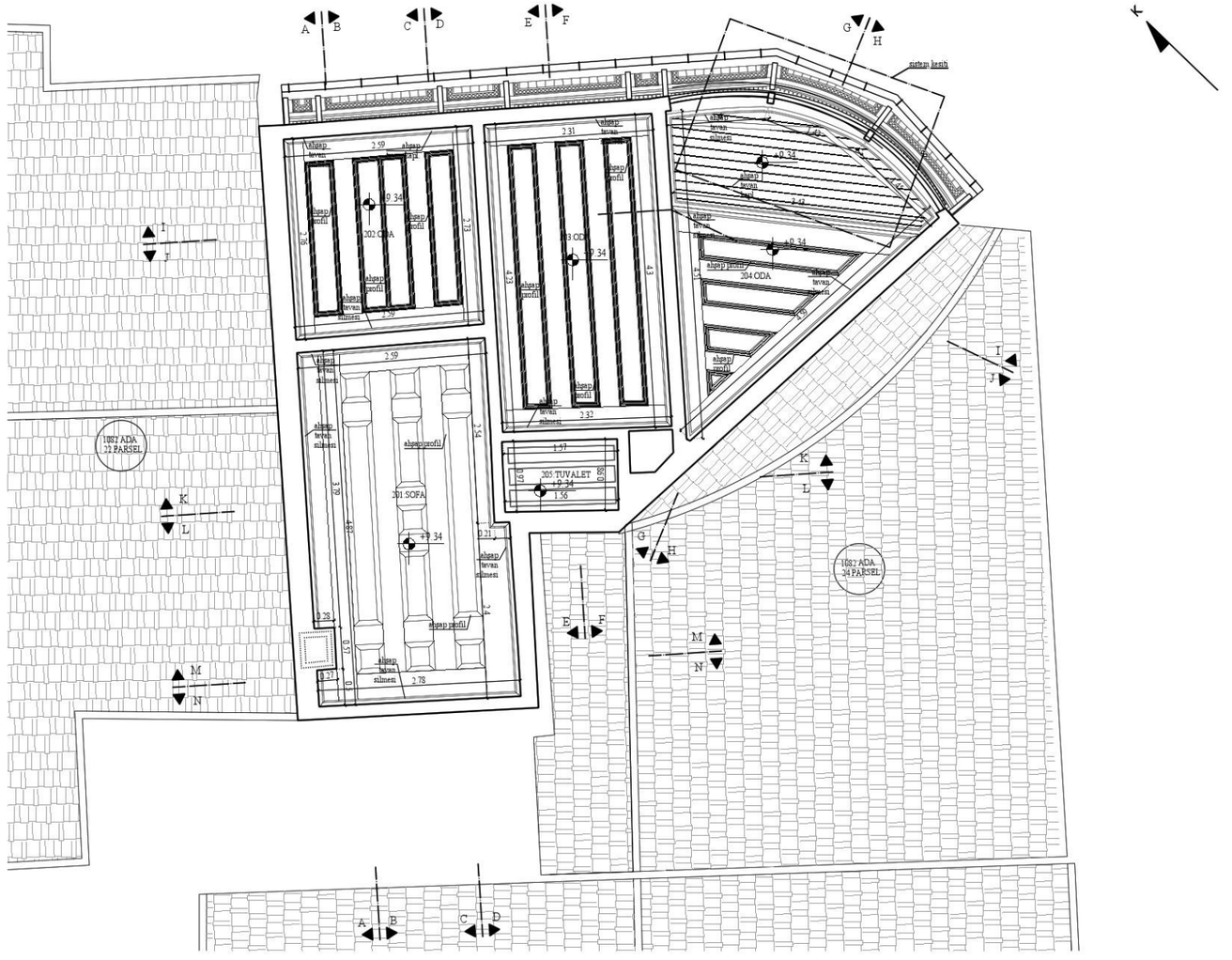
	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:45

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.45: Birinci kat tavan planı, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

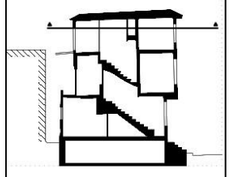
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

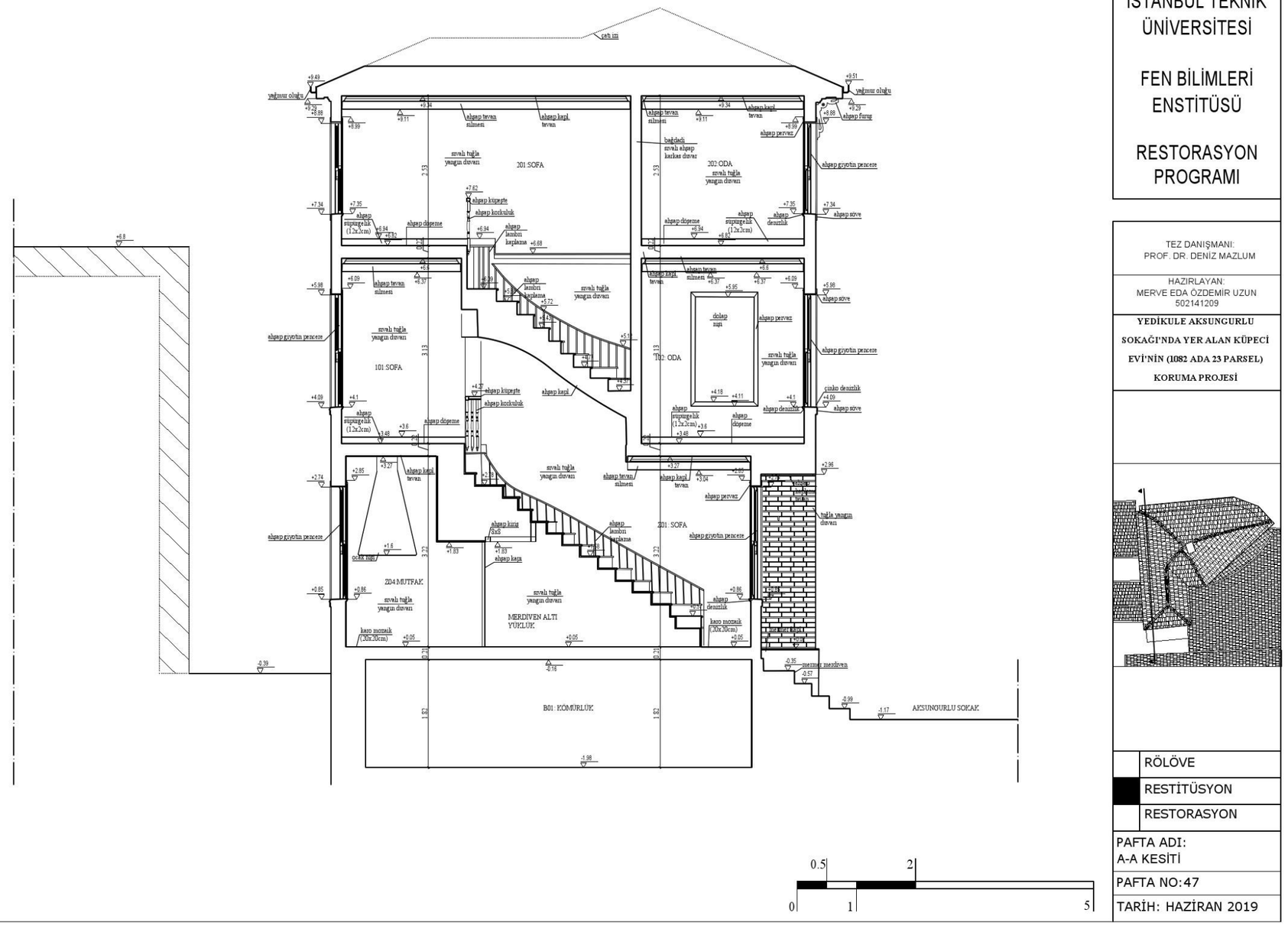
	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
İKİNCİ KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:46

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.46: İkinci kat tavan planı, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

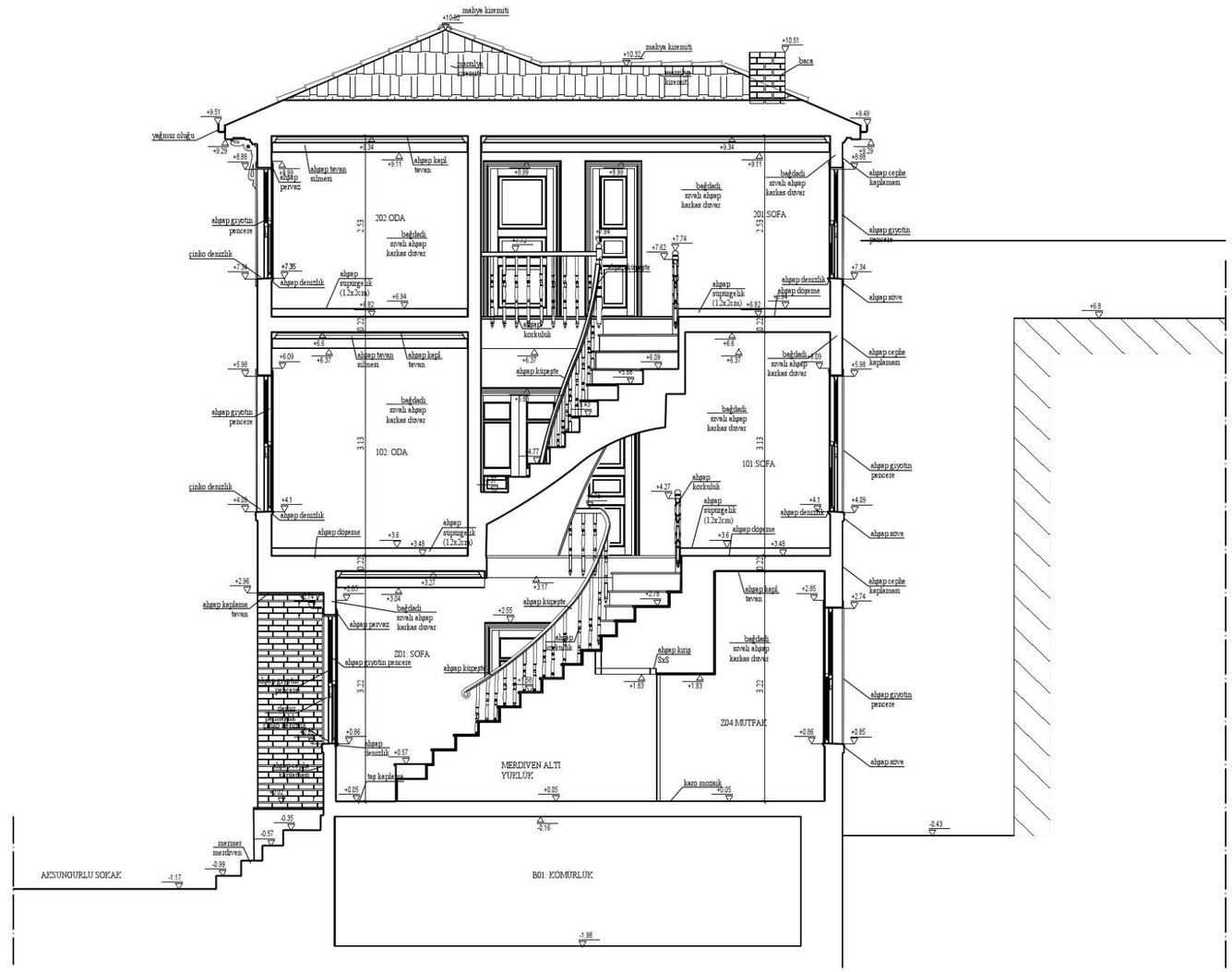
	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
A-A KESİTİ

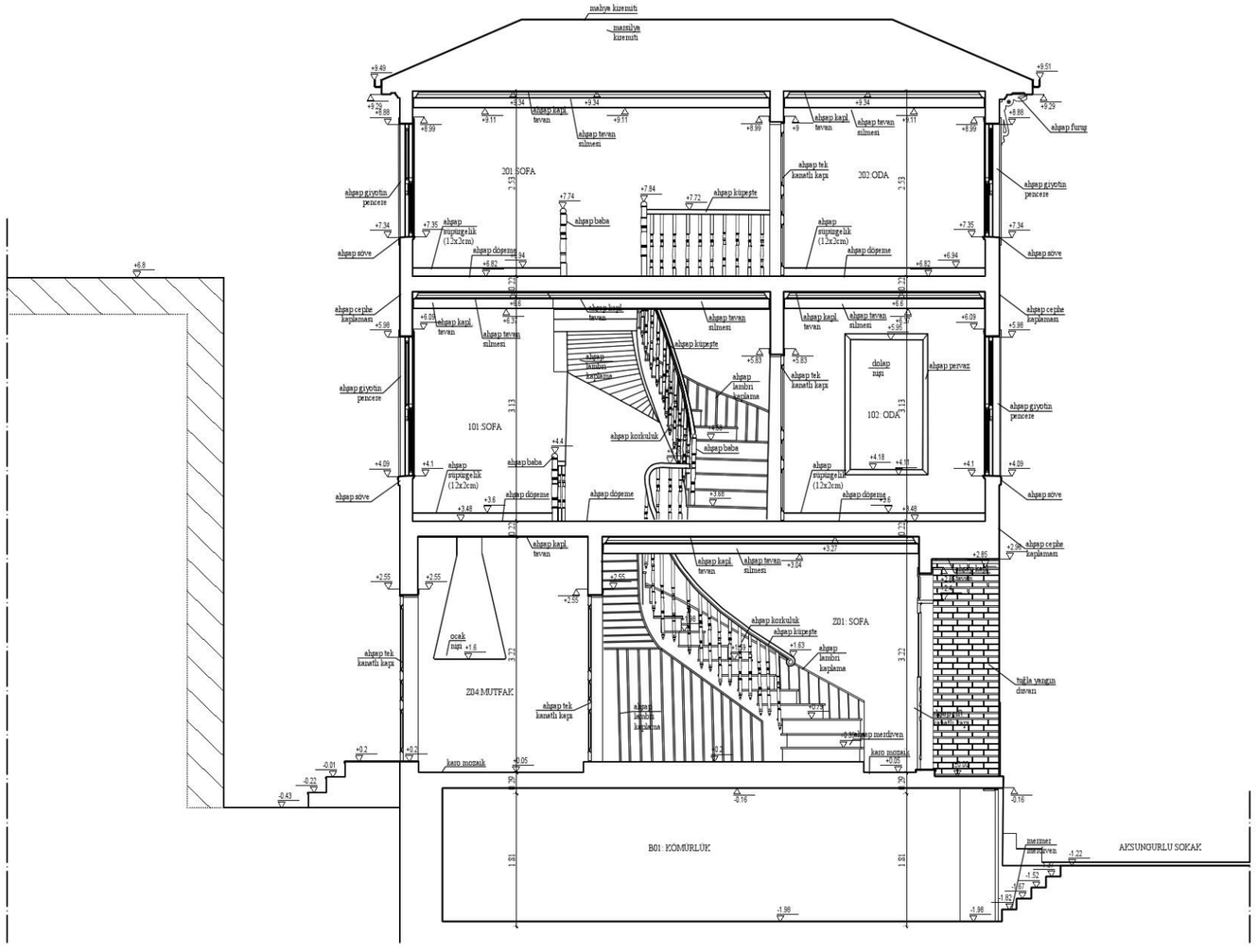
PAFTA NO:47

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.47: A-A kesiti, restitüsyon.

Şekil B.48: B-B kesiti, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

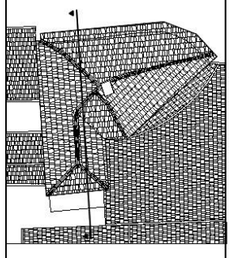
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

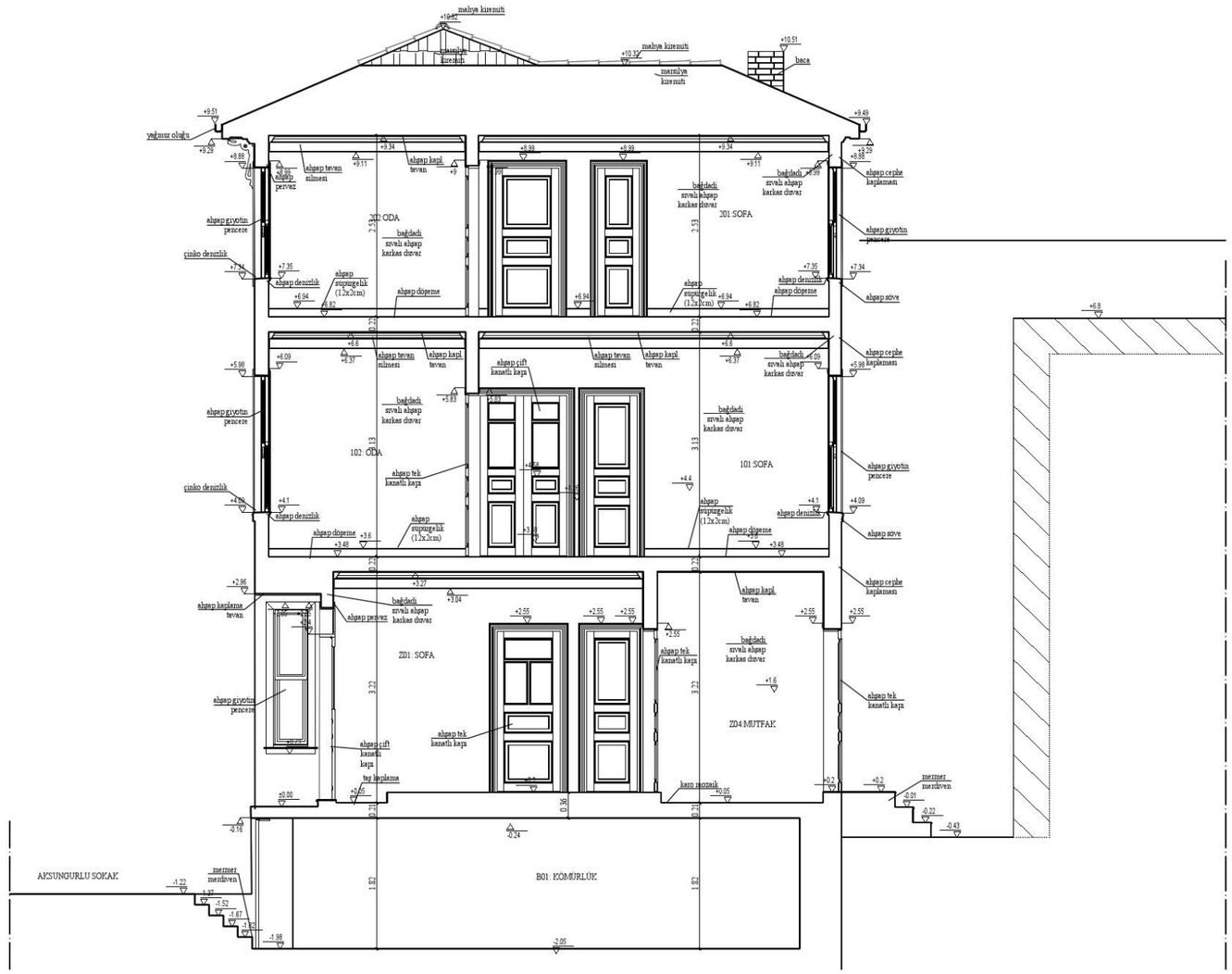
	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
C-C KESİTİ

PAFTA NO:49

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.49: C-C kesiti, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

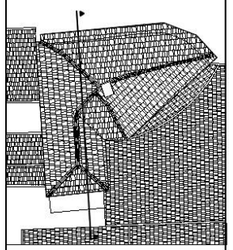
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
D-D KESİTİ

PAFTA NO: 50

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.50: D-D kesiti, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

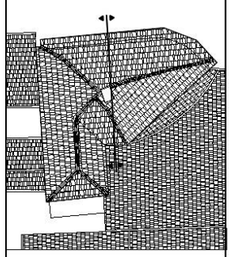
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

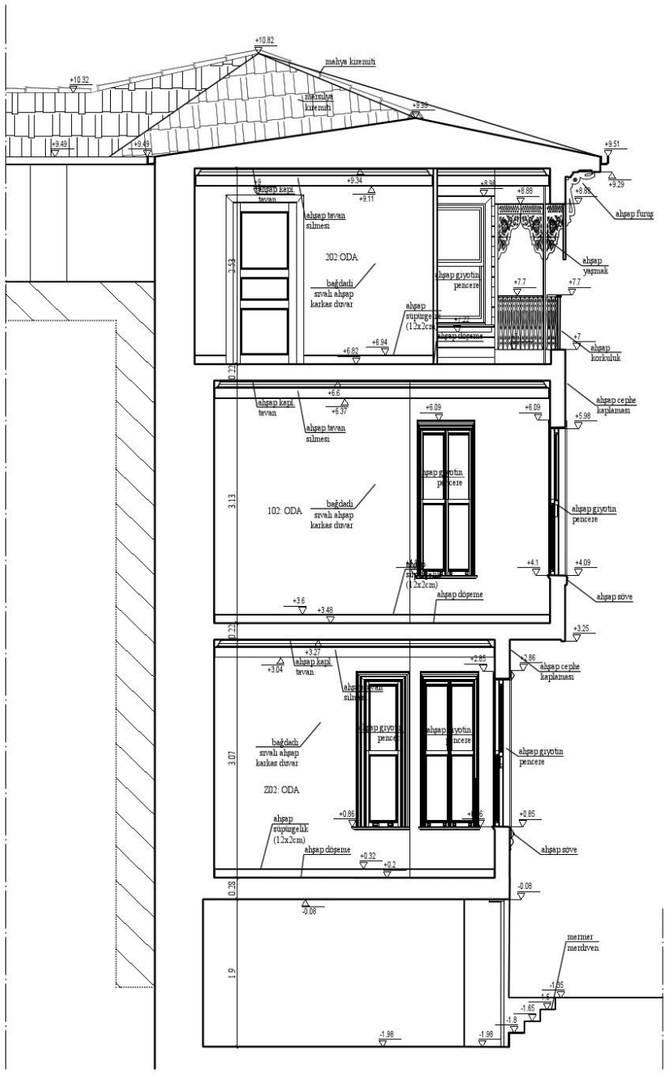
PAFTA ADI:
E-E KESİTİ, F-F KESİTİ

PAFTA NO: 51

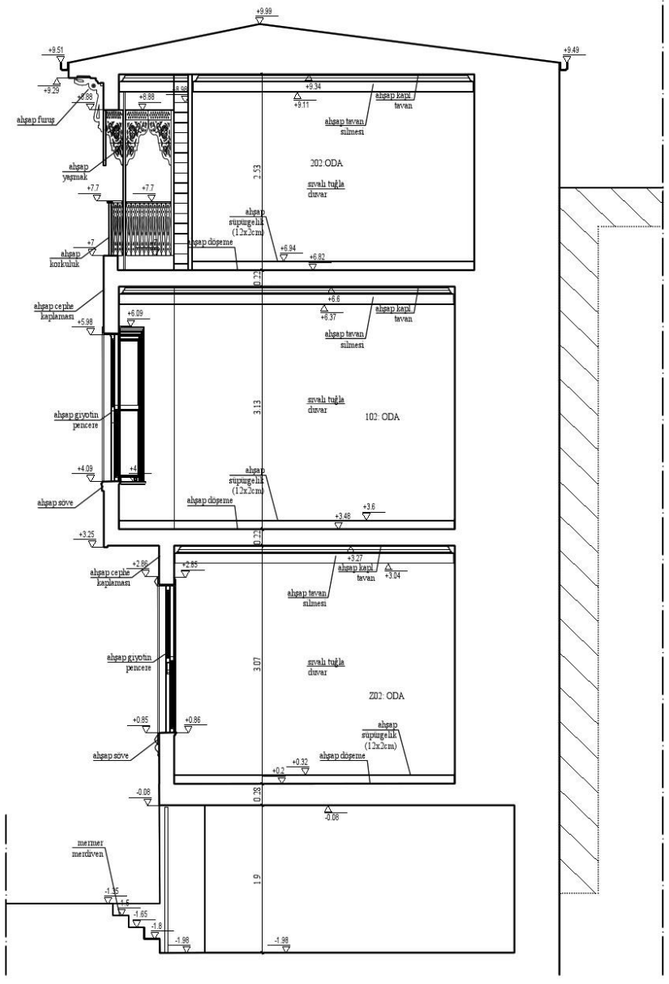
TARİH: HAZİRAN 2019

0 1 0.5 2 5

Şekil B.51: E-E, F-F kesitleri, restitüsyon.

G-G KESİTİ 1/50

H-H KESİTİ 1/50

0 1 2 5

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

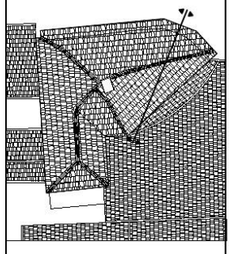
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
G-G KESİTİ, H-H KESİTİ

PAFTA NO: 52

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.52: G-G, H-H kesitleri, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

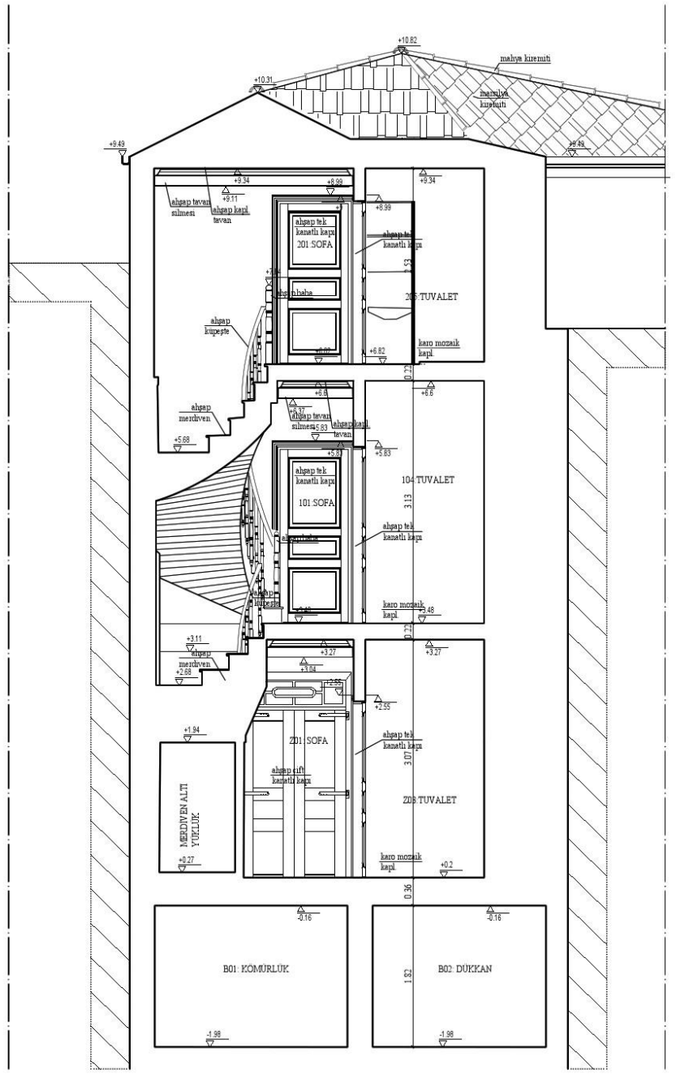
RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

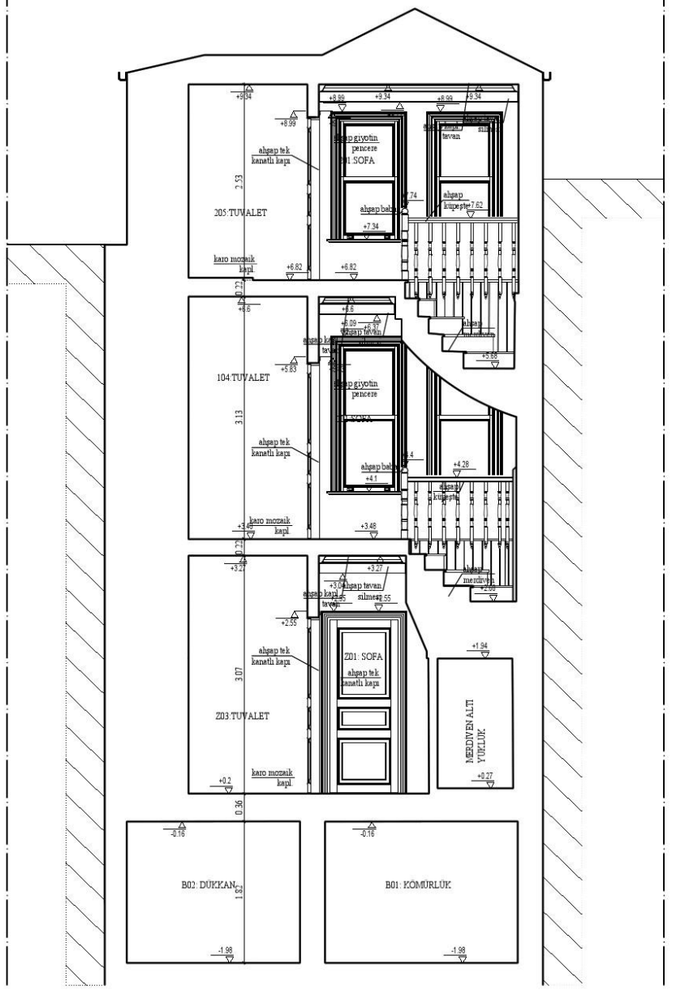
PAFTA ADI:
I-I KESİTİ, J-J KESİTİ

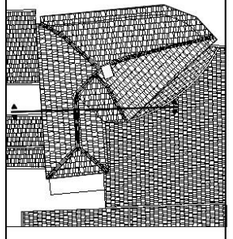
PAFTA NO: 53

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.53: I-I, J-J kesitleri, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

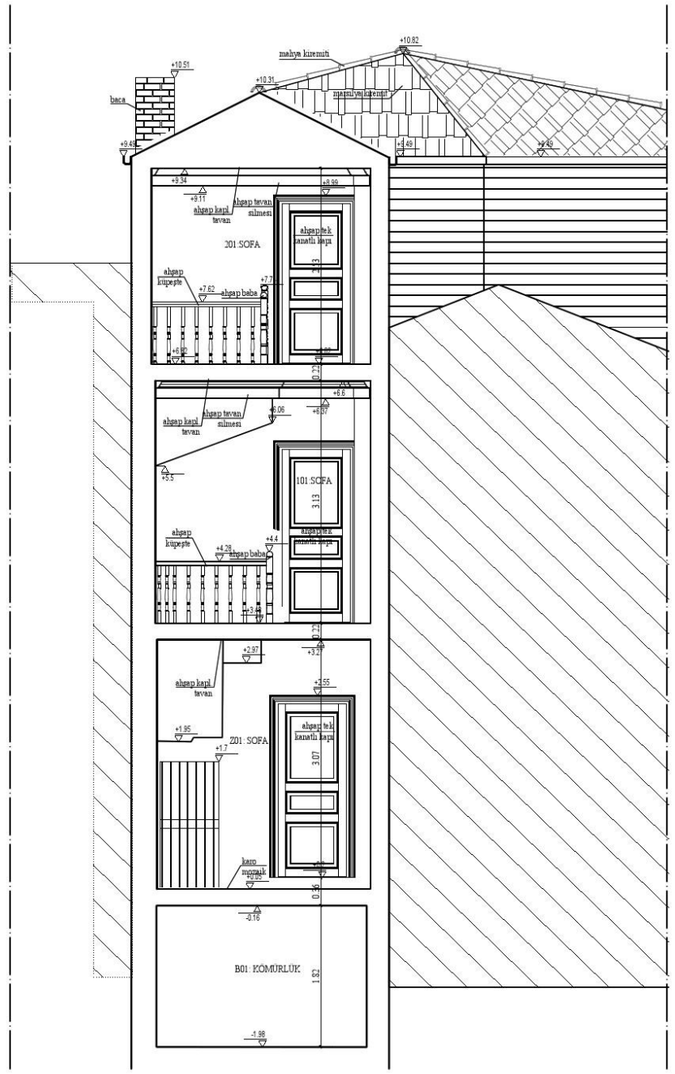
PAFTA ADI:
K-K KESİTİ, L-L KESİTİ

PAFTA NO: 54

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.54: K-K, L-L kesitleri, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

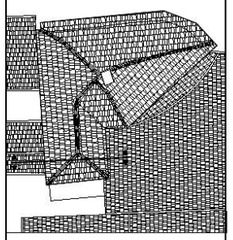
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
M-M KESİTİ, N-N KESİTİ

PAFTA NO: 55

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.55: M-M, N-N kesitleri, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

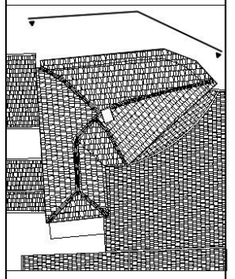
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
KUZEYDOĞU CEPHESİ

PAFTA NO: 56

TARİH: HAZİRAN 2019

0 1 0.5 2 5

Şekil B.56: Kuzeydoğu cephesi, restitüsyon.

GÜNEYDOĞU CEPHESİ 1/50

0 1 5 0.5 2

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

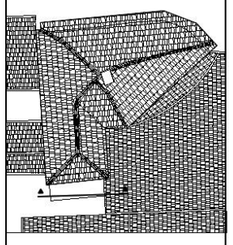
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

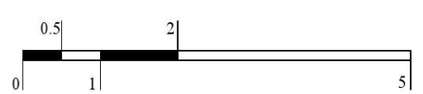
PAFTA ADI:
GÜNEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO: 57

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.57: Güneybatı cephesi, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

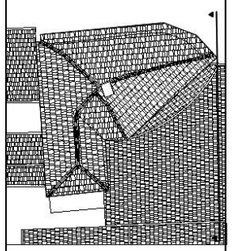
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

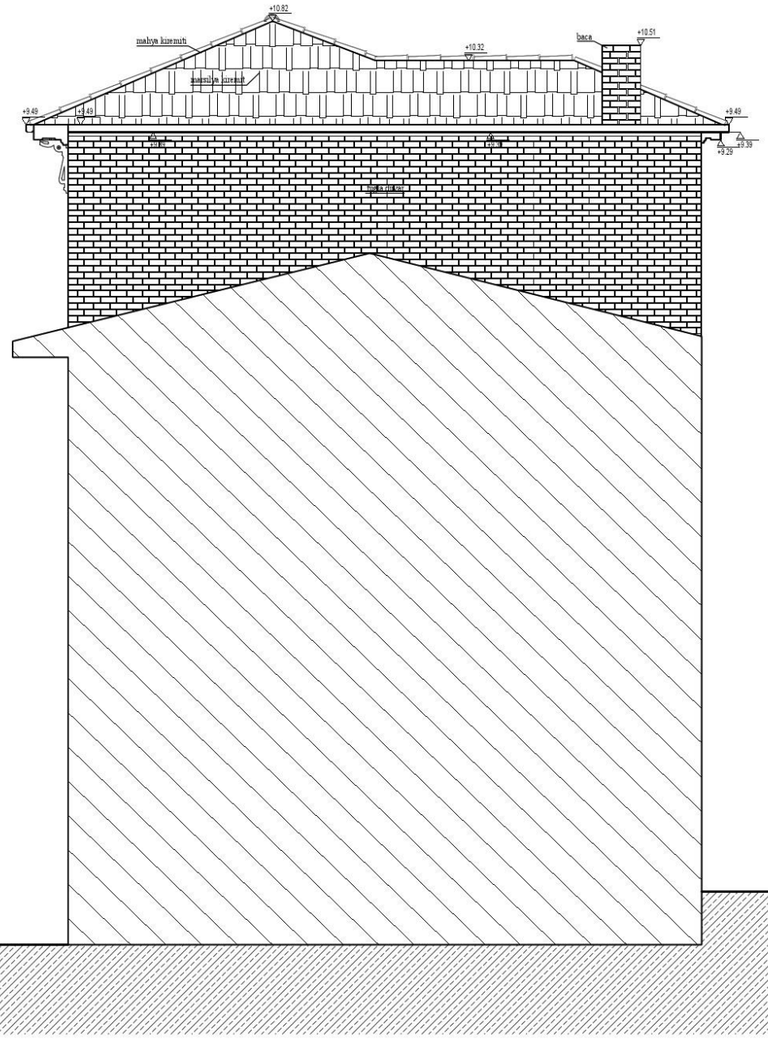
	RÖLÖVE
■	RESTİTÜSYON
	RESTORASYON

PAFTA ADI:
GÜNEYDOĞU CEPHESİ

PAFTA NO: 58

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.58: Güneydoğu cephesi, restitüsyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

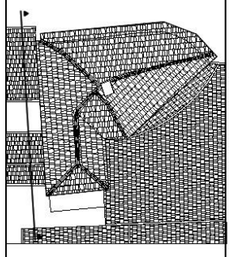
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI:
KUZEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:59

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.59: Kuzeybatı cephesi, restitüsyon.

Şekil B.60: Vaziyet planı, restorasyon.

İMRAHOR İLYAS BEY CADDESİ SİLÜETİ

AKSUNGURLU SOKAĞI SİLÜETİ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN (1082 ADA 23 PARSEL) KORUMA PROJESİ

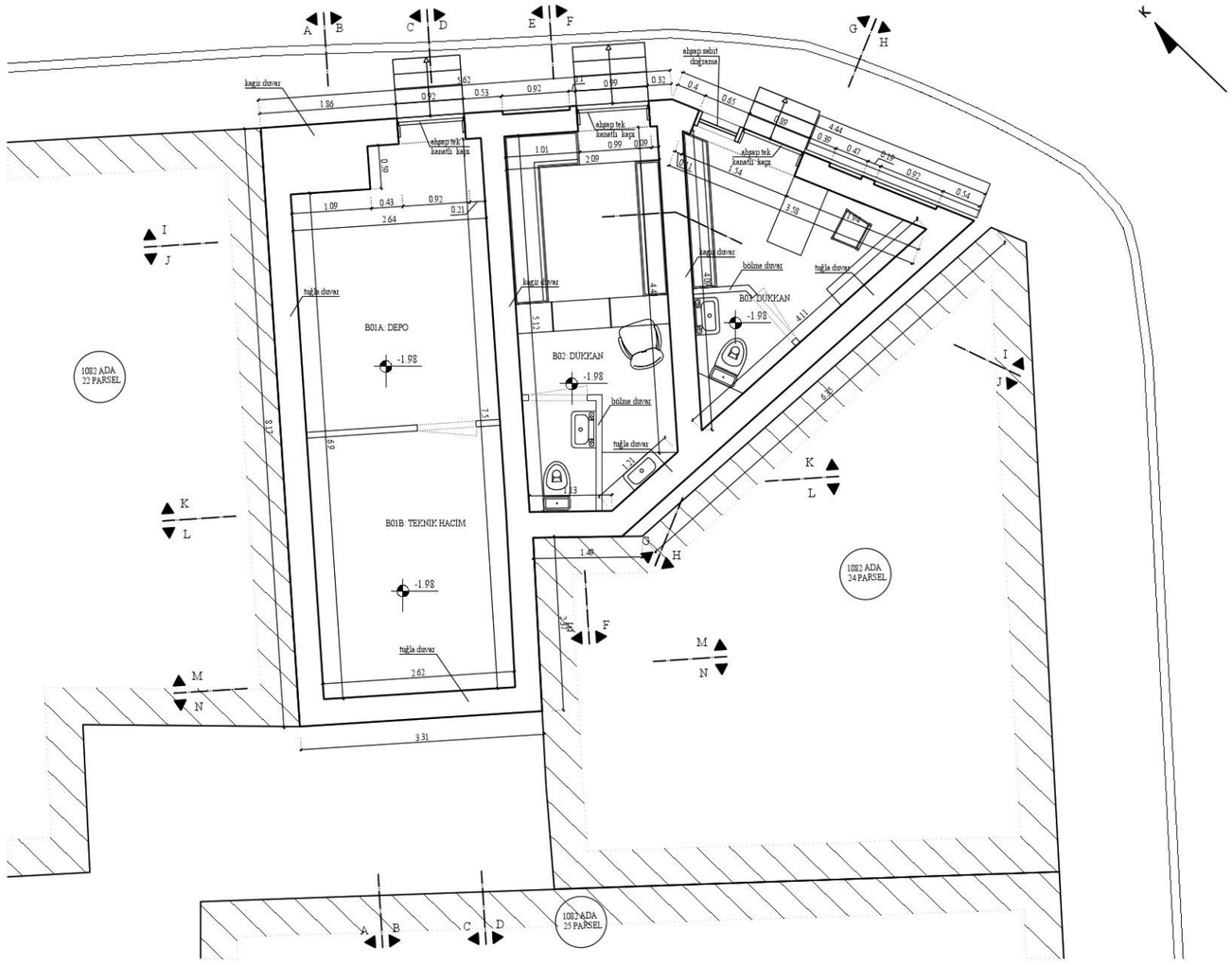
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
SİLÜETLER

PAFTA NO:61

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.61: Silüetler, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

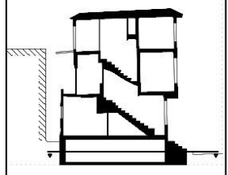
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

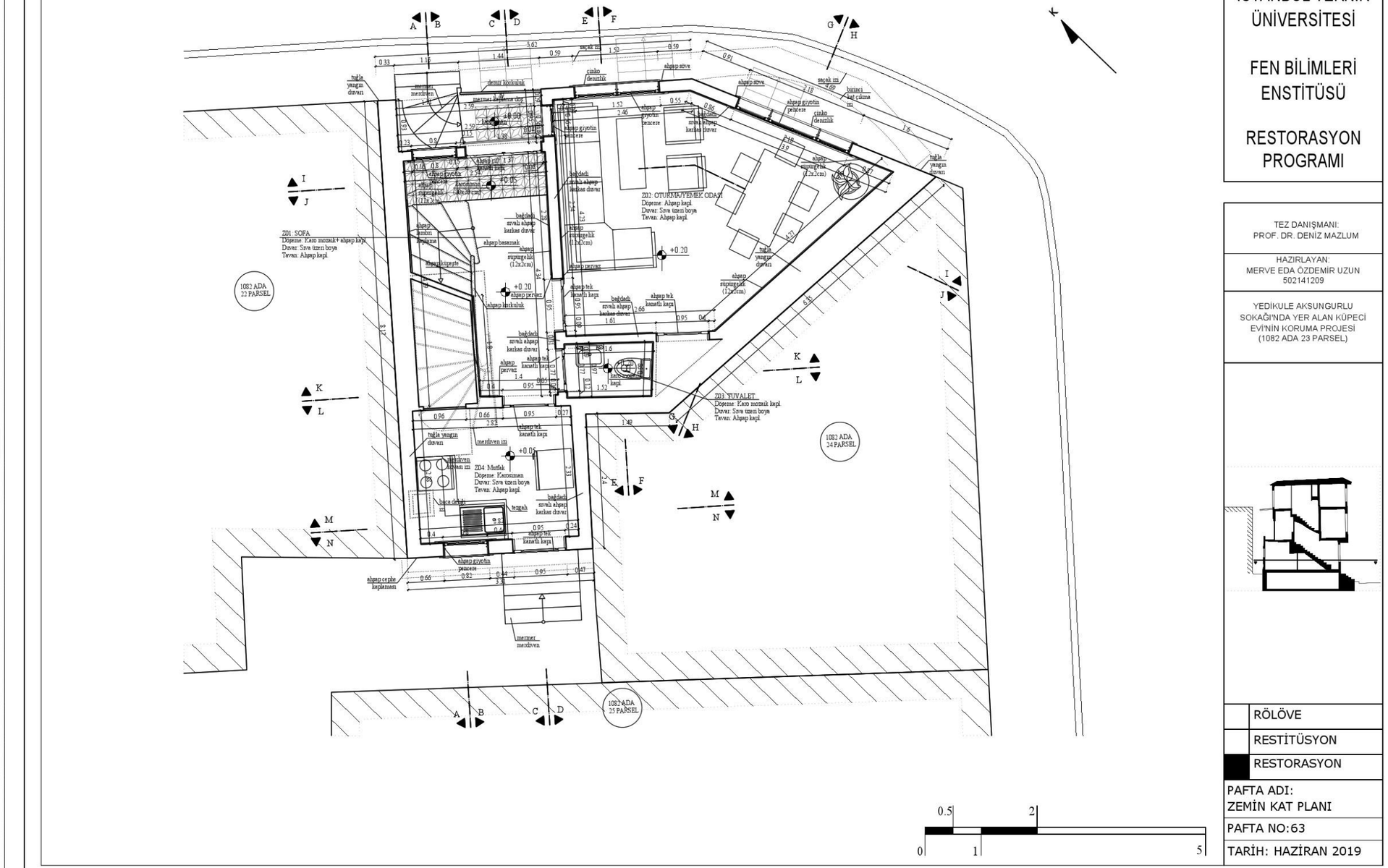
PAFTA ADI:
BODRUM KAT PLANI

PAFTA NO:62

TARİH: HAZİRAN 2019

0 1 0.5 2 5

Şekil B.62: Bodrum kat planı, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

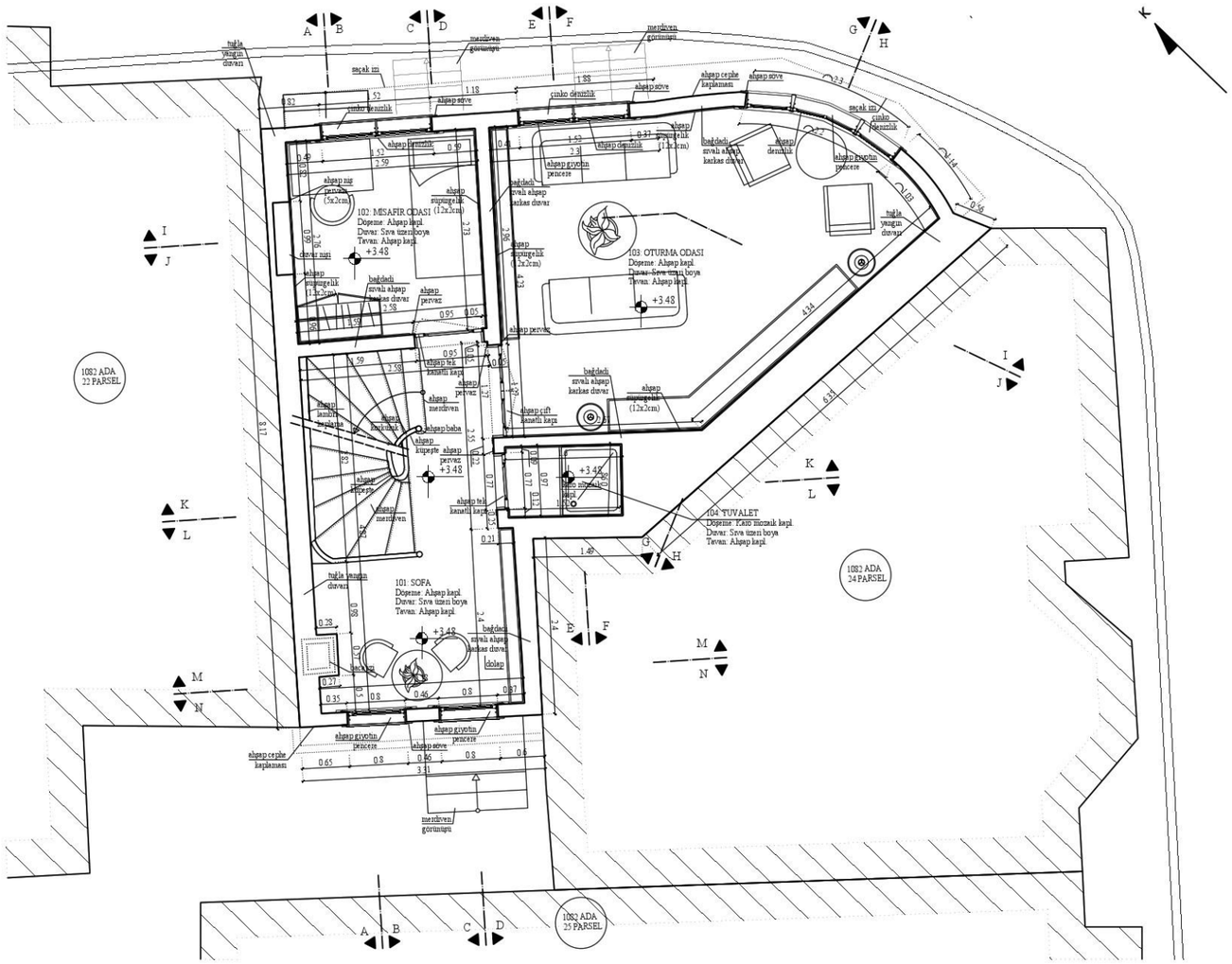
RESTORASYON

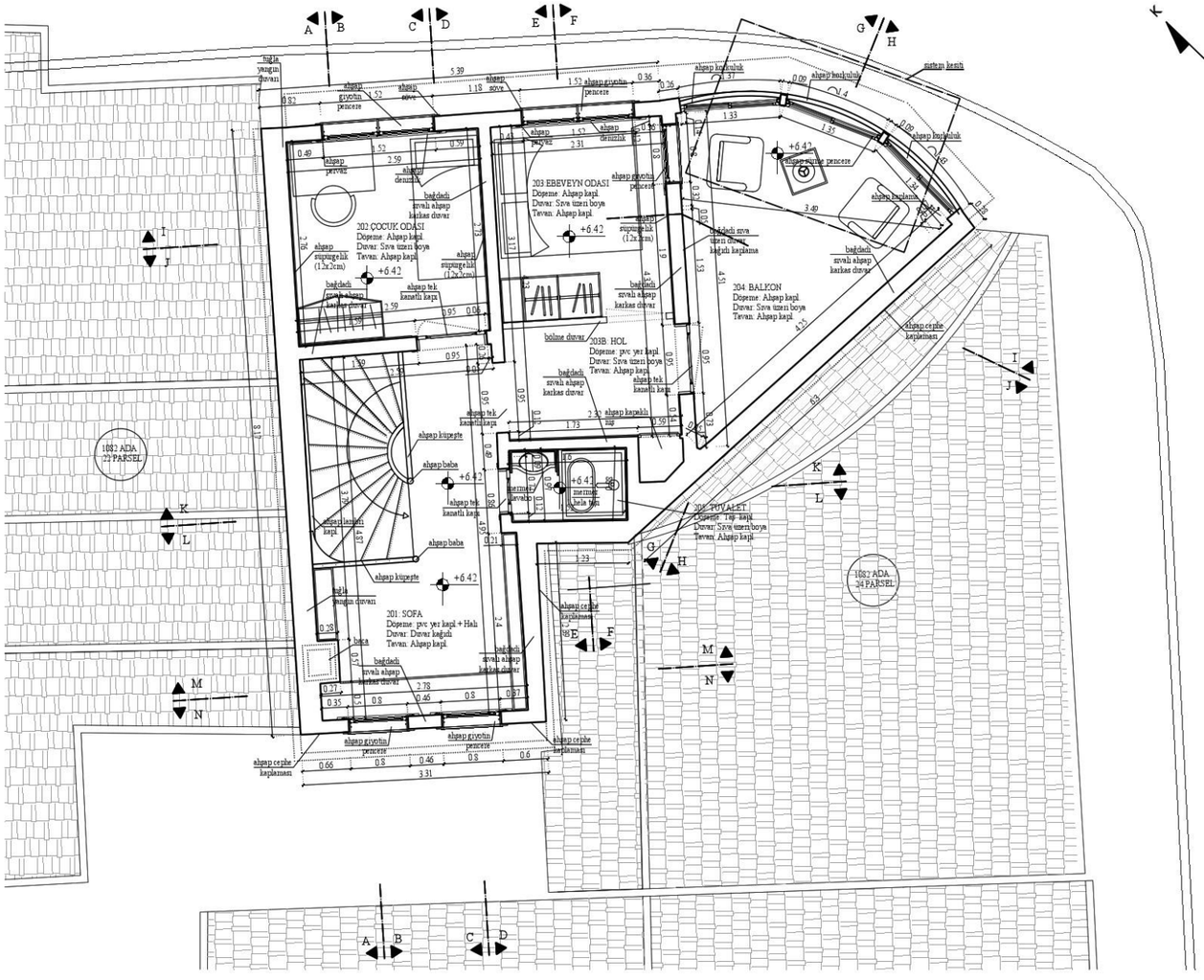
PAFTA ADI:
ZEMİN KAT PLANI

PAFTA NO:63

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.63: Zemin kat planı, restorasyon.

102: MİSAFİR ODASI (12x2cm)
Döşeme: Ahşap kapl.
Duvar: Sıva üzeri boya
Tavan: Ahşap kapl.
+3.48
103: OTURMA ODASI
Döşeme: Ahşap kapl.
Duvar: Sıva üzeri boya
Tavan: Ahşap kapl.
+3.48
104: TUVALET
Döşeme: Karo mozaik kapl.
Duvar: Sıva üzeri boya
Tavan: Ahşap kapl.
101: SOFA
Döşeme: Ahşap kapl.
Duvar: Sıva üzeri boya
Tavan: Ahşap kapl.
+3.48
1082 ADA 22 PARSEL
1082 ADA 24 PARSEL
1082 ADA 25 PARSEL
tuğla yığma duvarı
saçak izi
ahşap saçak
ahşap sove
çinko oluk
çinko denizlik
ahşap cephe kaplaması
ahşap giydirme pencere
ahşap pervaz
ahşap süpürgelik
bağdadi sıvalı ahşap karkas duvar
ahşap merdiven
merdiven görünüşü
ahşap tek kanatlı kapı
ahşap çift kanatlı kapı
ahşap dolap
ahşap demirlik
ahşap lambri
ahşap küpeşte
ahşap baba
ahşap korkuluk
ahşap ızgara
ahşap kepenk
ahşap panjur
ahşap çamaşırlık
ahşap tezgah
ahşap ocak
ahşap evye
ahşap gömme dolap
ahşap kapaklı dolap
ahşap raf
ahşap tavan
ahşap döşeme
ahşap kiriş
ahşap kolon
ahşap duvar
ahşap çatı
ahşap saçak
ahşap oluk
ahşap boru
ahşap bacası
ahşap baca
ahşap kapı
ahşap pencere

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

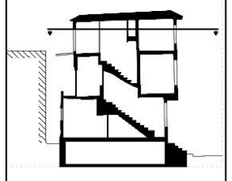
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

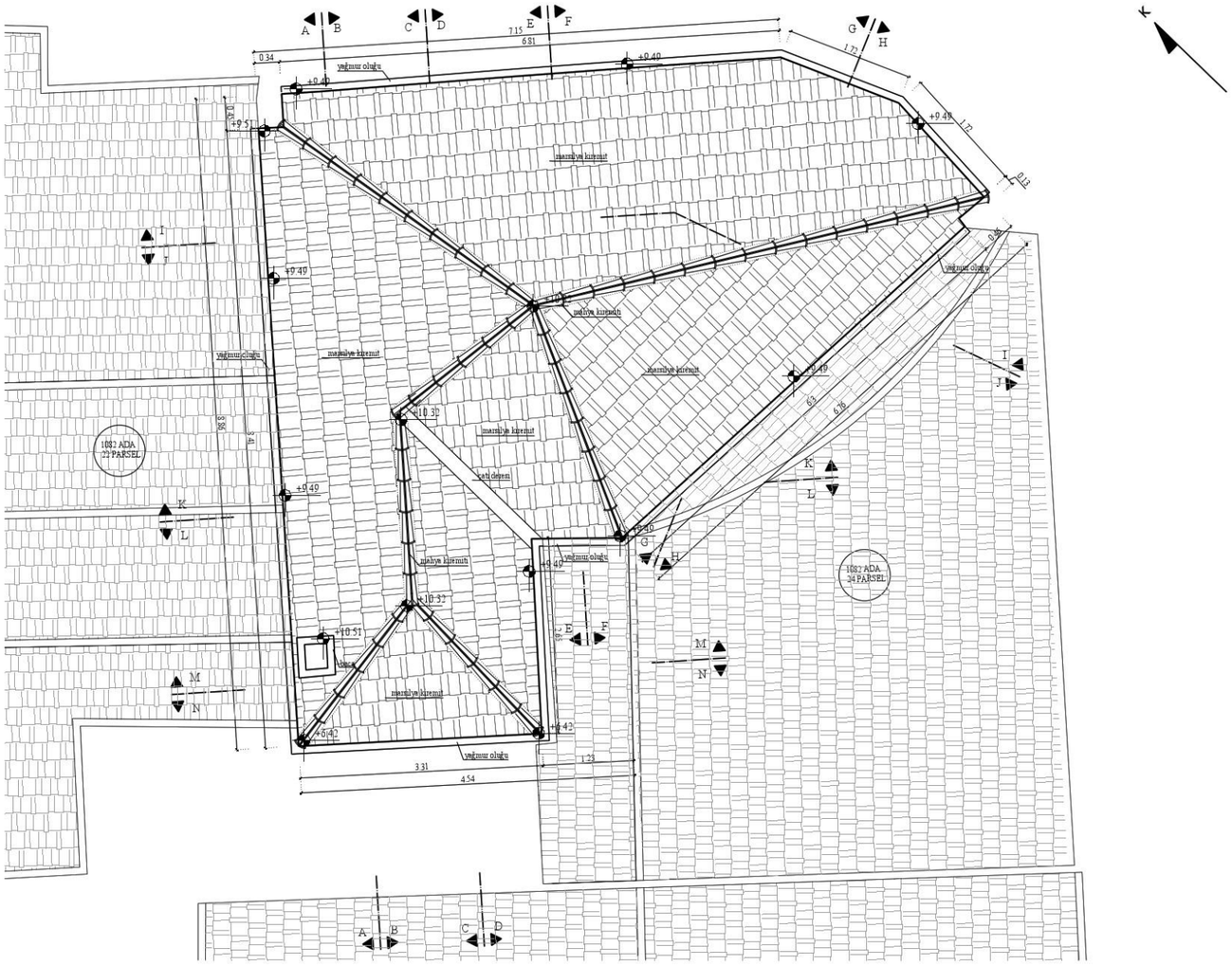
PAFTA ADI:
İKİNCİ KAT PLANI

PAFTA NO:65

TARİH: HAZİRAN 2019

0 1 2 5

Şekil B.65: İkinci kat planı, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

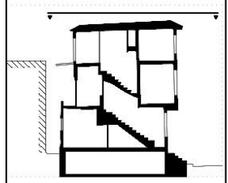
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ
(1082 ADA 23 PARSEL)

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

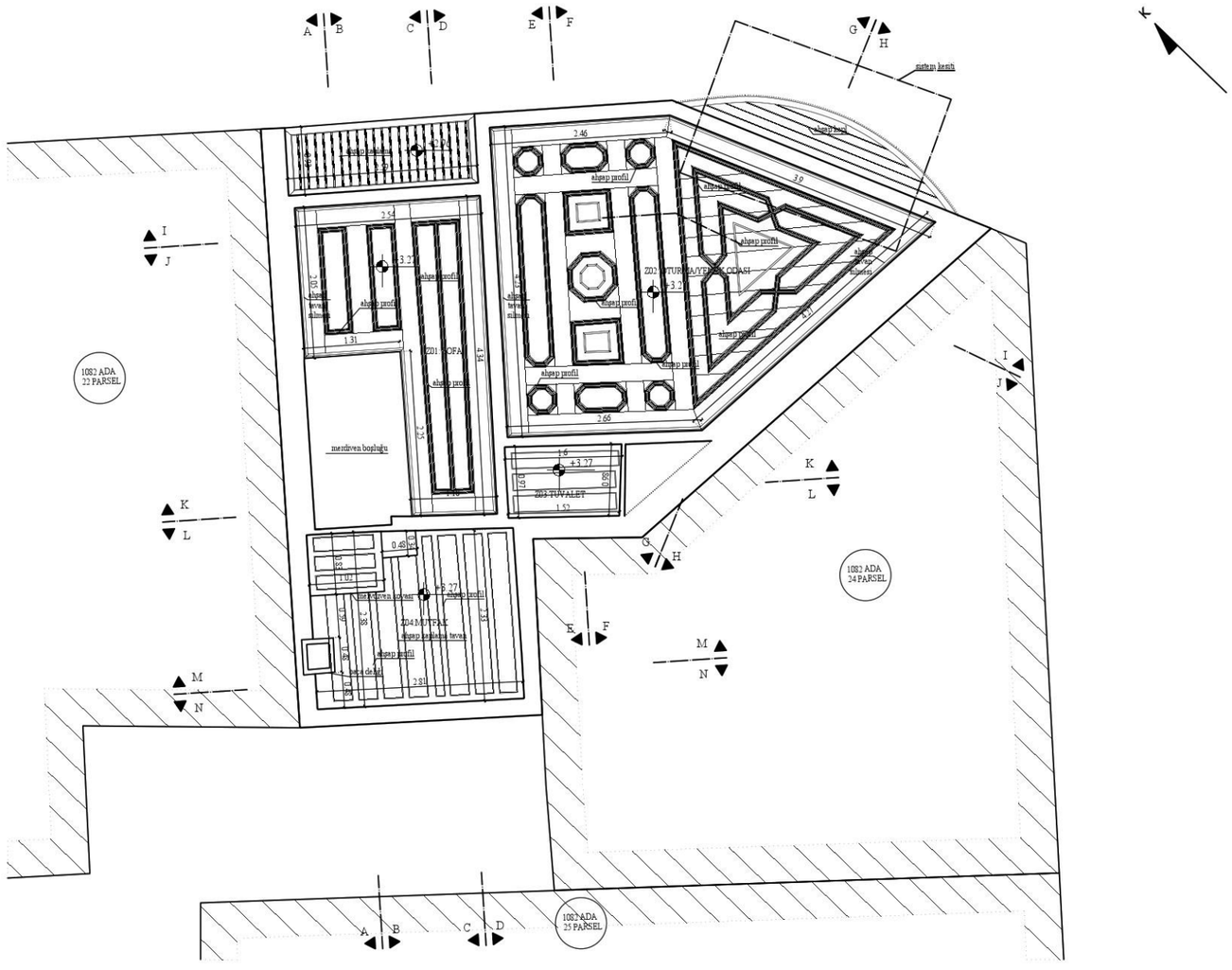
PAFTA ADI:
ÇATI PLANI

PAFTA NO:66

TARİH: HAZİRAN 2019

0 1 0.5 2 5

Şekil B.66: Çatı planı, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

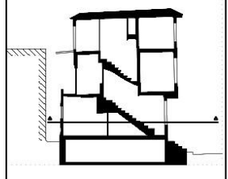
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ
(1082 ADA 23 PARSEL)

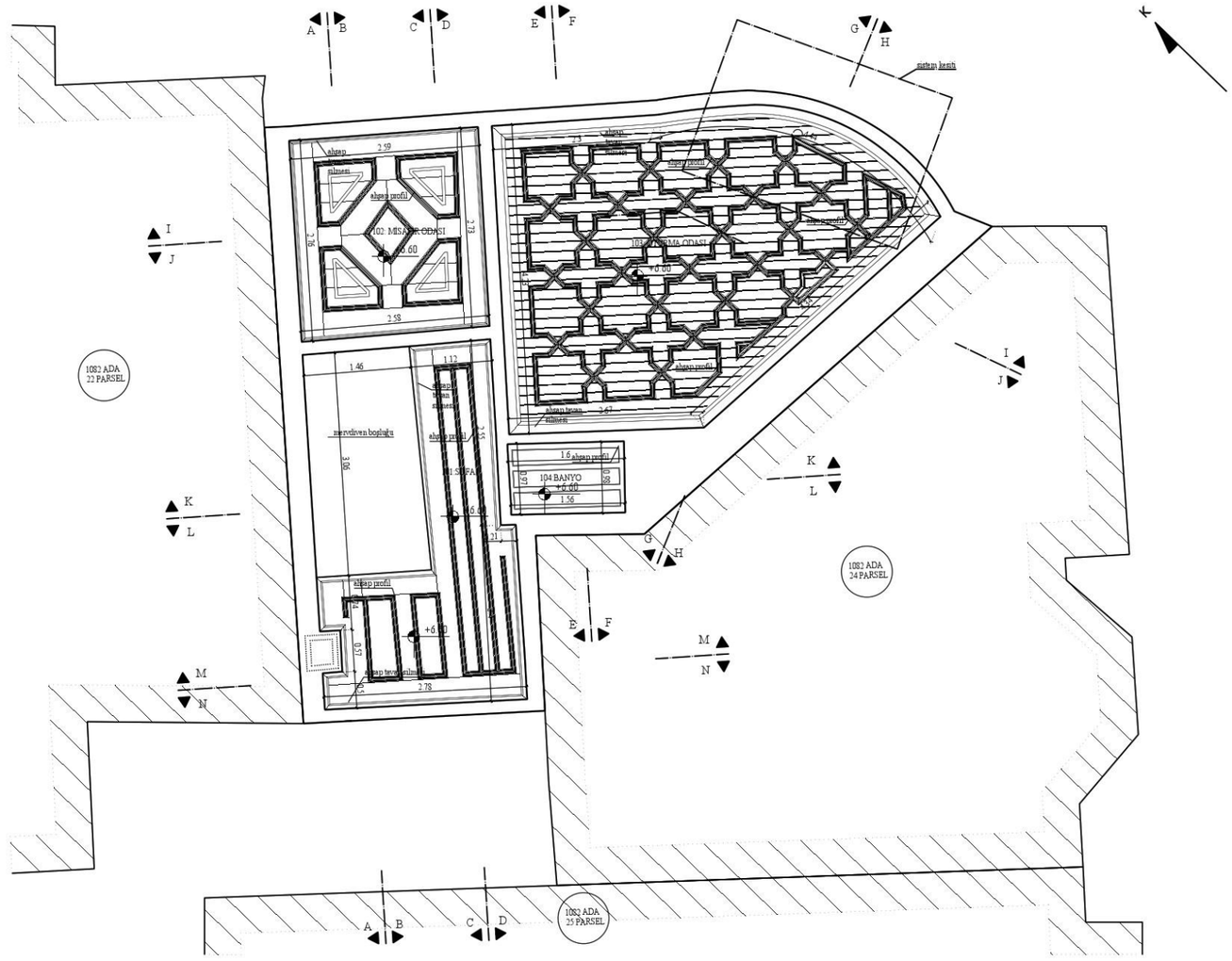
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
ZEMİN KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:67

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.67: Zemin kat tavan planı, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

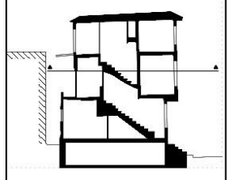
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

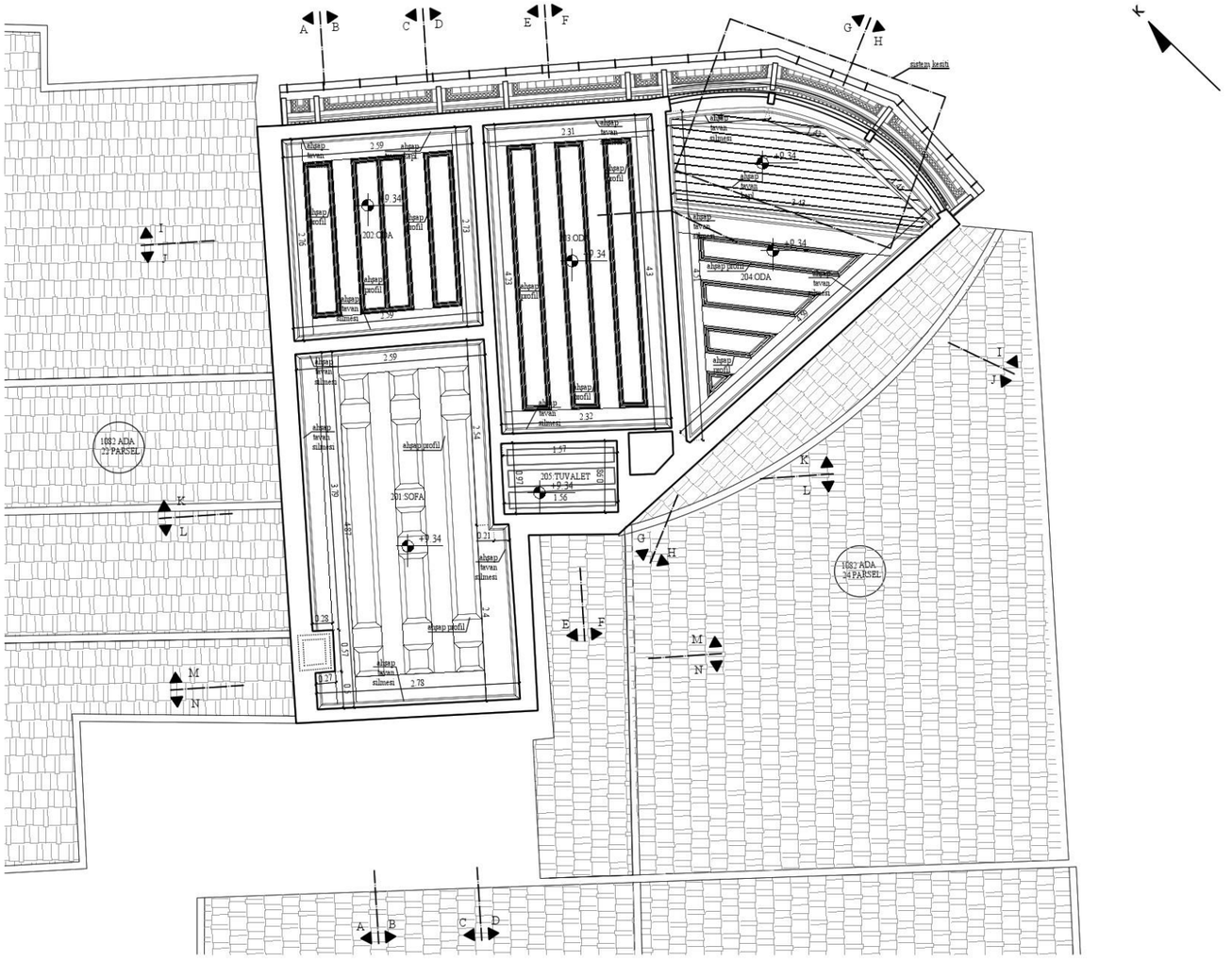
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
BİRİNCİ KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:68

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.68: Birinci kat tavan planı, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

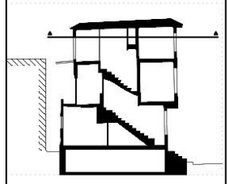
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

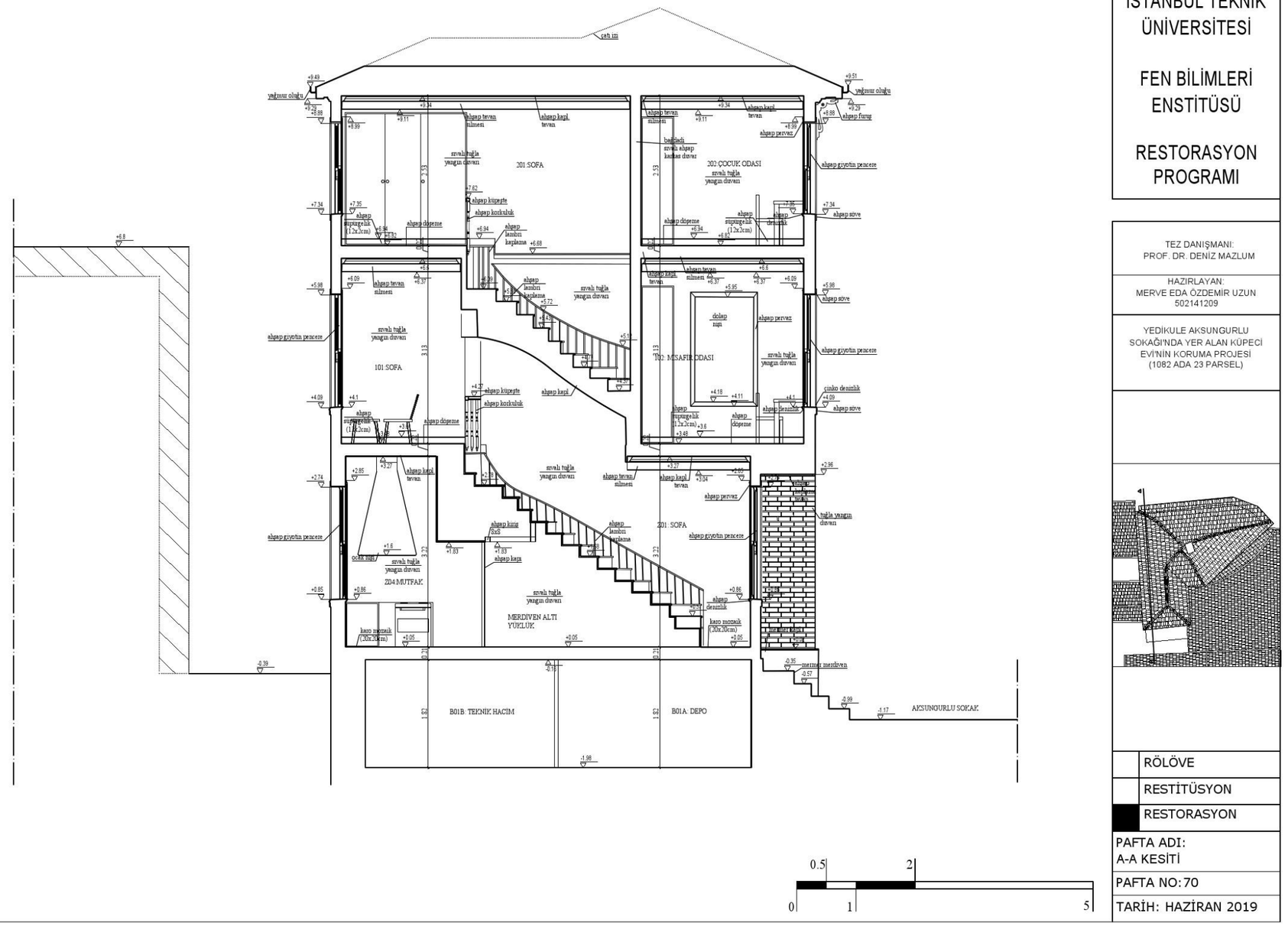
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

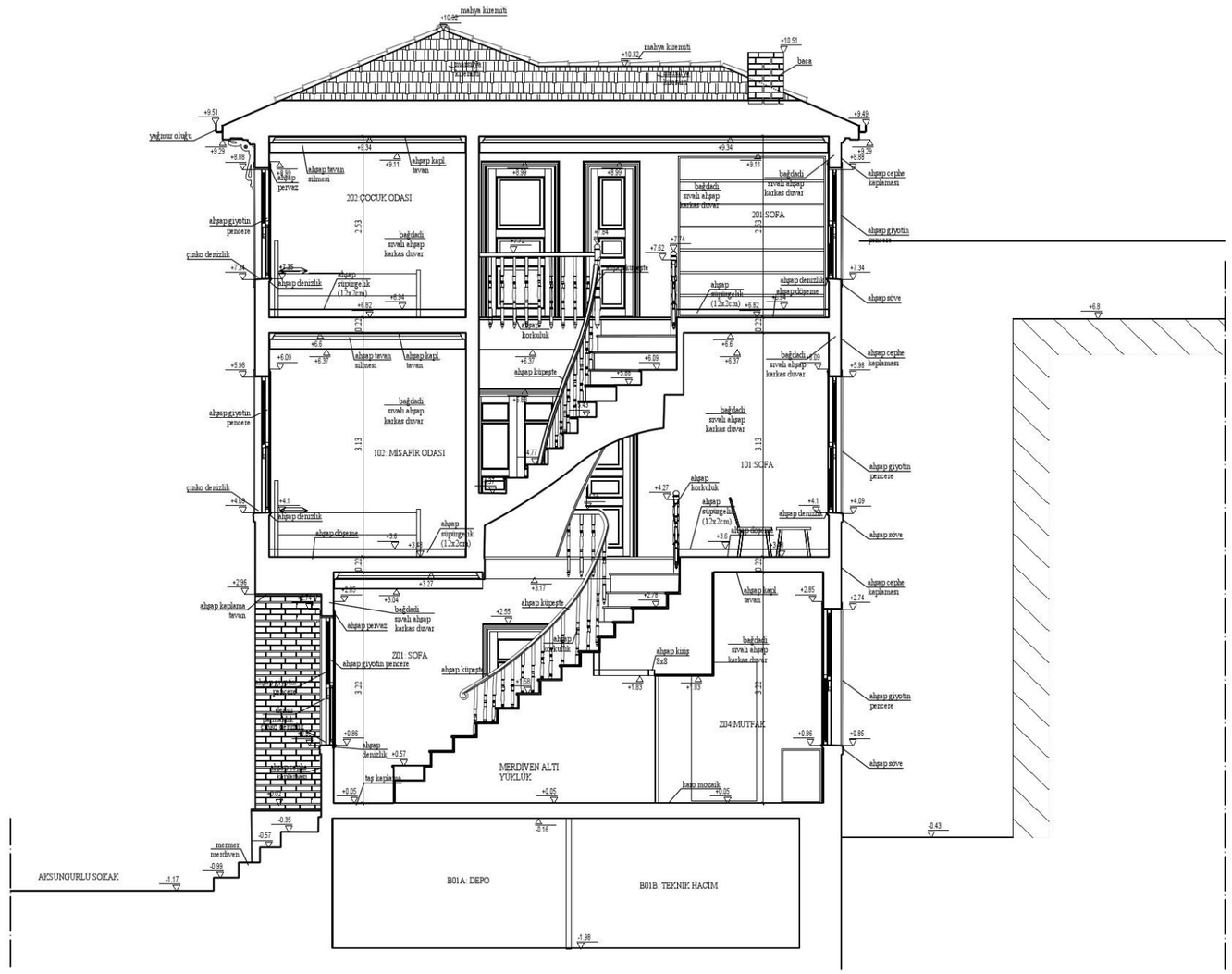
PAFTA ADI:
İKİNCİ KAT TAVAN PLANI

PAFTA NO:69

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.69: İkinci kat tavan planı, restorasyon.

çatı izi
201 SOFA
202 ÇOCUK ODASI
TİO2 MİSAFİR ODASI
101 SOFA
Z01 SOFA
Z04 MUTFAK
MERDİVEN ALTI YUKLUK
B01B TEKNİK HACİM
B01A DEPO
AKSUNGURLU SOKAK
yağmur oluğu
ahşap tevan silmesi
ahşap kapı tevan
ahşap küpeşte
ahşap korkuluk
ahşap döşeme
ahşap lambri kaplama
ahşap pervaz
ahşap giyotin pencere
ahşap söve
ahşap kapı
ahşap kiriş
ahşap denizlik
ahşap fırsat
ahşap süpürgelik (12x2cm)
ahşap lambri kaplama
ahşap tevan silmesi
ahşap kapı tevan
ahşap basamak
ahşap merdiven
ahşap kasa
ahşap kapı kasası
ahşap kapı
ahşap basamak
ahşap tevan silmesi
ahşap kapı tevan
ahşap pervaz
ahşap giyotin pencere
ahşap kiriş (6x2)
ahşap lambri kaplama
ahşap kapı
ahşap denizlik
ahşap merdiven
ahşap basamak
ahşap tevan silmesi
ahşap kapı tevan
ahşap pervaz
ahşap giyotin pencere
ahşap döşeme
ahşap süpürgelik (12x2cm)
ahşap denizlik
ahşap söve
ahşap giyotin pencere
ahşap tevan silmesi
ahşap döşeme
ahşap süpürgelik (12x2cm)
ahşap döşeme
ahşap süpürgelik (12x2cm)
ahşap döşeme
ahşap söve
ahşap giyotin pencere
ahşap söve
ahşap giyotin pencere
ahşap pervaz
ahşap fırsat
ahşap söve
ahşap giyotin pencere
ahşap söve
ahşap denizlik
ahşap söve
ahşap giyotin pencere
ahşap pervaz
ahşap giyotin pencere
ahşap denizlik
ahşap merdiven
ahşap giyotin pencere
ahşap söve
ahşap giyotin pencere
ahşap söve
ahşap giyotin pencere
ahşap söve

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

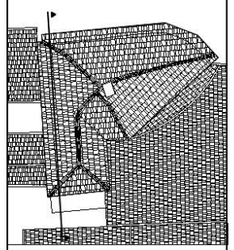
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

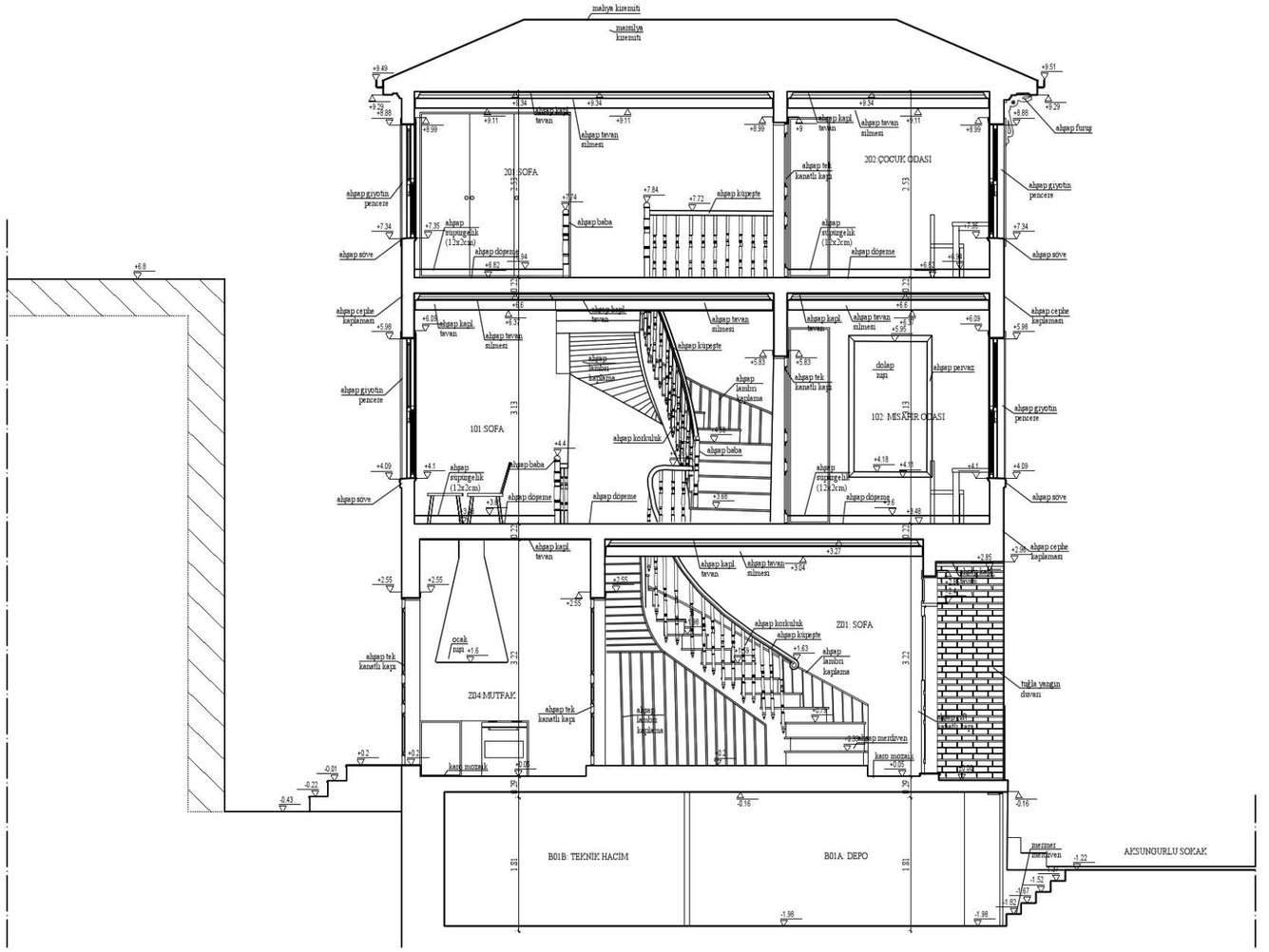
PAFTA ADI:
B-B KESİTİ

PAFTA NO: 71

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.71: B-B kesiti, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

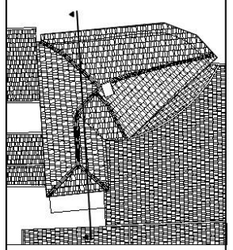
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

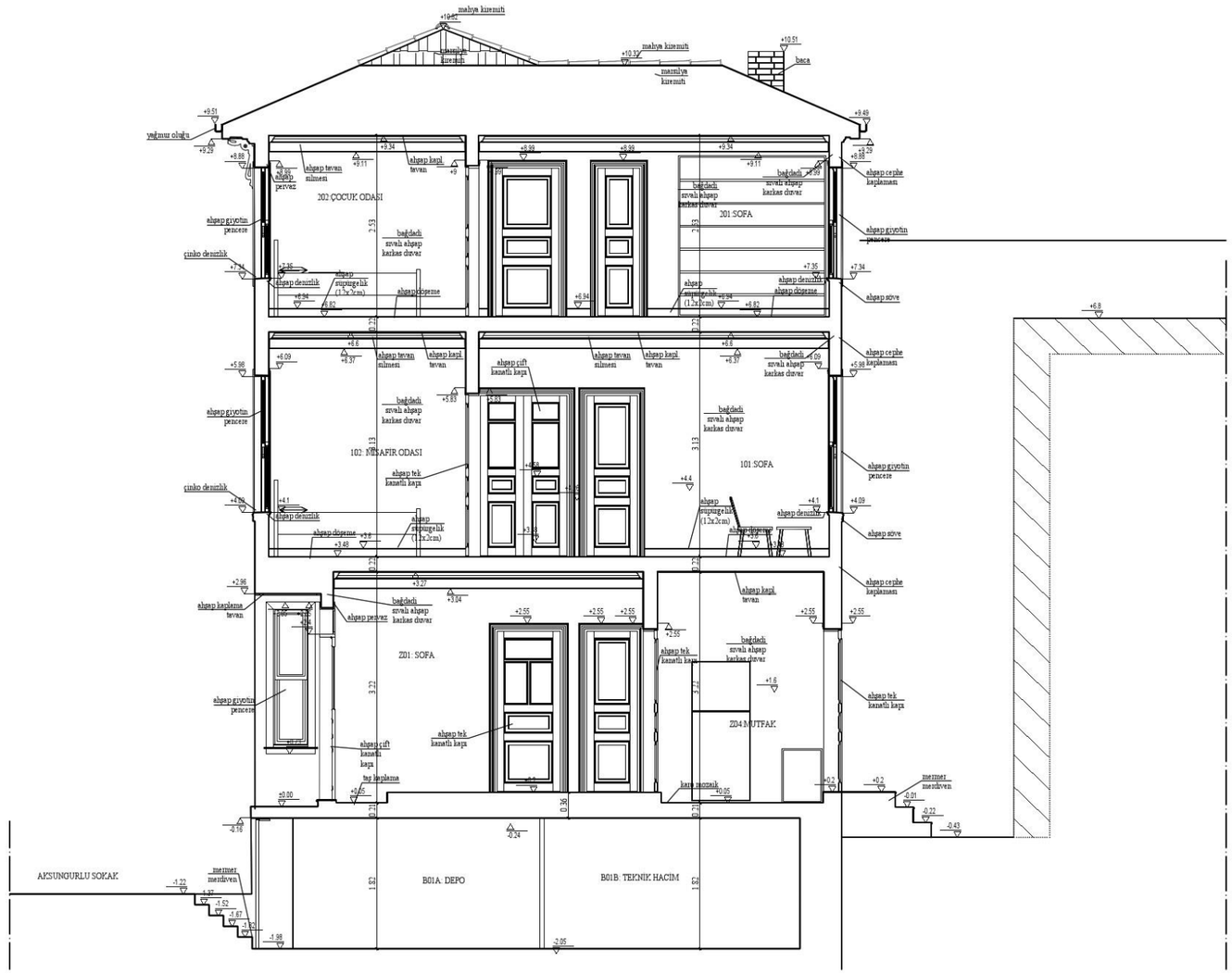
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
C-C KESİTİ

PAFTA NO: 72

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.72: C-C kesiti, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

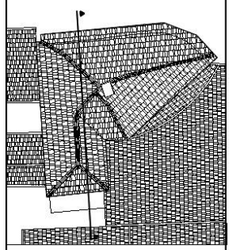
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
D-D KESİTİ

PAFTA NO: 73

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.73: D-D kesitleri, restorasyon.

Şekil B.74: E-E, F-F kesitleri, restorasyon.

H-H KESİTİ 1/50

0 1 0.5 2 5

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

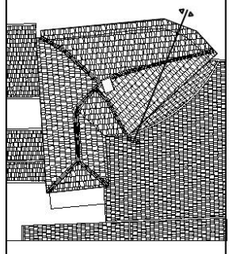
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI:
G-G KESİTİ, H-H KESİTİ

PAFTA NO: 75

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.75: G-G, H-H kesitleri, restorasyon.

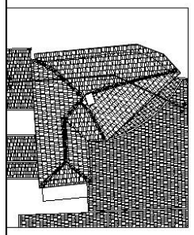
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
I-I KESİTİ, J-J KESİTİ

PAFTA NO: 76

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.76: I-I, J-J kesitleri, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

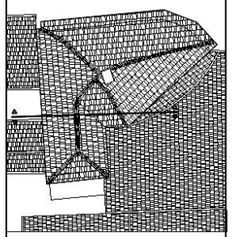
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

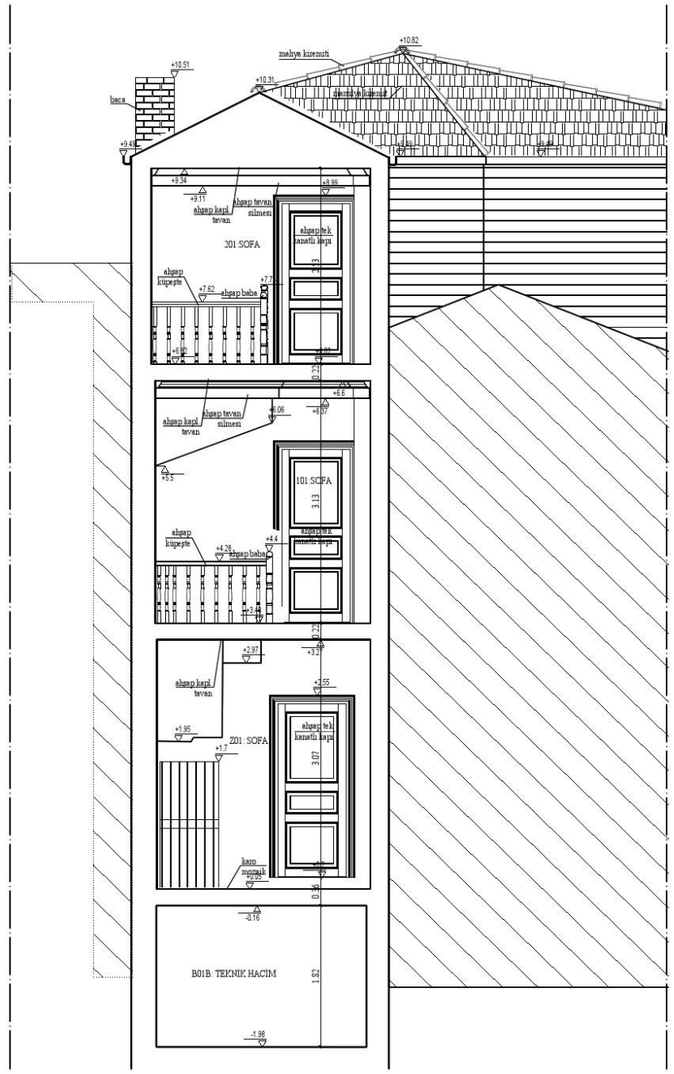
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
K-K KESİTİ, L-L KESİTİ

PAFTA NO: 77

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.77: K-K, L-L kesitleri, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

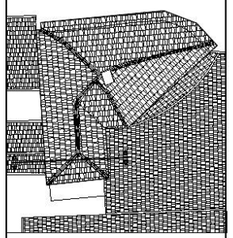
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI:
M-M KESİTİ, N-N KESİTİ

PAFTA NO: 78

TARİH: HAZİRAN 2019

0 0.5 1 2 5

Şekil B.78: M-M, N-N kesitleri, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

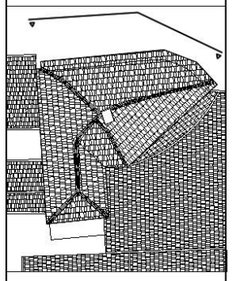
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
KUZEYDOĞU CEPHESİ

PAFTA NO: 79

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.79: Kuzeydoğu cephesi, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

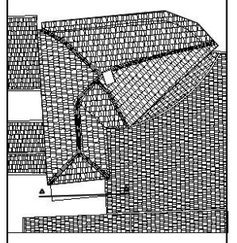
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ (1082 ADA 23 PARSEL)

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

PAFTA ADI:
GÜNEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:80

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.80: Güneybatı cephesi, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

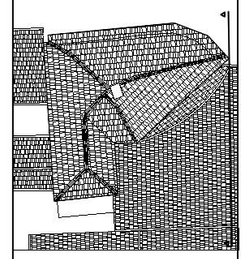
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ
(1082 ADA 23 PARSEL)

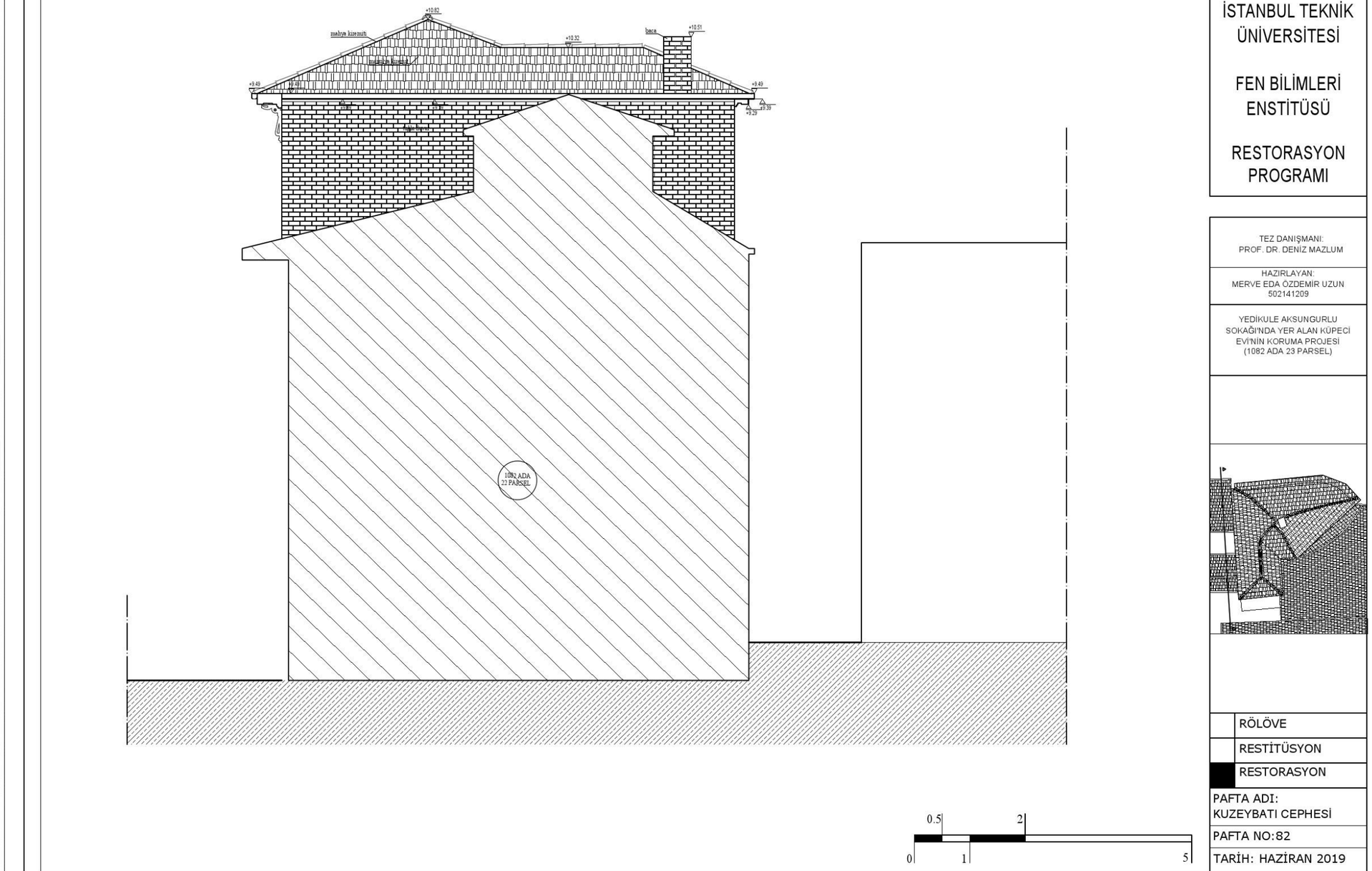
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
GÜNEYDOĞU CEPHESİ

PAFTA NO:81

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.81: Güneydoğu cephesi, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ
(1082 ADA 23 PARSEL)

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

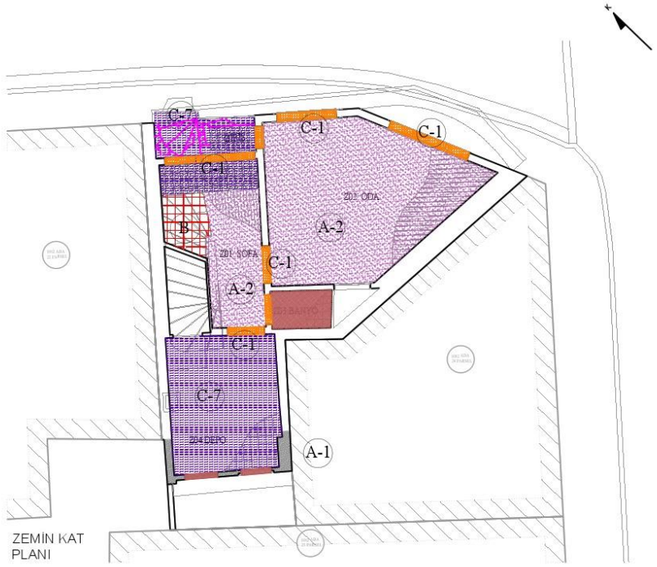
RESTORASYON

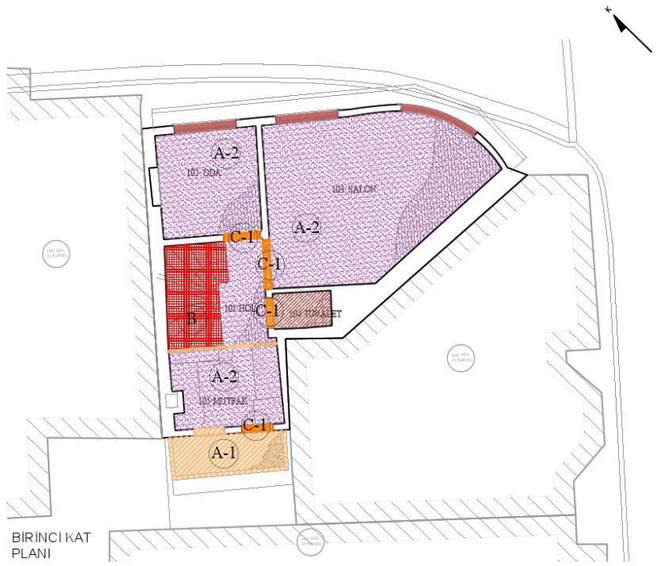
PAFTA ADI:
KUZEYBATI CEPHESİ

PAFTA NO:82

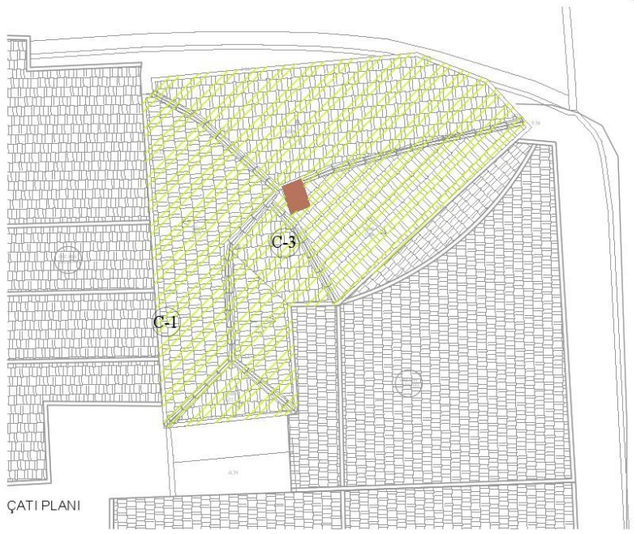
TARİH: HAZİRAN 2019

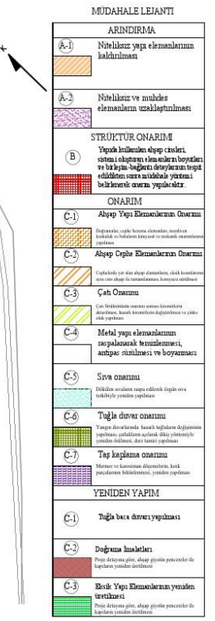
Şekil B.82: Kuzeybatı cephesi, restorasyon.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ

(1082 ADA 23 PARSEL)

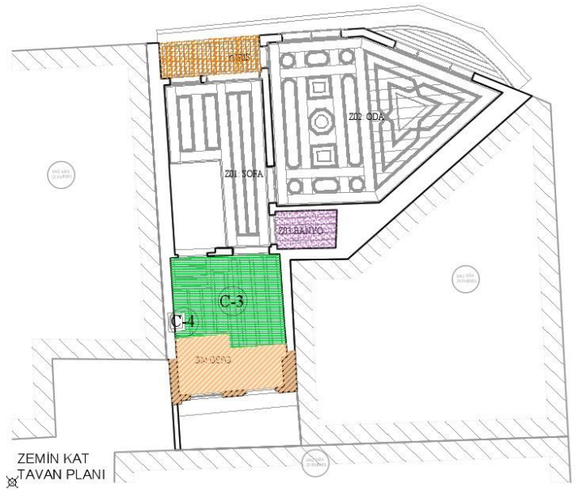
	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

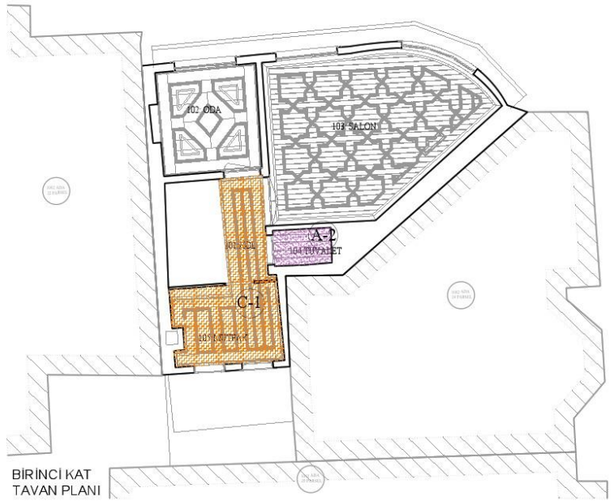
PAFTA ADI:
MÜDAHALE ANALİZİ

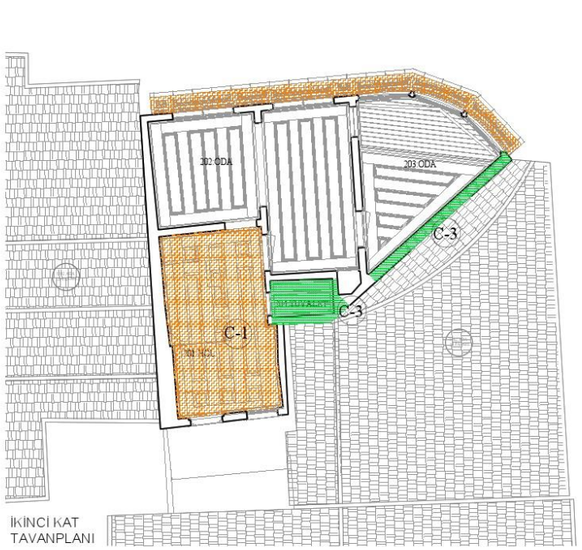
PAFTA NO:83

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.83: Müdahale paftası, planlar.

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ

(1082 ADA 23 PARSEL)

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
MÜDAHALE ANALİZİ

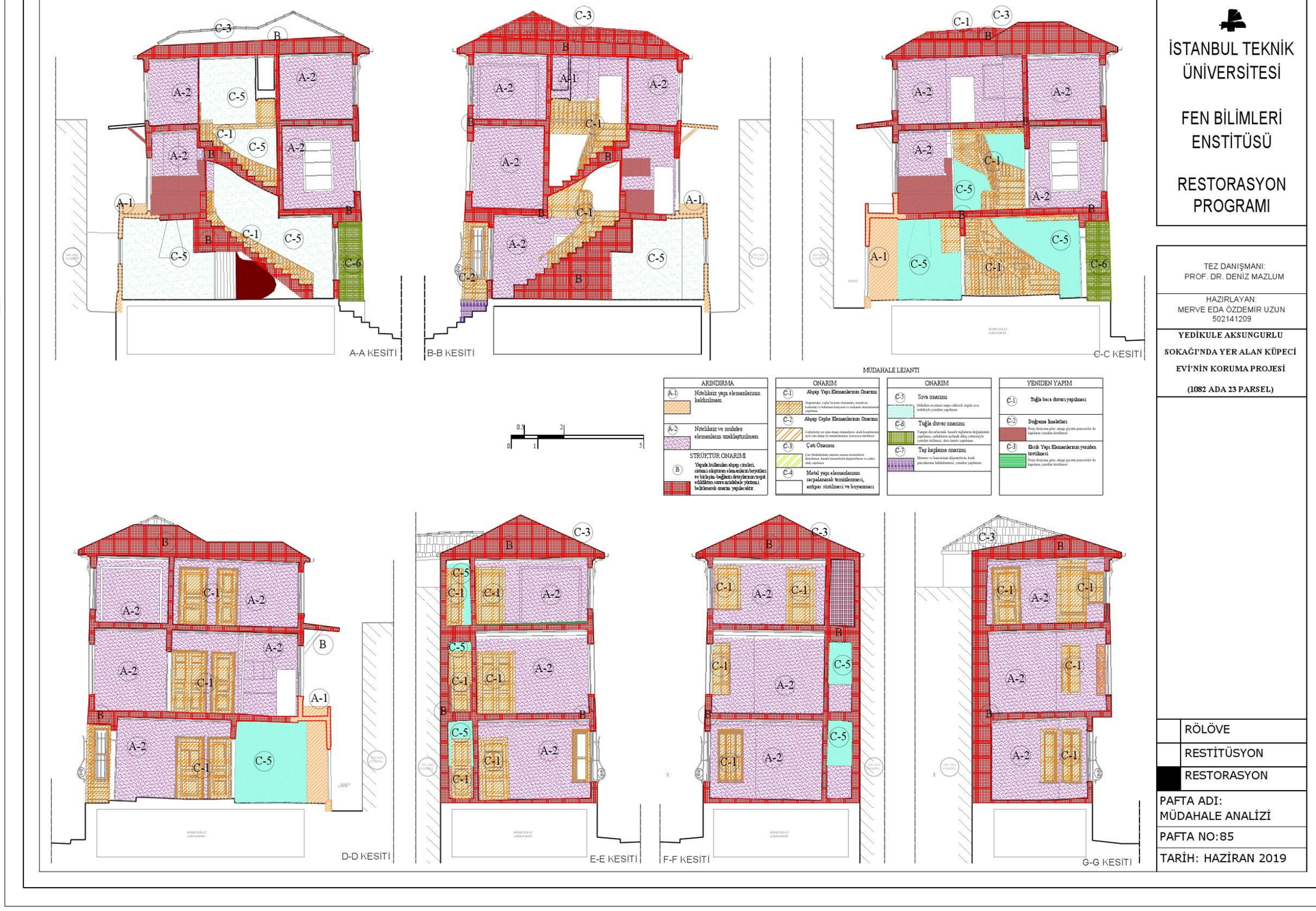
PAFTA NO:84

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.84:Müdahale paftası, tavan planları.

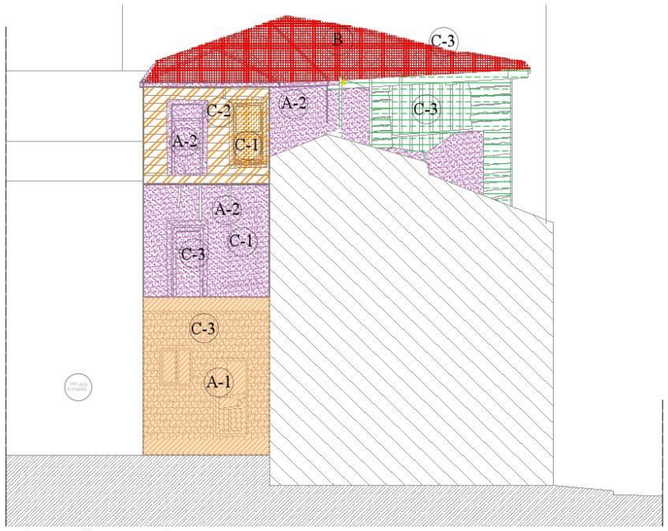
Şekil B.85: Müdahale paftası, kesitler.

Şekil B.86: Müdahale paftası, kesitler.

KUZEYBATI CEPHESİ

GÜNEYDOĞU CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

KUZEYDOĞU CEPHESİ

GÜNEYBATI CEPHESİ

MÜDAHALE LEJANTI

ARINDIRMA

(A-1) Niteliksiz yapı elemanlarının kaldırılması

(A-2) Niteliksiz ve zararlı elemanların uzaklaştırılması

STRÜKTÜR ONARIMI

(B) Yapıda kullanılan ahşap cinsleri, sistemi oluşturan elemanların boyutları ve birleşim-bağlantı detaylarının tespit edildikten sonra müdahale yöntemi belirlenerek onarım yapılacaktır.

ONARIM

(C-1) Ahşap Yapı Elemanlarının Onarımı

Doğramalar, cephe boyama elemanları, mevcüt kırılmış ve bulunan kısımsal ve mekanik müdahalelerin yapılması

(C-2) Ahşap Cephe Elemanlarının Onarımı

Cephelerde yer alan ahşap elemanların, eksik kısımlarının aynı cins ahşap ile tamamlanması, kısmiyası atılması

(C-3) Çatı Onarımı

Çatı örtülerinin onarımı sonrası sonası kiremitlere aktarılması, kısmi kiremitlerin değiştirilmesi ve yeniden atılı yapılması

(C-4) Metal yapı elemanlarının zapalanmaktı temizlenmesi, antipas sürülmesi ve boyanması

(C-5) Sıva onarımı

Dökülen sıvaların yapıya zıtlayık özgün sıva tekniğiyle yeniden yapılması

(C-6) Tuğla duvar onarımı

Yapıyı dış cephelerinde hasarlı tuğlaların değiştirilmesi yapılması, çatlakların açılarak ilâçlı çimentoyla yeniden örülmesi, derz tamiri yapılması

(C-7) Taş kaplama onarımı

Mermer ve kaesonmaş doğramaların, kırık parçalarının bütünlenmesi, yeniden yapılması

YENİDEN YAPIM

(C-1) Tuğla baca duvarı yapılması

(C-2) Doğrama İmalatları

Proje dosyasına göre, ahşap giydirme pencereler ile kapıların yeniden üretilmesi

(C-3) Eksik Yapı Elemanlarının yeniden üretilmesi.

Proje dosyasına göre, ahşap giydirme pencereler ile kapıların yeniden üretilmesi

0 0.5 1 2 5

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

RESTORASYON PROGRAMI

TEZ DANIŞMANI:
PROF. DR. DENİZ MAZLUM

HAZIRLAYAN:
MERVE EDA ÖZDEMİR UZUN
502141209

YEDİKULE AKSUNGURLU SOKAĞI'NDA YER ALAN KÜPECİ EVİ'NİN KORUMA PROJESİ

(1082 ADA 23 PARSEL)

	RÖLÖVE
	RESTİTÜSYON
■	RESTORASYON

PAFTA ADI:
MÜDAHALE ANALİZİ

PAFTA NO:87

TARİH: HAZİRAN 2019

Şekil B.87: Müdahale paftası, cepheler.

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Merve Eda Özdemir Uzun

Doğum Yeri ve Tarihi: İstanbul 29.08.1989

Eposta: merveeda@yandex.com

ÖĞRENİM DURUMU:

• Lise: 2007, Mustafa Saffet Anadolu Lisesi,

• Lisans : 2013, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık

MESLEKİ DENEYİM VE ÖDÜLLER:

• Mayıs 2013- Devam, Kübra İnşaat Tur. Taş. San. Ve Tic. Ltd. Şti.

-Gülhane Çocuk Mahkemeleri (Proje Mimarı)

-Cerrahpaşa Tıp Tarihi Müzesi (Proje Mimarı)

-Gazi Atik Ali Paşa Medresesi Restorasyonu (2014/2017) (Şantiye Şefi)

-Haseki Sultan Cami Restorasyonu (2017-) (Şantiye Şefi)